STIG CLaEsSON

Orele dinaintea prânzului

Băiatul dormea.

Andersson stătea culcat şi-i asculta respiraţia calmă şi dorea să poată dormi şi el astfel. Dorea să adoarmă şi dorea să doarmă.

Lui Andersson îi era cald.

Nu era tocmai întuneric. O firmă albăstruie de neon lumina odaia de afară.

Camera de hotel era mică. În afara celor două paturi nu mai avea nimic altceva. Nici măcar un scaun. Dar dispunea de un oficiu de toaletă şi' un duş defect.

Draperia groasă de la fereastră nu se putea trage.

Andersson se plânsese băiatului că odaia era atât de sărăcăcioasă dar băiatul n-a considerat că are vreo importanţă. Doar nu erau să-şi petreacă timpul în hotel.

Şi era adevărat. Nu în hotel aveau să-şi petreacă timpul. Se pare că aici, în cursul zilei, soarele străluceşte şi nu departe de hotel se află marea.

Aşa rezulta din prospect. Sau poate Gloria o fi spus că este aşa. Cert este că venea ca de obicei.

Totuşi Andersson se aşteptase la un hotel mai modern şi la o cameră mai spaţioasă. Aşa credea el. Nici nu ştia exact la ce se aşteptase. Porniseră la drum în mare grabă. Pe neaşteptate, în urma unei inspiraţii de moment.

Călătoria a fost lungă. A durat mult.

Aterizaseră târziu şi obdsiţi. Avionul avusese o întârz-îere mare. Au aterizat în beznă şi au parcurs un drum lung cu autobuzul de la a-eroport până la hotel unde au hotărât să se culce imediat. Băiatul a adormit pe loc.

Băiatul dormea.

Andersson stătea treaz în pat. Nu putea să adoarmă tocmai pentru că îşi dorea atât de mult să doarmă.
Nu mai putea rămâne în pat.
Andersson se ridică pe marginea patului. În cameră aerul era sufocant. Îşi aprinsese o țigară.
De pe stradă se auzeau oameni care circulau.
Din sacoşa de călătorie de sub pat scoase sticla de votcă cumpărată în avion şi îşi turnă o jumătate de pahar, după care o vârî înapoi. Dădu votca pe gât şi se uită la băiatul adormit gândindu-se pentru d clipă să-l trezească.
Afară erau oameni care circulau.
Dacă circulau înseamnă că aveau unde să >e ducă.
Dacă aveau unde să se ducă, însemna că trebuie să existe un bar deschis noaptea.
Andersson reflectă cât ar putea fi ceasul, cât de târziu era de fapt.
În lumina rece-albăstruie Andersson se simți inadmisibil de slab şi gol şi începu să se îmbrace. Se îmbrăcă ascultându-l între timp pe băiat, care dormea. Băiatul era foarte'obosit şi avea nevoie de somn. Şi el era foarte obosit şi avea nevoie de somn. Făcuseră un drum lung. Fusese o zi lungă.
Odată îmbrăcat, Andersson nu mai ştiu ce să facă. În cele din urmă, se hotărî să iasă. Eventual să se plimbe puțin, ca mai târziu să poată adormi.
Trase fără zgomot sacoşa de călătorie şi scoase un pulover. Un pulover alb irlandez cu margine verde. Puloverul nu era nou, dar nu fusese niciodată folosit. Bău o înghițitură de votcă direct din sticlă, după care împinse sacoşa înapoi sub pat.
Andersson ieşi tiptil din camera de hotel şi coborî scara de lemn abruptă şi slab luminată. Numai un bec nenorocit atârnat de un fir. Scara se termina la câțiva paşi de o uşă ce dădea în stradă şi nimeni din personalul hotelului nu se vedea prin preajmă. Ar fi vrut să întrebe unde mergeau ceilalți. Ar fi vrut să întrebe unde să se ducă şi el.

Ar fi vrut să spună cuiva că nu putea să doarmă. Că nu putea să adoarmă.

Andersson ieşi în stradă. Era o stradă îngustă sau o alee largă. Aerul era umed şi cald. Vân-tul nu adia câtuşi de puțin şi noaptea mirosea a rozmarin, a pui fript la rotisor, a frunze de salată verde şi a apă de mare.

Căldura îl surprindea.

Nu avea nevoie de pulover, putea să şi-l scoată.

Dacă aşa era noaptea, cum o fi ziua, se gân-dea Anderssom. Probabil că aici este acum insuportabil de cald. Nu numai soare garantat, cum se spunea în prospect, ci şi arşiță insuportabilă.

Măcar marea să fie unde se afirma că este. I La o aruncătură de băț de hotel. Băiatul şi el j aveau nevoie de soare. Băiatul şi el aveau nevoie de mare.

Vizavi, puțin mai încolo în josul străzii, An-densson văzu un bar sau un restaurant deschis. Văzu scaune şi mese pe trotuar sub o firmă modestă de neon pe care scria Minerva.

Câțiva paşi în josul străzii, vizavi, ar putea fi o plimbare tocmai bună. Andersson hotărî să se ducă să bea un pahar mare de bere.

Şi apoi să meargă să se culce.

Sunt în străinătate, se gândi Andersson. Departe de casă. Aici nu plouă. Nu e rece.

Băiatul doarme.

Băiatul şi cu mine suntem acum în străinătate. Perioada asta putea fi bună. Tocmai de aşa ceva avem nevoie, amândoi.

Poate că ar fi trebuit să-l trezească pe băiat şi să-i spună: hai să ieşim să bem ceva. Aici poți să ieşi în toiul nopții să beir ceva. Nu plouă niciodată.

Nu ploua.

În primele săptămâni de vacanță, acasă, plouase enorm şi nu se întrevedea vreo ameliorare a vremii. Buletinele meteorologice a-nunțau că vremea se va îmbunătăți dar nu s-a produs nici o schimbare. Două săptămâni petrecuse în casa surorii sale, privind țintă la peluza mustind de apă şi la un

arțar mare. Băiatul stătea sub arțar. Fiul surorii sale. Andcrsson se hotărâse rapid că el şi băiatul aveau nevoie de soare. Nu se găseau locuri la excursiile spre sud, către soare şi numai printr-un noroc obținuseră această călătorie de opt zile. Aşa îl informase agenția de voiaj de unde cumpărase biletele. Poate că i se spusese şi că hotelul nu era de categoria întâi. Dar atunci nu se sinchisise. Se punea numai problema să plece undeva. Aşa a fost să fie.

Băiatul avea nevoie de soare şi Andersson de comnanie.

Procedase bine că se hotărâse să-l ia pe băiat cu el. Băiatul era simpatic.

Lui Andersson îi fusese întotdeauna simpatic.

Nu se făcea ca băiatul să stea tot timpul pe o ladă de lemn sub un arțar, plouat cât e vara de lungă.

Andersson avea ceva bani. Ei, drăcia dracului, îşi putea permite. Oricum îşi putea permite să-i ofere băiatului o mică excursie în grup până aici, deşi era departe, dar apt zile nu e mult într-o vară întreagă. Hotelul nu era bun. În special camera lor nu era bună. În preț era inclusă şi o masă la hotel. Prânzul sau cina. Puteai opta pentru una din ele şi, bineînțeles, micul dejun.

Vor mânca bine. Vor face plajă şi vor face baie.

Andersson merse agale în josul străzii, traversă şi se aşeză pe unul din scaunele micului restaurant în aer liber Minerva.

Comandă bere unui chelner în vestă. Comandă în engleză.

Chelnerul îi aduse berea şi îi spuse poftim în engleză.

Lui Andersson îi era cald. Paharul de bere era rece ca gheța.

Andersson se simțea melancolic. Voia să vorbească.

Sunt din Suedia, spuse el. Scandinavia.

Aşa bănuiam şi eu, zise chelnerul. Semănați mult unul cu altul acolo în nord. Mulți dintre dumneavoastră. Am ajuns să-i cunosc pe scandinavi de-a lungul anilor. Ani avut plăcerea să-i servesc pe mulți. Mulți scandinavi. Mulți nemți. Mulți englezi.

Chelnerul vorbea engleza cu accent american şi Andersson făcea aproape la fel. Parcă încercau să se imite. Chelnerul

avea riduri, era bronzat şi cărunt, cu părul rar. Avea ochii negri şi nasul coroiat şi purta o cămaşă albă murdară, papion negru şi pantofi negri. Andersson fu cât p-aci să se înfurie când constată că chelnerul arăta exact cum îşi închipuise el că trebuie să arate chelnerii micilor restaurante' cu mese pe trotuar din suD. Hu rândul său, chelnerul era iritat că Andersson îi spusese că este suedez, ca şi cum el n-ar fi putut să vadă asta şi singur. Un suedez înalt, de vârstă mijlocie şi slab se cunoaşte după păru] blond şi după ochi. După ochii albaştri de copil şi speriaţi. Cine şi ce îi înspăimântĂ. Pe oameni acolo în nord? Ridicolă întrebare! Ceea ce ne înspăimântă şi pe noi.

Păreţi speriat, spuse el. Staţi liniştit şi beţi berea. Aici nu se întâmplă nimic. Vă veţi o-dihni. O săptămână la soare şi vă veţi linişti.

Nu, nu sunt speriat, spuse Andersson. Sunt obosit. Aici vine lumea seara?

Dacă vreţi să spuneţi că aici vine lumea seara pentru a se distra, răspunse chelnerul, atunci nu aici vine. Cine vrea să se distreze, merge la hotelurile mari. Presupun că staţi aici, mai sus, la Royal Mar. E în centrul oraşului. Este un bar cfbişnuit, deşi eu ţin deschis până mai târziu. Mai este puţin şi închid. E peste două noaptea. Nu, aici se vine în timpul zilei când faci cumpărături sau când nu poţi sta la plajă pentru că soarele te-a ars prea tare. Aici se scriu eventual vederi. Se îhtâmplă să mai vină noaptea câte un turist care nu poate dormi.

Nu aţi putut dormi şi v-aţi hotărât să veniţi aici să beţi o bere.

Sunteţi binevenit din toată inima.

Sunteţi singur?

Nu chiar singur, răspunse Andersson.

Ar fi de mirare să nu fie altfel, doar, e clar că sunteţi singur, spuse chelnerul. Sunteţi cât se poate de singur. Sunteţi unicul meu client şi, după ce veţi bea berea, am să închid. Dar nu vă grăbiţi câtuşi de puţin. Rămâneţi cât doriţi. Dar

sunteți singur. Aş bea cu plăcere un pahar cu dumneavoastră, dacă simțiți nevoia de companie.

N-ați gustat berea.

E prea rece, spuse Andersson. Nu-mi face bine berea fece.

Să bem atunci puțin vin alb rece, spuse chelnerul. Aduc o sticlă. Producem un vin excelent. Zona e recunoscută pentru vinul ei.

Chelnerul luă înapoi paharul de bere şi se reîntoarse repede cu o sticlă de vin alb şi două pahare de vin. Turnă vinul şi apoi se aşeză pe scaun alături de Andersson.

Andersson se uită suspicios la chelner. Nu găsea că e tocmai în ordine că acesta voia să bea cu el şi nu ştia dacă procedează bine, per-mițându-i s-o facă. Nu pentru că se simțea în vreun fel superior ca client față de un chelner, dar îi era teamă că trebuia să bea din politețe şi poate chiar mai multe pahare pentru a nu-l jigni pe bătrânul amabil. Băuse câ-teva pahare încă din avion. Cu puțin timp în urmă dăduse pe gât un pahar de votcă. Crezuse că ar mai putea să soarbă un pahar de bere. Şi acum, vin alb. Nu ştia ce să facă. Deja după câțiva paşi de la hotel, în drum spre micul bufet, îşi dăduse seama că se găsea într-o climă care nu se potriveşte deloc cu alcoolul tare. În viitor, dacă va fi să mai bea ceva, o să fie vin.

Băiatul dormea. Dar urma să se trezească. O să-i fie foame, cum le este tinerilor şi o să ceară micul dejun şi o să fie nerăbdător, cum sunt tinerii şi o să vrea să vadă imediat marea. Băiatul nu fusese niciodată în străinătate. Andersson fusese, desigur, deşi nu la mare. Vor face plajă şi baie. Dar cu prudență în primele zile. Conducătorul grupului care-i întâmpinase la aeroport şi le urase apoi în autobuz bun venit scuzându-se pentru întâraiere îi avertizase să nu stea prea mult la soare în primele zile. O să înțeleagă băiatul că la început trebuie să fie precaut. Cu siguranță că va înțelege.

Răspunderea pentru sănătatea şi siguranța băiatului îi revenea lui Andersson.

Şi promisese surorii lui să aibă grijă cum se cuvine de băiat şi trebuia s-o facă. Promisese că băiatul n-o să se prăjească de tot la soare şi că n-o să se înece. Oricum îi promisese că băiatul n-o să se înece. Băiatul înoată bine, îi spuse sora lui, dar e prea curajos şi cei care s:1 îneacă sunt întotdeauna cei ce înoată bine. O asemenea afiramție era inutilă. Dar o rostise. Băiatul împlineşte în curând şaisprezece ani fir-ar să fie, răspunse Andersson.

E departe marea? Întrebă Andersson. Unde se face baie.

Pe jos ia aproape o oră, răspunse chelnerul. Se poate merge şi cu autobuzul. Şi unde sunt marile hoteluri acolo se face şi baie. Tot a-colo mergi şi dacă vrei să te distrezi. Puteți lua un taxi până acolo. Sunt baruri de noapte. Aici în oraş puteți merge la Cafeneau Mare. Au muzică. Dans nu, dar muzică da. Chiar în seara asta nu. E deschis deoarece ieri a fo.st duminică, dar altfel este deschis până destul de târziu.

Da, spuse Andersson. Dar eu nu am avut de gând să umblu noaptea prin localuri. La ce m-am gândit exact nu ştiu dar m-am gândit ca noaptea să dorm. Nu. Mi-e greu să dorm, mi-e greu să adorm. De aceea am ieşit astă seară.

E atât de cald.

N^-ați venit aici tocmai pentru că este cald? Întrebă chelnerul. Turiştii vin aici pentru că este soare şi cald.

E minunat să stai' afară numai în cămaşă, spuse Andersson. Dar dacă ziua este şi mai cald, atunci cât poate să fie de cald.

E cald, spuse chelnerul.

Ridică paharul spre Andersson.

Bun venit, spuse el. Sunteți cât se poate de binevenit în țara mea.

Mulțumesc, spuse Andersson şi bău puțin vin. Nu-i aşa că aici e dictatură? Întrebă el, re-gretând imediat ceea ce spusese.

Înțelegeți, am plecat în mare grabă. Ploua ca dracu zi şi noapte.

Vreți să spuneți că dacă ați fi stat să vă gândiți mai bine nu ați fi plecat într-o țară cu dictatură? Întrebă chelnerul. Doriți doar să vă bronzați, nu? Ce rost are să vă preocupe guvernul nostru.

Mă înțelegeți, spuse Andersson. Ploua întruna. Şi era şi foarte rece. Putem avea săptămâni de vară minunate dar când e să nu fie nu sunt. Am muncit tot anul şi am aşteptat cu nerăbdare vacanța cu puțin soare. Toată luna iunie a fost frumoasă, dar imediat ce am început concediul parcă s-au deschis porțile cerului. Şi nu am avut numai eu de suferit. Toți au avut de suferit şi nu a fost uşor să găseşti bilete pentru o excursie în străinătate.

Deci nu y-ați gândit să veniți aici, zise chelnerul.

Ba da, spuse Andersson. Aici am dorit să vin de multe ori. Logodnica mea vine mereu aici.

Nu e de fapt logodnica mea. Sunt foarte ataşat de ea. O cheamă Gloria. Ea a venit deseori aici.

Am o fotografie a ei.

O să v-o arăt.

Andersson luă portofelul din buzunarul de la spate şi scoase din el o fotografie mică.

Poate că nu este o fotografie bună, spuse el. Dar aşa arată. A venit aici de multe ori. Poate că a stat chiar aici, nu ai de unde să ştii.

Chelnerul privi fotografia şi scoase şi el o fotografie pe care i-o arătă lui Andersson.

Aceasta este soția mea, spuse el. Este o fotografie veche. E mult mai grasă acum.

Se uitară foarte serios la fotografii şi apoi şi le dădură înapoi.

Deci frumoasa dumneavoastră logodnică a spus că aici este dictatură? Întrebă chelnerul.

Ea nu e tocmai logodnica mea, răspunse Andersson. Țin foarte mult la ea. Ca să fiu sincer am probleme cu ea. Nu cred că îşi dă seama că eu sunt acela la care ține.

Nu înțeleg, spuse chelnerul.

Doar nu e atât de greu de înțeles, spuse Andersson.

Chelnerul se holbă la el.

Aici nu este dictatură, spuse el. Țara e condusă de o mână de militari. Avem un guvern militar. N-o să remarcați nimic deosebit.

Gloria nu mi-a pomenit nimic, zise Andersson. Nici un cuvânt urât despre guvern sau despre oameni. Despre poporul sau guvernul dumneavoastră, vreau Să spun. A vorbit mult despre plajă şi muzică. S-a simțit bine aici. La politică nu se pricepe câtuşi, de puțin. Are totuşi obiceiul să vorbească urât despre guvernul nostru.

Are obiceiul să spună că avem un guvern nenorocit, dar n-a spus nici o vort>ă urâtă despre guvernul dumneavoastră.

Cu toate acestea s-a scris mult în presa suedeză că poate ar trebui să boicotăm litoralul dumneavoastră.

Nu sunt pe deplin sigur. Nu ştiu precis dacă am citit, sau numai am auzit.

Poate că era vorba despre o cu totul altă țară. E de la sine înțeles că era vorba de o altă țară. Şi biletele se găseau greu.

Vinul este foarte bun. Ce întuneric e noaptea. Când nu plouă avem nopți de vară luminoase. Mi se pare însă ciudat că aici nu bate vântul. Atât de aproape de mare şi fără briză. Din camera de la hotel se auzeau oamenii care se plimbau pe afară. Acum nu e nimeni pe stradă.

Am încercat să adorm, însă n-am reuşit. Probabil că organismul trebuie să se adapteze.

Dar băiatul doarme.

Am un băiat cu mine şi a adormit imediat. A fost şi drumul lung. Era obosit.

Sunt împerună cu băiatul surorii mele.

El doarme.

Andersson spera că băiatul doarme şi că nu se va trezi şi că nu îi va duce lipsa.

Dacă băiatul se trezeşte, se gândi el, o să înțeleagă că am ieşit să beau ceva dar sper să nu se trezească sau să înțeleagă.

Îi oferi chelnerului o țigară şi fumară în linişte.

Ar trebui poate să plec şi să mă culc, spuse el.
Era sufocant de, cald. Era linişte. Greierii ță-râiau într-un pom în spatele unui felinar.
Poate că ar trebui să aduc câteva bucăți ăi brânză, spuse ospătarul.
Nu, zise Andersson. Am să-mi termin paharul şi apoi mă duc la hotel.
Stătea ținând în mină paharul de vin fără să bea. Se simțea stânjenit şi nestânjenit. Liber şi neliber. Dacă n-ar fi fost băiatul ar fi putut sta oricât.
Da, ar trebui poate să dormiți puțin, spuse chelnerul. Sunteți obosit. Arătați puțin speriat. Dar aici o să puteți să vă odihniți, vă asigur.
Unde ați învățat engleza? Întrebă Andersson^ în America, răspunse chelnerul. Am fost şase ani în America.
Şi Andersson fusese în America câțiva ani» dar era ceva despre care nu voia să vorbească tocmai în momentul acela.
Trebuie să plec, spuse el. Soția dumneavoastră din fotografie, cum se numeşte?
Gloria, răspunse chelnerul. Este o coincidență de-a dreptul ciudată.
Da, este ciudată, spuse Andersson. Soția dumneavoastră, Gloria dumneavoastră, a ştiut desigur imediat că la dumneavoastră ține. Femeia despre care vorbesc nu ştie că eu sunt acela la care ține. Ar fi trebuit să fie împreună cu mine acum, dar nu e. Trebuie să am grijă de nepotul meu. Sora mea nu e prea sănătoasă. Băiatul nu are tată. Vom sta aici o săp-tămină, aşa că îl veți întâlni cu siguranță.
Dacă va fi ceva ce nu înțelegem vom veni la dumneavoastră. Dacă dorim să aflăm ceva.
Aici nu e nici un pericol, spuse chelnerul. Plaja este liniştită. Aici e linişte. Suntem gata să facem totul pentru turişti. Aşa a fost. Aşa este.
Să plătesc vinul, nu? Întrebă Andersson. Nu, răspunse chelnerul. Mi-a făcut o mare plăcere să vorbesc cu dumneavoastră. Sigur nu vreți puțină brânză?

Sigur, răspunse Andersson.
Vreau să vă spun mulțumesc şi vreau să vă spun noapte bună.
Şi strânse mâna chelnerului şi o porni foaite vioi înapoi spre hotel. Uşa hotelului era încă larg deschisă. Nu.se vedea nimeni.
Se înfurie.
Holul hotelului era mic, dar avea o recepție şi cu pumnul strâns Anderson lovi în tejghea. De câteva ori mai slab, iar mai apoi o dată cu putere.
Nu se întâmplă nimic.
Duşul trebuie reparat şi draperia de la fereastră trebuie făcută să funcționeze, se gândi el.
I se păru ciudat că hotelul nu era păzit.
Nu era bine.
Urcă scara, deschise uşor uşa camerei şi intră.
Lumina rece-albăstruie îl irita.
Îşi uitase puloverul irlandez la bufet.
Stătu un moment pe marginea patului înainte de a se dezbrăca.
Băiatul dormea.
II.
BĂIATUL ŞI ANDERSSON erau la micul dejun.
Amândoi s-au trezit aproximativ în acelaşi moment, din cauză că se făcuse prea cald în ctsmeră şi Andersson a spus că primul lucru pe care-l va face va fi să aibă grijă ca personalul hotelului să ia măsuri să se poată trage draperia. N-o să ajute poate împotriva căldurii, însă abia reuşise să doarmă cu lumina a-ceea albastră nenorocită, mată, de neon. Şi duşul trebuie reparat, o să atragă el atenția. Am fost jos ieri seara, spuse el, dar n-am avut cu cine să vorbesc. Hotelul nu este păzit, zise el. Nu vor putea lăsa aici în cameră nici un obiect de valoare, se mai gândise el să spună dar n-a mai spus.
Să mâncăm puțin, zisese el. Iar apoi facem o plimbare până la plajă. Sau luăm autobuzul. Sondăm terenul şi procedăm cu

extremă precauție.
Băiatul înțelesese. Înțelesese că dacă umbli deodată prin soarele arzător în primele zile trebuie să porți pantaloni lungi şi cămaşă cu mâ-neci lungi.
E departe până la plajă, întrebase băiatul.
Aproximativ o oră de mers pe jos, răspunsese Andersson.
Asta, numeşte agenția de voiaj o aruncătură de băț, spusese băiatul.
Au coborât apoi în sala de mese a hotelului care era mică dar curată.
Li s-a adus imediat nescafe, apă fiartă, pâi-ne şi gem.
Servea o femeie destul de tânără, îmbrăcată într-o rochie de zi de culoare închisă, înflorată, care arăta ca şi cum abia se sculase.
În sală se găseau opt mese, însă Andersson şi băiatul erau singurii clienți.
Se pare că numai noi stăm aici, spuse Andersson.
Mai stau încă patru, zise băiatul. Două cupluri în vârstă, care au călătorit cu noi.
Da, nu ştiam, spuse Andersson. O să vedem.
Strigă după fată şi îi explică că voia două sticle mari de apă minerală, o coca-cola şi o bere. Îi era sete şi credea că şi băiatului îi e sete.
Trebuie să beau ceva, spuse el. Mi-e sete.
Fata aduse comanda şi Anderssdn bău bere, iar băiatul coca-cola.
Trebuie să o iei ceva mai uşor, zise băiatul.
Ştiu, spuse Andersson.
Acum, înainte de a merge undeva, ducem apa minerală în cameră. Măcar să ne putem spăla pe dinți, ce dracu. Că nu funcționează duşul e una dar nici la robinet să nu curgă puțină apă? Ceva nu e în regulă. Trebuie să mă rad.
Băiatul chemă fata care servea şi o întrebă într-o franceză şcolărească de ce nu funcționează apa în cameră, însă fata nu înțelese, aşa că o întrebă în engleză.
Fata dispăru din sala de mese.

Poate că aduce pe cineva, spuse băiatul şi Anderssotn îşi aprinse o ţigară.

Ai ieşit azi-noapte, spuse băiatul.

N-am fost departe, spuse Andersson. Am fost numai până peste drum. La Minerva. Este un mic bufet cu mese afară. N-am putut să a-dorm. Am ieşit numai şi m-am informat puţin. Sau am vrut să mă informez puţin despre situaţia din ţară. Dar n-am găsit pe cine să întreb. Am stat puţin cu aspătarul. Un tip în vârsta.

— Vorbăreţ, care era de părere că am făcut bine că am venit. Nu mai erau alţi turişti cu care să discut.

Credeam că e antren mare toată ncaptea în asemenea staţiuni. Dar nu e.

Trebuie să vezi neapărat cum o noaptea. E cald şi beznă şi întunericul „cântă”. Sunt greierii!

Băiatul părea încântat. Avea ochi albaştri, un păr blond rebel şi zâmbea frumos. Acum nu mai putea de bucurie, ca şi cum tocmai despre greieri ar fi vrut să audă şi să meargă seara să-i asculte.

Cei patru oameni în vârstă, cele două cupluri despre care băiatul vorbise, intrară sfioşi în sala de mese şi se aşezară într-un colţ de parcă n-ar fi fost siguri că vor fi acceptaţi. Două femei palide şi cărunte şi doi bărbaţi cărunţi. Păreau de o amabilitate foarte discretă.

Şi ei au fost serviţi imediat cu ceea ce primiseră Andersson’ şi băiatul, dar nu de fată ci de un tânăr cu cămaşă albă şi pantaloni negri.

Anderssdn, care stătea cu spatele, se întoarso rapid spre ei şi îi făcu plăcere să constate că erau patru bătrâni, dar nu ştia de ce. Nu-i recunoştea. Nu-i mai văzuse până atunci.

Băiatul însă da.

Bună dimineaţa, spuse băiatul abia şoptit. Poate ştiţi ceva despre apă. De ce nu merge apa la robinet.

Salutul băiatului păru că-i bucură pe cei patru. Un bună dimineaţa într-o suedeză pură era exact ce voiau să audă.

Am vorbit cu proprietarul hotelului, spuse ijna dintre femei. Da, cred că el e proprietarul hotelului. E o întrerupere temporară. A promis că va funcționa cam într-o jumătate de oră. La început am fost foarte îngrijorați, dar, aşa cum am zis, este vorba numai de o defecțiune temporară.

Cel puțin aşa mi-a spus.

N-avem ce face, trebuie să avem încredere în el.

Apa se poate bea? Întrebă Andersson.

Fără îndoială, zise femeia. Doar aşa mi s-a spus şi ieri în autobuz.

A fost groaznic ce întârziere am avut.

Veniți şi voi acum dimineață.

Unde să venim, întrebă Andersson.

La informarea de la Cafeneau Mare, spuse băiatul. Aşa ne-a anunțat cel care ne-a în-tâmpinat la aeroport şi ne-a vorbit apoi în autobuz.

Eu n-am auzit, zise Anderson.

Nu l-am auzit să fi pomenit ceva despre apă, spuse băiatul.-

Da, o să mergem şi noi, îi spuse Andersson femeii.

Sigur că mergem, nu, se adresă el băiatului. Vreau să spun că e cât se poate de bine să auzim ce are să ne spună. Când e informarea? *Acum dimineața, acum imediat?

Când trebuie să fim acolo? Se adresă el femeii.

La ora nouă, răspunse femeia, aşa că nu-i nici o grabă. Se pare că nu e mult (de mers) până la Cafeneaua Mare. O iei pe stradă în jos până dai de o piață şi ai ajuns. E totuşi bine dacă obținem unele informații. Este sigur că pentru a ajunge la mare trebuie să iei autobuzul. Bineînțeles că asta nu mi s-a spus când am cumpărat biletul. Ar fi bine să ştim ce autobuz merge acolo.

Ați dormit bine. Noi n-am prea putut dormi din cauza căldurii.

Te iau puțin prin surprindere asemenea lucruri.

N-a fost de nici un folos că am deschis uşa de la balcon.'Nu s-a clintit o frunză.

N-am dormit aproape deloc, spuse Andersson. Avem o firmă de neon la fereastră. Noaptea e lumină ca ziua. Draperia e înțepenită. Până diseară poatef reuşesc s-o repare.
Am ieşit puțin ieri seară. E un bufet mic^ agreabil, chiar peste drum, puțin mai jos de hotel. Din câte se pare acolo poți sta până destul de târziu. Aici ideea e totuşi să-ți faci siesta, dar nu ş” tiu cum te descurci cu căldura.
Soluția e desigur să dai pe gât o sticlă de vin la masa de prânz, spuse unul dintre bărbați. Se pare că vinul de aici este excelent. Dacă nu poți dormi după-amiază după o sticlă de vin atunci fireşte trebuie să dai două pe gât. Vinul este ieftin.
Apa minerală este mai scumpă. Şi bineînțeles că nu adormi după ea. *
Cine vrea să cheltuiasă mai puțin, bea vin.
Eu am dormit, zise băiatul.
Tinere, spuse cel de-al doilea bărbat, la vâista ta se doarme.
Oriunde, oricând, Oricum.
Băiatul nu prea aprecie apelativul „tinere”. Făcu o mutră acră şi poate ar fi spus ceva dacă ventilatorul din tavan nu ar fi pornit, scâr-țâind enervant înainte de a prinde viteză. Toți ridicară privirile în tavan şi avură senzația că aşa cum ventilatorul a prins viteza corespunzătoare şi a încetat să mai seârțâie, tot aşa şi săptămâna o să treacă fără scârțâieli. Dacă hotelul a reuşit să facă ventilatorul să se învârească atunci nu mai încăpea nici o îndoială că şi apa de la robinete şi duşuri va funcționa. Prima noapte nu a fost uşoară dar de acum încolo totul va fi mai comod. Ventilatorul mergea şi ei luară acest fapt drept o dovadă că hotelul îşi va onora serviciile plătite. Că hotelul va funcționa într-adevăr ca un cartier general de vacanță. Era important ca ei să aibă acest sentiment.
Mă întreb ce-ar fi dacă am îndrăzni să cerem puțin unt, spuse, una dintre doamne.
Tânărul chelner care stătea în picioare în uşa sălii de mese şi care privise şi el în tavan când pornise ventilatorul dispăru

şi reveni cu patru porții de unt pe care le puse în fața doamnei.
No salt, spuse el.
Aha, spuse doamna.
Chelnerul se retrase şi doamna gustă untul.
Aha, spuse ea apoi ca şi cum ar fi priceput ceva important. Nu se pune sare la unt. Prersupun că atât de mulți turişti. Suedezi s-au plâns că untul nu e sărat, încât s-au plictisit să-l mai servească.
Da, aşa e omul. Dacă vrea, poate să găsească greşeli oriunde.
Vrea cineva unt?
Nimeni nu voia unt. Toți terminaseră de mâncat, cu excepția doamnei care îşi întinsese puțin unt pe o bucată de pâine şi îşi puse sare pe sandviş. Apoi muşcă din el.
A fost o prostie din partea mea să cer unt, spuse ea. Dar acum ştim că există. Trebuie să4 luăm cu ndi, ca nu cumva să se creadă mâine că nu vrem unt. Că doar vrem. E unt normal, deşi fără sare.
Nimeni nu spuse nimic.
Cu unt sau fără unt, se pare că nu era o problemă care să merite a fi discutată. Trebuia să se adopte obiceiul locului.
Băiatul se uită deodată vesel la Andersson. De parcă atunci şi-ar fi dat seama pentru prima oară că era în străinătate. De parcă atunci şi-ar fi dat seama că are vacanță.
Băiatul era foarte frumos când era vesel şi Andersson râse spre el.
Băiatul se ridică bucuros, e7, ită puțin şi ieşi din sala de mese.
Chelnerul care stătea în uşă se retrase din nou politicos când băiatul ieşi şi Andersson ridică sticla de bere pentru a-i arăta că mai vrea încă una.
Pentru că asta şi voia de fapt. Pe de o parte pentru că asta voia iar pe de altă parte pentru că odată pentru todeauna voia să fie clar celorlalți că uneori el bea bere dimineața. Simțea că acest lucru ar trebui să fie clar şi celorlalți.

Îşi primi berea şi reuşi să-l facă pe chelner să ia sticla goală de pe masă.

Pare să fie un băiat simpatic, spuse unul dintre domni. Cum, îl cheamă?

Andersson se întoarse.

Fredrik, zise el. Îl cheamă Fredrik.

Tineretul are atât de mult bun-simț în zilele noastre, spuse una dintre doamne.

Andersson se gândea. Nu pricepea ce făcuse sau spusese băiatul ca să pară atât de înțelept. Nu spuse nimic.

Eu sunt Herbert, spuse acum domnul care întrebase cum îl cheamă pe băiat. În fața mea e Frida, soția mea. Apoi e sora mea Gertrud şi cumnatul meu Tage. Poate că nu-i atât de uşor de reținut, dar ne cheamă pur şi simplu pe toți Pettersson.

Şi eu sunt Andersson, zise Andersson. Ove uneori. Dar băiatul îmi, spune totdeauna Andersson. Aşa a făcut mereu.

Ploua al naibii pe unde eram, aşa că am plecat aici.

Ploua şi unde eram noi, spuse Herbert. Dar am vrut să venim aici oricum. Este o stațiune îr. Drăgită şi renumită ca obiectiv turistic.

A fost un lucru pe care l-am aşteptat cu nerăbdare. Suntem din Timra, mai sus de Suncl-svall, astfel că am avut atât o iarnă grea cât şi un început de vară rece. Dar călătoria a-ceasta a fost ceva la care ne-am gândit cu ‘ plăcere. Am mai fost în asemenea călătorii înainte dar pe aceasta am aşteptat-o cu nerăbdare.

I.

Ne-am hotărât să stăm aici în oraş. Nu mai suntem tineri. Şi nici atât de bătrâni, dar marile hoteluri de pe malul mării nu ne-au a-tras deloc. Ele sunt totuşi pentru tineri care au venit aici să se distreze.

Aşa este, spuse Andersson. Eu şi Fredrik | vrem să facem numai baie.

N-am ales noi hotelul.

Mai exact, venim de la Borâs. Am o soră Borâs. Ea are un chioşc. Nu locuieşte chiar în Borâs, ci în afara oraşului. Are o căsuță pe colină, o vilă cu un etaj de fapt şi cu o peluză destul de mare. Acolo nu poți să stai dacă plouă. Chioşcul e în oraş. Ea e singură şi nu poate niciodată să închidă chioşcul. Nici chiar în timpul vacanței întreprinderilor industriale, aşa că am fost acolo, dar a plouat groaznic. Fredrik este fiul ei. Eu sunt unchiul lui dinspre mamă. De obicei plouă în zona Borâs, dar nu aşa cum a plouat acum în iulie. Mi-a părut rău atât pentru mine cât şi pentru băiat.

Sper să nu se plictisească prea mult aici. A-casă ne-am plictisit îngrozitor.

Poate că ar trebui să mergem la informare, spuse Herbert. E bine să aflăm cât mai multe; de la început.

Acum ne ridicăm. Suntem în vacanță.

Se ridicară şi ieşiră unul câte unul după ce l-au salutat pe Andersson.

Venim şi noi, îi spuse Andersson celui carej îl salută ultimul. Herbert sau Tage.

Bălăbănindu-se pe scaun Andersson bău pu țină bere şi apoi îi făcu semn chelnerului şi plăti apa şi ceea ce băuseră.

Băiatul se reîntoarse.

E cald, spuse el. E îngrozitor de cald.

Mergem acum, spuse Andersson. Ceilalți a» plecat.

Ce facem cu apa, întrebă băiatul.

Nu ştiu, răspunse Andersson. Le lăsăm pe masă. Le lăsăm pe masă să vedem dacă le vor duce în cameră. Dacă duc sticlele în cameră poate îşi vor da osteneala să pună şi o măsuță. Şi atunci o să le cerem şi două scaune.

Să vezi că totul o1 să fie bine.

Ai fost pe afară?

Da, spuse băiatul. Am fost până la Cafeneaua Marc. Ajungi în câteva minute. E o grădină uriaşă înconjurată de clădiri. Iți dă impresia că e în interior deşi e în aer liber. Probabil că aici nu plouă niciodată.

Dacă e atât de aproape, zise Andersson, mergem să vedem ce se spune şi după ce vom şti ceva mai bine cum se ajunge la mare ne întoarcem şi ne luăm lucrurile de plajă.

E bine?

E bine, răspunse băiatul. Vom fi obligați să mergem la mare. Ecald afară., Nici nu bănuieşti cât e de cald.

Băiatul avea dreptate. Eigur că Andersson înțelesese că este cald dar nu-şi putuse închipui chiar arşița umedă care îl lovi în momentul în care păşi în stradă. Soarele era deja sus. Strada se întindea albă.

Anderson intră înapoi în hotel.

Ce s-a întâmplat, întrebă băiatul.

E caniculă, răspunse Andersson. Nu înțeleg de ce nu bate vântul. Cu marea atât de aproape ar trebui măcar să adie.

Cum dracu o să ne descurcăm.

Vino, spuse băiatul.

Traversară agale strada şi o porniră în jos.

Trecură pe lângă Minerva unde acum era închis.

Aici am fost aseară, spuse Andersson. Bufetul aparține unui bătrân amabil. O să venim aici.

Adu-mi te rog aminte că mi-am uitat puloverul aici aseară. Aşa cred. Când am ajuns acasă nu-l mai aveam. Şi n-am fost decât acolo, n-am fost în altă parte.

Cei cu care am luat micul dejun se numesc toți Pettersson. Aşa mi-au spus. Dacă devin mai intimi, va trebui să mâncăm dimineața în altă parte.

Băiatul nu zise nimic.

Probabil că nu auzise ce spune Andersson. Pe stradă era acum O' circulație intensă şi zgomotoasă. Aici oamenilor le plăcea să claxoneze şi să pună muzica de la aparatele de radio din maşină foarte tare. Lumea se înghesuia pe trotuare. Preoți îmbrăcați mai mult sau mai puțin pestriț, cu bătrâne ieşite după târguieli, cu copii care cărau de toate, de la coşuri cu pâine abia coaptă până la baloturi de țesături şi care cântau şi fluierau sau făceau zgomote dintr-un motiv sau; altul. Un băiat trăgea zăngănind o conductă mare de gaz şi

un altul împingea de-a rostogolul un butoi de ulei umplut pe jumătate. Localnicii erau curat şi bine îmbrăcați, iar turiştii purtau lucruri subțiri, viu colorate, cei mai mulți cu capul acoperit de basmale improvizate, fistichii şi caraghioase. Toți se mişcau încet şi cu demnitate în viermuiala copleşită de soare a străzii. In gazul de eşapament, în mirosul de ars şi fructe putrezite. Cerul era albastru, casele albe, soarele şi mai alb şi în vitrinele magazinelor se vedea că puteai găsi orice de cumpărat. Andersson îi spuse băiatului că vor trebui desigur să-şi cumpere ochelari de soare şi apoi, după o scurtă ezitare, zise că în cele din urmă vor fi obligați să-şi cumpere şi ceva de pus pe cap.

Băiatul era fascinat de tot ce vedea. Tot ce era străin şi legat de căldură era pentru el captivant şi în acelaşi timp atrăgător. Deşi mai trecuse o dată, mai devreme, pe strada aceea. Nu auzea ce spunea Andersson.

Începu pe neaşteptate să râdă şi spuse: Puloverul acela pe care l-ai uitat. N-o să prea ai nevoie de el.

Nu, zise Andersson. Dar vreau să-l iau înapoi. Țin la el.

De fapt niciodată n-am avut nevoie de el.

Ți-l dau ție. Este un pulover irlandez al naibii de frumos.

Mai e puțin, spuse băiatul. Traversăm strada şi am ajuns la Cafeneaua Mare. Ține-mă de mână, să ne strecurăm printre maşini.

Băiatul îl conduse pe Andersson peste drum. Se descurcară bine. Circulația era aglomerată însă se desfăşura lent. Maşinile pe care chipurile ei le incomodau îşi ambalau motoarele şi conducătorii lor claxonau ceva mai puternic şi cu multă furie. Şoferii parcă stăteau în mici furnale şi Andersson care n-avusese încotro şi se atinsese de un automobil era convins că se puteau prăji ouă pe radiator. Un polițist îmbrăcat în alb fluiera impacientat'ca şi cum maşinile ar fi avut vreo şansă să mărească viteza. Şi să mențină o viteză egală. De data aceasta polițistul nu-i mai fluiera pe ei, ci o căruță mică trasă de un măgar. Măgarul rămăsese fără aer printre aburii de benzină şi fusese cuprins de un acces de

astmă. Băiatul observă cu repulsie cum căruțaşul îi aplică măgarului câteva lovituri bune de bici pe spinare dar nu comentă întâmplarea. Ştia şi el că în țările din sud animalele sunt tratate ca animale şi se gâridi ca deocamdată să nu aibă o opinie în privința asta. Dacă Andersson ar fi observat loviturile puternice de bici pe spinarea măgăruşului ar fi reacționat desigur cu indignare. El văzuse această atitudine inumană față de animale şi la alte popoare, chiar şi în țară la el şi niciodată nu o înțelesese. Nu pentru că Andersson nu era extrem de sensibil, dar avea o experiență de viață şi o capacitate de cunoaştere umană de care nu l-ai fi crezut capabil dacă l-ai fi apreciat cu superficialitate.

Băiatul îl conduse pe Andersson printr-o intrare largă în Cafeneaua Mare. Aşa cum spusese băiatul, era o grădină-restaurant împrejmuită de case cu trei etaje cu colonade şi iederă pe ziduri şi cu jaluzele. În mijlocul grădinii se afla o estradă şi chiar în acel moment cineva încerca difuzoarele ciocănind microfoanele şi strigând din când în când alo sau numă-rând până la trei.

Văzură o mulțime de oameni şi printre ei, într-un grup care stătea la o masă lungă, pe Petterssoni. Se duseră într-acolo. Se aşezară. Salutară înclinând capul spre persoanele pe cave le recunoşteau de pe drum iar ghidul le ieşi în întâmpinare şi îi salută strângându-le mâna.

Ghidul era un bărbat înalt, cam de treizeci de ani, cu părul lung, îmbrăcat în nişte pantaloni de culoare deschisă şi un sacou roşu cu numele agenției de voiaj înscris pe un ecuson vizibil prins de reverul hainei.

Arăta ca un instructor de golf.

Se numea Gert, le-a spus el.

Îi numără *pe toți şi să fi fost cam şaptezeci şi cinci de suedezi şi, după cât se părea, toți prezenți. Predominau bărbații şi femeile de vârstă mijlocie şi bătrâni dar erau şi câțiva tineri şi copii mici.

Începu prin a le ura bun venit în timp ce un chelner le puse pe masă ceva de băut şi Gert explică: este o băutură de bun

venit dar având în vedere că e dimineață era de fapt fără alcool. Suc din fructe de hibiscus *, spuse el. Adăugind bineînțeles că cine era amator putea să cumpere suc din acesta şi pentru acasă la întoarcere. Se scuză, de asemenea, că instructajul planificat să aibă loc la aterizare a trebuit să fie amânat datorită întârzierii avionului. Le mulțumi totodată celor care erau cazați pe malul mării în marile hoteluri că se deranjaseră să facă o scurtă călătorie cu autobuzul şi să vină până în oraş. Le explică unde se aflau banca, poşta, restaurantele mai bune, magazinele de suveniruri şi altele, ce mai voia fiecare să ştie. Vor face un tur scurt al oraşului. De fapt, un orăşel. Centrul, unde se aflau toate, era mic.

* Arbore tropical din familia malvaeeelor, cu flori frumoase.

Înainte de asta voia să le spună câte ceva des- ‘ pre excursiile la care puteau lua parte. Vestigii culturale mai deosebite nu prea erau dar se vor organiza excursii la o serie de mici aşezări pescăreşti, o fabrică de ceramică şi la o fabrică unde se produce renumita băutură autohtonă care se numeşte Kande şi este un fel de lichior., ‘

Dar mai întâi le atrase atenția să nu stea. J prea mult la soare în primele zile, şi, într-or t oarecare măsură, să nu bea băuturi tari. În^ privința mării nu aveau motive să fie îngrip-rați. Malurile erau line, cu apă mică, dar se putea fireşte închiria un automobil să mergi în locuri frumoase şi retrase, cu stânci, unde să nu te deranjeze nimeni, dar să se evite nu-dismul, a avertizat el.

În rest totul este paşnic. Era o prostie să laşi bani şi bijuterii în cameră, când hotelul dispunea de seifuri sigure.

A vorbit despre ceea ce spusese că va vorbi.

Ghidul Gert părea simpatic şi priceput.

Apoi a declarat că i se „puteau pune întrebări, dacă era ceva care nu s-a înțeles, a uitat el să spună sau ceva la care nu s-a gândit.

Nu au fost mulți cei care aveau de întrebat şi cele câteva întrebări care i s-au pus au fost simple. De exemplu cât costa o vedere de trimis acasă şi dacă se putea telefona în Suedia.

Probabil că existau întrebări care încă nu erau formulate.
Gert ştia asta. Spuse că dacă se va ivi vreo problemă, el putea fi găsit la această cafenea în fiecare dimineață între nouă şi zece.
Le ură tuturor petrecere frumoasă.
Şi încă ceva înainte de a termina:
Se poate întâmpla să auziți o mulțime de zvonuri despre instabilitatea politică a țării, a spus el. Nu e cazul să le acordați o prea mare atenție.
Chiar în dimineața aceea circulase zvonul că se punea ceva la cale. Ce anume, nu ştia. Se vorbea despre un atentat nereuşit în capitală împotriva unor membri importanți ai guvernului. O să audă vorbndu-şe despre atentat sau despre încercarea de atentat dar să nu permită ca aceasta să le perturbe linişteа vacanței.
În țară sunt frământări şi situația este poate instabilă.
Însă orice s-ar întâmpla în capitală, nu va putea fi de o asemenea amploare încât să se remarce în această mică localitate liniştită.
Mulțumi pentru atenție.
III.
PLAJA ERA FOARTE FRUMOASA. O întindere lungă şi largă de nisip lin arcuită. Deşi de la distanță părea plină de oameni care făceau plajă sau baie, mai era încă suficient loc ca nimeni să nu aibă senzația că este călcat în picioare sau înghiofcntit. Pe plajă se puteau închiria şezlonguri şi era înghesuială, dar existau şi porțiuni libere unde oamenii stăteau mai la distanță unii; de alții pe prosoape proprii. Se găseau mici restaurante şi bufete în aer liber şi în general ceea ce se vedea îți făcea o impresie plăcută. Stând cu spatele la mare se vedeau la o oarecare distanță de mal patru hoteluri mari şi patru clădiri în construcție pe jumătate terminate ce urmau să fie tot hoteluri. Aşa că şi cei cazați în apropierea mării aveau mai mult de o aruncătură de băț până la apă.
Băiatul şi Andersson ajunseseră aici cu autobuzul, care s-a dovedit a fi un vehicul modern dotat cu aer condiționat,

confortabil, lăcuit cu alb. Se urcaseră în el în portul din apropierea Cafenelei Mari, un mic port pescăresc. Acolo se afla o piațetă cu stație terminus de autobuze şi toate autobuzele erau albastre, dar pentru a le fi mai uşor turiştilor, autobuzul spre plajă era alb şi se numea autobuzul pentru mare.

De la întâlnire se duseseră înapoi la hotel să-şi ia costumele de baie, prosoapele şi fiecare cartea proprie de citit. Mirat, Andersson constatase că: băiatul îşi luase Lupul de stepă de Her-man Hesse dar băiatul sesiză mirarea acestuia şi-i spuse că i-o împrumutase o colegă de şcoală, care-i afirmase că e bună şi el rostise acest lucru ca şi cum îşi cerea scuze că se luase după o fată şi parcă s-ar fi temut ca nu cumva cartea să fie extrem de plictisitoare. Andersson îşi luase o carte de buzunar americană cumpărată la aeroport şi care se numea Until temp-tation do us part. Totodată mai avea la el cartea pe care Gloria o primise recent de la Clubul cărții unde era membră. Dar pe aceasta nu o luase cu el pe plajă.

Împreună au găsit un loc aproape de mal unde şi-au aşezat prosoapele şi cărțile. S-a|| dezbrăcat şi şi-au pus costumele de baie, s-aii plimbat în sus şi în jos pe mal şi apoi s-au aventurat să facă o baie. Au înotat până la un ponton cu trambulină unde băiatul s-a ho-tărât să rămână iar Andersson a revenit la mal. Spera că băiatul nu va rămâne prea mult la ponton.

Stătea întins pe prosopul lui şi fuma. Se plictisea deja.

Deşi din câte îşi putea da seama nimeni nu se uita la el îi era ruşine că nu era bronzat. Privea continuu spre trambulina plutitoare unde se afla băiatul, dar nu-l mai vedea. Se vânturau mulți oameni pe ponton şi la trambulină aşa că nu era desigur nici un pericol, îşi dăduseră seama şi căzuseră de acord că mai mult de o oră la soare în prima zi ar fi un risc inutil pentru pielea lor palidă. O să facă plajă o oră, se vor îmbrăca şi poate se vor întoarce pe j >s în oraş sau vor rămâne şi vor sta la umbră la unul din restaurante, unde vor lua prânzul. Şi o să privească în zare la marea albă ca o

oglindă. Numai priveliştea mării atenua arşița sufocantă şi s-ar putea ca vântul să înceapă să bată.

De obicei la mare bate vântul. Adie, cel puțin.

Andersson îşi puse pantofii ca să poată merge pe nisipul fierbinte. Se hotărâse să se plimbe puțin şi în acest fel să capete un bronz mai egal. Se ridică, dar ezita. Dorea ca băiatul să fie în raza lui vizuală. Apoi, cât se poate de ne-stânjenit de albeața lui, se duse până la mal şi privi pe furiş spre plută. I se păru că îl vede pe băiat. Cineva stătea în picioare la marginea trambulinei şi făcea semn cu mâna şi crezu că e pentru el. Îi răspunse la semn. Cel ce făcuse semn cu mâna sări. Era desigur băiatul. Era desigur Fredrik.

Acolo se distrează, se gândi Andersson. Sper să se distreze. O să se bronzeze. O să aibă ce să povestească când va ajunge acasă.

Dacă stă prea mult pe plută, mă duc înot după el.

Andersson merse de-a lungul apei, apoi o coti şi străbătu plaja îndreptându-se spre un bufet mic cu mese îri aer liber sub un acoperiş de paie împletite.

La umbră aproape toate mesele erau ocupate şi niciunul dintre consumatori nu era bronzat. Nu era singurul turist nou venit. Asta îl bucura.

Văzu că se făcea coadă la bufet, unde îți cumpărai ce voiai şi apoi te aşezai unde găseai loc. Nu era o coadă mare. Puteai cumpăra fie vin alb fie coca-cola. Andersson îşi luă o sticluță de vin la care primi o farfurioară cu câ-teva felii de măr curățate de coajă.

La o masă din apropiere şedea un bărbat de vârsta lui cu două fetițe care păreau gemene şi acolo se duse. Era un scaun liber. Încă de când stătea la coadă auzise că fetițele vorbeau între ele în engleză, astfel că îl întrebă politicos pe bărbat dacă se poate aşeza şi i se permise.

Puse sticla de vin şi farfurioara cu feliile de măr pe masă, unde se aflau şase sticle goale de coca-cola şi apoi se uită jenat, la fetițe şi la bărbat. Uitase paharul, aşa că se ridică din nou şi se duse să-şi ia un pahar, dar după ce îl luă, îşi

dădu seama că a uitat țigările, aşa că se repezi până la prosop, luă pachetul de țigări din punga unde se aflau cărțile şi când se întoarse şi putu să se aşeze în sfârşit liniştit şi să-şi toarne un pahar din vinul semirece era deja transpirat leoarcă.

E cald, spuse bărbatul. Aerul nu se clinteşte. E normal. Ieri a bătufc un vânt plăcut, căci abia ieri am venit, dar de aseară a încetat complet.

Nu e normal. Am venit abia aseară, spuse i Andersson. Mă bucur să aud că se mai întâmnlă

| să bată vântul. Am crezut că aşa e clima. Dar

| cu arşița de acum probabil că e greu pentru oamenii în vârstă. Şi se pare că vin mulți bătrâni aici.

Cum a fost vremea în Anglia?

Sunt irlandez, spuse bărbatul. Suntem dm Dublin. Fetele sunt fiicele mele şi trebuie s3 le păzesc de soare în primele zile. Şi chiar şi pe mine. Te poți arde îngrozitor. Unii rfi-nt» -e cei cu care am venit au avut de suferit destul de mult.

Sunteți scandinav?

Da, răspunse Andersson.

Irlandezul părea prietenos şi puțin timid. Fetele, pe care privindu-le acum, Andersson constată că nu erau gemene, păreau şi ele timide.

Am auzit un zvon, că ar fi fost un atentat împotriva guvernului, spuse irlandezul. Dar ceva clar în privința celor întâmplate nu ştim. Dumneavoastră, care ați venit abia ieri, ați citit ceva în ziarele de acasă. Se părea că ziarele de aici nu pomenesc nimic.

Nu ştiu nimic, zise Andersson. Ghidul nostru ne-a spus, e adevărat că s-a întâmplat ceva. Ne-a spus să nu-i dăm importanță. Vorbea despre un atentat nereuşit, dar într-un asemenea mod încât se pare că atentatele nereuşite sunt la ordinea zilei în capitală. Ne-a dat asigurări că orice s-ar întâmpla nu se va face simțit aici.

Guvernul militar se află deja de multă vreme la putere, spuse irlandezul. Este accepetat şi, din câte înțeleg, nu este

întru totul nedemocratic.
Dar este poate puțin naiv să crezi că ceea ce se petrece în capitală nu o să se remarce aici.
Dar poate că aveți dreptate că nu se remarcă aici.
Nu vreau decât ca soția mea care a rămas la Dublin să nu citească despre atentate reuşite sau nereuşite împotriva guvernului acestei țări şi să creadă eventual că ni s-a întâmplat vreo nenorocire.
Mă înțelegeți?
Sunt aici cu fiul surorii mele, spuse Andersson. Vă înțeleg.
Este greu de ştiut dacă irlandezul mai avea' ceva de spus sau nu, pentru că în momentul acela terasa unde se aflau şi plaja din jur fură inundate subit de muzica mult prea zgomotoasă de la stația de amplificare a bufetului. O muzică veselă şi ritmică de chitară cu intervenții de cimpoi şi clarinet, pe care de la distanță o ascultai probabil cu plăcere, dar care atât de aproape era asurzitor de stridentă încât toți turiştii se holbau spre bufet şi tăceau aşteptând numai ca cine dăduse drumul la muzică să înțeleagă că trebuie s-o pună mai încet. Apoi renunțară şi revenirã la băuturile lor sau îşi luară paharele şi plecară.
În ciuda faptului că, de-la o distanță atât de mică, muzica te asurzea, lui Andersson i se părea că într-un fel ea aveau un efect înviorător, pentru că în stridența ei muzica era veselă. Dar când mai apoi începu să urle şi o solistă, Andersson văzu cum o femeie tânără şi bine făcută de la masa alăturată îşi face curaj, se duce la bufet şi-i explică proprietarului că trebuie să reducă volumul aparatului, drept care el închise muzica de tot.
Se aşternu o tăcere mormântală.
Andersson văzu că femeia bine făcută, îmbrăcată numai într-un bikini sumar, cu un păr frumos vopsit roşu, încearcă prin gesturi să-l facă pe proprietarul bufetului să înțeleagă că nu muzica era problema ci volumul, dar fu nevoită să renunțe.
Tăcerea se menținea.

Când femeia se reîntoarse apoi la locul oi se opri la masa irlandezului şi le întrebă pe fetițe, a căror vârstă Andersson o aproxima a-cum la şapte şi opt ani, cum se simt. Şi Andersson' observă că femeia avea ochi albaştri, era nostim pistruiată şi aproape deloc bronzată.

Părea jenată că din vina ei se aşternuse o asemenea tăcere şi simțea că toți o priveau.

John, îi spuse ea irlandezului, intenția mea n-a fost ca individul să închidă muzica de tot, înțelegem asta, spuse irlandezul.

Pot să mă aşez la voi? Întrebă ea. Am impresia că toți se uită la mine şi nu cunosc pe nimeni la masa mea.

Femeia îşi trase un scaun şi se aşeză între irlandez şi copii, în fața lui Andersson. Îşi lăsă capul în mâini.

Mi-e ruşine, spuse ea. Acum toți se holbează la mine. S-a făcut prea multă linişte după tot zgomotul acela. Putea foarte bine să pună muzica mai încet.

Nu face nimic, spuse irlandezul.

Apoi femeia se uită la Andersson şi întinse mâna peste paharele de coca-cola spunând: Mă cheamă Mary.

Pe mine mă che*amă Andersson, zise Andersson. Apoi le salută pe cele două fetițe şi pe John." '!

Mă numesc Ove Andersson, dar Ove sună cam ciudat. Sunt din Suedia.

Fata cea mică se numeşte Julia şi cea mare Ida, spuse John.

Şi Mary e din Dublin.

Sunt mulți irlandezi pe aici? Întrebă Andersson.

Destul de mulți. Dar mai mulți englezi. Mai mulți nemți şi mai mulți scandinavi. Dar destul de mulți irlandezi.

Eu am un pulover irlandez, spuse ATiders-son. Am fost la un local mic aseară, Minerva şi l-am uitat acolo. O să mi-l dea fără îndoială înapoi. Eram singurul client. Oraşul lăsa impresia ca e cu totul mort şi se pare ca nu era prea multă distracție în centru. Chelnerul de la Minerva spunea că dacă vrei să te distrezi trebuie să vii aici la hotelurile mari. O să-m

capăt desigur înapoi puloverul. Sau poate că nu. Oricum aseară aveam un pulover irlandez.

E straniu că ai atât de puține posibilități de distracție într-un oraş care presupun că subzistă în mare. Măsură de pe seama turismului.

Este un oraş port şi un oraş industrial, spuse John. Nu e mic. Numai centrul pare mic.

Am văzut că o flotilă americană e în vizită aici. Şi de bună seamă că marinarii îşi petrec timpul pe undeva.

Poți merge bineînțeles la Cafeneau Mare să asculți muzică, zise Andersson.

Mi se pare că şi ghidul nostru a numit o-raşul o mică localitate liniştită.

Nu e chiar un oraş mare, spuse John. Cu greu te rătăceşti. Dar e greşit să-l numeşti o mică localitate. Liniştită poate, dar nu o mică. Localitate, este un oraş.

Eu ştiu unde e Minerva, spuse Mary. Asemenea localuri mici se găsesc cu duiumul. Cafeneaua Mare este într-adevăr agreabilă dar n-o poți considera un loc de petrecere. Există însă baruri de noapte, cel puțin două. N-am fost la niciunul, dar există. Grupul nostru, cu care am venit împerună cu John şi fetele, este cazat în cea mai mare parte în oraş. N-ar trebui să fii nevoit să faci atâta drum dacă vrei să te distrezi noaptea. Eu personal doresc să dorm. O femeie nu se cade desigur să umble noaptea singură. Nu pentru că e periculos, dar bărbații sunt de-a dreptul impertinenți, răsfățați probabil de turiste emancipate. Pe soțiile lor le închid desigur cu grijă în casă. Nu e vorba că bărbații, sunt dezagreabili, ci pur şi simplu răsfățați. Sunt, se pare, obişnuiți să-şi însuşească şi se ofuschează uşor dacă nu obțin ceea ce vor. Aşa am auzit. Aşa am auzit de la nişte fete irlandeze, dar se poate ca tocmai ele să se sperie cam uşor.

Dar nu, voi veni aici şi mă voi bronza puțin câte puțin şi voi încerca să dorm. Însă nu e uşor pe căldură. Nu avem aer condiționat în cameră, nici chiar un ventilator.

Anderssoin se uită la Mary. Se gândea la Gloria. Unde o fi ea acum?

Cunosc o fată, spuse el, aproximativ de vâr-sta dumneavoastră. A venit aici de multe ori. Ea nu mi-a spus totuşi niciodată vreun cu-vânt rău despre localnici şi nici nu s-a plâns că nu a fost lăsată în pace. Care poate sta singură şi atunci când vine într-un asemenea loc să se odihnească are nevoie să fie singură.

Unde o fi Gloria, se gândea el. Şi o fi ea singură acolo unde este şi o avea ea realmente o nevoie atât de mare de singurătate precum are obiceiul să spună? Poate că umblă pe vreo nenorocită de” plajă şi ține pe cineva de mână şi e blondă cu ochi albaştri şi frumoasă.

Andersson’ îşi ridică paharul de vin, dar îl puse din nou la loc. *

Pot să vă ofer puțin vin? Întrebă el.

Atât John cât şi Mary răspunseră afirmativ. Apoi Andersson le întrebă pe fetițe ce vor să bea şi ele se uitară la tatăl lor, după care dădură din cap că nu vor.

Fata mai mare spuse că ea vrea felii de măr şi atunci şi cea mică dori acelaşi lucru.

Andersson se ridică, se duse să cumpere o sticlă întreagă de vin alb, se reîntoarse şi o puse pe masă. Duse apoi paharele goale şi se întoarse cu o farfurie mare cu felii de măr, după care plecă din nou şi reveni cu pahare pentru Mary şi John.

Transpirația curgea pe el.

John şi fetițele sufereau de asemenea de căldură, însă Mary arăta imperturbabilă, ca şi cum arşița nu ar fi avut nici un efect asupra ei.

Băură vin şi fetițele ciuguliră în tăcere bucățele de măr care erau reci gheață, ca şi vinul. Acesta era gu adevărat rece.

Andersson se gândi la băiat, întrebându-se dacă n-ar fi fost cazul să fi terminat cu baia.

Sunt aici împreună cu un băiat, spuse Andersson. E fiul surorii mele şi în curând împlineşte şaisprezece ani. Mă întreb ce ar putea să-l distreze. Dar poate că nu e nici o

problemă. Este un băiat cuminte şi bun şi aceasta este prima oară când se află în străinătate şi probabil că tot ce este străin îl amuză. Poate că pentru el e amuzant şi numai să se plimbe prin aglomerație. La început poate că merge dai nu ştiu cu ce o să-l distrez când se va plictisi şi de asta.

E în clipa asta pe pontonul cu trambulină şi sper că e atât de înțelept încât să nu se prăjească de tot la soare. Nu e mai bronzat decât mine.

Dacă te arde soarele prea tare, cu certitudine că nu mai poți dormi.

Mie mi-e greu şi aşa.

În cameră nu avem nici măcar un ventilator şi pe deasupra mai e şi o firmă de neon la fereastră care face lumină în cameră. Fereastra nu se poate acoperi.

Poate că vor repara draperia. Nici apă n-am avut noaptea trecută şi de dimineață dar o să avem. Aşa ne-au promis.

Dumneavoastră, nordicii, sunteți obişnuiți cu nopțile luminoase, spuse John.

Dar nu cu o lumină atât de rece şi albăstruie ca de neon. Avem nopți de vară minunate însă chiar în acest an a plouat enorm şi noaptea. Cum presupnn că s-a înâmplat şi în nopțile de vară irlandeze. Cred că nu o dată am auzit că o depresiune de deasupra Irlandei se deplasează lent spre Scandinavia. Asta se spune frecvent la buletinele meteorologice.

Ba da, sigur că a plouat, spuse John.

Andersson, strigă cineva în acel moment chiar din spatele lui şi Andersson se întoarse.

La o masă stăteau doamnele Pettesson, Ger-trud şi Frida. Frida fusese cea care strigase şi îşi ridica acum paharul spre el.

Noroc, Andersson, spuse ea tare. E cald ca în iad. E pericol de tunete şi sloiuri plutitoare. Dar ce plajă, ce paradis. Am făcut baie. Băieții mai sunt încă în apă. Sunt în larg şi se joacă la ponton. Voiam numai să dăm noroc. Nu să deranjăm.

Şi Frcdrik e la ponton, spuse Andersson. Se simțea uşurat.

Atunci desigur că băiatul o să-i aducă la mal dacă se întâmplă ceva, strigă Gertrud.
Sau invers, se gândi Andersson.
Dar precis că se distrează, strigă Frida.
Şi noi la fel. Noroc. Noroc tuturor dealtfel.
Andersson se întoarse din nou spre irlandez* şi spuse: Doamnele vor să dea noroc cu noi.
Şi îşi urară toţi noroc iar fetiţele făcură senine cu mâna.
Gerturd şi Frida aveau costume de baie negre întregi, erau groase, ridate şi cărunte, 'nu se jenau şi nimeni nu le invidia. Erau hotă-râte să se simtă bine.
Şi Andersson ar fi vrut să se poată hotărî să se simtă bine. Şi să nu se ruşineze de faptul că nu e bronzat. In curând o să fie şi el.
Doamnele se simt bine aici, spuse el. Şi eu m-am decis să mă simt bine. N-am fast niciodată în concediu la mare. Niciodată n-am petrecut atât de mult timp pe o plajă cu atât de mulţi oameni. De obicei stau la soare câte puţin de unul singur. Pe lângă vreun lăcuşor său pe iarbă la sora mea. Sora mea are o peluză. Are şi o căsuţă frumoasă din cărămidă galbenă care e plasată puţin mai retras în afara unui oraş din mijlocul Suediei, nu ştiu dacă mă înţelegeţi ce vreau să spun. Sunt păduri întinse în jur: şi o mulţime de lacuri mici. Împreună cu băiatul ne gândisem să mergem la unul din lacuri să sam şi să pescuim şi poate să întindem cortul. Însă a început să plouă. Depresiunea atmosferică venea din Irlanda. Am avut. O iarnă lungă şi băiatul a fost ocupat toată iarna cu şcoala şi presupun că acesta e şi cazul Juliei şi Idei. În ce mă priveşte, am muncit din greu. Poate nu chiar din greu. Sunt im-primer, fac imprimerie artistică pe materiale textile şi poate că nu este cea mai sănătoasă meserie." Te ameţesc toate vopselele astea noi care se uscuă rapid şi dizolvanţii ciudaţi despre care încă nu ştii cât sunt de periculoşi. Pentru că sunt realmente periculoşi. Există desigur reglementări despre cum trebuie să se facă ventilaţia dar nu se respectă întocmai. Eu lucrez singur. Oricum şi

băiatul şi eu a-vem nevoie de aer curat şi de vreme bună. Am cumpărat bilete pentru stațiune într-o a-devărată panică.

John râse de volubilitatea lui Andersson. Înțelesese că Andersson e timid şi că se simțea poate puțin dezorientat. Il plăcuse din primul moment pe Andersson.

Acum cineva îl atinse uşor pe Andersson pe umăr şi Andersson presupuse că Gerturd sau Frida voiau să-i spună ceva.

Se întoarse.

Era băiatul.

Nu ți se pare că eşti puțin cam imprudent, îi spuse el. Şi râse.

Uite-ți cămaşa, Andersson. Pune-o pe tine. Eu mi-o pun pe a mea. Umerii sunt sensibili.

Am întâlnit nişte irlandezi, spuse Andersson şi-şi luă cămaşa. Nu te strecori şi tu lângă noi?

Nu, răspunse băiatul. Nu e loc. Mă aşez la masa doamnelor Pettersson.

Am făcut plonjoane în apă cu bătrânii, spuse el apoi în şoaptă. Herbert şi Tage. Mi-au dat bani să le ofer vin doamnelor şi eu să-mi iau coca-cola, ceea ce ar trebui să bei şi tu. Bă-trânii sunt la bufet şi beau grog şi se uită după fete. M-au trimis aici să mă port amabil cu doamnele şi le-am promis şi am de gând să mă țin de promisiune.

Poți totuşi să-i saluți, spuse Andersson, pe prietenii mei irlandezi.

Băiatul era cu adevărat drăguț, blond, cu ochi albaştri şi schiță zâmbetul cel mai cordial spre John, Mary, Ida şi Julia.

Apoi se duse şi se aşeză la masa doamnelor. Nu era distnață mare între mese, aşa că puteau discuta unul cu altul şi băiatul spuse după un moment: Andersson.

Andersson se întoarse.

Ştii unde putem merge? Întrebă băiatul.

Nu, răspunse Andersson.

La cinematograf, spuse băiatul.

Andersson se întoarse râzând spre irlandezi şi spuse: Nepotul meu spune că putem merge la cinematograf.

Sigur că da, spuse Mary. Sunt trei sau patru cinematografe mici în aer liber în centru. Încep îndată ce se lasă întunericul şi sunt deschise până la miezul nopții.

Muzica şi replicile filmului se aud de oriunde te găseşti în oraş.

Atunci să mergem la cinematograf, spuse Andersson. Dacă aşa a hotărât băiatul. Băiatul hotărăşte.

Dacă voi doi aveți de gând să mergeți la cinematograf aş putea foarte bine să merg şi eu, spuse Mary. Şi nu mă mai duc singură.

Andersson se gândi să spună că o doamna ca Mary nu prea are ocazia să stea singură dar apoi îşi aduse aminte că aşa voia ea să fie. Băiatul şi el o vor proteja. Ei doi constituiau o companie inofensivă şi potrivită.

Ne face plăcere, Mary, spuse el, să te es-rortăm la cinematograf, la Cafeneaua Mare, la Minerva, la un bar de noapte. Vom avea grijă să nu te supere nimeni.

Eu fireşte nu întârzii prea mult seara, spuse John. Fetițele mele trebuie să se culce şi nu. Le las singure. Nu vreau.

Luăm prânzul împerună, întrebă John. Bufetul de colo nu serveşte mâncare dar puțin mai departe este un restaurant pescăresc excelent.

Mary, eu şi fetele am mâncat acolo ieri. Veniți şi voi. Să spunem că ne vedem la restaurant într-o oră sau aşa ceva. Iau fetele cu mine să se mai bălăcească o dată.

John se ridică, luă fetițele de mână şi se îndreptă spre mare. Trebui să le ducă în brațe. Nisipul le frigea prin sandalele subțiri.

Mary se ridică şi ea.

Ne vedem la masă, spuse ea. Mai înot puțin. Întreabă-l pe băiat dacă e sigur că pot merge şi eu la cinematograf.

Fredrik, spuse ea apoi tare. Pot merge împreună cu tine şi unchiul tău la cinematograf.

Băiatul o privi contrariat pe frumoasa Mary. În bikini şi cu mulţii ei pistrui. Nu ştia ce să spună. Cea mai frumoasă femeie pe care o văzuse vreodată în bikini îl întreba dacă poate să meargă şi ea cu el la cinematograf. Ce dracu să spună.

Ce dracu să spun, îl întrebă ol pe Andersson.

Apoi i se adresă lui Mary. Ce e de văzut?

Mary. Ridică din umeri.

Merg şi eu acolo unde mergi tu, spuse ea. Andersson şi cu mine mergem acolo unde mergi tu. Tu hotărăşti.

Putem vorbi despre asta la masă.

Băiatul se utiă mult după ea în timp ce Mary alerga cu paşi mici spre mare şi apoi se uită la Andersson.

Gertrud şi Frida îl priveau şi ele fix pe Andersson.

Andersson îşi luă scaunul şi se mută la masa băiatului şi a doamnelor.

Aşa femeie mai zic şi eu, spuse Frida. În-chipuie-ţi că Andersson a pus deja mâna pe o englezdaică.

Irlandeză, spuse Andersson.

Pe mine m-a întrebat însă, spuse băiatul.

Cu ea mă duc la cinematograf. Dracu ştie dacă o să-i dau voie lui Andersson să meargă şi el.

Băiatul luă o înghiţitură mare din vinul lui Andersson şi timp de o clipă chibzui dacă să ceară şi o ţigară.

Aici e paradisul, spuse Frida.

Adevărat paradis, zise şi Gertrud.

Băiatul râse.

Andersson râse.

Stăteau la umbră şi râdeau. În bătaia soarelui, nisipul era alb ca creta. La umbră era cald. Dincolo de umbră era o arşiţă sufocantă. Nici chiar marea nu respira. /

Nu se simţea nici o adiere. Nu existase niciodată vreo adiere. N-o să mai bată nici un fel de vânt.

În Paradis nu adie vântul. Paradisul există numai şi nimic mai mult.

IV.

La RESTAURANTUL PESCĂRESC recomandat de John, unde acesta promisese să le ofere prânzul, chiar dacă nu se simțea vântul era oricum răcoare şi curent. Câteva ventilatoare mari cât nişte elice de avion făceau zgomot în tavanul destul de înalt. Restaurantul era o clădire cubică din sticlă la nivelul solului, nou construită, cu tavanul destul de înalt, după cum s-a mai spus şi podeaua par-* dosită cu gresie neagră şi albă, tixită de scaune şi mese şi aproape plină la acea oră spre disperarea chelnerilor. Din punctul lor de vedere era” un local unde se muncea din greu. Dar clienții pentru prânz, mai mult sau mai puțin îmbrăcați şi mai mult sau mai puțin bronzați, înțelegeau acest lucru şi erau calmi. Era ora prânzului, a siestei şi, în ciuda fumului de țigară, a mirosului de peşte prăjit, de coji de pepene vechi, de vin, transpirație, ulei de masă şi de plajă, în restaurant era mai plăcut decât afară în acel moment. Farfuriile şi paharele zăngăneau, oamenii murmurau şi îşi urau noroc şi chiar se cânta puțin în mai multe limbi dar toate acestea erau acoperite de muzica populară zgomotoasă care se revărsa din cele patru difuzoare, câte unul în fiecare colț. Era o muzică ațâțătoare, uneori tumultoasă, alteori mai mult decât atât, sunând mai degrabă înfricoşăor decât plăcut pentru o ureche neobişnuită cu această muzică.

Nu se putea purta o discuție obişnuită peste masă, pe un ton uşor de conversație, ci erai obligat să strigi dacă aveai ceva de spus.

Deci aşa trebuia să fie într-un loc unde se lua masa în Paradis, ca să ştii să te afli acolo.

Ca să ştii că eşti la mare în străinătate.

Până în ultimul moment, până când trebuiră neapărat să plece pentru a ajunge la timp la întâânire, Andersson şi băiatul stătură de vorbă la umbra bufetului cu Gerturd şi Frida.

Se simțiseră obligați să rămână.’ Gertrud le făcuse o conferință. Povestise că bărbatul ei Tage suferea de o boală a sângelui şi probabil că nu mai avea nici un an de trăit. Printre

altele acesta era şi motivul pentru care veniseră aici, Tage dorindu-şi o călătorie în străinătate. Tage ştia ce boală are, dar Gertrud, Herbert şi Frida ştiau mai mult. Pur şi simplu ştiau toți trei cam când urma Tage să moară. Tage ştia numai că poate mai are un an. Avea mai puțin decât atât.

Fără a fi nici înduioşătoare, nici sentimentală, Gertrud îşi permisese să vorbească despre asta. Motivul era că voia ca Andersson şi băiatul să ştie şi ei. Şi să fie amabili cu el în perioada aceasta scurtă la soare. Nu pentru că ar fi crezut că Andersson sau băiatul s-ar putea purta rău în vreun fel, dar ea îi rugă să-i acorde lui Tage puțin mai multă atenție. Când conştiința bolii şi a morții devenea prea acută, El putea fi foarte sumbru şi chiar îndârjit în mohoreala lui şi să jignească oamenii. Acum, că stăteau Iu acelaşi hotel, făceau baie în a-ceeaşi mare şi se bronzau sub acelaşi soare, se vor întâlni de multe ari şi îi rugă: Jucați-vă cu el. Prefaceți-vă puțin. Ca să uite. Sau dacă | aceasta nu era poate prea uşor să fie îngăduitori cu el în situația în care spaima lui s-ar răsfrânge asupra lor. De exemplu la micul dejun.

La început lui Andersson nu-i plăcu ce-i spusese Gertrud. Era o confidență la care nu voia să fie părtaş şi într-un anume fel considera că nu se făcea că ea să vorbească fără ştirea soțului ei. Dar, după mai multă reflecție, când îi fu clar că Gertrud nu bârfea, ci solicita ajutor şi când îşi dădu seama cât de neajutorați se simțeau şi ea şi ceilalți, încarcă să înțeleagă. Dar să spună ceva nu putea.

Băiatul pricepu mai repede ce îi ruga Gertrud.

Am să sar cu el în apă, spuse el. O să-i dau brânci în apă de pe plută ca să aibă motiv să se enerveze pe mine. (să mai uite? Sau cum?)

Nu există nici un medicament? Vreau să spun vreun medicament nou, modern.

Bine, Gertrud, spuse Frida. Să nu mai vorbim despre asta. Şi tu poți să te îmbolnăveşti. Tot discutând despre asta. Acum ştiu şi ei.

Gertrud se uită la băiat: Medicament! Spuse ea. Nu există nici un medicament. Când moartea s-a hotărât, nu mai e nici un medicament.

Vreau să spun împotriva bolii, zise băiatul.

Nu se poate face nimic, spuse Frida. Să nu mai vorbim despre asta. Acum ştiţi. Să nu ne stricăm buna dispoziţie, oricât de falsă ar fi ea. E atât de plăcut aici. Atât de frumos.

Şi am auzit că mâncarea este excelentă la hotelul nostru. Se pare că e excelentă peste tot, dar la hotelul nostru ar fi ceva mai extra., Este un hotel familial şi vom mânca cum se mănâncă într-o familie. La mâncare se pricep aici. Aşa am auzit.

Şi am mai auzit că este foarte plăcută_ deplasarea la fabrica de lichioruri. Este plasată într-o zonă frumoasă şi poate fi vizitată într-o după-amiază. Durează numai patru ore şi neam înscris şi noi. Vrem să vedem munţii. Cred că e plăcut să mergi în munţi pe răcoare. Fabrica nu e la o distanţă mare de o-raş însă e sus în munţi.

Da, fabrica de lichioruri* este la o asemenea înălţime că trebuie să-ţi iei un pulover cu tine! Atât de răcoare se pare că este!

Aici e caniculă. Vai de oamenii care lucrează într-o asemenea climă. De exemplu ţăranii. I-am văzut la venire şi desigur că şi voi i-aţi văzut, cum îşi săpau ogoarele. Ce-ar putea să crească acum? Cred că am văzut chiar şi copii pe câmp.

Poate că nu există o justiţie socială veritabilă în ţara asta.

Nu există în nici o ţară, spuse Gertrud.

La noi acasă. E totuşi bine, spuse Frida.

Nu ştiu, spuse. Gertrud. E bine. În multe privinţe. Avem însă o suferinţă ascunsă pe care nici o justiţie socială nu o poate schimba.

Bine, să bem acum, Noroc Fredrik. Noroc Andersson.

E clar că veniţi cu noi la întreprinderea de lichioruri!

Andersson îşi ridică paharul. Vinul nu mai putea fi băut, se încălzise prea tare. Se mai înecaseră şi câteva muşte în el.

Ar fi vrut să mai aducă puțin vin rece dar în curând era ora mesei. Trebuiau să plece.

S-a făcut timpul să plecăm, spuse el. Am promis să luăm prânzul cu irlandezii. Ne vedem desigur la cină sau, dacă nu, mâine dimineață.

Petrecere frumoasă, zise Frida.

Viața e scurtă, nu uitați, spuse Gertrud. Şi ai apoi grijă cum se cuvine de fată, Andersson. Arată-i de ce e în stare un gentleman suedez.

Băiatul şi Andersson se ridicară şi-şi luară la revedere de la doamne, apoi ieşiră agale pe nisip, în soare, se îmbracă, îşi strânseră prosoapele şi cărțile pe care le avuseseră cu ei şi după aceea, mergând foarte încet, se îndreptară spre restaurantul unde urmau să ia prânzul.

Niciunul dintre ei nu vorbi prea mult.

Mergem şi noi la fabrica de lichioruri? Întrebase băiatul.

Andersson se gândise îndelung.

Nu trebuie să te duci în străinătate să vizitezi o întreprindere de lichioruri numai pentru că o să mori, spusese el. Adică numai pentru că ştii că o să mori în curând.

Dar e clar că la înmormântare, la un pahar de lichior se va putea spune că Tage a reuşit oricum să studieze o fabrică de lichioruri în mărime naturală.

Sunt probabil mulți care nu ajung s-o facă.

Nu sunt convins că a fost corect din partea lor să spună că Tage e pe moarte.

Poate că a fost corect. Poate că a fost greşeală. Cine dracu nu moare.

Apoi nu şi-au mai zis nimic înainte de a a-junge în fața restaurantului.

Ce viață nenorocită, zise băiatul.

John îi aştepta chiar în fața intrării şi fu bucuros să-i vadă. Îi salută strângându-le mâna ca şi cum nu-i văzuse de luni de zile şi apoi îi conduse la o masă destul de retrasă unde stăteau Mary şi fetițele. Şi Mary arăta bucuroasă şi până şi fetițele zâmbiră.

Zâmbetul era aproape singura modalitate de a schimba saluturi în acest vacarm.
— Care nu era neplăcut. Care îi făcea de exemplu pe băiat şi pe Andersson să înțeleagă precis că acum erau în străinătate şi erau în concediu.
Pe masă se găsea deja vin alb şi o carafă cu citronadă dulce şi cuburi de gheață. John turnă citronadă fetițelor şi apoi vin în celelalte pahare. Nu ezită să toarne vin chiar şi în paharul băiatului şi Andersson presupuse că John ştia că era un vin de masă mai slab.
Vreun meniu din care să alegi nu exista. Dar n-au aşteptat mult până a li se aduce cas-tronaşe cu salată şi pâine. Cu asta desigur se începea.
John începu să spună cât putu de tare că mâncase cu o zi înainte un soi de peşte plat pe care-l. Recomanda şi lor dar că se putea servi la fel de bine şi sepie prăjită. Copiii, zise el, nu vor nici un fel de mâneare, ci numai îngheţată.
Ce voiau ceilalți?
După ce discuta cu ei o vreme, John ajunse la colncluzia că atât Mary cât şi Andersson voiau peştele plat pe care îl recomandase el şi că el şi băiatul s-au hotărât pentru sepie.
John reuşi să pună mâna pe un chelner şi să facă comanda, într-o scurtă pauză a muzicii violente.
* Nu erau singuri. La masă mai stăteau încă patru tineri englezi care se folosiră de ocazie pentru a comanda şi ei dar chelnerul nu fu probabil în stare să stabilească ce anume.
După care, destul de repede, sosi îngheţata pentru fetițe.
Apoi nu se mai întâmplă nimic.
Stăteau la locul lor şi nu puteau face altceva decât să aştepte. Mestecau puțină pâine şi mâncau puțină salată şi gustau din vin. Englezilor li se adusese numai pâine şi vin şi John le dădu salata pe care chelnerul o adusese la îngheţate.
Apoi John şi Mary îşi primiră fiecare peştele plat, iar englezii şi băiatul, fiecare porția lui de sepie. Andersson nu primi nimic.

Putea să aştepte. Le spuse celorlalţi să înceapă să mănânce cât e mâncarea caldă şi Mary, John şi băiatul se apucară să mănânce în timp ce englezii, care primiseră de fapt o comandă greşită, încercară să protesteze timp de câteva minute. Renunţară însă şi ciugulıră puţin din farfurii.

Băiatul mâncă cu mare poftă. *

Mary şi John scoaseră oasele peştelui încet, din pură politeţe, în aşteptarea porţiei lui Andersson, dar politeţea lor era lipsită de sens.

Întrucât se părea că Andersson n-o să-şi primească niciodată peştele.

Şi nici nu-l primi.

De fapt Andersson nu suferea pentru că nu i se adusese mâncarea. Mâncase salată şi pâine şi se simţea sătul.

John, care-i invitase la masă, era fireşte e-nervat, dar oricât îşi flutura braţele sau încerca să se facă auzit, chelnerii nu se mai sinchiseau deloc de masa lor.

În schimb, John primi nota de plată pentru toată masa şi pe când stătea şi se uita la ea muzica se întrertipse brusc şi se făcu linişte. Odată cu muzica încetă şi cântatul, murmurul, urările de noroc. Totul încremeni.

Cu excepţia chelnerilor, bineînţeles, care a-lergau ca nevăstuicile între bucătărie şi mese, însă când o voce începu să vorbească în difuzoare se opriră şi ei şi rămaseră pe loc.

Vocea se mai auzi câteva minute şi amuţi apoi brusc, chelnerii, începând să se mişte din nou.

John le explică englezilor că mâncarea lor fusese trecută pe nota lui şi ei îi plătiră, după care plăti şi John.

Dar el îi spuse chelnerului: Lui Andersson aici de faţă nu i s-a adus mâncere.

Nu face nimic, zise Andersson.

E clar că trebuie să mănânci, spuse Mary.

În plus, porţia lui e trecută în notă, zise John. E şi plătită. Unde e?

Chelnerul ridică mâinile în sus.

Apoi muzica reîncepu să duduie şi ei se ri-dcară. Chiar şi tinerii englezi se ridicară. Zgomotul nu mai putea fi suportat.
Poate că muzica e pusă atât de tare ca să' nu stai prea mult, spuse Andersson când ieşiră. Să fie dever mare.
Deasupra intrării restaurantului atârna o marchiză lungă şi largă care ținea umbră şi se opriră la umbră. În preajmă se mai afla şi un chelner' palid, înalt şi slab care probabil că ieşise numai puțin din local să-şi odihnească urechile.
Nu bate vântul niciodată aici? Îl întrebă Andersson pe chelner dar acesta nu păru că înțelege întrebarea. Ridică din umeri.
Ieri a fost o muzică de-a dreptul agreabilă, spuse John. Astăzi e insuportabilă. Cum să mă revanşez față de tine? Nu ți-au adus mân-carea.
Nu a fost vina ta, spuse Andersson. O greşeală în zăpăceala aia e explicabilă. Nu mi-e prea foame.
Mary, la ce oră începe filmul? Întrebă băiatul. Andersson şi cu mine ne ducem acum în oraş pentru că nu mai îndrăznim să stăm la soare. Şi nu mai putem rărmne aici fără să ne vină pofta de baie. Unde ne întâlnim?
Şi eu merg în oraş, spuse Mary. Am de gând să mă culc. Nici eu nu îndrăznesc să mai stau la soare. De altfel mă înroşesc numai şi arăt groaznic.
Mă duc cu John.
Am închiriat o maşină, explică John. Pentru fete. Să nu se plictisească prea mult. Am loc numai pentru Mary. Este un automobil mic.
Noi luăm autobuzul, zise băiatul.
De fapt ar trebui să-l iau pe Andersson în maşină, îi spuse John lui Mary. Îi sunt încă dator un prânz. Am putea eventual mânca nişte sandviciuri la hotel.
Lasă asta, zise Andersson. Du fetele cu maşina pe munte, se pare că e răcoare şi frumos acolo sus. Ne-au spus nişte doamne suedeze care aşa au auzit şi ele. Este atât de răcoare încât trebuie să-ți iei un pulover cu tine.

Ştii unde e Minerva, nu? Îl întreabă Mary pe Andersstfn. Ne vedem acolo înainte de a se lăsa întunericul. Pe la şase şi jumătate. La şapte şi un sfert e întuneric beznă. Atunci se deschid cinematografele.

Dacă le convingi pe fete să doarmă după-a-miază, spuse John, merg şi eu cu voi. Am putea eventual merge şi noi la cinematograf dacă e un film potrivit. Pot oricum să vin şi să vorbesc cu voi. Cel mai probabil e că ne vom culca devreme şi renunțăm la cinematograf. O viață de noapte mai deosebită nu este.

Dacă vrei să ieşi în vreo seară cu suedezii stau eu cu copiii cu plăcere, spuse Mary. Am o soră care are un copil şi mă pricep.

Şi eu, zise băiatul. Şi eu pot sta într-o seară!

Chelnerul care rămase afară şi ascultase conversația lor, dar îți lăsa impresia că reflectează laprobleme personale profunde, se amestecă în discuție.

În centrul oraşului este un mic teatru de păpuşi pentru copii, spuse el. Nu departe de Cafeneaua Mare. O seară pe săptămână se joacă în limba engleză. Interesați-vă. Cred că aceasta o să-i amuze pe copii.

Ce rulează la cinematograf? Întreabă băiatul.

Nu ştiu, răspunse chelnerul. Western-uri italieneşti, probabil. Nu ştiu. Nu mă duc niciodată la cinematograf.

Vi se pare că. E cald, nu? Da, răspunse Andersson.

De fapt, e o arşiță neobişnuită, spuse chelnerul. De unde sunteți?

Irlanda, răspunse John. Şi Suedia. Sper să aveți o vacanță plăcută, spuse chel-l nerul. Vă urez bun venit din inimă în țara mea.

Mulțumesc, zise Mary. Ne simțim bineveniți.

Ce a spus vocea de la difuzor, când muzica a făcut o pauză? Întrebă băiatul. Suna ca o comunicare.

Chelnerul se uită îndelung la băiat. Nu ştiu, răspunse el. Adică ştiu ce a spus vocea dar nu înțeleg ce a vrut să spună.

Ieri sau alaltăieri s-a întâmplat ceva în capitală. Am auzit vorbindu-se despre o încercare de atentat. Despre demonstrații şi tulburări. Vocea care a vorbit aparține unui om de la postul de radio local. A apelat la noi să nu facem speculații sau să dăm crezare zvonurilor ci să aşteptăm până se vor prezenta fapte. Astă seară la ora şase şi jumătate este o transmisie teve şi radio şi ministrul de interne va vorbi despre ce s-a întâmplat de fapt. Probabil că nu s-a întâmplat nimic.

Sunt informații importante? Întrebă John. Ştirile sunt cenzurate?

Nu chiar, spuse chelnerul calm. Faptul că tocmai aici în localitate se apelează la noi să nu facem speculații în legătură cu zvonurile şi supozițiile este pentru a rlu-i nelinişti pe numeroşii turişti. Dacă e cineva față de carev avem o solicitudine aparte, aceştia sunt turiştii străini.

În restul țării nu prea este deosebit de plăcut să fii străin.

Ce vrei să spui cu asta? Întrebă Andersson.

Stimate domn, zise chelnerul fără să se grăbească. Acum câteva momente radioul local a făcut apel la mine să nu vorbesc despre situația din țară, probabil pentru a nu-l nelinişti pe unul ca dumneavoastră. Un musafir. Un turist care-şi petrece vacanța aici. Totuşi mi-am luat libertatea de a vă spune că în restul țării poate nu este prea plăcut să fii turist. A fost o prostie din partea mea. Dar de fapt e o şi mai mare prostie din partea radioului local să-mi oeară să tac din gură şi să nu fac speculații cu privire la ceea ce eventual s-a întâmplat. Aceasta nu este o țară liberă, deşi se pare că guvernul nostru este acceptat în străinătate. Ceva urmează să se întâmple. Ce anume, nu ştiu.

Dar aproape că vă pot garanta că ceea ce se va întâmpla nu se va petrece în timpul sezonului turistic. Țara nu îşi prea poate permite aşa ceva. Trăim de pe seama vânzării plajelor noastre, ceea ce personal cred că este o greşeală. Nu ar trebui să fie astfel. Nu am nimic cu turiştii dar ne vindem sufletul şi după părerea mea în mod cu totul inutil. Suntern o țară mică bogată.

N-aş vrea ca ceea ce vă spun să vă irite.
Am auzit că nu încăpeți toți în automobilul dumneavoastră închiriat. Pe cei care nu au loc.
Îi pot lua eu. Am terminat serviciul şi mă duc în oraş.
Am un automobil. E parcat mai încolo, sub arbuştii de mimoză.
Unde e maşina dumneavoastră?
În spatele stației de autobuz, spuse John.
Vă pot duce cu maşina până acolo, spuse chelnerul. Încap toți în maşina mea. Cu puțină bunăvoință. E-o prostie să lăsați fetele să umble prin arşița asta. Rămâneți aici până aduc maşina. Nu-i nici un deranj. Vă ajut cu plăcere.
Poate că doamna ar trebui să se ducă şi să pună ceva pe dânsa. Presupun că hainele sunt undeva pe-plajă. Vă aşteptăm aici.
Nu-i nevoie câtuşi de puțin, spuse Mary. John şi noi care mergem împreună ne putem deplasa pe jos. Sunteți oricum amabil. Alerg să-mi iau lucrurile. Nu durează mult. Am numai o bluză şi o pereche de pantaloni.
Iți iau şi prosopul tău, John?
Nu e deranjul prea mare?
Mă gândesc la fetițe, spuse chelneul. E oricum o bucată bună până la locul de parcare şi fetele nu au nimic pe cap. Ar trebui să aveți grijă să poarte ceva pe cap. Aici e cald.
Au pălăriuțe, spuse John. Ia şi şepcuțele, Mary, sunt lângă prosop.
Mary plecă şi ceilalți aşteptau.
Se poate vedea ceva prin împrejurimi, întrebă Andersson. În afară de fabrica de lichioruri şi încă o altă întreprindere despre care am” auzit vorbindu-se.
Cu puțin efort şi puțină voință puteți întâl-ni aici cele mai interesante lucruri, spuse chelnerul. Alți oameni. Aveți concediu nu şi puteți să acordați puțin timp încercării de a cunoaşte alți oameni. Nu numai pe compatrioții mei ci poate şi pe cei proprii.

Întreprinderea de lichoruri. Ea nu merită să fie văzută? Întrebă Andersson.

Nu ştiu, spuse chelnerul. E destul de frumos sus în munți, e răcoare. Dar desigur că pentru căldură şi soare ați venit aici.

Şi mulțumită faptului că veniți dumneavoastră am şi eu de lucru, program complet. Poate că vi s-a părut ridicol că cel mai interesant lucru aici sunt ceilalți oameni. Dar nu greşesc. Oamenii sunt foarte asemănători şi au nevoi aproape similare şi poate că e timpul să ne dăm seama de asta. Sau cei mai mulți dintre noi. Considerați probabil că spun lucruri de la sine înțelese. Dar peste tot oamenii sunt la fel, cel puțin în grupuri mici. Există o categorie care se comportă diferit şi aceştia sunt militarii. Nu vorbesc, deci, numai pentru motivul că vreau ca dumneavoastră străinii să ne priviți pe noi şi pe dumneavoastră înşivă ca semeni. Ceea ce încerc să spun este să vă păziți de militari.

Nu am văzut mulți militari, zise John. Nu, spuse chelnerul. Sper să scăpați de asta. Poate că trăncănesc numai. Desigur, aici nu sunt mulți militari.

Sunteți în compania unei femei neobişnuit de şic. E suedeză? Irlandeză, spuse John. Cum se numeşte.? Întrebă chelnerul. Mary O'Reilly, spuse John. Eu sunt John Kirkbride, fetele sunt Julia şi Ida, fiicele mele.

Eu sunt Andersson, zise Andersson. Băiatul e Fredrik.

Eu mă numesc Paul Verglas, spuse chelnerul.

Mă duc acum să-mi iau maşina. Să vă conduc până la automobilul dumneavoastră. Pe cei care nu au loc în maşina dumneavoastră îi transport eu în oraş.

O fac cu mare plăcere.

Şi încercați să vă amintiți că numele meu e Paul Verglas, zise el înainte do a pleca după maşină.

Fetițele începuseră să aibă încredere în băiat şi îl țineau fiecare de mină privindu-l de parcă credeau că şi simplul fapt de a-l ține de mână era captivant şi pentru a arăta că nu le era câtuşi de puțin teamă încercară să-i spună pe nume.

Vrem ca Fredrik să meargă cu noi, spuse Ida.

Cu plăcere, zise John, dar trebuie să vorbim cu Mary. Mary şi Andersson pot desigur. Merge cu Verglas.

Verglas pare inteligent, spuse Andersson.

Da, zise John. Însă neliniştit. Mergi cu el şi ia-l puţin la întrebări. Comunicarea de la radio a fost se pare mai mult un ordin decât o recomandare. Contactele populaţiei locale cu turiştii sunt poate interzise. Verglas riscă.

Dar nu e ceva care trebuie să ne preocupe. Suntem în concediu. Am venit aici să stăm la soare. Eu sunt funcţionar la bancă şi am muncit serios şi nu am stat deloc în aer liber.

Mary este asistentă dentară.

Trebuie să mărturisesc că îmi face plăcere că ne-am cunoscut. În mod hotărât voi încerca să-mi ţin promisiunea să ne întâlnim la Mi-nerva.

Fii puţin atent cu Mary. Nu pot să-ţi spun cu certitudine, dar cred că a avut o experienţă de dragoste neplăcută. Mi-a spus unele lucruri. Dar nu ştiu, bănuiesc. Ceva o apasă.

Mary se întoarse când Verglas tocmai venea cu o maşină mare şi cam veche şi toţi se urcară în ea. Îi duse rapid până la automobilul închiriat de John. Era un automobil mic, galben şi neîncăpător.

John coborî şi fetiţele îl urmară şi cu o în-căpăţânare copilărească ele cerură ca băiatul şi nu Mary să meargă cu ei în maşină.

Şi n-avură încotro. Mary şi Andersson rămaseră pe bancheta din spate a maşinii lui Verglas care aşteptă politicos până ce Jotm, copiii şi băiatul se urcară în automobil şi până ce acestora le porni motorul cum se cuvine ca apoi să-i dea drumul după ei.

Dacă aş fi liber după-amiază v-aş duce bucu-‘ros până în munţi. Sunt o mulţime de restaurante bune acolo. Dar mă reped acasă să dorm puţin şi după aceea înapoi la serviciu. Dar nu e imposibil să capăt o seară liberă. O să vedem.

Sunteţi totdeauna atât de serviabil cu turiştii? Întrebă Mary.

Îmi iubesc ţara şi iubesc acaste meleaguri, spuse Verglas. Îmi place să le arăt turiştilor. Turiştiic are cred că nu mă vor

plictisi. Păreți simpatici. Dumneavoastră sunteți foarte frumoasă. Şi îmi plac copiii şi tinărul băiat.

Dar nu sunt întotdeauna aşa.'

Mi s-a* întâmplat uneori, dar nu întotdeauna.

Ce se cultivă pe aici? Întrebă Andersson care se uita afară pe câmp. Cartofi, răspunse Verglas. Verglas mergea în urma automobilului lui John şi nu conducerea repede.

Dădu drumul la radio, dar îl închise imediat. Se pare că era aceeaşi melodie pe care o auziseră la restaurant. '

Muzica dumneavoastră populară este puțin cam violentă pentru urechile mele, zise Andersson.

În realitate nu e, spuse Verglas. Avem şi melodii foarte lente. Sună poate violent dacă sunt cântate cu instrumente electronice moderne şi se forțează ritmul.

John opri maşina la intrarea din spate a Cafenelei Mari şi băiatul coborî, dar John plecă mai departe. Andersson crezuse că o va aştepta Verglas se apropie cu maşina de băiat şi acesta spuse: una dintre fete s-a simțit puțin rău. John a trebuit să meargă mai departe. I-am promis că Andersson şi cu mine o vom conduce pe Mary la hotel.

Verglas le mulțumi tutoror că au vrut să meargă în maşina lui şi Mary şi Andersson ' coborâră. Înainte de a porni din nou Verglas le spuse că dacă va reuşi va veni-la Minerva la şase şi jumătate. Sau imediat după. Vă descurcați acum? Întrebă el. S-au descurcat.

Se dovedi că Mary stătea la un hotel puțin mai sus de cel în care erau cazați băiatul şi Andersson şi urcară alene strada. Pe drum a-tât băiatul cât şi Mary cumpărară vederi.

Când trecură pe lingă Minerva, Andersson le sugeră să se oprească o clipă la bufet. Voia să le ofere ceva de băut. Propuse ca Mary şi băiatul să scrie vederi în timp ce el va încerca să-şi recapete puloverul. Bufetul vindea vederi.

Mary şi Andersson comandară cafea, dar băiatul vru coca-cola. Şi întrucât cel care servea nu era acelaşi cu cel din seara trecută, Andersson nu vru să înceapă să vorbească despre puloverul uitat.

Dar Mary spuse: N-a uitat domnul acesta un pulover aseară?

Primiră cafeaua şi băiatul, care împrumutase cu îndrăzneală un pix de la chelner, începu să scrie vederi.

Să fiu al naibii dacă n-am să-i scriu fiecărui coleg de şcoală, spuse el.

Mary şi Andersson nu scriseră nici o vedere. Şedeau şi priveau lumea care se plimba pe stradă şi cei mai mulți erau turiste cu cumpărături pe care le duceau în pungi. Localnicii îşi făceau probabil siesta.

Eu îmi scriu vederile mai târziu, zise Mary. Am nevoie de un duş şi puțin somn.

Şi eu îmi scriu vederile mai târziu, spuse Andersson. Poate că ar trebui să mă odihnesc şi eu. Şi sper că duşul funcționează.

Apoi, fără s^o întrebe pe Mary, comandă două pahare de lichior şi încă o coca-cola pentru băiat. Pe prima băiatul o dăduse deja pe gâtComandase Cointreau cu gheață şi asta li se aduse.

Mary arata puțin obosită, dar la fel se putea spune şi despre Andersson. Clima oboseşte, zise el.

Eu am fo.st logodită, spuse Mary pe neaşteptate.

Sunt prieten cu o fată care se numeşte Gloria, zise Andersson. Dar logodit n-am fost niciodată.

Băiatul se ridică şi dispăru.

Sunt obosită, spuse Mary. Mă duc să mă o-dihnesc şi ne vedem aici, aşa cum ne-am înțeles.

Se ridică şi în acelaşi moment chelnerul ieşi şi-i dădu puloverul irlandez al lui Andersson. Ea se uită la el şi i-l dădu lui Andersson.

E într-adevăr irlandez, spuse ea.

Andersson se ridică şi el. Îl văzu pe băiat venind.

Am fost numai să cumpăr timbre, zise băiatul.

Mary o să-şi facă siesta, spuse Andersson.

Şi noi vom face la fel, zise băiatul.

Se îndreptară agale spre hoteluri şi, întru-cât cel al lui Andersson şi al băiatului era primul, se despărţiră în faţa acestuia.

La ora şapte, spuse Mary.

Vom fi acolo, zise băiatul. Sper că nenot-oci-tul ăla de duş funcţionează.

La jumătatea scării hotelului, băiatul se o-pri o clipă., Ce idee ai avut, spuse el.

Sepia era bună! Puţin cam tare. A fost palpitant.

Mă întreb ce voia Gertrud să spună când a zis că eu ar trebui să-i arăt lui Mary de ce e în stare un gentleman suedez, spuse An-dersson.

De ce e în stare un gentleman suedez? Nu mă întreba pe mimne, spuse băiatul, în cameră constatară că atât apa de la robinet cât şi duşul funcţionau. Draperia putea fi tra, să. Şi pe un scăunel fusese aşezat un mic I' ventilator electric.

Asta mai seamănă a cameră, nu, spuse An-dersson. Acum facem duş.

Tu intri primul. Eu mă rad. Am umblat ne-ras toată ziua. Am uitat.

Băiatul făcu duş primul şi se duse să se în-tindă şi deşi nu crezuse că se poate odihni du-jpă-amiază adormi imediat. Dormea deja când (Andersson termină de bărberit şi se apucă să facă duş.

Andersson luă o înghiţitură din votca lui din Isacoşa de sub pat şi apoi adormi şi el.

Se gândi la început la Gloria şi după aceea |se gândi la Mary.

Apoi îşi dădu seama că îşi făcea de fapt Isiesta. Ce rost mai avea să se gândească!

ClND SE TREZI, Andersson crezu că e mie-|zul nopţii, până îi trecu prin cap să se scoale să tragă draperia de la fereastră. Soarele strălucea.

Băiatul nu era în patul lui. Dar pe pat lăsase un bilet. Scrisese pe hârtie de coresponden-|ta: „Am ieşit. Mă duc spre port. Mă întorc să te trezesc ca să ajungem la timp. Ceasul

meu e pe pernă în cazul că te trezeşti şi te întrebi unde eşti şi cum te cheamă. Eşti în străinătate şi te cheamă Andersson. Îți mulțumesc pentru o dimineață agreabilă."

Andersson consideră că era un mesaj mişcător de lung şi frumos în timp ce se întreba, de ce îşi dăduse băiatul osteneala să ia cu el hâr-tie de scrisori. Îi fusese probabil teamă că se va plictisi poate prea tare. Însă Andersson era decis să aibă grijă să nu se plictisească. Băiatul va fi cel care va hotărî şi Andersson va merge cu el acolo unde va voi şi va vedea ce va voi băiatul să vadă.

Andersson luă ceasul. Văzu că era aproape cinci şi un sfert.

Se gândi un moment şi apoi ieşi din cameră, în jos pe scară şi afară în stradă.

O porni în direcția opusă Cafenelei Mari şi mergea cu paşi hotărâți. Ca şi cum ştia precis unde trebuie să meargă. Nu ştia chiar exact dar ştia ce căuta.

Strada o cotea spre o piațetă, o piațetă frumoasă pătrată şi el se opri la colțul străzii. Era complet transpirat. Merge agale în jurul pieței şi se uită în magazine. Ajunse la un mic magazin supraîncărcat de băuturi spirtoase unde intră şi-şi cumpără o sticlă de votcă pe care puse să i se împacheteze atent în hârtie maronie. Cu sticla sub braț îşi continuă drumul în jurul pieței. Găsi ceea ce căuta. O farmacie. Acolo intră.

Nu erau mulți clienți în farmacie şi întrebă la început o fată care stătea în spatele unei ma-şini de casă dacă putea să vorbească englezeşte. Evident nu putea, ci strigă după cineva.

Andersson aşteptă. Nu trebui să aştepte mult până ce un bărbat îngrijit» de statură mică, într-un halat alb, îl întrebă cu ce îi poate fi de folos.

Mă doare capul, spuse Andersson.

Putem desigur să vă ajutăm în privința asta, zise farmacistul. Scoase rapid o cutie de aspirine pe care o puse pe tejchea şi Andersson luă cutia şi se prefăcu că încearcă să citească ce scrie pe ea.

Sper să nu fie începutul unei răceli, spuse farmacistul.

În clima aceasta desigur că nu se rătăceşte, zise Andersson puţin glumeţ.

Consideraţi că e cald, spuse farmacistul. Şi poate că pentru moment e neobişnuit de' cald. Dar se poate răci şi din cauza asta.

E cald, zise Andersson. Pentru mine nu-i o problemă. Dar soţia mea are mari dificultăţi cu somnul, cred că s-a ars poate prea tare la soare. V-aş ruga să-mi daţi un ulei de plajă şi dacă este posibil o cutie de tablete de dormit. Dar tabletele de dormit nu sunt cumva condiţionate de reţetă?

Expresia condiţionate de reţetă nu era cunoscută farmacistului.

Vreţi tablete de inducere a somnului sau somnifere tari? Întrebă el.

E mai bine să-mi daţi un flacon de somnifere tari şi un flacon de calmante, dacă aveţi unele pe care le puteţi recomanda. Soţia mea e nervoasă. Crede că va fi război.

Farmacist?! Introduse mai întâi cutia cu aspirine într-o pungă şi apoi un flacon cu somnifere, despre care spuse că sunt foarte eficiente. Cât privea un calmant general, propuse ceva pe care Andersson îl aprobă imediat şi farmacistul băgă flaconul în pungă şi apoi închise punga cu multe îndoituri complicate ca pentru a arăta că este instrui nu numai în probleme de medicamente, dar că avea o îndeungata instruire şi în închiderea pungii.

După care trecură la discuţia despre uleiuri de plajă.

Adică farmacistul îi ţinu o scurtă prelegere despre sortimentul de ulei pe care-l avea în depozit şi ce sorturi constatase că se bucurau de succes printre turişti. Dacă erai neamţ cum-părai asta, dacă erai englez cumpărai asta şi dacă erai scandinav cumpărai altceva şi apoi depinde într-o oarecare măsură dacă era vorba de un bărbat sau o femeie, dacă erai tânăr sau în vârstă.

Daţi-mi atunci un ulei de plajă pe care ar trebui să-l folosească o doamnă irlandeză jur de treizeci de ani şi cu pielea delicată, spuse Andersson.

Farmacistul se gândea.
Ce ziceți de Nivea Milk, întrebă farmacistul.
E în regulă, spuse Andersson. Asta cumpără domnele irlandeze? ‘
Să mă gândesc, zise farmacistul. Ce vârstă aveți?
44, răspunse Andersson. Ce importanță are ce vreau eu?
Nu sunteți irlandez, spuse farmacistul.
Suedez, zise Andersson.
Aşa ziceam şi eu, spuse farmacistul. Mi-anl dat seama după înfățişare. Şi de altfel nu a-veți dureri de cap. Cel puțin rm dureri de cap care credeți că trec cu aspirine. Medicamentul care vă trebuie îl aveți deja sub braț.
Micuțul farmacist se uita la Andersson. Îl privea drept. În ochi.
În țara asta, spuse el, nu prea e obiceul ca oamenii să se ducă la doctor sau doctorul să vină la ei. Noi, farmaciştii, avem pregătire medicală şi t aici vin oamenii cu durerile lor.
Sunt însă obişnuit ca turiştii să mă privească ca pe un nenorocit de vânzător.
Nu vreau să afirm că mă pricep la oameni, dar mă străduiesc. In momentul de față încerc să înțeleg de ce susțineți că aveți dureri de cap şi de ce susțineți că sunteți însurat.
Vă tremură puțin mâinile ca şi cum ați fi nervos şi nu purtați verighetă şi nu ați purtat o verighetă de multă vreme, dacă ați purtat vreodată.
Afirmați că aveți o soție care nu poate dormi. Nu aveți.
Am într-adevăr dureri de cap, spuse Andersson. Că îmi tremură puțin mâinile ține de faptul că fac imprimerie artistică pe textile şi sunt probabil intoxicat de dizolvanții moderni, încă nu se ştie cât sunt de periculoşi. Nu pot să port verigheta când lucrez.
Dar de fapt ce vă interesează chestiile astea? Păreți simpatic, spuse farmacistul. Aveți şarm. Dar arătați speriat. Poate că ați auzit ultimele zvonuri şi credeți că va fi război civil până diseară.

Soția dumneavoastră e supărată că va fi război. Doar aşa ați spus!

Îi e frică că va îi război, zise Andersson. Nu chiar aici, ei i-a fost totdeauna frică că va fi război. Avem un fiu de şaisprezece ani. E cu dumneavoastră, întrebă farmacistul. Nu răspunse Andersson. Ar fi mai uşor pentru soția mea, dacă ar fi fost cu noi. E într-o altă parte a lumii şi acolo îi e frică soției mele că va fi război.

Ce ați zice dacă aş telefona la poliție, întrebă farmacistul.

De ce să telefonați la poliție, întrebă Andersson. Nu ştia dacă era pe punctul de a se înfuria, sau de a se înspăimânta.

Am socotit în felul următor, spuse farmacistul. Veniți la mine şi-mi afirmați că aveți dureri de cap. Apoi cumpărați somnifere tari şi calmante. Aveți 44 de ani şi sunteți căsătorit cu o doamnă care, să zicem, are 54 de ani. Pe ea vă gândiți să o adormiți în seara asta ca să vă puteți dedica noaptea vizitării tinerei irlandeze pentru care vreți să cumpărați ulei de pajă. Poate vă gândiți să-i dați soției o su-pradoză de somnifere. Ce ştiu eu.

Nu prea sunteți în toate mințile, spuse Andersson.

Nu despre bunul meu simț discutăm, zise farmacistul.

Aşteptați un moment!

Farmacistul se duse într-o încăpere din spate şi Andersson avea poftă să fugă de acolo. Farmacistul se întoarse repede înapoi şi puse două pahare pe tejghea.

Turnați câte un pahar pentru fiecare din ce ați cumpărat, spuse el. Să dăm noroc unul cu altul.

Andersson turnă puțină votcă în fiecare pahar, îşi urară noroc şi băură!

Sunt de părere să-i cumpărați doamnei o sticlă de ulei de măsline obişnuit, pe care-l producem aici. Cu el să se ungă seara. Astă seară. Orice altceva îri categoria astă este un bluf. Aşa cred.

Atunci iau o sticlă din aceasta, spuse el. Sau s-o cumpăr de la o băcănie.

Nu, zise farmacistul. Eu îl vând într-o sticlă foarte frumoasă care arată mai scumpă decât este în realitate.

Nu sunt căsătorit, spuse Andersson după o vreme. Dar dorm prost şi este adevărat că sunt, imprimer şi poate intoxicat.

Mă aflu aici într-o scurtă vizită. Sunt împreună cu nepotul meu şi e un lucru de răspundere. Nu e prea mare şi am obligația Iui.

Sper să nu aibă loc tulburări pe aici. Chiar acum. Tocmai săptămâna aceasta.

Nu vă impacientați, zise farmacistul. Veniți oricând să stăm de vorbă. (

Andersson dădu mâna cu farmacistul şi încercă să zâmbească, apoi plăti cumpărăturile şi se grăbi înapoi la hotel.

Ceasul era aproape şase când ajunse în cameră şi ascunse sticla de voctă şi tabletele în sacoşa de drum. Sticla de ulei O. Puse pe pat şi apoi aşeză înpoi ceasul băiatului pe perna acestuia.

Făcu un dus cu grijă, apoi îşi spălă părul şi dinții. Reflectă în legătură cu farmacistul.

Şi hotărî să nu subestimeze inteligența localnicilor.

Numai în chiloți, se aşeză apoi pe. Pat şi fuma. Spera ca băiatul să se descurce bine, să nu fie vreun pericol în port. Să nu existe nici un pericol pentru un băiat undeva pe a-cest pământ.

Dar existau. Existau tot felul de pericole.

Andersson încercă să se gândească la Gloria. Cum îi spusese că fusese chiar în această localitate şi întotdeauna se simțise în siguranță aici, cum, spusese de fapt că iubea acest loc şi oamenii săi. Cum odată, în primăvară, Andersson o rugase să meargă şi el cu ea dar nu primise niciodată vreun răspuns. Poate că voia să-şi rezerve acest paradis numai pentru ea. Ei îi plăcea să fie singură.

Ei bine, fir-ar al naibii, n-are decât să-i placă. Urma să se întâlnească cu Mary.

Andersson se servi cu încă o înghițitură de votcă şi apoi se spălă pe dinți şi în timp ce făcea asta intră băiatul.

Ei, te-ai trezit, spuse băiatul. E bine. Trebuie să mergi cu mine în port, acolo e distracție. Am intrat într-un birt unde a fost o bătaie generală între marinarii flotilei americane. Sunt câteva distrugătoare în port.

S-au bătut? Întrebă Andersson înspăimântat.

Au făcut scandal, spuse băiatul. S-au bătut cât au putut de bine pe căldura asta. De mine nu s-au sinchisit.

Acum fac un duş şi apoi plecăm la Minerva să ajungem la timp. Cinematografele încep la şapte şi jumătate. Putem alege între un film italian dublat în engleză în care se pare că e vorba despre maşini de curse. Asta nu mă interesează. Şi un film american cu Clint Eastwood. La ăsta aş merge. L-am văzut: Cred că se numeşte Spânzură-i cât mai sus.

Nu prea ai de ales, zise Andersson. Tu decizi.

Dacă teatrul de păpuşi este în engleză astă seară, am putea să mergem să-l vedem, spuse băiatul. N-am văzut niciodată teatru de păpuşi decât la teve.

Sunt de părere s-o lăsăm pe Mary să decidă. E fbare probabil că un gentleman suedez o lasă pe doamnă să decidă când e să-i a-rate de ce e în stare.

Puțin îmi pasă mie cum ar trebui să se comporte gentlemanii suedezi, spuse Andersson. Mă gândesc să mă comport aşa cum sunt. Băiatul râse.

Crezi că Mary e drăguță, nu, întreabă el. Andersson se îmbrăcă cu nişte bluerjeans prespălați şi cu cămaşă albă în timp ca băiatul făcu rapid un duş şi apoi se îmbrăcă în ginşi albaştri închişi şi un tricou alb cu mâneci scurte.

Nu mi-ai răspuns dacă după părerea ta Mary e drăguță sau nu, spuse băiatul când ieşeau din cameră. Dar e drăguță.

Nu o uita însă pe Gloria, despre care de o-bicei vorbeşti atât de mult. E drăguță?

Nu ştiu, spuse Andersson. Mary e frumoasă. Oricum e bine făcută, aşa cum rar vezi. Dar la fel de adevărat e că nu mergi des la mare şi te holbezi la femei.

Sosiră la Minerva şi se aşezară fiecare pe un scaun şi de astă dată bătrânul chelner era a-colo, cel pe care Andersson îl cunoscuse cu o seară înainte. Andersson îl prezentă pe băiat şi îi spuse că vor fi destul de mulți şi chelnerul puse două mese una lângă alta şi aduse scaune. Mai rămase numai o masă liberă cu patru scaune.

Când chelnerul îl salută pe băiat şi acesta îi zise că îl cheamă Fredrik, îi spuse şi chelnerul că pe el îl cheamă Emil şi că pot să i se adreseze cu acest nume. Numele lui întreg era Emil Brc-dy.

Am auzit că ți-ai luat înapoi puloverul, spuse Emil.

Da, zise Andersson.

Cel care ți l-a dat este fiul meu, spuse E-mil. Unul din ei.'

Ce doriți?

Aşteptăm invitați, zise Andersson. Vin cu-rând. Comandăm atunci.

Chelnerul se duse şi se aşeză pe un scaun, departe de ei.

Aşa deci, americanii s-au bătut în port, spuse Andersson. E un mod nenorocit de comportare în timpul vizitei unei flotile.

Nu e nici o vizită. Am vorbit cu un tânăr american înainte de a începe scandalul. Sunt de multă vreme aici. Spunea că toți erau iritați că e foarte trist aici. Se pare că nu au voie să meargă la barurile de noapte pentru turişti. Comandanții pot merge dar nu şi marinarii de rând.

Dacă am înțeles corect.

Apoi sosiră Mary şi micuța Ida.

Sper că nu s-a întâmplat ceva cu Julia, spuse băiatul. Doar nu s-a îmbolnăvit.

Câtuşi de puțin, spuse Mary. S-a simțit rău numai în maşină, din cauza căldurii. N-a fost nimic. John şi cu ea vin. Dar Julia nu se poate decide ce să pună pe ea, cu ce să se îmbrace. Are trei rochii din care să aleagă şi nu se poate decide. Vrea să fie elegantă pentru tine, Fre-drik. John o lăsă să aleagă. John şi Julia vin. Ida şi cu mine am plecat înainte să nu vă facem să aşteptați.

Bătrânul chelner se ridică şi veni spre masa lor şi întrebă dacă acum poate lua comanda.

Ida voia imediat o coca-cola şi nu consideră' necesar să-şi aştepte sora şi băiatul comandă şi el tot o coca-cola.

Mary şi Andersson comandară vin alb.

Ți-am cumpărat ulei de plajă, îi zise Andersson lui Mary.

Mary păru puțin uluită, dar nu reuşi să spună ceva deoarece un englez de statură mică în pantaloni şort prea mari, un tricou de lână şi adi-daşi li se adresă. Era amabil, cu ochii negri şi părul negru cu cărare şi spuse: Aud că vorbiți englezeşte, pot să mă aşez o clipă, beau numai ceva.

Se aşeză.

Sunt nervos, zise el. Ceva e pe cale să se în-tâmple.

Rămâneți cu 'plăcere puțin, spuse Mary. Dar aşteptăm încă două persoane. Aceasta e motivul că avem două scaune libere la masa noastră.

Numai să dau pe gât ceva, zise englezul.

Când veni chelnerul îi spuse: Adu-mi un gin şi tonic. Dar repede.

Pot după aceea să rezerv masa de acolo cu scaune, masa care a mai rămas. Soția şi fiicele mele vin repede. Stau aici până dau pe gât un gin.

Celorlalți le spuse:

Poate mă considerați impertinent. Numele meu este James Hayter. Sunt din Londra. Am venit aici cu automobilul, cu soția şi cele două fiice. Sosesc şi ele îndată. Trebuie să ne în-tâlnim aici. Mâine m-ara gândit să o pornesc spre casă sau mai bine zis ne-am gândit să ple-căm cu maşina înapoi, dar acum câtva timp am vorbit cu o familie olandeză şi mi-a spus că nu se poate ajunge departe. Se poate ieşi din oraş dar nu se poate ieşi din district. Militarii au blocat ieşirile din district. Poți parcurge câțiva zeci de kilometri, apoi trebuie să te întorci. Nu cred că e adevărat. Ştiți ceva?

Nu, spuse Mary. Suntem turişti charter şi am venit în grup. N-am auzit nimic din care să rezulte că districtul este închis.

Nu e oare numai un zvon? Se pare că circulă o mulțime de zvonuri.

Englezul îşi primi băutura şi o înghiți la repezeală.

Ei, să fie al naibii; zise el. Se poate să-l fi înțeles greşit pe olandez.

Emil auzise ce spuse englezul. La şase şi jumătate este o transmisie specială la teve şi radio, zise el. Nu mai e mult. Am un aparat teve în local. O să mă uit şi o să vă relatez. Va vorbi ministrul de externe. Dacă districtul ar fi închis desigur că aş fi ştiut şi eu.

Cred că puteți fi liniştit. Vreți deci să vă rezerv masa pe care o mai am liberă.

Da, spuse englezul. Puneți o sticlă de vin alb într-o frapieră pe masă şi patru pahare.

N-aş vrea s-o relinistesc pe soția mea, Renee. Eu îi spun Zizi. Avem şi fiicele cu noi. Helen are dotiăzeci şi unu de ani şi Susan numai şaisprezece. Suntem de o săptămână aici şi am făcut baie şi am dori să vizităm puțin țara.

Poate vă deranjez!

Tocmai atunci sosiră John şi Julia şi în-trucât englezul înțelese că stătea pe unul din scaunele lor se ridică. Şi pe scurt îi expuse rapid lui John ceea ce le spusese celorlalți.

Trage cealaltă masă şi aşază-te aici, zise John. Trebuie să încercăm împreună să cugetăm a ce e pe cale să se întâmple.

Emil împinse masa lângă celelalte şi mută scaunele şi îi dădu, lui John un pahar de vin alb, deşi acesta nu ceruse nimic şi Juliei îi dădu o coca-cola.

John, care stătea cel mai aproape de Mary, îi dădu acesteia paharul său de vin şi comandă şi el un gin-şi tonic, bănuind că asta conținea paharul englezului.

Ai o rochie foarte frumoasă, Julia, zise băiatul.

Dacă astă seară teatrul de păpuşi joacă în engleză merg şi eu^ cu tine. N-am fost niciodată îa teatrul de păpuşi.

Nici eu, spuse Julia.

John şi James Hayter începură să vorbească încet între ei şi Mary se uită la Andersson şi zise: Pentru mine ai cumpărat

ulei de plajă?
Să nu mă înțelegi greşit, spuse Andersson. Am intrat într-o farmacie să-mi cumpăr nişte aspirine şi întâmplăto'r am ajuns să discut cu farmacistul despre uleiuri de plajă. Sunt o mulțime de sorturi. Confidențial, farmacistul mi-a spus că dacă cunosc vreo doamnă frumoasă care este foarte sensibilă la soare să cumpăr o sticluță de ulei de măsline care se produce în această regiune. Ca să nu fiu nepoliticos fațade el am cumpărat o sticluță. Pe care vreau să ți-o dau.
În curând o să împlinesc 45 de ani, zise el după aceea ca şi cum ar fi fost prea bătrân-să folosească şi el ulei de plajă. Dar el o spusese pentru că voia să fie spusă. Voia ca Mary s-o ştie. De ce, n-ar fi putut să răspundă.
Eu sunt puțin mai tânără, zise Mary. Dar cred că este drăguț din partea ta că mi-ai cumpărat uleiul de măsline.
Se foloseşte la culcare, spuse Andersson. Seara. Nu te ungi cu el când mergi la plajă.
Sunt mai tânără ca tine, zise Mary. Am a-proape 30 de ani.
Joacă Spânzură-i' cât mai sus, spuse băiatul.
Chiar aşa,. Zise Mary. Dar mergem oricum. Nu trebuie să fim prea scrupuloşi. Când începe filmul. Exact când se întunecă?
La şapte şi jumătate, răspunse băiatul. Prima reprezentație începe la şapte şi jumătate. Dar va trebui desigur să şi mâncăm.
Aici se mănâncă târziu, spuse Mary. Pe la zece începe să se mănânce. Cel puțin la hotelul nostru. Restaurantele servesc cina şi mai târziu. *
Sorbiră din vin.
Tăceau.
Nu aleseseră un bufet deosebit. Maşinile claxotnau şi se înghesuiau iar oamenii făceau gălăgie şi se îngrămădeau dar aici stabiliseră să se întâlnească aşa că trebuiau să suporte larma străzii şi mirosul gazelor de eşapament.
Pe neaşteptate apăru o doamnă brunetă în-naltă cu două fete tinere brunete. Erau Renee Hayter, numită Zizi, cu Helen

şi Susan. Salutară de parcă toți erau vechi prieteni şi începură să-şi toarne din vinul comandat de James.

Băiatul o privi pe aproape egala în vârstă Susan şi hotărî că îi place.

Vrei să mergi şi' tu la cinematograf, Susan? Întrebă el.

Vine şi Mary, spuse băiatul. Suntem câțiva care mergem.

Şi teatrul de păpuşi, zise Julia. Doar* trebuia să-l vedem.

Să aflu dacă joacă în engleză, spuse băiatul. Dacă da şi vrei să mergi vin cu tine. Dacă John şi Ida merg şi ei. Dar şi Susan poate să meargă cu noi.

Susanâse.

Iată că ai un cavaler, Susan, spuse Zizi. În felul acesta n-o să te mai sâcâie puştii din oraş. Tânărul irlandez pare să poată să aibă grijă de tine şi de el însuşi.

Sunt suedez, zise băiatul.

Toți auziră acum că bătrânul chelner dăduse drumul la teve şi că o voce anunțase un program, care trebuia să fie promisa cuvântare introdusă suplimentar a ministrului de externe.

James Hayter şi băiatul intrară în local şi se aşezară pe nişte scaune şi îşi îndreptară privirile spre teve iar în spatele lor stătea în picioare Emil.

Şi ministrul de externe, care nu arăta decât ca un bătrân ministru de externe umflat, citi o scurtă cuvântare de pe o hârtie şi nimic mai mult.

Băiatul ar; fi dorit să vadă ce program era la TV după reinteligibila cuvântare a ministrului de exterene dar Emil închise aparatul.

Ce dracu a zis? Îl întrebă Hayter pe Emil. A spus ceva că drumurile prin țară sunt blocate.

În realitate n-a spas nimic, zise Emil. A confirmat că doi membri ai guvernului au fost victimele unui atentat, că au fost aruncați în aeR. De un nebun care a azvârlit o grenadă în automobilul lor. Că sunt răniți, dar nu mortal. El a dat asigurări că nu a fost o acțiune politică ci fapta unui bolnav mintal. A spus de asemenea că antrenorul a fost omorât pe loc de oamenii securității.

Asta este totul.
N-a spus nimic că drumurile ar fi blocate sau că ar urma să se instituie măsuri speciale de securitate.
Nu ştiu ce să cred. Dar probabil că e bine să credem că Ceea, ce a spus este corect. Dacă guvernul pe care îl aveni va fi răsturnat nu se ştie ce se va întâmpla în țară. Îndeosebi nu putem fi siguri în ce mod va reacționa vecinul nostru din nord.
Avem un mare teritoriu în dispută în nord. După cum desigur ştiți ONU a avut de multe ori pe agendă această problemă.
Nu ştiu nimic, spuse Hayter. Nimic din ce ar putea dezlănțui conflicte mai serioase în această țară. E doar cunoscută ca o țară turistică paşnică.
Guvernul nu este întru totul democratic. E un lucru cunoscut. Dar care guvern este. Oricum ONU a respectat această țară şi chiar pe vechiul dumneavoastră din nord. Ambele țări sunt membre ale ONU.
Cum dracu să aflu, eu acum dacă olandezul care vorbea despre drumuri blocate spunea adevărul sau aiura?
Nu ştiu, zise Emil. Numai plecând. Nu putem recurge la sechestrarea străinilor. La ce ar ajuta.
Băiatul şi Hayter ieşiră afară şi se aşezară pe scaunele lor şi Emil Brady se hotărî să le aducă încă un rând pe cotatul lui. Toți primiră ce băuseră înainte.
E din partea mea, zise Emil.
James Hayter încerca acum cât putea de bine să le explice că ministrul de externe, care arăta ca o oală de noapte politică, obişnuită şi umflată, avusese nevoie de mai multe minute pentru a nu spune practic nimic. Cineva aruncase în aer un automobil şi în automobil s-a întâmplat să fie doi țipi importanți şi cel care provocase explozia a fost omorât pe loc. Că asta era totul. Că nu se mai spusese nimic.
Că era al naibii de tipic pentru politicieni să vorbească fără să spună nimic. Dar că el personal era înspăimântat, pentru

că se întâl-‘ nişe cu un olandez speriat care nu avea cum să inventeze că nu se mai poate ieşi din district.

Toți tăceau.

Pe neaşteptate Paul Verglas de la restaurantul pescăresc opri maşina în fața bufetului şi-i strigă lui John care era mai aproape: Cred că puteți fi liniştiți.

Coboară o clipă, îi spuse John. Avem cu noi o familie engleză care trebuie să se întoarcă acasă cu maşina. Ei afirmă că drumurile de ieşire din districtul acesta sunt blocate.

Verglas închise motorul. Coborî şi-l salută pe Emil din cap şi se duse şi vorbi cu el.

Emil aduse un scaun şi îl plasă pe Paul Verglas alături de James Hayter.

Ce ați auzit? Întrebă el.

Că drumurile sunt blocate. Că pichete de militari le cer automobiliştilor care vor să iasă din district să se întoarcă înapoi aici. Ne-am gândit să mergem mâine spre nord, spuse Hayter.

De la cine ați auzit? Întrebă Verglas.

De la un olandez, răspunse Hayter.

Sunteți venit pe cont propriu, n-ați sosit cu un grup? Spuse Verglas.

Nu, zise Hayter. Suntem întru totul pe cont propriu. A mers bine până acum. De ce să nu meargă bine şi în continuare.

Paul Verglas arăta foarte grav.

Sincer vorbind, nu ştiu, spuse el. Dar vă sfătuiesc să rămâneți o zi sau două. Aici!

Acesta este sfatul meu.

Se ridică şi zise râzâncj: Veniți cu mine domnule Hayter, să vă dfer o băutură pe care numai Emil o poate prepara.

Intră în local şi James ‘âl urmă. Emil era deja acolo.

Înainte de a dispărea după Paul Verglas, James Hayter strigă? Susan, du-te cu tânărul suedez şi ne întâlnim aici cel mai târziu la ora nouă.’

Băiatul se uită la Susan şi apoi la Julia.

Teatrul de păpuşi, care începe peste puțin timp joacă în engleză, spuse Susan. Merg cu plăcere. Chiar şi la cinematograf.

Au voie să meargă şi fetele la teatru? Îl întrebă băiatul pe John.

Au voie dacă tu şi Susan răspundeți de ele, spuse John.

Băiatul, Susan şi fetițele plecară şi promiseră să fie, înapoi la Minerva la ora nouă.

Helen ezită un moment dar apoi se hotărî să meargă şi ea şi fugi să-i ajungă din urmă.

Paul Verglas ieşi din local şi se îndreptă direct spre maşină şi plecă. Se ducea la lucru.

Mary şi Andersson se uitară puțin unul la altul. Să se ducă la cinematograf?

John nu spuse nimic. Renee Hayter nu spuse nimic.

James ieşi afară din nou şi-şi trase scaunul mai aproape de cei patru.

Paul Verglas a vorbit serios cu mine, zise el. Omul acesta este speriat.

Suntem mai aproape de un război decât bănuim.

Vii şi tu la cinematograf, John? Întrebă Mary. Trebuie să pierdem puțin timp înainte de cină.

Tu şi Andersson puteți merge, spuse John. Mai rămân să vorbesc puțin cu James şi Zizi.

Ne vedem toți aici, la ora nouă.

Ceva e pe cale să se întâmple. Simt asta. Numai că nu ştiu ce. Ne vedem aici la ora nouă cel mai târziu.

Cu Julia şi Ida pe mâini bune şi într-o companie plăcută, poate că ar trebui să-l caut pe ghidul nostru irlandez, îi spuse John lui Mary. E tânăr dar pare cu discernământ. Familia Hayter, care nu aparține nici unui grup şi vrea să plece acasă, ar trebui să ştie clar care e situația. Trebuie să ne ajutăm unii pe alții, nu, ce dracu.

Am luptat aici în timpul războiului, spuse James Hayter. Noi şi neozeelandezii am debarcat chiar pe plaja asta populară. Nenorocită. Acesta a fost motivul pentru care am vrut s-o

revăd. Cei mai mulți din cei ce stau» acum la soare şi îşi prăjesc blestematele de funduri grase nici nu-şi închipuie pe ce nisip amestecat cu sânge se află. Am stat îngropați acolo şapte zile şi şapte nopți şi ideea era să primim ajutor de la partizani, dar nu l-am primit. Mai târziu am înțeles că trebuia să a-tragem numai atenția asupra noastră. Forțele principale au intrat în țară mult mai la nord şi cu puține pierderi.

Sunt numai treizeci de ani de atunci şi s-a uitat.

Nu s-a uitat totul, spuse bătrânul chelner.

James Hayter îl privi pe Emil Brody şi ca şi cum i-ar fi cerut scuze şi zise: Nu, fireşte că nu. Fireşte că nu.

Zizi voia să schimbe subiectul discuției şi îi spuse lui Mary: Nu cred că te gândeşti să faci prostia să te duci la cinematograf cu gentlemanul cu ochi albaştri, cum l-o chema.

Andersson, zise Andersson. Aşa îl cheamă.

Zizi râse.

Tot suedez, spuse ea. Fredrik este fiul tău?

Nepotul meu, zise Andersson. Nu sunt căsătorit.

Zizi se uită la Mary de parcă se gândea să-i spună ceva dar nu-i spuse nimic.

Poate că i-ar fi spus ceva dacă două tinere cu părul blond ca secara nu s-ar fi aşezat la masa lor şi ar fi făout o comandă care îi surprinse pe ceilalți: Comandară douăsprezece beri.

Douăsprezece beri, spuse Emil. Douăsprezece.

Da, zise una din blonde. Douăsprezece. Douăsprezece beri reci. Două pahare.

Emil aduse două frapiere cu gheață cu câte şase sticle de bere în fiecare şi două pahare. Fetele tăceau.

Băură pe tăcute dintr-o sticlă şi fără să spună ceva şi turnăară dintr-a doua şi o terminară şi abia după ce băură câte trei beri fiecare înce-» pură să vorbească în surdină între ele.

Hayter, John, Zizi şi Mary rămaseră uluiți fără să scoată o vorbă.

Andersson tăcea şi el dar nu era deosebit de uimit. Ghicise deja că fetele ei au din Finlanda.

Şi ştia că tinerele finlandeze care considerau că au nevoie să discute o problemă puteau, s-o facă numai cu o duzină de beri dacă apreciau că problema cerea o duzină de beri.

Finlandezele se uitau din când în când la ceilalți, dar fără a-i vedea de fapt.

Vorbeşte vreuna din voi suedeza, le întrebă el pe finlandeze.

Da, sigur, eu, zise una dintre ele.

Ați auzit ceva despre ce se întâmplă în țara asta? Întrebă, Andersson. Noi am auzit o mulțime de zvonuri şi domnul englez, aici de față susține că nu poate ieşi din districtul în care ne aflăm. E cu maşina şi vrea să se întoarcă acasă.

Nu ştim prea multe, spuse finlandeza. Dar din câte am aflat de la ghidul nostru, guvernul finlandez apreciază situația de aşa natură încât vom fi transportați cu avionul acasă. Toate agențiile de voiaj finlandeze trebuie să-şi transporte turiştii cu avionul în țară. Eu şi prietena mea am contat că vom sta trei săptămâni. Săritem aici de cinci zile. Acum trebuie să ne întoarcem acasă. O să primim banii înapoi, dar să fie al dracului dacă este vreo consolare. Vrem soare.

Acum tragem la măsea.

Andersson se gândi îndelung ce să spună.

Într-un târziu îi zise lui James Hayter: Fetele sunt din Finlanda. Finlandezii îşi transportă oamenii cu avionul acasă.

Mary şi cu mine mergem la cinematograf!

VI.

M<ŞI ANDERSSON nu s-au dus la cinematograf, Au luat-o în jos pe stradă şi apoi în direcția în care se aflau cele mai multe felinare şi firme de neon, ca şi cum ş-ar fi gândit să ajungă în centrul oraşului unde erau lucruri de văzut, unde se întâmpla ceva şi unde era miezul distracțiilor.

Dar nu era cum crezuseră ei. Era încă devreme seara, încă înainte de cină şi abia după cină începea o eventuală viață de noapte. Mer-seră spre cele mai luminate străzi şi firme de neon, pentru că aşa părea firesc, şi, în plus, cel mai sigur. Nu pentru că le-ar fi fost teamă să nu fie atacați ci pentru că străduțele erau prost luminate şi observaseră că pe acolo nu

avea nimeni prea mare grijă de talmeş-bălme-şul de pe stradă sau să pună paravane în jurul gropilor şi şanţurilor săpate de muncitorii de la drumuri.

Acum era întuneric. Sg făcuse beznă imediat după şapte. Era la fel de cald şi acalmie, ca atunci când soarele era. Sus şi mai stăruia umiditatea.

Nu s-au dus la cinematograf. Nici măcar n-au discutat o asemenea posibilitate.

Aerul nu mai mişca.

Mergeau agale. Seara era lipicioasă.

Nu e nici o plăcere să ne plimbăm pe aici, În mirosul gazelor de eşapament, spuse Mary.

Să mergem în jos, spre port. E un părculeț acolo. Cresc şase palmieri în jurul unei bănci. E totuşi un parc.

E ciudat că aici nu bate vântul.

Andersson şi Mary mergeau ținându-se de mână. Pe de o parte, pentru că aşa voiau şi pe de altă parte pentru a nu se pierde unul de altul. Erau mulți oameni pe stradă. Şi toți se înghesuiau şi mergeau foarte încet. În căldură, în gazele de eşapament, în fumul fripturilor de la micile grătare în aer liber, în praf, în eternele claxoane ale automobilelor şi în mirosul slab de. Rosmarin.

Dacă cei ce se aflau pe stradă şi circulau ar fi avut o dorință comună, aceasta ar fi fost să înceapă să bată vântul.

Sunt nordicele atât de frumoase, cu părul blond ca secara, ca cele două finlandeze? Întrebă Mary.

Nu toate, răspunse Andersson. Nici pe departe toate. Cu finlandezele este ceva special, aşa am considerat eu întotdeauna. Au ținută şi gust. Şi încă ceva: nu au o mulțime de nenorocite de opinii. Sunt destul de tăcute.

Ai spus că eşti împreună cu o fată care se numeşte Gloria, zise Mary.

Da, aşa am spus, zise Andersson. Poate că nu m-am exprimat întru totul corect. Probabil că nu pot să spun că, sunt împreună cu ea, dar pot să spun să îmi place când suntem împreună. Uneori aşa cred. Mă gândesc la ea. Am zfs

că suntem împreună, când s-a pus problema să scriem vederi. Şi am vrut să spun desigur că dacă ar fi să scriu o vedere i-aş scri-o ei. Gloriei.

De vrei să ştii dacă Gloria este tot atât de frumoasă şi cu părul blond ca secara atunci aşa este. Dar ea nu e atât de izbitor de bine făcută ca tine şi nu are pistrui, dacă nu te ofensează că mă exprim astfel. Cum eşti făcută nu puteam desigur să nu observ. Erai foarte frumoasă, când soarele îți ardea părul roşu închis, dracu ştie dacă n-ar fi trebuit să porți o pălărie în arşița cea mai mare de la prânz. Eşti frumoasă, dar şi mai frumoasă ai fost când te-ai simțit jenată că ai oprit muzica.

Ce-a fost de spus, s-a spus.

Cu greu aş fi putut să evit să mă îndrăgostesc puțin de tine şi cu atât mai mult când am început să te cunosc mai târziu şi poate că de aceea am vrut să ştii că eram aproape împreună cu o fată căreia, dacă nu altceva, uneori îi scriu vederi. Mi-ai spus că ai fost logodită.

Andersson tăcu.

Nu am obiceiul să vorbesc atât de mult, zise el mai târziu. Dar fără îndoială că am băut cam mult vin.

În realitate nu suport băutura dar totuşi beau. Uneori. Des. Uneori des. Dar nu constant.

Fac imprimerie artistică, asta-i munca mea zilnică. Şi reclame. Lucrez mult cu tiner şi alți dizolvanți speciali. Alcoolul şi dizolvanții nu merg împreună. În ce mă priveşte. Dacă înțelegi.

De pe bancă aveai vedere spre port. Nu era un port mare.

Nu ştiu dacă înțeleg, spuse Mary.

Apoi tăcură şi merseră foarte agale până sub cei şase palmieri şi se aşezară pe banca despre care vor-bise Mary.

Am fost informat dintr-o sursă sigură, zise Andersson, că în port s-ar afla două distrugătoare americane. Dar nu sunt. Fredrik, care a fost aici mai devreme mi-a spus că americanii au venit de mult timp şi înainte John îmi spusese că e vizita scurtă a unei flotile americane. Desigur că băiatul a înțeles

greşit. El zicea că americanii sunt de atâta timp aici, încât au început să se plictisească unul de altul şi de locul acesta şi că nu li se permite să meargă la barurile de noapte. Americanii s-au încăierat, zicea el. John are desigur dreptate. A fost numai vizita scurtă a unei flotile.

Că cele două distrugătoare au primt un ordin rapid să părăsească portul şi apele acestei ţări, la asta nici nu îndrăznesc să mă gândesc.

Să fie al dracului.

Mary nu zicea nimic şi Andersson fuma.

Am spus că am fost logodită, zise Mary cu totul pe neaşteptate şi cu amărăciune. Am fost logodită până nu demult. Dacă prin nu de mult se poate înţelege acum un an. Şase ani am fost logodită.

Trebuia să ne căsătorim acum un an pe vremea asta. La sfârşitul lui iulie anul trecut. Atunci urma el să devină medic.

Dar nenorocitul a lăsat-o însărcinată pe cea mai bună prietenă a mea. Aşa că a trebuit să se însoare cu ea.

În curând împlinesc treizeci de ani. Sunt cea mai mare- dintr-o serie de cinci surori.

Cinci fete. Toate sunt măritate.

Am ajuns în plus.

Mary tăcu şi îi ceru o ţigară lui Andersson şi acesta i-o dădu. Şi Andersson nu ştia ce să spună sau dacă chiar era nevoie să spună ceva.

Probabil că nu considera că e nevoie să spună ceva.'

Nu spuse nimic.

Mary continuă să vorbească rar.

Am avut o stare foarte ciudată în ultima vreme. Nu pot dormi, stau trează nopţi întregi şi am devenit mult mai irascibilă. Şi am avut premoniţii, premoniţii rele. Sunt acum în concediu 'după luni de muncă care fie că m-au obosit fie că m-au plictisit. Nu am totuşi o muncă tocmai grea.

Ceva se pare că se schimbă în mine. Când spuri că sunt foarte obosită este poate numai o scuză pentru că nici chiar faţă de mine nu recunosc sau nu pot accepta cum mă simt.

Poate că nu mă simt pe deplin bine, dar aceasta este o problemă minoră, că doar toți se simt la fel, dacă întrebi. Poate că e din cauza vârstei, sau a anotimpului. Vara e totdeauna dificil. Sentimentul de singurătate pe care-l am nu este 1 nou, îl cunosc bine şi m-am obişnuit cu el. Mă chinuie. Nu fizic ci psihic şi, după părerea mea, fără motiv, dar chinul e un fapt. Există, îl simt permanent. Poate că îmbătrânesc. Îm-bătrânesc şi asta nu mă bucură. Mă înțelegi. Aş vrea să fac ceva bun, o faptă bună. Cum, nu ştiu. Sunt copilăroasă. Sunt bucuroasă că cel puțin o dată pot să vorbesc despre ce sunt. Poate pentru că eu sunt departe de casă sau că tu eşti un bărbat dintr-o țară străină. Cred că am nevoie de cineva pe care să-l țin de mână chiar şi pentru o scurtă săptămâna. Poate numai pentru că e în toiul verii, dar nu numai asta.

Înainte de a veni aici, am vizitat-o pe una din surorile mele şi celelalte erau şi ele acolo şi mama de asemenea. Se pare că nu mai sunt în stare să suportviața de familie. S-au mai precis spus întrunirile de familie. Se întâmplă sau se spune întotdeauna câte ceva care să sublinieze că eu sunt cu mult altfel decât celelalte, nemăritată şi fără copii şi se ajunge la sentimente neplăcute pentru toți. Se pare că vor să mă schimbe. Asta îmi face rău şi mă înstrăinează din ce în mai mult de fiecare dată iar sentimentul de singurătate devine tot mai acut.

Uneori mă închipui ca un copil găsit, complet fără trecut. Ca şi cum aş veni de pe o altă planetă şi aş refuza să pricep această nenorocită de viață pământească, pe care în orice caz am datoria să o înțeleg. Sunt închisă în propria mea situație şi situația mea este că sunt singură. Poți să spui că sunt frumoasă, eventual că arăt bine şi că mă mai pot mărita şi avea capii. Este adevărat. Şi totuşi ai greşi.

Poți să-mi spui să mă mărit cu primul bărbat bun care se interesează de mine şi să formez o familie şi să fac copii. E ceea ce îmi spun surorile mele. Dar am fost foarte puternic rănită de bărbatul care m-a înşelat pentru că l-am iubit şi din păcate m-a iubit. O întâmplare a făcut să mă înşele şi apoi a

fost obligat la o căsătorie la care nu se gândise. Acum ar trebui să credem că e nefericit, dar nu e. Prietena mea şi el par să fie fericiți ca şi cum iubirea, ’ la o adică, este lipsită de sens. Atunci şi eu aş putea să mă mărit cu oricine şi să fac copii şsă fiu acceptată ca normală. Vreau să-ți spun că tânjesc după un copil, că doresc mult să am copiii mei. Dar nu e tot adevărul. Am premoniții negre despre modul în care voi arăta chiar numai peste zece ani dacă rămân în continuare singură, nemăritată şi fără copii. Voi fi nespus de tristă. E poate o1 prostie să prezici un viitor despre care nu ştii nimic dar le-am văzut pe toate acestea, cele singure şi fără copii, când încep să aibă riduri şi totul este prea târziu. Vorbesc şi eu., În nici un fel nu vreau să te deprim, vreau numai să spun ce am pe suflet. Să mă descarc de sentimentele care mă chinuiesc. Nu ştiu ce am să fac.

Când vin de la serviciu, ascult uneori Beet-hoven. Deşi este o muzică gravă, mă poate face fericită. Nu plâng. Nu mi-au mai rămas lacrimi. Mă înțelegi. Nu e nevoie să mă înțelegi, vreau numai să vorbesc. Poate că şi eu am băut puțin, mai mult. ‘ Andersson nu scotea o vorbă. Andersson era destul de înțelept ca să nu spună imediat ceva, pentru că orice ar fi spus nu era totuşi ce voia Mary să audă.

Mama ta consideră fireşte că ai ratat totul, zise el vesel.

Se pare că te amuzi, spuse Mary fără să fie ofensată sau jignită.

Da, mă amuză într-un fel, ’zise Andersson. Am crezut la început că vorbeai de o singurătate catolică şi foarte irlandeză. Dar aceeaşi situație am întâlnit-o şi în Borâs-ul protestant. Borâs, spuse Mary.

Este un oraş în Suedia, zise Andersson.

Ce-ar fi să ne gândim bine la problema ta şi s-o rezolvăm imediat. Avem la dispoziție aproximativ trei sferturi de oră până trebuie să fim înapoi la Minerva. Magazinele sunt deschise. Mergem pur şi simplu şi cumpărăm o pereche de verighete şi ne logodim. N-are rost să mai aşteptăm. Apoi mă duc să iau cina la hotelul meu şi-i spun băiatului că m-am

logodit, ceea ce fără îndoială îl va bucura. Tu iei cina la hotelul tău şi-i spui lui John că te-ai logodit, ceea ce îl va amuza.

Apoi ne vedem. Şi mergem undeva să sărbătorim.

Cât stai aici?

Am un sejur de paisprezece zile, spuse Mary.

Eu stau numai săptămâna asta, zise Andersson.

Să mergem repede să ne logodim.

Mary se gândea.

Se pare că vorbeşti serios, spse ea.

Vorbesc serios, zise Andersson.

Mary îi ceru din nou o țigară lui Andersson şi fuma în tihnă gândindu-se.

Ne logodim, spuse Andersson. E ultimul meu cuvânt în această problema. ^

Hai, vino!

Se ridicară şi porniră mână în mână spre străzile luminate cu toate lămpile de neon şi n-a folst prea dificil să găsească un magazin care vindea ceasuri, bijuterii şi verighete. A-colo intrară.

Proprietarul magazinului, un bărbat tânăr şi gras, şedea şi asculta radioul dar îl închise când Mary şi Andersson ajunseră la tejghea.

Cu ce vă pot fi de folos, întrebă eî.

Dorim o pereche de verighete, zise Anders-son.

Aşa, spuse tânărul gras şi îşi puse o pereche de ochelari. Cu ce vă pot fi de folos?

E vorba de o pereche de verighete, spuse Andersson.

Aşa, zise grăsunul. Cu ce vă pot fi de folos?

Nu ştie englezeşte, spuse Mary. Nu poate decât să spună o propoziție şi asta e cu ce vă pot fi de folos.

Mary arătă cu degetul o casetă deschisă cu verighete plate, care se afla sub geamul tejghelei şi grăsunul înțelese. Voia o verighetă.

El puse caseta pe tejghea şi o invită pe Mary s-o încerce şi Mary încercă şi alese o verighetă simplă şi apoi îl puse pe

Andersson să aleagă una.

Grăsunul râdea spre ei şi rostea din când în când: Cu ce vă pot fi de folos.

O femeie mai în vârstă care probabil stătuse şi mâncase în spatele prăvăliei ieşi acum şi mes-tecând încă îi întrebă într-o engleză curată şi clară cu ce le putea fi de folos.

Vrem o pereche de verighete, zise Andersson. Ne logodim.

Atunci să încercăm două verighete cum se cuvine, de aur, spuse femeia. Mai late decât cele pe care le-ați încercat. Şi până mâine la această oră ajutorul meu vă va grava'numele pe ele.

Verighetele pe care le-ați încercat sunt simple, fără valoare.

Avem deja verighete de aur veritabil cu nume cu tot, spuse Mary. Ne aflăm aici într-o vacanță scurtă şi verighetele noastre sunt atât de scumpe şi de valoroase, încât le-am depus în seiful hotelului. Avem nevoie numai de o pereche de verighete simple fără valoare, să se vadă că suntem logodiți.

Ne-am logodit chiar înainte de a pleca şi n-am reuşit să ni le ajustăm. Verighetele s, înt prea mari şi ne alunecă foarte uşor de pe degete, de exemplu când înotăm. Şi cum nu vrem să riscăm să le pierdem dorim nişte verighete simple pentru aici pentru că nu vrem să riscăm să se creadă că nu suntem logodiți.

Ne puteți ajuta?

Femeia mesteca şi se gândea.

Sigur că puteți cumpăra o pereche de verighete ieftine dacă doriți, spuse ea.

Înțeleg că vreți să Vă logodiți, oricât de tulbure pare acum situația.

Ați auzit ceva nou? Întrebă Andersson.

Nu, spuse femeia. Dar au fost convocați în mod excepțional toți polițiştii pe care îi avem. Aşa că sigur se aşteaptă tulburări.

Să vă logodiți!

Mary şi Andersson plătiră verighetele pe care le aveau pe mână şi care erau într-adevăr foarte ieftine.

Afară, pe stradă, Mary şi Andersson se gân-diră că poate ar trebui să se sărute puțin dar se pare că erau şi mai mulți oameni care se înghesuiau aşa că puteau să mai aştepte.
Acum sunt logodită, zise Mary.
Da, spuse Andersson.
Andersson putea pe drept cuvânt să se felicite că se logodise cu o femeie atât de frumoasă ca Mary, dar în acelaşi timp nu putea să nu se întrebe la ce va duce de fapt această logodnă rapidă.
În acelaşi timp se întreba de ce erau convocați toți polițiştii.
De ce părăsiseră portul distrugătoarele americane.
De ce apreciase guvernul finlandez situația din țară atât de gravă încât ordonase agențiilor sale de voiaj să-şi transporte turiştii acasă cu avionul.
Se gândea la băiat.
Băiatului nu trebuia să i se întâmple nimic.
Se gândea la Mary.
Lui Mary nu trebuia să i se întâmple nimic.
Suntem logodiți acum, spuse el. Dar ce nori de nelinişte se adună deasupra cerului acestei țări. Dacă finlandezii se gândesc să-şi ducă acasă oamenii, poate că şi noi trebuie să plecăm. Şi voi la fel. Poate că toți turiştii trebuie să plece.
Să sperăm că John sau James Hayter au a-flat ce se întâmplă în realitate sau ce s-a în-întâmplat. Noi, turiştii charter ajungem fără îndoială acasă, e mai rău pentru familia Hayter care e cu maşina. Nu cred totuşi că vor fi tulburări sau că se va întâmplă ceva. Țara asta nu poate să-şi permită să-şi alunge turiştii. Nu-mi pot închipui una ca asta.
Acum o să-i scrii Gloriei şi o să-i spui că te-ai logodit, zise Mary. Şi să nu te mai îngrijorezi atât de mult de eventuale evenimente politice. Polițiştii au fost fireşte convocați în mod excepțional pentru siguranța noastră, a turiştilor. Se vor răspândi o mulțime de zvonuri şi turiştii vor pune întrebări şi ideea e că desigur bine să fie mai mulți polițişti pe care să-i întrebi. Nu e sigur că finlandezele vor fi realmente obligate să plece acasă. S-a spus, bineînțeles, că dacă situația o cere, să

fie trimise acasă. Aşa sper. Şi fetele au crezut că situația de aici e mai proastă decât este din cauza zvonurilor. Dar nu ştim ce zvonuri au auzit finlandezii.

Noi n-am auzit nimic. Îndeosebi englezii n-au auzit nimic.

Acum am să le scriu vederi tuturor surorilor mele şi mamei că sunt logodită. Că ne vom căsători în toamnă. Vreau să mă căsătoresc eând plouă.

Mary, spuse Andersson grav. În primul rând îmi vei scrie o vedere mie. Îți vei nota adresa mea şi pe vedere vei scrie numai adresa ta. Eu îți trimit o vedere şi primesc astfel adresa ta şi pe vedere scriu adresa mea.

Poate că sună confuz.

Mergem acum repede la Minerva şi ne scriem adresele fiecare' în paşaportul celuilalt.

Deci n-ai încredere că vom petrece o săptă-mănă întreagă împreună aici? Întrebă Mary.

Nu ştiu, răspunse Andersson. Am cel mai mare respect pentru femeile finlandeze. Pentru finlandezi în general. Sunt un popor imun JLa zvonuri. Dar dacă lor le e frică, mi-e şi mie frică.

În cazul că dormi prost îți pot da nişte somnifere de la mine. Le-am cumpărat aici de la o farmacie. Şi eu dorm teribil de prost de cât-vă timp.

Mary. Nu răspunse. Poate că nu auzise' exact ce spusese Andersson. Nu era prea uşor să conversezi în evident cu mult prea inutilul zgomot de claxoane.

Andersson se gândi la farmacist. Era o mare pramatie. Se. Gândi la cât de pramatie era farmacistul până ajunseră la Minerva. Era lucrul cel mai simplu la care Andersson putea să se gândească şi avea nevoie de ceva simplu, cu care să-şi frământe creierii.

La mesele de pe trotuar stăteau băiatul, Susan, Helen şi cele două fetițe.

Mary şi Andersson se aşezară printre ei.

Unde e tata? Întrebă Ida.

Nu ştiu, răspunse Mary. Vine fără îndoială repede. Nu e încă nouă.

Cum v-a plăcut teatrul ode păpuşi?

Toți au confirmat că teatrul e bun, dar erau de părere că reprezentația a fost scurtă. Aşteptau de mult la Minerva şi se plictisiseră.

Mâncaseră îngheţată.

Emil îi tratase cu îngheţată, nu voia să i se plătească.

Andersson şi Mary fură întrebaţi de Emil dacă vor îngheţată, dar Mary comandă două pahare cu vin.

Băiatul se uită la Andersson şi apoi îi spuse în suedeză: Cred că nu ţi-ai pus în gând să te îmbeţi. Adică în aşa fel, în cât să ţi se facă rău. Dacă te îmbeţi ca un suedez frumoasa irlandeză n-o să te mai suporte şi mai ales n-o să te mai suporţi nici tu mâine dimineaţă.

Poţi fi liniştit, spuse Andersson. Dacă te îmbeţi de-a binelea în clima asta, cazi probabil mort'. Beau vin pentru a ţine companie. Nu trebuie să te îngrijorezi, cel puţin nu pentru asta. Să nu fii îngrijorat de nimic. Ne relaxăm.

Dealtfel eu şi Mary tocmai ne-am logodit.

Surprins, băiatul se uită atât la Andersson, cât şi la Mary.

Cred că nu eşti în toate minţile, zise băiatul. Sau poate că ea nu este în toate minţile. Nu puteţi fi în toate minţile.

De ce, întrebă Andersson.

Băiatul nu ştia ce să spună. Râmase mut.

Ce vorbiţi acolo, întrebă Susan.

Nimic, răspunse băiatul după o clipă. Ier-taţi-mă că am vorbit în suedeză, nu mi-am dat seama.

Am încercat să ghicesc ce vorbiţi, spuse He-len. Dar e imposibil. Totul imposibil.

Apoi tăcură cu toţii. Era cald, era arşiţă, era linişte. Claxonul maşinilor părea că încetase şi greierii preluaseră comanda.

John, James Hayter şi Zizi traversau agale strada.

Ei, ce tăcute şi cuminţi staţi, le spuse John fetiţelor sale. Poate că e timpul să mergem la hotel „să mâncămceva şi apoi

să ne culcăm. Să mai fim în stare de ceva şi mâine.
Vii cu noi, Mary?
Mary se uită la Andersson.
Ai paşaportul la tine? Îl întrebă Andersson pe băiat. Eu nu-l am.
Da, răspunse băiatul.
Vrei să mi-l dai? Spuse Andersson.
Băiatul îi dădu paşaportul lui Andersson şi acesta i-l dădu lui Mary.
Scrie-ți adresa aici, ‘1 îi zise el.
Mary luă paşaportul, îşi scrise numele şi a-dresa în el, iar apoi se ridică.
Vin cu tine, John, spuse ea. O țin eu de mină pe Ida.
Apoi îi zise lui Andersson: Mă întorc într-o oră, cel mai târziu o oră şi jumătate. Dar vin. Să nu crezi că nu vin,.
Ai aflat ceva, întrebă Andersson.
Nu, spuse John.
Noapte bună tuturor. Ne vedem pe plajă!
Irlandezii plecară.
James şi Zizi se aşezară şi ei fură întrebați de Emil dacă le poate oferi îngheţată, dar atât James cât şi Zizi preferară să plătească două ginuri duble cu tonic.
James Hayter se uită la fetele sale.
Se pare că va trebui să ne amânăm plecarea acasă cu câteva zile, zise el.
Zizi se uită la Andersson, la mâna lui stingă şi la verigheta lui, dar nu spuse nimic.
Încercă oricum să nu, spună nimic dar nu putu pur şi simplu să tacă.
Nici tu nici Mary nu aveați verighetele înainte, zise ea. Şi acum şi tu ai o verighetă la mină şi Mary are una.
Da, spuse Andersson. Acum şi eu şi ea a-vem verighete.
James Hayter îşi privi soția de parcă se întreba despre ce dracu vorbeşte şi chiar aşa era.
Nu mai plecăm de aici, le spuse el fiicelor sale. Nu cu maşina. Aşa se pare.

Acum vă duceți amândouă cu mama la hotel şi aranjați ca să mai putem sta în continuare.

Ați aflat ceva? Întrebă Andersson.

Ni s-a confirmat numai că zvonul cum că drumurile sunt blocate poate, avea, un anume sâmbure de adevăr. E suficient ca să rămânem.

Acum îți bei paharul, Zizi şi le iei pe Helen şi Susan şi vă îngrijiți să putem păstra camera la hotel., Ne putem deci vedea la unsprezece la Ca-feneau Mare, zise Susan.

Sigur, spuse James. Ne vedem toți la Cafeneaua Mare la ora unsprezece. Nu-ți face probleme. Personal voi avea grijă ca tânărul suedez să fie acolo. Băiatul râse.

Susan, Helen şi Zizi plecară,. Dar nu ajunseră prea departe când Hayter îi dădu băiatului portofelul rugându-l să fugă după ele.

Eu țin toți banii, îi spuse el băiatului. Ia portofelul şi dă-i-l lui Susan. Poate să aibă nevoie de bani.

Băiatul o porni alene după englezoaice.

John şi eu am vorbit cu ghidul irlandez şi apoi am găsit unul englez. Irlandezul nu ştia nimic şi nici englezul nu ştia nimic.

Ne-am întors aici şi finlandezele mai erau încă şi beau bere şi la asta ne şi aşteptam. Ne-am dus cu ele la ghidul lor.

Fireşte că nu ştia nici el nimic.

Dar finlandezii, vor pleca acasă. Aşa s-a spus.

Băiatul se reîntoarse.

Crezi că poți să te duci să ocupi o masă la hotelul nostru? Îi zise Andersson. Să fim siguri că avem loc. Comanda şi pentru mine. Vin în câteva minute.

Băiatul se duse.

E un băiat foarte bun, spuse Hayter, Se pare că Susan e îndrăgostită complet de el.

Vrei un gin cu tonic?

Ies.

Nu, zise Andcrsson. Nu cred Vinul e de-a-juns.

Cu vinul nu ajungi departe, spuse James. Îl striga pe Emil şi comandă două ginuri cu tonic.

Poate că ghidul nostru ştie ceva, zise An-dersson.

Nu, spuse James. Nici un ghid nu ştie nimic. Nu pot telefona acasă şi teleimprimatoarele nu funcționează.

Adevărul e pur şi simplu că nenorocita asta de țară se află la un pas de război.

VII.

AnDERSSON REFUZA să înțeleagă afirmația lui James Hayter că țara în care se aflau s-ar găsi la un pas de război.

Ideea era, de neconceput.

Nu e la un pas de război, spuse Andersson. Aşa ceva nu-mi pot imagina. Din câte ştiu, atât această țară, cât şi vecina ei cea mai a-propiată sunt membre ale Pactului Atlantic. Sigur, se spune că îşi dispută o zonă de graniță dar ce dracu, nu li se poate permite să pornească război una împotriva celeilalte. Dacă ne găsim la un pas de război suntem şi la un pa. S de un război mondial. Ideea este imposibilă. Pur şi simplu cred că sunt temeri în legătură cu izbucnirea unor tulburări interne, sau că sunt deja asemenea tulburări şi se vrea să li se pună capăt. Regimul militar din țară nu concepe desigur să piardă puterea, dar dintr-un motiv sau altul se simte amenințat şi vrea să-şi demonstreze forța. E probabil vorba de o demonstrație de forță din partea unui grup nenorocit de militari antidemocrați şi ahtiați de putere. Oamenii nu au votat în alegeri guvernul pe care îl au. Persoanele pe care populația le vrea în guvern sunt la Paris. În exil. Democrați, socialişti şi comunişti de toate orientările sunt în străinătate sau aici în închisori. Lumea o ştie de mult dar a acceptat situația. Poate că militarii se tem de unele persoane importante din exil şi atunci au închis liniile telefonice şi telexurile. Tot ce se vrea este înfricoşarea populației pentru că se consideră că ea trebuie înfricoşată. Că în a-celaşi timp sunt înfricoşați şi o mulțime de turişti, poate că la asta nu s-au gândit, dar o să aflăm fără îndoială în curând.

Din câte cred că îmi aduc aminte, în Suedia se vorbea de boicotarea stațiunilor acestei țări, dar nu de către oficialități. Am auzit vor-bindu-se despre propunerea de boicotare dar nu-mi amintesc de la cine provenea. Şi n-a fost nici un boicot.

Un lucru cred că l-am înțeles. Fără turism, țara asta nu se descurcă din punct de vedere economic. În orice caz nu acum, după cât de puternic s-a pus accentul tocmai pe dezvoltarea turismului. -

Putem merge totuşi liniştiți să mâncăm.

Bine, spuse Hay'ter. Atunci mergem liniştiți şi mâncăm.

Să plătesc numai.

Nu poți, zise Andersson. Ți-ai trimis banii cu familia.

Plătesc eu.

Emil!

Bătrânul chelner care stătea şi visa în tisa localului înainta un pas. Spre ei. Apoi se făcu întuneric.

Felinarele, firmele de neon şi reclamele se stinseseră. Luminile vitrinelor şi luminile de la ferestrele locuințelor se stinseră. Toate maşinile se opriră şi îşi stinseră farurile.

Nu era numai întuneric. Era o beznă ca smoala.

Emil fu obligat să rămână în picioare unde era, iar Hayter şi Andersson fură obligați să şadă acolo unde se aflau.

Nu era nici o posibilitate să vezi ceva.

Priviră spre cerul care parcă le cerea lumină şi văzură câteva stele mici.

Hayter îşi aprinse bricheta pentru ca Emil să poată face câțiva paşi spre ei şi să se aşeze pe un scaun.

Ce s-a întâmplat, întrebă Andersson.

Lui Andersson îi era fircă. Se gândea la băiat şi, dacă ar fi existat cea mai mică posibilitate ca să se ridice şi să se ducă bâjbâind până la hotel, ar fi făcut-o. Dar o asemenea posibilitate nu exista.

N-ar fi putut merge mai mult de câțiva paşi.

James Hayter simți neliniştea lui Andersson.

Băiatul a ajuns la hotel, spuse el.

Dar familia ta, întrebă Andersson.

Au ajuns şi ei, spuse Hayter. Stăm pe aceeaşi stradă cu John Kirkbride. Unde stă Mary? Cum 5-0 fi numind hotelul?
Ce s-o fi întâmplat? Întrebă Andersson. A clacat centrala electrică?
Nu-i răspunse nimeni.
Nu vedea mai mult decât ar fi văzut dacă era închis într-un şifonier. Ba da, vedea steluțele. Vedea multe steluțe. Sus, sus de tot pe cerGreierii țârâiau în întunericul cald şi negru ca smoala şi parfumul de rosmarin se simțea şi mai puternic.
Deodată îl auzi pe Hayter împingându-şi scaunul ca şi cum s-ar fi gândit să se ridice şi Andersson întinse mâna în beznă ca pentru a încerca să-l apuce şi să-l rețină. Paharele de pe masă se răsturnară şi căzură pe stradă.
Se sfărâmară cu un zgomot neplăcut şi Andersson pipăi cu precauție după cutia de chibrituri. Găsi pachetul de țigări, dar nu şi chibriturile, îşi puse o țigară în gură şi apoi râmase aşa. Avea o senzație neplăcută de a fi singur.
Sunt singur, întrebă el în tăcere, Sunt şi eu, zise Emil. Hayter? Întrebă Andersson. Nu e aici, spuse bătrânul, chelner. Ce dracu vrei să spui că nu e aici, zise An-derssota. În timp ce rostea această propoziție se aprinse şi se stinse o brichetă la vreo câțiva metri de el şi subit ştiu: James Hayter nu se afla pe scaunul său, vizavi de el, în întuneric.
I Ce naiba îşi închipuie englezul? Cât de departe îşi imaginează că o să ajungă cu o mică brichetăAndersson se simțea abandonat şi înfricoşat de întuneric. Încercă să se gândească la băiat. Se gândi la cât de puternic trebuia el să fie ca să-l salveze pe băiat de la ce trebuia să-l salveze. Un război? Întru totul de neconceput O nenorocită de revoluție? De asemenea de neconceput.
Se gândi la Mary. Se gândi la femeia cu care abia se logodise, dar nu înțelese nici gândul acesta. Nici gândul că era recent logodit.
Pe Mary o să reuşească s-o salveze. Pe băiat trebuia să reuşească să-l salveze.

Se întâmplă uneori ca centrala electrică să se defecteze, întrebă Andersson? Care acum nici nu mai credea că bătrânul chelner se mai găsea undeva în toată bezna aia.

Şi poate că nici nu era. Nu primi nici un răspuns.

Are cineva un chibrit? Întrebă el după o vreme, dar nici acum nu-i răspunse nimeni.

Apoi se linişti întrucâtva. Îşi dădu seama că oraşul nu o să funcționeze mult timp fără curent şi că lumina va reveniApoi auzi scaunele restaurantului căzând zăngănind pe stradă şi pe Hayter din nou pe scaunul său.

Tu eşti, Hayter? Întrebă el. Da, spuse HayterPoți să-mi aprinzi o țigară? Întrebă el cu inima uşoară acum.

Din păcate nu, zise Hayter. Am pierdut nenorocita aia de brichetă.

Chiar ți-ai închipuit că o să poți orbecăi până la hotel? Întrebă Andersson. Puteai să-ți dai seama şi singur că nu o să ajungi departe. Tot ce-am făcut, spuse James Hayter, a fost' să mă târăsc pe lângă zid înăuntru în localul bătrânului nostru prieten. Acolo am şterpelit o sticlă de gin, dar brichete n-a funcționat suficent să apuc şi o sticla de apa tonica. Sunt acum vizavi de tine şi-ți împing uşor sticla. Ia-o şi trage o duşcă.

O să ne socotim mai târziu cu Emilia sticla, Andersson. Şi după aceea încearcă să-l găseşti pe Emil, să ia şi el o duşcă şi apoi vreau sticla înapoi şi o trecem mai departe de la unul la altul.

Andersson se gândeaNu ştia dacă voia să ia parte la aşa ceva deşi simțea mare nevoie să bea. De aceea se gândea. Voia să bea. Dar nu voia să fie amețit când, după un timp, va reveni lumina şi aşa să strice poate totul. Să se facă de râs față de Mary. Doar îl prevenise băiatul.

Sper să pună centrala electrică în funcțiune din nou, spuse Andersson în timp ce reuşise să-i găsească mâna lui James şi să ia sticla. James îi aruncase dopul şi luă o înghițitură şi încercă apoi să țină sticla la mijlocul mesei, pentru ca Emil să o poată ajunge.

Odată, îşi aduse aminte, s-a întrerupt curentul aproape în tot Borâs-ul, dar n-a durat mai mult de jumătate de oră până să-l repună în funcțiune.

Nu e nici o defecțiune la centrala electrică, spuse James Hayter. Asta e ceea ce se numeşte camuflajDe ce e camuflaj? Întrebă Andersson. Să nu te nelinişteşti prea tare, Andersson, îi supse Hayter. E camuflajul pentu că e camuflaj. Şi e magnific ca atare. E întuneric. Şi înțelegi că anumite lucruri trebuie să funcționeze chiar în timpul unui camuflaj, aşa că tot ce putem face este să bem şi să aşteptăm.

Ce să aşteptăm? Întrebă Andersson.

Să vină cineva, spuse Hayter.

E o beznă atât de mare că nimeni, oriunde s-ar afla afară, nu se poate mişca din loc. Situația asta nu poate să dureze. Toți polițiştii sunt convocați. Li se împart acum lanterne mici de buzunar ca apoi să se ducă şi să încerce să găsească oamenii. De exemplu pe noi. Sunt oameni în toate restaurantele în aer liber şi toți trebuie să ajungă la hotelurile lor. De asta trebuie desigur să se îngrijească polițiştii.

Emil Brody! Ştiai că va fi camuflaj? Numai într-o” anumită măsură, spuse bă-trânul chelner obosit. Ştiam că va fi camuflaj, începând de mâine seară. Dacă în general va fi nevoie de camuflaj.

Ştii de ce a fost necesar acest camuflaj tocmai acum? Înainte de a te fi putut pregăti? Încearcă să găseşti un motiv, spuse Hayter.

E război, zise Emil.’

Ştii sau crezi asta? Întrebă Hayter-Cred, răspunse Emil. Poate nu e deloc adevărat ci e numai ceea ce cred.;

Nu mă chinui. Am şapte copii.

Nu e război, ce dracu, spuse Andersson. A-merica nu va permite niciodată un război aici.

Şi nici eu, zise el şi lui Hayter nu-i scăpă că Andersson era foarte disperat.

Şi Andersson era chiar pe punctul de a fi foarte disperat. Nu pentru că era război. Spre surprinderea lui, era disperat

pentru faptul că niciodată nu o iubise pe Gloria. Crezuse' că o iubise şi petrecuse multe ore de insomnie gân-dindu-se numai la ea şi acum, când era logodit, o uitase. Aşa se părea. Era disperat pentru uşurința cu care se îndrăgostise de Mary şi faptul că i se părea just ca el şi Mary să fie deja logodiți şi să se căsătorească în toamnă, într-o zi când avea să plouă. Era disperat că îl târâse pe băiat într-un războiAndersson îl iubea pe băiat, îl iubise. Întotdeauna. Dar cel mai disperat era Andersson pentru că era atât de groaznic de întuneric. Stătea prins iremediabil în beznă şi disperarea lui nu se diminua pe măsură. Ce descoperea că se obişnuia cu un întuneric care nu-i permitea să meargă în nici o direcție. Şi că de fapt puțin îi păsa dacă era război. Guvernul suedez, ca şi cel finlandez, va avea grijă ca ei să ajungă acasă în vreun fel. *”

Ca băiatul să ajungă acasă!

Băiatul, Fredrik, zise Andersson direct în întuneric sau spre țigara aprinsă a lui Hayter, mi-a mărturisit că este profund îndrăgostit de Susan şi m-a rugat să te întreb, Hayter, dacă se poate logodi cu ea.

Andersson o spusese bine. Hayter era pe punctul de a se sufoca de râs şi chiar şi Emil părea că râde.

Ce-i atât de amuzant? Întrbă Andersson, pă-rând jignit. De ce râzi?

Pentru că a sunat bine, spuse Hayter. Fredrik trebuie să-i vină de hac lui Susan chiar' acum, cât poate de repede. Doar e război. Un război tipic.

Probabil că te-ai gândit la o modalitate de a ieşi de aici, spuse Andersson. Ia băiatul cu tine!

Stăteau fără să vorbească. Auziră paşi. Aşteptară.

Aud paşi, zise Hayter. Dar nu văd pe nimeni. Nimeni nu se poate mişca în întunericul ăsta. Fără să fi fost orb din naştereDeodată văzură o lumină slabă, nu departe de unde erau. Cineva venea spre ei de pe cealaltă parte a străzii şi acest cineva îşi lumina cizmele. Văzură cizmele. Văzură cizmele apropiin-du-se şi oprindu-se la câțiva metri de ei şi o rază de culoare albastră-deschisă care lumină la început

obrazul lui Hayter apoi pe al lui Andersson şi în cele din urmă pe al lui Emil Brody.

Cel ce ținea lanterna spuse ceva.

Emil zise ceva.

Spune-i să-şi lumineze fața, zise Hayter, să ştim cu cine vorbim.

Emil traduse.

Cel care ținea lanterna îşi lumină fața şi văzură că era un polițistun bărbat foarte tânăr. Un tânăr speriat, căruia nu-i făcea plăcere să umble prin întuneric. Cu certitudine un polițist, dar unul foarte neexperimentat.

Tânărul polițist spuse ceva.

Vrea să închid, zise Emil.

Spune-i că vrem să ajungem acasă la hotelurile noastre, zise Hayterspune-i că dacă ne luminează puțin, te ajutăm, să strângi mesele şi scaunele.

S-ar putea cineva care stă pe aproape să creadă că a găsit pe unde să meargă şi să încerce să ajungă unde trebuie. E periculos să laşi nenorocita asta de mobilă pe întuneric. Spune-i că trebuie să înțeleagă asta. Spune-i să intre la tine în local şi să telefoneze după mai mulți sticleți de-ai lui ca Andersson şi cu mine să ajungem acolo unde trebuie. Avem doar familii la care ne gândim, ce dracu.

Spune-i să nu-i fie frică.

Emil Brody traduse.

Polițistul zise ceva.

Spune că nu poate să nu-i fie frică, zise Emil.

Polițistul lumină un scaun gol şi stinse lanterna.

Vorbi.

Ce dracu spune, întrebă Hayter.

Spune să intru în local şi să stau acolo. Că puțin îi pasă că mesele şi scaunele stau pe trotuarNu crede că cineva este atât de țicnit să creadă că poate ajunge undeva.

Spune că vrea să vă vadă paşapoartele.

De ce vrea, să ne vadă paşapoartele? Întrebă Hayter.

Emil îl întrebă pe polițist şi acesta răspunse scurt.

Nu ştie, zise Emil.
Nu avem paşapoartele la noi, spune-i asta, zise Hayter. Spune-i că dacă ne conduce la hotelurile noastre poate să ne vadă paşapoartele.
Emil traduse.
Polițistul se gândi. Apoi zise cevaîntreabă la ce hotel stați, spuse Emil.
Eu stau la Royal Mar, zise Andersson ară-tând în beznă. Andersson era complet dezorientat. Nu ştia în ce direcție stăteau.
Eu nu ştiu unde stau, spuse Hayter. N-am reținut deloc numele hoteluluiEmil traduse şi polițistul răspunse.
A primit ordin să nu depăşească o anumită zonă, spuse Emil. Royal Mar se află în afara zonei sale. Acolo nu merge. Şi mai zice că imposibil să găsească un hotel al cărui nume nu-l ştie.
Roagă-l să lumineze masa să vedem sticla. Să putem să mai luăm o duşcă. Întroabă-l dacă vrea gin.
Emil întrebă şi polițistul hmină o clipă masa şi Hayter îi întinse sticla lui Andersson.
Polițistul stinse din nou lanterna.
Polițistul spuse o frază lungă.
Nu vrea gin, zise Emil. Vrea să” închid localulConsideră că e ciudat să nu ştii numele hotelului la care eşti cazat. Spune că o să-mi lumineze suficient ca să pot să intru în local. Spune că puțin îi pasă dacă închid sau nu, dar vrea să stau înăuntru.
Cât timp, întrebă Hayter.
Presupun că până se face ziuă, spuse Emil.
Şi noi, zise Andersson. Să stăm aici în beznă? Spune-i că suntem numai turişti, că sân-tem musafiri în țara sa şi că trebuie să ne ducă urgent la Royal Mar şi mai târziu vedem noi. Băiatul ştie cu siguranță unde stau irlandezii şi dacă putem să telefonăm la hotelul irlandezilor. John ştie fără îndoială numele hotelului lui Haytervoi o să mergeți la un bar de noapte, spuse Emil.

Ce-o să facem? Întrebă Hayter.
În primul rând are de gând să mă vadă înăuntru, în localul meu. Zice că acolo trebuie să stau. Voi o să mergeți la un bar de noapte. Ce are în vedere nu ştiu. Dar în timp ce-mi luminează ca să ajung înăuntru, nu trebuie să vă mişcațice am putea, să facem altceva, spuse Hayter.
Polițistul vorbea acum pe un ton hotărât, ca şi cum şi-ar fi dat seama subit că e polițist.
Nu înțeleg precis ce vrea să spună, zise Emil. Altceva decât că eu să stau înăuntru şi voi să mergeți cu el.
Unde? Întrebă Hayter.
Spune-i nenorocitului ăsta de amator că nu mergem cu el decât undeva unde mai sunt turişti. Spune-i să ne ducă până la cel mai apropiat hotel. ‘
O să mergeți cu el la un bar de noapte, spuse Emil. Vorbeşte de un bar de noapteAndersson auzi în întuneric cum Hayter încerca să gândească. Cum îi trosnea creierul englezesc.
Spune-i nenorocitului că, dacă nu e cumsecade îi ard vreo două, zise Hayter.
Să nu dea dracu să-i spui asta, zise Andersson. Avem oricum de-a face cu un polițist. E destul de nervos. Nu-l amenințaPolițistul vorbi din nou. Apoi aprinse lanterna şi lumină masa.
Spune să vă luați de mină şi după aceea unul din voi să-l ia pe el de mână, zise Emil. Dacă am înțeles bine, mergeți la un bar de noapte. Asta spune.
Şi tu, întrebă Hayter.
Spune că rămân pe loc, zise Emil. Probabil vin mai mulți polițiştiNu-i mai pasă de niine.
Trebuie să vă luați de mână să vă ridicați şi să-l urmați.
Spune-i, zise Hayter, că nevestele noastre 0 să se înfurie. Dacă Andersson şi eu ajungem acasă beți ca nişte nenorociți spre dimineață, soțiile noastare râu yor crede că am fost la un bar de noapte din ordinul unui sticlete. Spune-i că mariajul meu de mult timp scârțâie, ca să zic aşa. Dacă ajung acasă şi spun că am umblat haihui şi mi-am făcut de cap cu un

polițist, atunci s-a sfârşit. Şi Andersson, care abia s-a logodit. Ce crezi că o să zică Mary? Crezi că irlandeza lui, Mary, o să înghidă o poveste inventată cum că a fost forțat de un polițist să meargă la un bar de noapte? Spune-i orice. Povesteşte-i ce dracu vrei. Dar ține-l pe loc. Trebuie să vină oameni mai calificați. Ce dracu vrea să spună cu barul de noapte?

Vă sfătuiesc să vă duceți cu el, zise Emil. Dacă merge la proxima secție de poliție vă promit să vin să vă iau imediat ce se luminează puțin. Ridicați-vă şi mergeți cu elHayter şi Andersson se ridică şi se apucară de mină iar Hayter îl luă de mână pe tânărul polițist. Şi începură să meargă încet de mână unul după altul şi singurul lucru pe care îl vedeau erau cizmele polițistului. Polițistul ținea lanterna „îndreptată spre picioare şi mergea agale dar hotărât. Hayter îl ținea ferm de mână pe polițist şi la fel de ferm pe Andersson. Nu-i spuseră la revedere lui Emil. Se deplasau în tăcereMergeau de cel mult cinci minute şi nu puteau sĂ. Fi ajuns prea' departe, când polițistul se opri pe neaşteptate şi spuse ceva. Nu se mişcară.

Polițistul lumină cu lanterna lui slabă spre un zid, căutând parcă ceva.

Apoi mai făcură încă cinci paşi. Şi atunci polițistul descoperi ceea ce căuta. Minerul unei uşi.

Polițistul deschise o uşă şi zise ceva.

Probabil că vrea să intrăm aici, spuse HayterPolițistul îi împinse înainte. Atât Andersson cât şi Hayter văzură că la câțiva metri înăuntri pornea o scară care ducea într-un subsol ş| scara era destul de abruptă şi de lungă. De ta-l vanul de deasupra scării atârnau câteva lămpii roşii şi pe scară era întins un covor roşu sil Andersson şi Hayter văzură că era o scară care ducea la un bar de noapte. Amândoi sperau că au văzut o scară ce ducea la un bar^de noapte. Putea fi prea bine şi o scară care ducea numai la un subsol.

Fură împinşi înăuntru şi uşa se închise la| locâncepură să coboare scara şi jos de tot, undei se sfârşea, era o uşă batantă pe care Hayter o deschise şi păşiră într-un mic bar slab

luminat, mobilat cu fotolii dintr-o țesătură roz şi mese rotunde din sticlă.
Într-un colț era un bar şi în fața tejghelei stătea un tânăr înalt cu părul negru şi coşuri pe față, îritr-un sacou alb şi papion de smoking, carte ştergea pahare.
Se uită surprins la ei şi spuse: Domnilor, aici e un bar de noapteDeschidem abia p'este circa două ore.
Andersson şi Hayter se uitară unul la altul şi izbucniră în râs.
Din păcate trebuie să vă rog, domnilor, să plecați şi să reveniți când deschidem. Sunt singur aici pentru momentIn plus localul reclamă o anumită ținută vestimentară.-
Micul bar de noapte era prevăzut în mod plăcut cu aer condiționat şi Andersson şi Hayter se aşezară fiecare în câte un fotoliu la una din mesele de sticlă de lingă ringul mic de dans şi nu departe de bar. Cât e ceasul, întrebă Hayter. Domnilor, spuse barmanul, ceasul e numai zece fără zece. E închis. Vă rezerv cu plăcere o masă şi sunteți bineveniți peste două ore. A-tunci deschidem.
Deci nu aveți chef să ne serviți cu ceva, zise Hayter.
Nu pot, spuse barmanul. Nu am voie. De când eşti aici? Întrebă Hayterân seara asta vreau să spun.
Barmanul cu coşuri începu să se înfurie. Sunt aici de la şase, zise el. Sunt numai ajutor de barman, şeful este bolnav. Am venit devreme ca să pun totul în ordine. N-am lucrat ieri seară. De altfel am făcut inventarul şi mai am o mulțime de lucruri de pus la punct.
Nimic din ceea ce am spus nu vă poate interesa!
Încercați să înțelegeți. Barul se deschide peste două ©re!
Sunt complet singur. Vă rog în modul cel mai politicos să plecați.
Sunt târfe aici? Întrebă Hayter. Se poate eventual aranja, zise barmanul. Dar acum vă recomand să părăsiți banii. Duce-ți-vă la hotelodihniți-vă puțin. Schimbați-vă hainele, puneți un sacou şi o cravată. Ținuta pe care barul o cere

pentru clienții de sex bărbătesc nu este invenția mea. Aşa cum sunteți îmbrăcați acum, nu puteți intra.
Ce se întâmplă dacă nu plecăm? Întrebă Hayter- (J să fiți dați afară când vine restul personalului, răspunse barmanul.
Şi asta o să se întâmple curând. Dacă asta preferați, puteți rămfne, desigur.
Ascultă, tinere, spuse Hayter, Andersson, prietenul meu bldnd pe care-l vezi aici, s-a logodit de' câteva ore cu una dintre cele mai 'frumoase femei din Irlanda. O cheamă Mary. Dar nu-i de ajuns. Andersson are un nepot care şi el e logodit de câteva ore, nici mai mult nici maipuțin decât cu fiica mea cea mică. Dacă dumneata crezi că acesta nu este un motiv suficient să ne laşi să bem o sticlă de şampanie în distinsul dumneavoastră bar, atunci dați drumul da radio. La teve, dacă aveți.
Aveți teve?
Nu, răsunse barmanul.
Puneți radioul, spuse Hayter.
Domnilor le e greu, se pare, să înțeleagă, zise barmanul. Dar pot să vă asigur că o să înțelegeți imediat ce vine portarul.
Aşteptați numaiAți putea telefona la hotelul Royal Mar pentru mine, spuse Andersson. Întrebați de un ță-năr suedez cu numele de Fredrik Lindkvist. Întrebați de fapt numai despre cineva care se numeşte Pettersson. Poate mai uşor. Pettersson!
Dacă stați la hotelul Royal Mar, zise barmanul, nu aveți de mers mai mult de zece minute până acolo.
Nu vreți deci să telefonați, întrebă Andersson.
Nu, spuse'barmanul.
Tinere, zise Hayter. Afară e camuflaj.
Ce se înțelege prin camuflaj? Spuse barmanul.
În primul rând că e întuneric, spuse Hay-ter. Aparții unei generații fericite care jiu ştie ce înseamnă camuflaj. Sau ai aparținut generației fericiteNu-i mai aparții. Dacă ai face efortul să urci scara şi să priveşti afară, nu o să vezi nimic, deoarece e complet întuneric/E întuneric pentru că e

camuflaj şi de ce este camuflaj, să fiu al dracului dacă îndrăznesc măcar să fac vreo presupunere.
Barmanul refuză să înțeleagă despre ce vorbea Hayter.
Lustruia cu minuțiozitate un pahar şi arăta acru şi iritat.
Auziră voci pe scară şi aşteptară, dar nu tre-buiră să aştepte multă vreme până când cele două blonde finlandeze, care atât de curajos băuseră bere la Minerva, să intre în local.
Barmanul puse jos paharul pe care îl studiase foarte atent în lumină.
Văzu că fetele intenționau să se ducă direct spre Andersson şi Hayter şi făcu un salt de după tejghea şi le opri în mijlocul ringului'de dans.
E închis, spuse elDeschidem peste două ore. Deschidem la ora douăsprezece. Aici e un bar de noapte. Sunteți binevenite din nou, mai mult decât bineveniteTotuşi nu în pantaloni.
Dacă cu domnii aceştia aveți întâlnire, fiți amabile şi luați-i de aici. Avem un portar foarte al dracului.
Acum fiți buni şi plecați cu toții.
Hayter şi Andersson se ridicară şi înaintară spre barman şi fete.
Dacă o iei înainte pe scară, îi spuse Hayter barmanului şi eşti amabil să ne deschizi uşa, o să plecăm. Promitem.
Barmanul se uită la ei, dându-şi seama că are de-a face cu persoane încăpățânate şi puțin amețite, se oferi să meargă înainte şi amabil să le deschidă uşase înfuriase.
Alergă înainte pe scară şi deschise uşa şi se holbă surprins câteva secunde în întunericul total.
Coborî înapoi scara, încet.
Despre ce este vorba? Întrebă el sumbru. Doar nu e război, ce dracu.
N-ai un radio; întrebă Hayter.
Nu, spuse barmanulAvem numai o stație pentru muzică.
Foloseşte telefonul, zise Andersson. Sună pe cineva!
Telefonul nu funcționează, spuse barmanul. Nu merge de zece zile, dar nu are legătură cu ce se întâmplă. Avem o rețea telefonică mizerabilă. Totdeauna a fost aşa.

Când plecați? Le întrebă Hayter pe finlandezeAutobuzul spre aeroport pleacă la trei şi jumătate, spuse una dintre finlandeze. Ne-am gân-dit că e o prostie să' ne culcăm. Voiam să mergem la Cafeneaua Mare dar n-am făcut mai mult de cincisprezece paşi de la hotel că s-au stins toate luminile. Am rămas aşa şi la scurt timp a venit cineva care ne-a condus aici.

Un polițist? Întrebă Hayter.

Nu ştim, spuse una dintre finlandeze.

Când se luminează? Întreba Hayter.

Pe la trei şi jumătate se poate vedea ceva, zise barmanul.

Nu ne rămâne decât să stăm aici până atunci, spuse HayterAcum, stimate barman, ne serveşti o sticlă de şampanie şi pui puțină muzică.

Barmanul cugeta.

Ridică mâinile în sus, ca şi cum aproape totul îi depăşea sărmana lui putere de înțelegere, ceea ce era chiar adevărat.

Hayter, Andersson şi fetele, care puteau a-vea cam în jur de douăzeci şi cinci de ani, se aşezară la o masă, comod, fiecare în fotoliul său de un roz oribil.

Cum vă cheamă? Întrebă Andersson.

Liisa ne cheamă pe amândoi, zise una din ele.

La ce v-ați gândit de fapt? Întrebă barmanul.

E clar că poliția aduce aici oamenii pe care i-a găsit în beznă, spuse Hayter. Ln un bai de noapte poate fi lumină fără să se vadă a-farăLa ce ne-am. Gândit pentru moment este o sticlă de şampanie!

Şi repede!

Barmanul cedă. Aduse o frapieră cu o sticlă fie şampanie şi patru pahare frumoase. Deschise cu mişcări experte şampania şi turnă.

Pune şi muzica, spuse Hayter. In surdină! Să fie şi puțină atmosferă sărbătorească.

Vreți să dansați? Întrebă barmanul glumeț.

Ți-ai putea da şi tu seama, ce dracu, spuse Hayter. Ce altceva putem face.

BĂIATUL SE DUSESE la hotel, după cum fusese rugat, se uitase imediat în restaurant. Şi îl găsise gol. Bănuia că venise prea devreme şi pe de altă parte crezu că o să pără ciudat dacă rezerva o masă, presupunând că toți care urmau să mănânce acolo erau clenții hotelului şi toți trebuiau să la masa la aceeaşi oră. Era clar că existau locuri pentru toți şi chiar dacă ar fi vrut să rezerve o masă nu avea cui să se adreseaze.

Aerul din restaurant era înăbuşitor, deşi ventilatorul se lupta în tavan. Cele două ferestruici de la nivelul parterului erau acoperite cu jaluzele de lemn pe dinafară şi din plafon atârna o lampă simplă sferică. Văzu însă lumінări de stearină pe mese şi desigur că va fi de-a dreptul agreabil când vor fi aprinse. Spera totuşi să nu se servească peşte. Nu voia să fie nevoit să scoată oasele peştelui la o lumină slabă şi probabil că nici bătrânii Pettersson nu voiau aşa ceva.

După cum stăteau lucrurile nu te puteai aştepta să se servească masa mai devreme de o jumătate de oră.

Ce să facă el timp de o jumătate de oră?

Andersson o să vină, fireşte, când o să vină.

Având în vedere că Andersson* stătea şi bea într-o companie plăcută sigur că va mai întârzia puțin. O să mai dureze până ce luminile vor fi aprinse şi cina va începe să fie adusă. Până ce oaspeții hotelului îşi vor ocupa loturile.

Băiatul stătea în picioare şi simțea că n-are ce face, privea afară spre stradă şi se simțea singurAndersson îi spusese că se logodise cu Mary. Nu părea o treabă cu judecatăNu aşa se în-tâmplă asemenea lucruri.

Andersson era nostim. Băiatului îi plăcea mult unchiul său. De altfel Andersson nu fusese niciodată în toate mințile. Dar era scrântit într-un mod drăguț şi se bucura de totala şi deplina încredere a băiatului. Însă logodna survenise desigur, puțin cam în grabă. De altfel chiar şi călătoria era rezultatul unei inspirații de momentBăiatului i se părea că Andersson reflecta mult asupra existenței, dar că şi acționa când se punea problema să acționeze.

El era calm dar capricios. Şi din când în când, după cum credea băiatul a fi observat, o persoană tristă. Un ins care pentru o< perioadă scurtă nu mai putea percepe existenţa, ca şi cum cineva în acest răstimp îl tortura cu răutăţi pe care el nu le pricepea. Răutăţi, cărora nu putea să le replice. Băiatul presupunea că acea femeie, Gloria, îşi descărca uneori asupra lui Andersson dezamăgirea ei în legătură cu nimicnicia tristă a vieţii. Nu pentru că Andersson ar fi rostit un cuvânt rău despre Gloria, dar uneori, când’ arăta deprimat, spunea: Poate că nu este atât de uşor nici pentru Gloria să se descurce cu magazinul eica şi cum asta ar fi problema.

Şi acum Andersson se logodise cu o irlandeză, care după părerea băiatului arăta ca o stea de cinema.

Poate ca şi dloria arata la fel în costum de baie. Dar despre asta nu ştia nimic. Se gândea la Mary şi se gândea la Susan. Se plimbă în jurul hotelului, coborî strada perpendiculară sau paralelă, nu mai ştia nici el care, până la aceea unde se găsea Minerva. Dar era sigur că putea să-şi croiască drum astfel spre Cafeneaua Mare şi să ajungă la hotelul lui Mary. Ida şi Julia îi arătaseră unde stăteau irlandeziice anume voia de la Mary nu putea să-şi explice nici lui însuşi, dar întrucât Mary îi era aproape rudă avea nevoie de unele sfaturi de la ea. Cum să se apropie în modul cel mai potrivit de Susan.

Băiatul era puţin îndrăgostit. O certitudine pe care cu greu o putea duce singur.

Fluiera, râdea şi mergea cu paşi foarte uşori. Şi repede. Era lac de transpiraţie când ajunse la hotelul unde erau cazaţi irlandezii-Nu avu nici o ezitare. Intră în holul hotelului. Trecu pe lângă recepţie şi pătrunse în restaurantul hotelului, o încăpere mare şi luminată cu trei ventilatoare mari care zumzăiau în tavan, înăuntru era aproape plăcut. Dar nici aici nu erau mulţi consumatori şi cei care se a-flau deja nu începuseră să mănânce.

Băiatul nu ştia exact ce să facă. Începu să se simtă ca un copil. Uitase ce se gândise să-i spună lui Mary. Nu chiar complet, dar uitase cum se gândise să formuleze ce avea pe

inimă şi de altfel nu promiseseră toți să se vadă la Cafeneaua Mare la unsprezece, fusese doar propuneYea Susanei. Deci pe ea trebuia s-o întâl-‘ nească totuşi.

Stătea în holul hotelului, puțin zăpăcit. A-poi se hotărî să plece repede înapoi la hotelul lui, să fie acolo când se întorcea Andersson. De fapt aşa îi promisese.

Tocmai atunci Mary intra pe uşa hotelului şi băiatul văzu că ducea o mică pungă de culoare brună.

Bună, îi spuse Mary surprinsă. Am fost să cumpăr vederei şi timbreApoi se uită la băiat.

S-a întâmplat ceva? Întrebă ea.

Nu, spuse băiatul.

Apoi se făcu întuneric ca smoala.

Nu se mai văzură unul pe altul. Nu se mai puteau vedea. Rămaseră unde erau şi tăceau-Aşteptau pur şi simplu să revină lumina.

Dar, după un timp, băiatul o apucă pe Mary de mână.

Poate că e ca şi cu apa de la hotelul nostru, spuse băiatul. Se opreşte din când în când şi revine. Lumina se aprinde curând din nouAuziră cum se rostogolea ceva la recepție şi Mary strigă cu vocea pe jumătate: Aprindeți o lumină. O lumânare sau altceva. Stăm aici în mijlocul holului şi nu vedem nimic.

Îl auziră pe recepționer trăgând şi închizând nişte sertare şi după o vreme îndreptând spre ei o lanternă cu lumină destul de puternică şi apoi dirijând o spre o sofa scundă de piele din spatele lor.

Aşezați-vă deocamdată acolo, spuse elMary şi băiatul se aşezară pe sofaua îngustă şi-l văzură pe recepționer că se duce repede şi închide uşa hotelului şi apoi că intră în sala de mese şi spune ceva, iar după aceea că iese şi se duce în spatele recepție şi stinge lampa.

Aprinde nişte luminări, îi zise Mary. Sau lasă lampa să lumineze.

Nu ştiu exact ce să fac, spuse recepționerul, arătând într-adevăr ca şi când n-ar fi ştiut.

Întunericul ăsta e insuportabil, zise Mary. Nu puteți să ne pretindeți să stăm într-o asemenea beznă. Când credeți că se va da dramul la lumină din nou? Nu ştiu, spuse recepțio<nerul.

Îşi reaprinse lanterna şi căută ceva sub tejghea şi găsi ceea ce căuta. Un aparat de radio, îi dădu drumul şi auziră răsunând muzica de marş prin difuzoarele din sala de mese, dar şi protestele vehemente ale celor care se a-flau acolo.

Mai încet, strigă Mary.

Recepționerul reduse puțin volumul.

Închide-l, zise Mary>

Poate că se anunță ceva, spuse recepționerul.

Mary şi băiatul stăteau în întuneric ținân-du-se de mână şi ascultau muzica mizerabilă de marş. Ca muzică de marş era într-adevăr mizerabilă. Şi imediat ce se termină marşul o luă de la început. Mereu acelaşi marş.

După o vreme pe uşa din spatele recepției apăru o persoană care avea de asemenea o lanternă de buzunar foarte puternică, îl lumină pe colegul său şi apoi stinse lanterna, cei doi începând să vorbească între ei, Discutau.

Unul dintre ei îi IUmină pe M şi băiat

În momentul dedată avem un exercițiu de camuflaj, spuse cel ce țmea lantern” a De fapt acesta trebuia să aibă loc abia mâine seară_ Dar e astă seară. Sincer să fiu, nu ştiu ce se înțelege în realitate prin exercițiu de Camuflaj ^ai precis1 nu ştiu cită lumina m s^ permite să aveM. Aşa că am întrerupt pur Ş. Gi lu comutatorul

Principal de curent Ihtrucât se are în vedere probabil că nici a lu^ ^ nu se vadă dg afara, dm aer, putem cu şi anță să avem

Lumina aprinsa în saia de mese, unde sunt draperii groase la ferestre Un t ya yeni

Aici în cunnd sa ne^pună cum s~ procedăm. Totuşi nu. Pot să-mi ncă acest exercițiu va dura mult. Trebui^ să mă înțelegeții dom_ nilor şi doamnelor, ca mă gâsegc în fața ^ dileme. Avem treizeci Ş. Patm de camere în hotelul nostru şi

toate sunt ocupate Cei mai mulți sunt în camerele loR. Ge pregătesc tru cină. Mă gândesc să telefonez la fiecare cameră şi să anunț ca în mod accidental lu_ mina s-a întrerupt, d^ ca ya reveniîn dteva minute. In acelaşi top sunt obligat desigur gă spun că de îndată ce lumina ge ya une în funcțiune trebuie, sa fie stinsă jn restaurant putem avea lumina. Rj6ci noi doi trebuie să mergem să-i luăm p, oaspeț. Să_. ^^ cem în restaurant şi să avem gj, ijă ^ toț. ^ fie acolo când se da dmmul din nQu 1& cu_ rent. Apoi trebuie să-mergem gug trolăm dacă lumina e stinsă n tQate ca rele. Totul pare îngro2itor de st id dar

Buie să înțelegeți ca aceasta este singura mea modalitate de a face față unei situații unice pentru mine şi hotel.

De ce e exercițiu de camuflaj? Întrebă Mary.

Pentru că sunt unele tulburări, presupun eu, spuse cel care vorbise. Guvernul vrea desigur să fim în alertă.

Puținii turişti din sală începură să-şi manifeste zgomotds şi insolent nerăbdarea, muzica de marş continua să turuie, iar de la câteva etaje mai sus din hotel se auziră zăngănituri- Sunt oamenii blocați în lift, spuse Mary. Asta bănuiseră deîndată şi cei doi recepționezi, care îşi luară lanternele şi o porniră în sus pe scări.

Mary şi băiatul rămaseră unde stăteau. Să nu-ți fie frică, spuse Mary. La hotelul nostru trebuie că se ştia despre asta, zise băiatul. Erau luminări pe fiecare masă. Dar poate că aşa e mereu. Trebuie să-i telefonăm lui Andersson să ştie urâde sunt.

Nici Mary, nici băiatul nu puteau bănui că afară era la fel de întuneric.

Stăm aici în beznă, spuse Mary. Am chibri- -turi să ne facem lumină până la uşă şi ne furişăm afară şi mergem la hotelul tău, nebunii ăştia de aici au stins tot ce se numeşte lumină.

Mary scapără un chibrit, îl apucă pe băiat de mână şi se deplasară până aproape de uşă. Mai aprinse un chibrit şi ajunseră la uşă, pe care o deschiseră. Atât băiatul cât şi Mary a~

Muțiră şi trecu o vreme până ce Mary închise din nou uşa şi cu ajutorul câtorva bețe de chibrit se întoarseră frumos la sofaEra ca dracu, spuse băiatul, vocea trădându-i tulburarea.

Mary voia să-l linişească, deşi şi ea era tulburată. /

De fapt de ce-ai venit aici? Îl întrebă ea. Avea Ove să-mi comunice ceva.

A fost ideea mea proprie, spuse băiatul. Voi, care sunteți abia logodiți, n-o să mâncați la hoteluri diferite. M-am gândit să vă propun să mergeți undeva să mâncați într-un loc mai festiv decât sala de mese a unui hotel. La noi e extrem de plictisitor şi nu poți să respiri. Andersson nu vrea să mă lase singur şi sunt obligat să merg şi eu să mă simt de prisos. Aşa că m-am gândit ca tu să te duci la Susan şi să o rogi să vină şi ea. Poți să-i spui deschis că sunt îndrăgostit de ea şi mie mi se pare că şi Susan este puțin îndrăgostită de mine şi atunci e desigur în regulă dacă vine şi ea.

Mary. Râse în întuneric dar nu ştia de fapt ce să spună.

Ce crezi că o să zică mama ci? Întrebă ea spontan.

Mama ei! Se miră băiatul. Ce are mama ei-de-a face în treaba asta?

Da, zise Mary gânditoarc. Ce are mama ei de-a face în treaba asta?

În acel moment văzură din nou raze de lumină pe scări şi. Cei care rămaseră în lift şi fuseseră salvați coborau acum înaintea celor doi recepționeri.

Lanternele le luminau picioarele.

Era vorba de trei englezoaice care încercaseră să cobotare cu liftul la masă şi rămăseseră blocate în lift când s-a întrerupt curentul şi care în perioada petrecută în bezna din lift se transfomaseră în trei babe foarte furioase. Şi pe bună dreptate.

Nenorocitul ăsta de străin spune că e un exercițiu de camuflaj, o auziră ci spunând pe una din doamne. Nu e nici un exercițiu. E camuflaj şi cu asta basta. Probabil că e desigur război. Oamenii ăştia nu au destui nervi ca să se bată cu cineva.

Idioților, le zise o altă englezoaică celpr doi cu lanternesuntcți doi idioți nenorociți. Trebuie să existe luminI. De orientare pe scări ca hotelul să poată fi evacuat. Unde este adăpostul?

Calmați-vă puțin, spuse unul dintre recep-țiotieri. Vă conducem în restaurant. Acolo puteți sta liniştiți. Lumina se aprinde din nou.

Deci vom sta în sala de mese când vor începe

Să cadă bombele, zise cea de-a treia doamnă.

Ce bombe? Întrebă unul dintre reccpționeri.

Ce bombe nu are nici o importanță pentru

Noi, Spuse aceeaşi doamnă. Şi nici ale cui.

E numai un exercițiu, zise recepționerul. Faptul că e atât'de întuneric e din cauză că am întrerupt curentul principal.

Deci nu s-a întâmplat ceva deosebiți spuse doamna.-

Din câte ştiu nu, zise. Recepționerul. Nimic

Altceva decât că trebuia, să. Facem un mic exerCițiu de camuflaj mâine seară, dar s-a hotărât

Să aibă loc astă seară La radio ni s-a dat ordin

Să camuflăm.

Nu ştiți deci de ce e camuflaj? Întrebă doamna.

Nu, răspunse recepționerul.

Bietul om, spuse doamna.

E întuneric peste tot, zise Mary. E complet beznă.

Cine vorbeşte? Întrebă una din doamne.

Mary O'Reilly, spuse Mary. Stau aici pe o sofa cu un tânăr suedez. Stăm de multă vreme.

Închide muzica de marş, spuse una din englezoaice.

E radioul, zise un recepționer. Poate se face vreo comunicare.

Dați drumul imediat la curent jnainte de a fi panică în hotel, spuse una dintre doamneâi aducem jos pe toți turiştii, zise un recepționer. *

Dă-mi lanterna, spuse una dintre doamne şi cel mai speriat şi mai jignit recepționer îi dădu lanterna.

Femeia îi lumină pe Mary şi pe băiat.

Stați de mult aici? Întrebă ea. -

E destul de mult, de când suntem aici. Ba chiar îndeajuns, spuse Mary.

Englezoaica îndreptă' acum lanterna spre uşa hotelului.

Apoi spuse: Dumneata care ai lanternă să-i aduci imediat jos pe toți turiştii şi să-i strângi în sala de mese!

Eu mă' gândesc să ies!

Dacă auziți că trage cineva în mine, luați-o ca un semn sigur de război.

Dacă nu trage nimeni în mine, va veni oricum vreun polițist pe care. Să-l putem întreba. Nu pot să-mi închipui că poliția îmi va permite să agit prin aer o lanternă atât de puternică în timpul camuflajului.

Deschise uşa hotelului şi ieşi în stradă.

Nu trecu mult până auziră un automobil oprindu-se în fața hotelului şi doamna cu lanterna veni înapoi în fugăA sosit o maşină cu sticleți, spuse ea. Acum o să luăm pe cineva de urechi şi o să-l întrebăm ce e toată bătaia asta de joc cu noi.

Patru polițişti cu lanterne intrară în acel moment în holul hotelului şi abia atunci putură cei ce stăteau acolo cel puțin să se distingă.

Şi polițiştii vorbeau şi recepționerii vorbeau şi ridicau vocea din ce în ce mai mult, Jncât totul părea să degenereze într-o ceartă, până ce unul din polițişti îi făcu pe* ceilalți să tacă şi spuse ceva.

Ce spune? Întrebă o englezoaică.

Unul dintre recepționeri traduse.

Colegul meu şi cu mine ne vom îngriji ca toți oaspeții noştri să cobolare în sala de mese şi pentru asta vom fi ajutați de trei dintre polițişti. Nu suntem atât de neospitalieri şi zăpăciți cum poate părea.

Deci trei polițişti ne ajută. Cel de-al patrulea se duce la comisariat să comunice unde sunt colegii săi. Vine să-i ia mai târziu şi cu informații suplimentare. Dacă primeşte vreo informație.

Eu nu sunt cazat aici, zise băiatul pe neaşteptate. Trebuie să merg la Royal Mar.
Merg şi eu cu tine, spuse Mary. Soțul meu se află acolo, în restaurant şi probabil că în momentul de față este foarte impacientat.
Toți polițiştii se gândiră.
Polițistul care urma să se ducă la comisariat spuse ceva şi unul dintre reeepționeri declară că Mary şi băiatul vor merge în maşină cu el.
Mary şi băiatul ieşiră din hotel ținându-se după polițist şi acesta le lumină maşina pentru a se putea urca în ea. Băiatul reuşi să observe că farurile maşinii de poliție erau aproape complet acoperite cu benzi de hârtie adezivă.
Începu să considere că ceea ce se întâmpla era foarte palpitant.
Maşina poliției mergea încet şi ei stăteau, Mary şi băiatul, ținându-se de mână în întunericul compact.
Maşina se târa înainte. Din când în când se pare că polițistul înjura sau invoca în surdină o putere înaltă.
Maşina se opri.
Polițistul coborî şi-i văzură lumina lanternei rătăcind pe drumAşteptară.
Aşteptară mult. Mary îşi aprinse o țigară. Băiatul îi ceru şi el una şi o primi. Fumară. Amândoi foarte stângaci.
Bătrâna englezoaică vorbea de bombe, spuse băiatul. Înainte am auzit vorbindu-se despre un atentat în care ar fi fost ucişi câțiva din guvern. Acum e camuflaj şi despre asta am citit, nu. Se camuflează împotriva avioanelor inamice. Dar oricât de urât ar fi un guvern şi oricât de nesigur de poziția sa, fără îndoială că nu recurge la bombardarea propriilor oraşe. Aşa că de ce e camuflaj?
Nu ştiu, zise Mary. Numai că totul e neplăcut.
Camuflezi, spuse băiatul, pentru că ți-e frică de bombe şi dacă ți-^e frică de bombe, ți-e frică de un duşman extern. Ți-e frică de o altă țară. Amenințarea de război despre care am auzit vorbindu-se vine din exterdr, nu din interior.

Mary nu ştia ce să zică.
Nu mă pricep la geografie, a fost singurul lucru care-i trecu prin minte şi asta spuse.
Deodată uşa maşinii fu deschisă cu o smu-citură şi văzură o rază albastră slabă de lanternă şi cineva spuse ceva şi în cele din urmă cineva îl apucă pe băiat şi băiatul şi Mary Iură scoşi din maşină, făcură câţiva paşi, trecură de o intrare printr-un gang în beznă şi iar printr-o intrareFură introduşi într-o încăpere şi înăuntru era bine luminat. Se uitară în jur şi nu avură nici oîndoială că se găseau la un comisariat. Un comisariat vopsit în verde.
Un poliţist stătea în spatele unui birou şi încerca să sune la telefon. În mijlocul încape râi era o masă lungă la care şedeau trei poliţişti şi beau cafea. In colţul din dreapta ş; din stânga intrării se aflau boxe cu bare groase. În boxe erau oameni.
Li se spuse să se aşeze la masa lungă la care poliţiştii beau cafea şi fiecăruia i se oferi imediat câte o ceaşcă.
Poliţistul care – încercase să sune la telefon veni la ei şi le spuse într-o engleză destul de bună: Trebuie să staţi aici o vreme. Ştiu că vreţi să ajungeţi la Royal Mar. Pot telefona
Eventual cuiva acolo şi să-i comunic că sunteţi pe drum. Că sunteţi în siguranţăAndersson, zise băiatul. Telefonaţi-i lui An-dersson.
Am să încerc, spuse poliţistul. Însă reţeaua telefonică nu e cum ar trebui să fie. Am avut o ploaie torenţială acum câteva săptămâni, care bineînţeles că n-a picat deloc bine pentru re-^ ţeaua telefonică. Da, n-a picat bine chiar de fel. S-a întâmplat chiar să moară o persoană.
Dacă îmi va fi greu să iau legătura cu Royal Mar, să nu fiţi nervoşi. Beţi cafeaua. Simţiţi-vă ca acasă.
Ceea ce se întâmplă e destul de neplăcut.
Se duse înapoi la telefon, pe care începu să-l lovească puternic de birou, crezând că aşa va funcţiolna.
Băiatul privi spre una dintre boxeIn ea erau închise cinci fete şi se vedea bine că erau prostituate.

În cea de-a doua boxă se aflau doi bărbați voinici blonzi şi trei persoane mici, complet tăcute. Cei doi blonzi nu erau chiar tăcuți. Erau doi norvegieni beți care îşi povesteau cu voce tare cele mai stranii istorii cu femei şi băiatul îi asculta cu urechile larg ciulite.

Ascultă.

Râsese uită la Mary.

Înțelegi ce spun, întrebă Mary. Sunt suedezi.

Norvegieni, spuse băiatul.

Despre ce vorbesc atât de tare? Întrebă Mary.

Beți sunt, dar se pare că au şi multe să-şi spună.

Înțelegi norvegiana?

Da, spuse băiatul. Destul de binece spun? Întrebă Mary. Se pare că te amuză Eşti pur şi simplu foarte amuzat.

Chiar acum cel care vorbeşte şi e mai puțin blond, spuse băiatul, povesteşte cum s-a culcat cu două târfe tinere pe o masă de biliard în Singapore şi ce i-au făcut fetele.

Eu nu m-am culcat cu nimeni pe o masă de biliard, spuse Mary de parcă gândul că n-o făcuse niciodată o întrista.

Băiatul auzi că era tristă.

Se întreba de ce.

De ce eşti tristă? Întrebă el.

Sunt numai obosită, zise Mary.

Trebuie să fii bucuroasă că eşti logodită cu Andersson, spuse băiatul. Este un bărbat bun. Nu prea e în toate mințile, dacă înțelegi ce vreau să spun. E nostim.

Băiatul aproape că se gândi să adauge că Andersson era fericitul posesor al unei mese de biliard dar regretăBăiatul asculta” acum intens cum cel de-al doilea norvegian relata cât de mult a avut de lucru cu nu mâi puțin de trei prostituate într-o baracă din Valparaiso.

Cam tot aşa, se gândi el, voi povesti şi eu fără îndoială ce am făcut cu Susan în timpul unui camuflaj în sud şi se întrista.

Bărbații sunt o tagmă nenorocită, spuse băiatul.

Şi femeile pot fi o tagmă nenorotită, zise Mary.

Te gândeşti la prostituate, spuse băiatul.

Nu, nu mă gândesc la prostituate, zise Mary.

Apoi tăcură. Apărură deodată mulți polițiști în comisariat. Polițiştii aveau cu ei patru civili care erau legați unul de altul cu cătuşe. Unul dintre ei era Paul Verglas. Cei patru fură duşi rapid prin comisariat şi pe o uşă pe care băiatul nu o observase înainte.

În acelaşi moment polițistul care maltratase telefonul veni spre ei şi le spuse: E imposibil să prinzi Royal Mar.

Să n, e permiteți să vă conducem cu maşina la hotelsunteți oricum oaspeți în frumoasa noastră țară!

Fură din nou conduşi rapid la maşina poliției şi nu trecură multe minute până ce aceasta ajunse la Royal Mar şi ej intrară în hotel.

În hotel aştepta cineva cu o lanternă şi băiatul ceru cheia şi o primi împreună cu o lumânare pe care persoana care ținea lanterna i-o aprinse., La lumina chibritului băiatul văzu. Că era fata care de dimineață promisese să afle când va curge din nou apa.

Fata se uită la băiat şi la Mary, Ea spuse ceva şi ei înțeleseră că îi ruga să urce în cameră.

Urcară scara şi intrară în cameră.

Andersson nu-i aici, zise băiatul înfricoşat.

Mary se gândi.

N-avem ce face, spuse ea. Nimic. Poate că e şi el la vreun comisariat. Cum am fost şi noi.

L-ai văzut pe Paul Verglas? Întrebă băiatulDa, răspunse Mary.

Băiatul puse luminarea unde crezu că este mai potrivit, adică în fața oglinzii, pe toaletă. Dacă uşa de la toaletă era deschisă vedeau destul de bine.

O să stai pe întuneric puțin, spuse el. Trebuie să mă duc la toaletă. Dezbracă-te.

Băiatul nu stătu mult la toaletă, dar când ieşi Mary şedea în capul oaselor pe patul lui Andersson.

Acum te duci tu la toaletă, zise băiatul.

Dar mai în. Tai lasă-mi puțin lumina să pot să mă dezbrac.

Băiatul se dezbrăcă fără jenă complet gol şi aruncă hainele pe podea şi apoi se duse şi se întinse pe pat.

Nu poţi să stai numai aşa în fund pe patul lui Andersson, spuse el. Dacă Andersson are puţin mai mult ghinion decât noi ar putea să rămână pe la vreun comisariat până se face ziuă.

Mary se duse la toaletă şi băiatul strigă: Poţi să foloseşti periuţa mea de dinţicea galbenă!

Se pare că Mary avea multe de spălat la toaletă în timp ce băiatul stătea pe întuneric aşteptând-o.

Ce facem cu luminarea? Întrebă Mary când deschise din nou uşa.

Pune-o pe fundul chiuvetei. O să ardă cât o avea de ars şi n-o să poată lua foc nimic, spuse băiatul.

Dezbracă-te acum.

Culcă-te în patul lui Andersson. Andersson este logodnicul tău.

Mary se gândi.

Apoi se dezbrăcă de tot şi, goală, sa uită la băiat. Încercă să se mişte natural, fără stânje-neală, dar era timidă.

Eşti cea mai drăguţă femeie pe care am văzut-o goală, spuse băiatul. Şi singura adultă.

Ei fir-ar să fie, ce norocos e AnderssonMary se strecură în pat.

Stătea şi privea în tavan, atât cât putea să vadă din el în lumna slabă.

Cred că eşti primul bărbat care m-a văzut goală, zise Mary. Vreau să spun care m-a examinat atât de atent.

Apoi îl auzi pe băiat cum adoarme, îi ascultă o vreme respiraţia calmă şi după aceea aţijpi şi ea.

Odată cu primii zori, imediat după ora trei, intră şi Andersson cu grijă în cameră.

Şi el primise un rest de luminare.

Constată mai întâi că băiatul se afla acolo unde trebuia să fie şi că dormea.

Andersson era beat pentru că băuse şi era obosit pentru că dansase.

Trase sacoşa cu precauție de sub pat şi luă trei sau patru somnifere pe care le dădu pe gât cu o înghițitură mare de votcă şi abia atunci o descoperi pe Mary în patul său.

Dormea adânc. Ridică puțin cuvertura şi văzu că e goală. Era surprins.

Se duse la toaletă şi se spălă cu atenție pe dinți şi apoi se dezbrăcă de tot şi se strecură cu grijă lângă Mary. Era destul loc. Patul era suficient de larg pentru două persoane.

Apoi stătu acolo dorind sa adoarmă şi s-< doarmă. În cele din urmă adormi. Nu mai fu. În stare, să rămână treaz. Băiatul dormea. Mary dormea. Andersson dormea.

IX

Andersson se trezi, dar se trezi

Lent, sau cel puțin încercă să se trezească lent. Nu ştia exact-unde este sau în patul cui putea să fie. Puțin câte puțin, îşi dădu seama că e în străinătate, în concendiu. Că se afla într-o cameră de hotel unde mai era un pat în care dormea băiatul. Stătea nemişcat. Era leoarcă de transpirație şi asculta. Nu-l uzea pe băiat res-pirândApoi îşi aminti că se urcase în pat şi că Mary dormea în patul lui. Nu deschise ochii Se gândea. Pipăi uşor cu brațul alături, dar Mary nu mai era în pat. Deschise ochii. Lumina din cameră avea o culoare cenuşie murdară. Se uită spre fereastră. Draperia era trasă puțin într-o parte. Prin fereastră intra o undă de lumină de afară.

Se ridică în capul oaselor.

Era singur. Şi în momentul acela era unicul lucru care avea o oarecare importanță şi se ridică, de parcă s-ar fi grăbit, când descoperi un bilet pe patul băiatului. Se duse la toaletă şi citi biletul. Nu înțelese ce scria.

Luă un pahar şi îl aşeză lângă patPe jos. Apoi trase sacoşa şi scoase sticla de votcă şi-şi

Turnă un pahar plin. Mina îi tremura puțin. Vărsă ceva, dar umplu paharul complet.

După aceea apucă paharul cu amândouă mâi-nile şi, stând în genunchi, încercă să înghită jumătate din conținut.

Stătea în genunchi de parcă se ruga lui Dumnezeu şi apoi fugi la toaletă şi vomită.

Se întoarse, ridică paharul de pe podea, dădu pe gât ce mai rămăsese şi încă o jumătate de

Pahar.

Îşi aprinse o țigară şi aşteptă şi nu trebui «ă aştepte multă vreme până ce se simți capabil să înțeleagă conținutul biletului.

Pe bilet scria: „Dragă Andersson. Noi am presupus că ai fost reținut undeva în timpul camuflajului. Eu m-am dus la Cafeneaua Mare să văd ce ne mai spune ghidul nostru. Mary s-a dus şi ea sa vadă ce spune ghidul ei. Venim înapoi-Nu ieşi. Şi pentru Dumnezeu, Andersson. Să nu mai dispari. Te îmbrățişez, Fredrik.” în continuare Mary scrisese o frază lungă pe care o tăiase. Rămăsese numai „Mary”.

Pe Andersson îl interesa fraza ştearsă de Mary dar nu mai fu în stare să se preocțupe de ea. Luă încă o duşcă de votcă şi apoi împinse sacoşa sub pat şi se hotărî să se radă, să facă un duş şi să se spele pe dinți.

Ceea ce şi făcu. Se bărbieri cu multă grijă, fără să-i tremure mâna şi se privi în ochi. Nu arăta obosit. In realitate Andersson nu rezista la băuturăDacă întrecea măsura, i se făcea rău. Ştia bine că atunci când începea să bea, nu se mai putea opri. Mai avea şapte zile de stat aici. In cele şapte zile era nevoit să bea, nu ca să fie amețit, ci mai ales pentru a nu

Fi treaz. Să nu fie treaz şi bolnav. Era obligat să amâne această problemă până ce se va reîntoarce la Bdrâs. Deocamdată credea că are probabil nevoie de câte o bere la două ore dar în primul rând trebuia să aibă grijă să bea câte un pahar de votcă dimineața. Cam aşa îşi face calculele un alcodlic recurent şi nu este o problemă prea uşor de rezolvat. Nu-şi poate permite un pahar mai mult şi e imposibil să.

— Şi permită un pahar mai puțin.

Putea să se descurce timp de şapte zile. Ce va fi mai târziu, nu ştia.

Se. Băuse ea-m multă şampanie la barul de noapte şi se putea eventual spune că Anders-son era mahmurse trezise însă din mahmureală cu votcă şi când ieşi din duş arăta relativ înviorat.

Îşi schimbă cămaşa. Se îmbrăcă. Îşi cercetă proviziile de votcă. Aprinse. O ţigară şi trase complet draperia la fereastră.

Afară soarele strălucea. Era cald în cameră.

Se aşeză pe patul băiatului aşteptând.

Era foarte bucuros că în momentul acela era singur.

Era bucuros. Se gârtdi cum dansase jumătate din noapte. Cum el şi Hayter dansas-eră cu cele două Liise şi cât de bine se simţiseră. Cum fuseseră obligaţi să se distreze ca să nu-şi mai facă griji. Pentru, ca Hayter să nu fie neliniştit în legătură cu soţia şi fiicele sale iar Andersson să uite în unele momente aţi|t de băiat' cât şi de Mary şi pentru ca cele două finlandeze, care avuseseră întâlnire la Cafeneaua Mare cu doi tineri localnici şi cu' care

Sg gândiseră să aibă o idilă, să nu se gândească la ei. Şi îndeosebi să nu se gândească că erau obligate să plece acasă.

Timp de câteva ore au avut ringul de dans şi barmanul la dispoziţie numai, pentru ei.

După aceea poliţia a mai adus şi alţi oameni pe care îi găsiseră prin diferite locuri.

La început dcJi nemţi voinici şi graşi, în pantaloni scurţi' şi sandale şi cu pălării galbene pe cap. S-au aşezat în fotoliile cele mai apropiate. Erau oameni cu experienţă. Arătau foarte. Neliniştiţi.

Barmanul s-a uitat lung la ei şi în cele din urmă le-a adus fiecăruia câte un scaun de chelner.

O să răciţi aici numai în pantaloni scurţi, spuse el. Îmbrăcaţi sacourile. Vă pot servi cu ceva?

Nemţii îşi puseră hainele şi se hotărâră să bea bere.

Apoi un alt poliţist aduse un francez mititel. Care arăta de parcă ar fi fost găsit la un bis-trcu parizian. Avea pantaloni

negri şi un tricou col rcule. Sacou negru şi bască neagră Şi sub braț avea Le Figaro.

Francezul se aşeză într-un fotoliu lângă ringul de dans, unde apreciase că e mai multă lumină, deschise jurnalul şi urlă: Ajutor! Vin roşu! Ajutor! Vin roşu!

Primi destul de rapid o sticlă de vin roşu.

Hayter şi Andersson fură însă lăsați în pace cu finlandezele lor. Nimeni nu-i deranja.

Barmanul bău şi el şi era cel mai beat dintre ei când apăru un polițist şi le spuse că acum puteau să plece cu toții.

După ce se amuza o vreme aducându-şi cât mai amănunțit aminte ce se întâmplase în noaptea trecută, Andersson începu să se plictisească, îi era cald. Aerul era sufocant în cameră.

Luă biletul băiatului şi scrise pe dos: Am coborât în sala de mese. Stau acolo şi nu mă mişc din loc.

Puse biletul la vedere pe patul lui, ieşi din cameră şi coborî scara. Privi puțin în soare şi apoi intră în restaurant.

În sala de mese se aflau numai două persoane. Emil Brody şi un alt bărbat pe care Andersson îl recunoscu, dar nu-l putea identifica, îşi aminti apoi că era farmacistul de la care cumpărase tabletele de dormitEmil, care îl văzu pe Andersson când acesta intră, îi făcu semn cu mâna şi chiar se ridică şi-i aduse un scaun. Andersson se aşeză lângă Emil şi acesta îl prezentă pe prietenul său Andersson prietenului său foarte bun, doctorul Matteus.

Ne cunoaştem, spuse farmacistul. Cel puțin într-o anumită măsură. Andersson mi-a făcut o vizită la farmacie.

Cum v-ați descurcat până la urmă azi-noap-te? Întrebă Emil. Am fost foarte îngrijorat pentru voi.

Ne-au dus la un bar de noapte, spuse Andersson. Exact cum a spus' polițistul, ne-au dus la un bar de noapte şi am fost obligați să stăm acolo. Nu ni s-a întâmplat nimic rău.

Ție ce ți s-a întâmplat?

Am rămas la bufet destul de mult, spuse E-mil. Am stat în beznă şi în tăcerea aia blestemată. In cele din urmă m-au cuprins fiorii cu adevărat. Am băut din sticla de gin lăsată de James şi apoi am cântat ca să nu mă simt singurân cele din urmă a venit un polițist care m-a rugat să tac din gură şi a fost exact cum sperasem. Polițistul mi-a luminat drumul până acasă. Am mers braț la braț şi polițistul părea la fel de bucuros ca şi mine de puțină tovărăşie.

Din păcate am găsit-o pe soția mea bolnavă. Soția mea Gloria. Şi tu aveai o Glorie înainte de a te logodi cu Mary, dacă am înțeles bine. Irlandeza. Soția mea avea febră şi tuşea rău şi acum de dimineață am alergat la farmacia doctorului Matteus dar acolo mi s-a spus că doctorul locuia acum la Royal Mar.

Aşa că am venit în grabă aici şi l-am găsit pe doctor în sala de mese. Mi-a dat rețetă pentru un medicament pe care rriă duc acum să-l iau de la farmacie.

Care va să zică aşa stau lucrurile, spuse An-dersson. Doctorul s-a mutat aici.

Nu, spuse doctorul Matteus, n-am făcut-o, fir-ar al dracului. Mi s-a ordonat să mă mut aici şi într-un fel m-am mutat, dar în nici un caz benevol. Aşa că eu nu consider că m-am mutat aici. Am dormit aici o noapte, dar sper să scap noaptea viitoareLocuiesc în afara oraşului.

Tuturor medicilor care locuiesc'ân afara o-raşului li s-a ordonat, cu puțin înainte de camuflaj, să înnopteze la diferite hoteluri din oraş. *

De ce? Întrebă Andersson.

Pe de o parte nu ştiu precis, spuse doctorul Matteus. Pe de altă parte n-aş vorbi chiar dacă aş şti.

Ați reuşit să dormiți?

Am dormit, deşi m-am culcat târziu, zise Andersson. Abia m-am trezit şi m-am gândit că beau o cafea.

Doctorul Matteus adresă zbierând o frază lungă spre ventilatorul care bâzâia şi imediat îşi făcu apariția o fată cu

trei sticle de bere.
Cred că aveți nevoie de bere, domnule Andersson, spuse doctorul Matteus. E ordinul u-nui medic.
Lui Andersson i se păru amuzant.
Niciodată până acum nu mi-a mai ordonat un doctor să beau bere, zise el.
Nu, spuse doctorul gânditor. Desigur că nici un doctor n-a făcut-o.
Câte zile mai stați?
Încă şapte zile, răspunse Andersson.
O să vă descurcați cu siguranță, spuse doctorul MatteusPaisprezece zile nu v-ați fi descurcat.
De ce nu s-ar descurca Andersson şi paisprezece zile şi trei săptămâni sau o lună? Întrebă Emil Brody.
Glumesc şi eu, zise doctorul Matteus.
O să mă descurc şapte zile, spuse Andersson. Nepotul meu e cu mine şi în plus de ieri sunt logodit. Dar Emil a spus deja asta.
Da, am auzit că a spus, zise doctorul Matteus. Mary. Din Irlanda! Am de-a face cu un nebun. Ca irlandeză, Mary este fireşte catolică şi dumneavoastră, domnule Andersson, ca suedez sunte'ți protestant, dacă sunteți ceva. Ar fi
P
Cazul să scârțâie seriois. Poate nu între dumneavoastră şi Mary, însă pot să vă asigur că soacra dumneavoastră nu va fi îneîntată. Dar e desigur o chestiune care nu vă preocupă.
E chestiunea care nu mă frământă, zise 'Andersson.
Dacă doctorul ar fi văzut-o pe irlandeză, atunci l-ar înțelege pe Andersson, spuse Emil BrodySigur că pe aici au venit ca turiste multe femei drăguțe din cele mai ciudate colțuri ale lumii şi le-am servit la Minerva. Dar irlandeza ia premiul întâi. E perfectă.
Nu mai spune, zise doctorul Matteus.
Nu există femei perfecte cum la fel de puțin există bărbați perfecți. E o chestiune des repetată. Şi totuşi e curios că nu sunt, dar se pare că nici măcar nu există. Toți, bărbați şi

femei, de oriunde – ar veni par a fi mai nefericiți decât s-ar crede şi mult mai puțin maturi decât ar trebui să fie. De ce?

Nu ştiu.

Omul este în realitate o ființă religioasă dar se pare că religia îl domină mai mult decât suportă el. Consider că toate religiile sunt dăunătoare şi când două dintre ele se ciocnesc se alege praful.

Ce e nenordcitul nostru conflict de graniță altceva decât o dispută religioasă.

Andersson care, bineînțeles, nu avea nici o opinie despre conflictul de care vorbea doctorul Matteus găsi ocazia potrivită să întrebe: Ce se întâmplă? Ce s-a întâmplat în capitală? Ce o să se întâmple?

Țara nu e în război, spuse doctorul Matteus, ci trece pTintr-o criză dificilă. De exemplu eu

Şi Emil dorim ca guvernul militar să cadă şi să se reîntoarcă democrații. Dar ştim de asemenea că îndată ce s-ar prăbuşi guvernul militar ne invadează țara vecină şi ne ia pur şi simplu zona disputată, care, sincer vorbind, nu e numai o controversă religioasă, ci o problemă de minereuri. Fier, cupru şi alte rahaturi de-astea. Petrol, spun mulți. Ce ştiu eu. Cu un guvern militar la putere ne pierdem tot mai mult demnitatea umană, dar dacă pică, ajungem la război. Nu va fi un război de durată, totuşi un război. Democrații vor opri desigur războiul şi vor lăsa ONU să negocieze în privința teritoriului. Numai că ONU negociază de peste douăzeci de ani. Dacă guvernul militar se prăbuşeşte, ne invadează vecinir şi rezolvă disputa cu forța. Asta nu o putem permite, pentru că nu suntem un popor laş. Şi guvernul militar va fi răsturnat, deoarece altfel am fi un popor laş. Nu ştim, nici eu, nici Emil, cât de jprecară este de fapt situația guvernului şi se pare că nici nu putem afla. Dar ştim amândoi că atunci când vom afla că a căzut guvernul, va fi război şi de aceea dorim ca guvernul să fie suficient de puternic şi să se mențină la putere, deşi suntem’ conştienți că nu vom fi liberi. Emil şi cu mine avem împreună paisprezece fii. Câte şapte fiecare. Dacă

sacrificăm şapte din ei în încercarea de a răsturna guvernul, va trebui să-i sacrificăm pe ceilalţi şapte în războiul ce va urma. Sau am putea alege să-i sacrificăm pe toţi paisprezece pentru guvernul actual, lăsându-i să se obişnuiască în timp cu cenzura şi tortura, de exemplu. Şi să nu-i lăsăm să fie oameni liberi. (Toate astea, domnule Andersson şi multe altele creează o stare de acalmie!

Multă vreme Andersson nu ^scoase o vorbă.

Presupun că vreţi un sfat de la noi, spuse doctorul MatteusNu-l veţi primi!

Dar ştim, Emil şi cu mine, că după puţin timp va veni nepotul dumneavoastră sau alt suedez sau ghidul dumneavoastră şi vă va spune care e situaţia.

Noi nu ştim care e. Dar ghidul ţării respective trebuie să ştie. Conducerile grupurilor pot fără îndoială să rişte şi să le permită turiştilor lor să rămână, sperând într-o normalizare sau să rişte transportându-i acasă cât timp aeroportul mai e deschis.

Nu ne rugaţi să vă dăm vreun sfat.

Acum pleacă, Emil. Gloria ta te aşteaptă.

Emil Brody se ridică, mulţumi doctorului şi-şi luă rămas bun de la Andersson.

Poate nu ne mai vedem, spuse el. Cât timp soţia mea e bolnavă, fiul meu, pe care de_fapt l-aţi întâlnit, se va ocupa de bufet. Trebuie să am grijă de Gloria.

De altfel nu e sigur că veţi mai putea îi cazaţi aici. Sunt relativ puţini turişti care stau în oraş şi m-ar mira să nu vă ducă şi pe dumneavoastră şi pe ceilalţi la marile hoteluri de pe malul mării. Trebuie să fie mult mai uşor cu toţi turiştii într-un loc. Şi de altfel în mod obişnuit turiştii charter nu sunt cazaţi în oraş. La hotelurile de aici nu e un standard potrivit. Vă pot asigura că la hotelurile de pe malul mării este un standard ridicatvă doresc noroc. Salutările mele lui Fredrik. Lui Mary. Micuţelor Ida şi Julia. Lui John. Lui James. Lui Renee, Helen şi Susan. Să dea Domnul ca timpul pe care îl mai aveţi de stat să fie suportabil. Vă iubesc pe toţi.

Plecă.

Andersson dorea ca doctorul Matteus să-i spună: Acum pleci şi tu, Andersson. Gloria ta te aşteaptă.

Dar nu era nici un motiv să-i spună cineva asta vreodată. Gloria mi mai exista. Era logodit cu Mary. Era logodit cu cea mai frumoasă femeie din lume.

Doctorul Matteus şedea legănându-se pe scaun, îl observa pe Andersson şi arăta preocupat, deşi în acelaşi timp părea amuzat de ceva.

Vă cer scuze pentru ce v-am spus despre catolici şi protestanţi, zise elVeţi fi fără îndoială fericit.

Dumneavoastră, domnule Andersson, cred că puteţi fi afectat de perioade scurte de depresiune profundă dar asta se poate întâmpla oricui. In acelaşi timp sunteţi un om norocos. Sunteţi născut să fiţi norocos. Am remarcat când aţi cumpărat somnifere de la mine. Nu numai că aţi intrat şi aţi cerut câteva somnifere. Aţi inventat că aveţi o soţie care nu poate dormi pentru că aţi crezut că suna mai interesant. Sunteţi un om norocos.

Acum urc puţin până în cameră şi între timp comandaţi două sticle de bere. De altfel o pot face şi eu.

Andersson aşteptă.

Stătea şi se gândea la ce îi spusese doctorul Matteus despre situaţia din ţară şi se hotărî că nici măcar să nu încerce s-o înţeleagă.

Din acest moment încetez să mai înţeleg, îşi spuse E. L în şoaptă.

Ce tot murmuri acolo? Îl întrebă băiatul care intrase pe tăcute în sala de mese şi, spre bucuria lui, îl găsise pe Andersson acollo unde scrisese în bilet că va fi.

Andersson îl salută şi el bucuros pe băiat.

Pe unde ai umblat azi-noapţe? Întrebă băiatuL

Oricum, n-o să ‘mă crezi, spuse Andersson. Am să-ţi povestesc mai târz’u., Unde e Mary?

Ştiu precis că Mary era în patul meu.

Băiatul îi povesti pe scurt ce li s-a întâm-plat amândurora în seara trecută. Că d-2 fapt nu se întâmplase nimic deosebit, dar că porția îi transportase la hotel şi că fuseseră obligați să se culce.

Azi-dimineață, continuă el, am fost trezit de cineva care mă zgâlțâia şi cred că era fata care lucrează aici. Am înțeles că voia să cobopâm în restaurant. M-am îmbrăcat şi am trezit-o pe Mary. Cum nu ştiam când te-ai întors acasă, am hotărât să te lăsăm să dormi.

Am coborât în sala de mese şi am băut' o cafea. Poți să-ți închipui cum se holbau la noi Petterssonii. La Mary şi la mine. Restul celor cazați la hotelul nostru nu sunt turişti. Vreau să spun că nu sunt turişti străini, ci de aici din țară, din marile oraşe. Frida Pet-tersson mi-a spus că trebuie. Să fim la Cafeneaua Mare la dra opt pentru comunicări importante. Şi Mary a presupus că ar trebui să.

Se ducă la hotelul ei în acelaşi scop. Aşa că a plecat' Puțin mai țâ-rziu am plecat şi eu cu Petterssonii. Ne-am dus la Cafeneaua Mare şi acolo Gert ne-a informat despre situație.

Şi ce-a spus? Întrebă Andersson, când băiatul tăcu, părând că a uitat ce începuse să povestească.

Asta e, că nu ştiu exact, zise băiatul. Ghidul nostru, care probabil nu e deosebit de inteligent, a încercat să ne facă să credem că acțiunea de camuflare a fost o greşeală. Că primarul acestui orăşel a interpretat probabil greşit situația politică şi din proprie inițiativă a ordonat un exercițiu de camuflaj. Numai aici în district. El ne-a dat asigurări că totul se va normaliza. Că vom putea continua vacanța în linişte. Să facem plajă, baie şi să ne simțim bine şi să încercăm să privim camuflajul ca pe o întâmplare amuzantă, o experiență neobişnuită, în plus a afirmat că situația nu prezintă pericol. Despre faptul că finlandezii şi-au transportat turiştii acasă, a exprimat părerea că este o laşitate penibilă, de natură să creeze în mod inutil nervozitate printre cei ce rămân. Gert susține că cunoaşte bine țara asta şi că nu se va întâmpla nimic. A vorbit cu multă căldură despre agenția sa de voiaj şi

a zis că toți vor ajunge acasă când li s-a spus că vor ajunge şi că vor veni noi grupuri de suedezi.

Aproape juYnătat'e din micul grup de suedezi

Cazați aici în oraş cer să plece cu avionul acasă.

Gert nu ştia care e situația în problema asta

La marile hoteluri de pe malul mării. Dar

Agenția iui ele voiaj nu schimba orarul de zboruriAşa că defapt n-am aflat nimic.

Se pare că în oraş e linişte.

Am fost şi am vorbit cu Mary şi John. Nu ştiu mai mult decât noi.

Mary se duce' cu John şi fiicele lui la plajă şi le-am spus că vin să te iau şi că mergem şi noi acolo. Ne vedem la bufetul de pe plajă. Dacă nu ne vedem înainte. Şi. John a promis că ne invită din nou la prânz la birtul ăla murdar şi zgomotos unde am fost ieri.

Aşa că totul e normal, spuse Andersson.

Ni*, zise băiatul. Nimic nu e normal.

În fața poştei e o coadă lungă, lungă de tineri şi toate nenorocitele de aparate de radio cântă cu încăpățânare acelaşi marş pe care începuseră să-l cânte ieri seara şi din când în când o voce zice câte ceva. Sunt steaguri peste tot.

Cei mai mulți dintre bărbații care stau la coadă la poştă sunt înarmați. Unii au arme moderne, dar cei mai mulți au puşti de vâftă-toare. Ca şi cum s-au gândit să împuşte fazani.

Nimic nu e normal, Anderssonân acel moment se puseră câteva sticle de bere pe masă şi o coca-cola. Doctorul Matteus se reîntoarse, se aşeză şi spuse: ‘ Aşa deci, tu eşti nepotul lui Andersson. Eşti un băiat drăguț. ‘

Doctorul Matteus se prezentă.

Ți-am comandat o coca-cola, zise el. Dar poți şi tu să bei o bere. Nu credeam că eşti atât de mare.

Ei, ce a spus ghidul vostru. În afară de faptul că nu o să vi se întâmple nimic şi că să fiți calmi.

N-a spus nimic, zise băiatul.

Într-o asemenea situație unică, spuse doctorul Matteus, poate că datoria unui ghid este să nu spună nimic îngrijorător. Dar să fiu al dracului dacă nu e datoria agenției de voiaj să vă transporte acasă cu avionul.

Guvernul suedez apreciază că situația nu prezintă pericol, spuse Andersson. Avem un guvern care gândeşte foarte sănătos. Se pare că guvernele norvegian şi danez au ajuns la aceeaşi concluzie. Aceasta este ceea ce ştiu că se numesc guverne cu o judecată sănătoasă.

Doctorul Matteus oftă.

Cu judecată sănătoasă, spuse el. Ce se înțelege prin asta?

Trebuie să ne întâlnim curând cu Mary, zise băiatul. Mary mi-a promis că mi-o găseşte pe Susan.

Deci ai pus şi tu mâna pe. O femeie, spuse doctorul Matteus.

De ce stau la coadă oameni înarmați cu puşti vechi de vânătoare în fața poştei, întrebă Andersson.

Nu am voie să răspund la asemenea întrebări, spuse doctorul Matteus.

Şi în general nu mi se permite să stau şi să discut cu voi.

Am făcut-o totuşi pentru că m-am amuzat.

Doamnele nu trebuie lăsate să aştepte, spuse doctorul Matleus. Nu mă simt deloc ofensat dacă plecați. Vă înțeleg. Ați venit aici să vă distrați şi pentru puțin soare.

Poate ne vedem la cinăLuați-le de altminteri şi pe doamne şi mergem într-un loc pe care-l cunosc şi mâncăm ceva bun. La hotelul ăsta cu greu poți să-ți încălzeşti măcar puțină apă pentru ceai.

Rămâne stabilit să ne întâlnim aici la ora opt. Şi mergem să” mâncăm la un restaurant onorabil. Vreau să vă arăt de ce sunt în stare bucătarii noştri când îşi dau silința.

Dar dacă e camuflaj? Întrebă băiatul.

Atunci cumpăr după-amiază puțină carne şi verdețuri, închiriem bucătăria şi pregătesc eu mâncarea.

La ora opt aici. Distracție plăcută.

Andersson şi băiatul plecară. Ieşiră în dogoarea imobilă a soarelui, muzicale răsuna în urechi şi o mulțime de oameni se înghesuiau pe stradă şi toți păreau foarte bucuroşi, exprimându-şi entuziasmul în mod zgomotos. Mulți – fluturau steguleţe şi Tnulţi erau înarmaţi cu relicve de arme de foc, nemaipomenit de vechi.

Merseră agale până la stația autobuzului du-cându-şi lucrurile de plajă şi cărțile într-o pungă şi privind în jos spre caldarâm şi nu la cei pe care-i întâlneau, deoarece în aer plutea ceva periculos.

În timp ce stăteau la coadă în stația autobuzului care urma să-i ducă la plajă, băiatul. Spuse: Azi-noapte l-am văzut pe Paul Ver-glas în cătuşe într-un bârlog al poliției.

Andersson nu zise nimic.

Era agreabil în autobuzul cu aer condiționat şi Andersson se simțea obosit.

Când ajunseră la capătul liniei şi la plajă Andersson trebui să-l trezească pe băiat, care adormiseunde suntem? Întrebă băiatul pe jumătate adormit.

Am ajuns la Borâs, spuse Andersson.

Susan aşteaptă!

X

ERA MULTA LUME pe plajă şi Andersson

Şi băiatul socotiră că nu are sens s-o caute pe Mary sau pe ceilalți cunoscuți, aşa că înotară împreună până la pontonul cu trambulină. Stâhd pe marginea ei, se bălăciră puțin cu picioarele m apa călduță şi băiatul spuse că ar fi preferat ca aceasta să fie ceva mai rece iar Andersson, care de obicei se simțea în e-lementul lui în apă, aproape că înclina să fie de acord cu el. ‘

Nu înțeleg ce s-a întâmplat cu vântul. Nu bate deloc.

Dacă ar adia puțin, ar fi desigur mai plăcut. Călduraxasta umedă e scârboasă.

Andersson se simțea fără putere şi ar fi preferat să înoate înapoi la mal şi să se ducă să se aşeze la umbra bufetului, dar nu îndrăznea să-i propună aşa ceva băiatului.

Doar trebuiau să se bronzeze.
Ideea era să arate sănătoşi când se vor întoarce amândoi acasă.
Cred că nu te plictiseşti, spuse Andersson, care se plictisea.
Nu, zise băiatul. Însă mi-e foame. Nu ne-au dat de mâncare aseară.
Nici mie nu mi-au dat, spuse Anderssonânotăm până la mal şi mergem la bufet, Încă nu, zise băiatul. Camuflajul a fost totuşi al naibii de palpitant, într-un fel.
Nu, spuse Andersson. N-a fost. Mi-a fost teamă că poate ți s-a întâmplat ceva şi mi-a fost teamă că, vei încerca să te strecori din nou până la Minerva, unde ştiai că sunt. N-ar fi avut rost. Hayter şi cu mine am fost forțați să mergem la un bar de noapte. Hayter era desigur îngrijorat din cauza familiei lui.
Am stat la taifas cu două tinere finlandeze. Ele au plecat acasă şi ar fi trebuit şi noi să facem acelaşi lucru.
Nu-i nevoie să plecăm acasă, spuse băiatul.
Acum faci ce vrei, zise Andersson. Eu înot până la mal şi mă duc la bufet.
Vin şi eu, spuse băiatul. Poate că e şi Susan acolo şi apoi mâncăm eventual un cârnat. Sau altcevaînotară d bucată spre mal şi după aceea merseră prin apă şi se holbară la marile hoteluri şi la tufele de mimoze şi la un palmier care arăta puțin spus bolnav.
Lângă acel palmier bolnav era parcat un autobuz lung, vechi şi vopsit în negru, care arăta atât de ciudat, încât Andersson şi băiatul se opriră şi ei şi priviră cu interes vehiculul demodat.
Din autobuz coborâră soldați şi se aşezară în două rânduri în fața autobuzului. Purtau toți pistoale automate şi căşti de oțel: Stăteau pe două rânduri în fața autobuzului de” parcă se
Gândeau să-l apere cu orice preț de oamenii aproape dezbrăcați de pe plajă care se uitau țintă la ei.
Soldații stăteau nemişcați în fața autobuzului

Sosiră şi alte autobuze, cu şi mai mulți soldați. Sosiră camioane cu „soldați şi autobuze pentru turişti cu soldați.
Aşezați pe două rânduri, formară un zid în fața marilor hoteluri.
Stăteau absolut nemişcați în bătaia soarelui privind țintă spre turişti. Turiştii care făceau baie încetară de a mai face baie şi cei care făceau plajă încetară de a mai face plajă. Nu mai făceau nici o mişcare şi îi priveau fix pe soldați.
Timp de câteva minute bune fu o tăcere mormântală.
Apoi soldații se împrăştiară de-a lungul plajei, aproape de mal, la aproximativ zece metri unul de altul, scrutând orizontul.
După aceea îşi puseră jos automatele.
Apoi scoaseră cazmalele şi îşi săpară câte o groapă, se culcară în ea, îşi luară automatele şi țintiră spre orizont. Nu se sinchiseau câtuşi de puțin de oamenii de pe plajă şi din apă. Nu-i vedeau. Şi acțio-nau de parcă şi turiştii lăsau impresia că nu-i văd.
Soldații poate că nu-i vedeau pe turişti însă turiştii îi vedeau pe soldați şi se produse o oarecare zăpăceală.
Nici un turist, bărbat sau femeie nu ştia ce să facă.
Totul părea foarte straniu. Aproape comic.
Apoi, ca la un semn, păru că turiştii se ho-tărâră să continue să fie turişti, ca şi cum ar fi
Fost complet normal ca la fiecare zece metri, pe plaja aceea frumoasă, să se afle câte un sol-5 dat înarmat culcat într-o groapă.
Spre deosebire de ceilalți turişti, pe An-derssotn îl cuprinse panica şi o luă la fugă spre bufet, de parcă umbra de acolo avea să-l a-pere împotriva oricărui rău. Băiatului îi era greu să fugă la fel de repede ca Andersson, dar se ținu aproape şi spre spaima lui simți că Andersson intrase rău în panică.
La bufet, unde erau mulți clienți, Andersson se prăbuşi pe un scaun şi îşi luă capul în mâini, iar băiatul, fără să-şi ia privirea de la unchiul său, se duse şi cumpără o sticlă de vin alb. Luă două pahare, se reîntoarse şi se aşeză lângă

Andersson şi turnă în timp ce persoana care-i dăduse vinul, îl certa pentru că nu-i plătise.

Ține-ți gura, spuse băiatul. O să-ți plătesc.

Bea puțin vin, Andersson, zise băiatulDe ce ți s-a făcut frică?

Mi-e frică de soldați, răspunse Anderssoh. Am văzut mulți soldați şi am ajuns să-mi fie frică de ei.

Ce dracu se întâmplă?

Nu ştiu, spuse băiatul. Bea puțin vin.

Să mergem înapoi la hotel, zise Andersson. Trebuie să găsim o soluție şi să plecăm de aici.

Ghidul nostru e sigur un imbecil.

Îmi vine greu să cred că guvernul nostru drag a discutat acolo acasă situația din țara asta. Nenorociții ăia cu capetele lor seci, care se pretind atât de înțelepți, n-au avut cum s-o facă. Nimeni din tot guvernul suedez nu e unde ar trebui să fie, în schimb stau şi tremură de

Frig la vreo amărâtă de casă de vară. Şi nu, S (, sinchisesc că au zece mii de compatrioți] a ananghie pe o plajă căcăcioasă. Bineînțeles că gândesc astfel: Ei sunt acum pe o plajă însorită. Nu putem să-i aducem acasă ia ploaie-Fiindcă s-ar înfuria şi ar vota pentru conservatori.

Ei, adică noi.

Suntem într-adevăr la ananghie şi legitim îndreptățiți să primim ajutor. Mă întreb dacă nu avem un consul aici?

Avem un cotnsul în oraş, spuse băiatul şi apoi îl pufni râsul şi începu să râdă pe înfundate.

Gert ne-a povestit că a încercat să-l găsească. Nu era acolo unde trebuia să fie. Consulul nu e suedez, dar cu siguranță vorbeşte puțin suedeza. E localnic.

Băiatul râse din toată inima.

Ce ți se pare atât de amuzant? Întrebă An-dersson.

Gert credea că a fost chemat la armată, spuse băiatul. Unul dintre indivizii care au-luat poziție de tragere pe plajă este poate consulul suedez.

Nu poate fi consul, dacă nu e suedez, spuse Andersso) n. Deşi nu ştiu sigur. Probabil că poate.

Nu cre'zi că ai putea să-mi aduci ceva mai tare decât vinMă duc mai întâi să iau hainele şi punga.

Nu avem nici un ban la noi.

Stai aici şi nu te mişca, că mă întorc imediat, spuse băiatul.

Nu ajunse departe şi fu oprit de bărbatul je la bufet care ceru să i" se plătească vinul.

Băiatul încercă să-i explice că se ducea să. Banii şi îl arătă pe Andersson spunându-i că acesta' stâftea la masă. Şi va rămâne.

Bărbatul care voia să i se plătească era însă încăpăţânat. Îl ţinea pe băiat de braţ şi nu voia să-i' dea drumul.

Chelner, vino aici, strigă Andersson şi chelnerul îi dădu drumul băiatului şi se duse la masa lui Andersson.

Băiatul s-a dus să aducă bani, zise Anders-son puteţi să aveţi încredere în el. Daţi-mi un gin mare şi apă tonică de la gheaţă. Băiatul se întoarce imediat. -

Chiar atât «de puţină încredere aveţi în turişti?

Nu asta-i problema,. Spuse cel care-i dăduse băiatului vinul. Trebuie să plec repede. Mă schimb. De aceea voiam să mi se plăteascăDă-mi un gin cu apă tonică, spuse Andersson. Rapid!

Şi Andersson primi destul de repede un pahar de gin cu puţină apă tonică şi-l dădu peste cap.

Îi plătesc celui care vă schimbă, zise Andersson. Nu-i nici o problemă.

Dacă nu vine nimeni, este o problemă, spuse chelnerul.

Dacă programul dumitale de lucru s-a terminat va veni altcineva, zise Andersson. Doar aşa ai spus chiar dumneata.

„Băiatul se întoarce cât se poate de repede. Nu fiţi-nervos, spuse Andersson.

E mobilizare generală, zise chelnerul.

— Car-e arata copilăros de dezolat. Noi, cei care lucrăm aici ne întoarcem cu autobuzele. Vreau să spun autobuzele cu care au venit militarii.

De ce e mobilizare generală f întrebă An dersson.
Se pare că s-au întors politicienii din – exil spuse el. Ştiu numai că e mobilizare generală’ Acolo sus în nord e bum, bum. Bum, bum ‘
O sa plece tot personalul din servicii? În trebă Andersson. Care-i situația cu restauran” tul unde se serveşte prânzul
RiJ°? ^ «i trebuie să mănânce la hotelurile lor. Soldații mănâncă la restaurant
— 4 JVT f însemne bum, bum sus în nord -> întreba Andersson. % ‘
Bărbatul ridică din umeri
Băiatul se reîntoarse şi plăti ceea ce datora
Se aşeza.
Ți-au adus ginul, spuse el
Da, răspunse Andersson.’A fost desigur un gin care nu-mi trebuia, dar în acelaşi timp 0 cantitate de gin de care aveam absolută ne voie. Încerc să păstrez un echilibru relativ adică să nu fiu nici prea amețit şi nici prea treaz. Terbuie să mă mențin pe linia de plutire. Par treaz?
Da, răspunse băiatul. Pentru cineva care nu te cunoaşte. Eu te cunosc. Văd în ochii tăi că ți-e frică.
Un bărbatbătrân, înalt şi subțire, cu părul argintiu şi îmbrăcat numai cu o pereche de pantaloni scurți imenşi şiînvârtind un baston de promenadă cu mânerul de argint se îndrepta
— Momentul acela. Spre masa lor. Se aşeză şi
— Cepu să vorbească. Bătrânul vorbi timp de d” uă minute, uneori cu voce tare, alte ori în
Aptă dar nici Andefsson, nici băiatul nu în-întelegeau ce spunea.
Andersson îl ascultă politicos, dând din cap firmativ, ca şi cum ar fi înțeles, dar nu pricepu mai mult decât că vorbea olandeza. Băiatul nu îşi dădu osteneala să se arate interesat Privea spre plajă sperând să o zărească pe Mary sau pe Susan. Observă că majoritatea turiştilor se îmbrăcaseră; sau

se îndreptau spre hoteluri cu hainele sub braț. Presupun că era vremea prânzului. Îi era foame.

Când bătrânul olandez termină de vorbit, Andersson îi spuse în engleză că n-a înțeles nimic.

Se uită surprins la Andersson şi apoi privi

Contrariat în jur.

Apoi se uită iar la Andersson şi se hotărî să se prezinte. Întinse mâna şi Andersson i-o apucă iar bătrânul spuse: Wilhelm van Hoeve.

Andersson, zise Andersson.

Apoi se prezentă băiatului fără să se sinchisească să-i spună şi acestuia cum îl cheamă.

Vorbesc puțin franceza, zise van Hoeve. Dar puțin.

Şi eu vorbesc franceza, spuse băiatul.

Tatăl dumneavoastră nu vorbeşte franceza, întrebă bătrânul.

Nu, răspunse băiatul.

Am crezut că sunteți olandezi, zise bătrânul. Spune-i tatălui dumitale că am crezut că sunteți olandezi şi zi-i că tocmai i-am prezentat

Situațiapolitică din această țară, dar că nu vorbesc atât de bine franceza, ca să pot s-o fac din nou.

Băiatul îi traduse lui Andersson.

Spune-i gentlemanului olandez, zise Andersson că situația politică de aici o cunosc. E bum, bum sus în nord. Pur şi simplu bum, bum.

Ce vrei să spui cu asta? Întrebă băiatul.

Nimic, răspunse Andersson. Spune-i să sunt destul de bine informat.

Băiatul nu mai zise nimic.

Wilhelm van Hoeve scoase din buzunarul pantalonilor săi roşii un pumn de bancnote pe care i le întinse băiatului.

Ia banii, spuse el. Cumpără o stcilă de vin, tatăl dumitale bea vin. Pentru noi cumpără câte o coca-cola şi câteva felii de pepene verde.

Băiatul înțelese că bătrânul voia numai companie, luă banii şi se duse să cumpere şi făcu câteva curse între bufet şi ma.

Sa lor, fiindcă nu putea să le aducă pe toate deodată. Când veni cu vinul pentru Andersson, luă sticla de vin aproape plină a acestuia şi o aruncă într-un coş de gunoi.

Dacă nu sunteți olandezi poate că sunteți danezi, spuse bătrânul.

Suntem suedezi, zise băiatul.

Când plecați acasă? Întrebă bătrânul.

Duminică, răspunse băiatul. Cu siguranță ați înțeles greşit, zise bătrânul. Mai toți turiştii trebuie să plece. T Francezii au plecat, Belgienii au plecat. În momentul de față nemții îşi strâng oamenii., Noi, olandezii, trebuie să fim la aeroport la ora cinci.

Mi-e greu să cred că scandinavii rămân aici. Guvernele dumneavoastră nu. Pot permite aşa ceva.

E război? Întrebă băiatul.

Nu încă, răspunse van Iloeve. Dar războiul pare inevitabil. Noi, străinii care, ca să zicem aşa, ne aflăm în centrul evenimentelor, avem posibilități reduse de a înțelege ce se întâmplă. Trebuie apreciat din exterior.

Am fost informați, spuse băiatul, că guvernul suedez nu crede că o să se întâmple ceva.

Chiar aşa? Zise bătrânul. Guvernul suedez a-preciază deci că situația e o bagatelă şi consideră ca atare că nu planează nici un pericol asupra turiştilor.

Aveți un guvern al naibii de prost.

Nu vreau să afirm că guvernul suedez greşeşte. Poate că situația este o bagatelă. Dar e posibil să se şi înşele.

Care-i părerea ta?

Nu înțeleg nimic, zise băiatul. Dar aş minți dacă aş spune altceva decât că cred că este palpitant.

Aveam vârsta ta, spuse bătrânul, când a izbucnit primul război mondial şi aproape de vârsta tatălui tău când a izbucnit cel de-al doilea.

Nu-ți cer să înțelegi că eu cred că nu e palpitant. Dar cred că nu e palipitant.

Ştiam că nu, sunteți olandezi. M-am aşezat aici pentru că mi-era friqă.

Se pare că tatăl tău are destule motive să arate înfricoşat.

Andersson nu e tatăl meu, spuse băiatul. E unchiul meu.

L-am văzut alergând, zise bătrânul. L-am văzut cuprins de panică. A mai fost martor la aşa ceva, undeva. Dar el e suedez şi de aceea nu pot înțelege Unde.

Andersson îi asculta pe Wilhelm van Hoeve şi Fredrik fără să poată' ghici despre ce vorbeau şi în acelaşi timp se uita la plaja carE. Se golea tot mai mult de turişti.

Mesele erau acum complet ocupate şi la bufet era coadă.

Ceva nu e în regulă, spuse el pe neaşteptate în suedeză. Ceva nu e deloc în regulă, fir-ar al dracului.

Fredrik! Fugi repede până la restaurant şi vezi care-i situația acolo.

Băiatul se conformă, imediat. Totuşi nu fugi. Porni în direcția restaurantului şi Andersson se uita după el.

Wilhelm van Hoeve îl servi pe Andersson cu vin şi-l bătu părinteşte pe umăr. Şi" începu să-i vorbească rar în olandeză şi Andersson asculta şi găsea că e foarte plăcut să-l asculte pe bătrân.

Andersson îi oferi țigări şi stăteau şi fumau liniştiți când se întoarse băiatul.

Cere-i mai întâi scuze bătrânului că trebuie să vorbim puțin în suedeză.

Băiatul făcu cum i se spuse.

E adevărat că restaurantul e rezervat pentru soldați? Îl întrebă Andersson.

Nu, răspunse băiatul. E plin de turişti care vor să mănânce. Am vorbit cu Gertrud şi Frida

Şi mi-au spus că e clar că restaurantul nu serveşte mâncare, ci numai vin şi pepene. Nu mai e personal la bucătărie. Soldați nu sunt la restaurant. Şi nici Mary.

Gertrud şi Frida sunt foarte nelinştite. Au auzit că nu mai merge nici un autobuz înapoi în oraş şi nu cred că au

suficienți bani pentru taxi. Le-am spus că probabil ai tu. Le-am promis să mă duc înapoi cu bani.

Uite aici, zise Andersson, şi-i dădu bani băiatului. Du-te înapoi şi du-le bani doamnelor, spuse Andersson şi întreabă-le unde dracu s-au gândit să găsească un taxi.

Sunt o mulțime de taxiuri în fața fiecărui hote], zise băiatul. Aşa au auzit ele.

După ce le-ai dat banii doamnelor, spuse Andersson, încearcă să afli dacă ceva nu e în regulă.

Ce, de exemplu? Întrebă băiatul. Du-te acum, zise Andersson. Şi vino înapoi. Băiatul plecă.

Andersson bău din vin şi îndată bătrânul îi umplu din nou paharul. Bătrânul nu lăsa sticla din mână. Voia ca Andersson să bea şi când sticla fu goală bătrânul o porni cu paşi nesiguri şi aduse încă una. Băiatul veni înapoi. Ei? Zise Andersson.

Nu înțeleg ce ar putea fi în neregulă, spuse băiatul. Oamenii bodogănesc şi vociferează că nu există mâncare caldă.

Şi muzica populară era în toi.

Ceva nu e în regulă, spuse Andersson.

Chiar acum. Aici la bufet.

Nu ştiu însă ce anume.

Andersson îşi lăsă capul în mâini şi se gândi

Wilhelm van Hoeve spuse ceva în franceză

Bătrânul întrebă dacă putem să-l ducem î‘ până

La hotel, îi zise băiatul lui Andersson. E de părere că toate hotelurile arată la fel.

Păi şi sunt, spuse Andersson.

Nu putem să-l ajutăm, zise băiatul. Nu a-măndoi. Unul din noi trebuie să rămână aici Mary, Jo’hn şi Susan ar trebui să vină curând.

Întreabă-l pe bătrân cum se numeşte nenorocitul lui de hotel, zise Andersson.

Băiatul întrebă.

Caledonian, spuse van Hoeve.

Caledonian, repetă Andersson rar. Caledonian. Scoția!

Spune-i bătrânului că trebuie să mergem i-mediat la hotelul Iui. Că îl ajutăm cu cea mai mare plăcere. Că dacă e nevoie îl şi cărăm.
Caledonian sună a nume scoţian. Scoţienii vorbesc engleza.
Mergem îndată!
Am promis doar că ne întâlnim cu Mary, spuse băiatul.
Scoţienii vorbesc, engleza, zise Andersson. Irlandezii vorbesc engleza. Englezii vorbesc engleza.
Trebuie să ajungem în oraş!
Andersson se ridică în grabă.
Ce te-a apucat, spuse băiatuâ.
Am zis că ceva nu e în regulă şi ceva nu e în regulă.
De când suntem aici, n-am auzit pe nimeni vorbind engleza. Aşa că unde sunt englezi?
XI
1L LUARĂ pe Wilhelm van Hoeve de subsusj o porniră spre complexul de hoteluri, dar bătrânul găsi că acest mod de a merge era
Ea inComod. Fu de părere că era suficient dacă băiatul îl ţinea de braţ şi el se sprijinea cu celălalt în baston.
Andersson, sugeră el, să meargă imediat în urma lor, ceea ce Andersson şi făcu şi văzu clar că bătrânul de fapt nici nu avea nevoie de vreun sprijin. În orice caz nu ca să meargă. Dacă hotelurile semănau unul cu altul," aşa cum afirma el, avea eventual nevoie de ajutor şi să-l găsească pe al lui. Poate că nu vedea atât de bine.
Bătrânul mergea ru spatele drept, cu paşi mari şi rotindu-şi cu îndrăzneală bastonul.
Tinere, îi zise bătrânul băiatului. Apreciez sacrificiul pe care7l faceţi acum ajutându-mă. Dar poate că şi yoi locuiţi în vreuna din capodoperele astea arhitectonice. -
Noi stăm în oraş, zise băiatul.
Atunci vă deranjez prea mult pentru un bă-trân, spuse acesta. Consider că e un gest frumos. De aceea voi avea grijă ca la barul ho>-telului nostru să vă ofer o băutură. Suc rece

de hibiscus. Bineînțeles că dacă doriți sunteți invitații mei la prânz.
Nu avem timp, zise băiatul.
Să beți puțin suc aveți timp, spuse bătrânul. Nimeni nu refuză o invitație să bea un suc cu Wilhelm van Hoeve. Sunt un om. Vestit. In
Olanda vreau să spun. Sunt profesor emerit de arhitectură, deşi asta nu spune nimic. Am optzeci şi doi de ani. Sunt şi totdeauna am fost o persoană foarte incomodă şi de aceea sunt desigur vestit. Îmi pare rău, tinere, că acum trăieşti experiența a ceea ce înseamnă nelinişte şi sper să pleci de aici înainte ca iadul să izbucnească din plin. Dacă nu aveți timp să mâncați, putem oricum să dăm pe gât puțin suc de hibiscus. Poate că-l linişteşte pe unchiul tău, care e descumpănit. E evident că e îngrijorat pentru tine. Dar e îngrijorat şi pentru el însuşi. Fără îndoială că a mai avut de-a face cu aşa cevA. Li e frică de soldați. De ce îi e frică de soldați?
Băiatul îl întrebă pe Andersson de ce îi. E frică de soldați. Îi spuse că bătrânul l-a rugat să-l întrebe.
Andersson se gândi.
Împuşcă ei pe cineva, spuse el. Bum, bum. Împuşcă în dreapta şi în stânga când o începe de-a binelea. Bum, bum.
El crede că tu ai participat la aşa ceva pe undeva, zise băiatul. La un război.
Spune-i că experiența mea e foarte redusă în ce priveşte războiul. Foarte redusă față de a lui, de exemplu. Timp de trei-săptămâni sau aşa ceva am fost într-un loc unde toți se îm-puşcau unii pe alții, indiferent dacă erau sau nu soldați. Nu soldații mă înspăimântă, ci armele.
Nenorocitul ăla de bum, bum, spuse Andersson.
Băiatul traduse.
Bătrânul ascultă, dar nu zise nimic.
Ajunseseră în zona hotelurilor şi fără greutate descoperiră, hotelul Caledonian. Acolo intrară şi apoi trecură printr-un hol mare şi bă-trânul îi conduse la un bar comfortabilunde se

aşezară la răcoare în fotolii negre, joase şi bătrânul comandă trei pahare de suc de hibis-cus şi douăvotci.

Anderssom şi cu mine ne dregem puțin sucul, spuse bătrânul.

O tânărtă fată le aduse sucurile şi votcile împreună cu trei castronaşe de alune, floricele şi saleuri.

Băiatul începu să mănânce alune.

Andersson stătea şi medita. Nu se putea hotărî dacă el şi băiatul se grăbeau teribil de mult sau dacă aveau timp berechet.

Stau mulți englezi aici? O întrebă el pe fată.

Sigur că da, răspunse ea.

Scuzați-mă un moment, spuse Andersson şi se ridică. /

Se duse agale până la recepție, unde se afla un bătrân care privea în gol şi-l întnebă: Stau mulți englezi aici? Da, răspunse recepționerul. Destul de mulți. Chiar în momentul acesta a-vem do'uă grupuri mari.

Aş dori să vorbesc cu unul dintre ei, spuse Andersson.

Cu cine anume vreți să vorbiți? Întrebă recepționerul.

Cu oricine, numai să fie englez, zise Andersson.

Englezii sunt în excursie, spuse recepționerul. Ii aşteptăm abia la ora şase.

Se poate telefona în oraş, întreba Anders-son.

Nu e greu, zise recepționerul. E clar că puteți telefona în Oraş.

Un moment, spuse Andersson.

Se duse înapoi în bar şi-l întrebă pe băiat cum se numea hotelul lui Mary şi băiatul îi spuse că se numea Park Inn.

Se întoarse înapoi la recepție.

Puteți telefona la Park Inn pentru mine? Spuse el. E chiar în oraş. Întrebați de John Kirkbride.

Recepțiolnerul scoase o listă cu numere de telefon, ridică receptorul şi formă numărul. Aşteptă îndelung, dar i se răspunse. Întrebă de John Kirkbride şi-i dădu receptorul lui Andersson.

E. John Kirkbride, întrebă el şi auzi nişte pârâieli pe fir dar şi vocea lui John, spunând „da”.

Andersson la telefon, zise el. Suntem la ma-rije hoteluri. Mary e cu tine, trebuia să ne întâlnim. *.

Trebuie să ne prezentăm la hotel din jumătate în jumătate de oră, spuse John. Chiar a-cum Mary se plimbă prin jur cu fetițele. James Hayter e aici şi te caută. Vrei să vorbeşti cu. El? Iată-l că vine!

Bună, Andersson, spuse Hayter. Unde dracu eşti?

La hotelul Caledonian. Unul din hotelurile din zona marilor clădiri din spatele bufetului de pe plajă, unde am stat ieri împreună cu John.

Caledonian, 2jse Hayter.

Fredrik şi cu mine sâritc-rn la bar cu un o-landez.

La barul CalGtjonianț spiise Hayter. Rămâneți’ acolo, vin să vjj iau. Să nu vă mişcați de a-colo. Vin să vă iau cât pot de repede.

John Hayter închise.

După ce mmțumț politicos recepționerului Andersson se ciuse înapoi, se aşeză şi turnă votca în sucul de hibiscus.

Deodată auzjrg gălăgie Şi voci zgomotoase care veneau din afara de parcă vorbeau toate în acelaşi timp.

Într-o clipă, barul se umPlu de tineri şi tinere cu rucsacul şi saci Je dormit şi sticle de apă şi de tofate cele pe care le poartă cu ei tinerii autostopist

Recepționerul’era cu e^ şi îi ruga ca cel puțin să lase bagajul ~m hof dar tinerii, care păreau iritați, îşi puserj pur şi simplu rucsacurile lângă scaunele pe care se aşezară.

Erau aproximativ dousŁeci Ți cinci de persoane şi băiatul, Andersson şi bătrânul van Hoeve se uitau’ țintă, aproaPe înspăimântați, la aceşti indivi2; cu barba nerasă, bronzați şi în generalcu o ținută neîngrijită.

Mulți dintre ej aveau steagul națiolnal prins de rucsacuri şj băiatul descoperi câțiva norvegieni.

Sg ridică şi f^ ţjuse ia -^orvegieni şi-i întrebă ce se întâmplă.

Norvegienii povestiră că militarii îi strânse-seră pe toți autostopiştii de pe şosele, din certuri ori de Pe pi, aja’ j^-^ ştiau de ce. Ştiau fireşte că ceva se întâmpl#şei sau era pe pun-ctul de a se întâmpla, dar nu ştiau ce anume. Sute de autostopişti fuseseră adunați şi duşi la hoteluri. Trupa de față fusese adusă aici şi rugată să aştepte. Nu ştiau ce o să se întâmple în cotatinuare cu ei.

Dacă militarii aveau impresia că cineva din cele douăzeci şi cinci de persoane prezente puteau să-şi permită să stea în hotelul respectiv atunci se înşelau. Norvegienii erau de părere că autostopiştii urmau să fie strânşi într-un loc anume pentru ca militarii să ştie unde se găsesc în timpul camuflajului.

Cu siguranță că’ e vorba de vreun război nenorocit, spuse unul dintre norvegieni. Şi dacă e, atunci ne scot sigur afară din țară cu un avion sau cu un tren.

Cei cu rucsacuri nu voiau să comande nimic în acest local de lux şi începură să-şi aştearnă pe masă mâncarea pe care o aveau la ei şi fata de la bar părea complet înspăimântată.

Băiatul se duse înapoi la Andersson şi-i povesti că era vorba de un grup de autostopişti care fuseseră adunați la un loc şi apoi îi relată acelaşi lucru în franceză lui van Hoeve.

Wilhelm van Hoeve fu de părere că era clar că fuseseră strânşi. Toți cei care hoinăreau şi stăteau în corturi. Erau bineînțeles în pericol.

Printre autostopişti se găseau scandinavi, o-landezi, francezi, italieni şi câte un american. _ Mulți stăteau şi fumau haşiş, ca şi cum urmau să fie împuşcați peste o oră.

Arătau ofensați, de parcă fuseseră deposedați de libertate dintr-o pură invenție diabolică de nişte idioți de militari care bineînțeles

Nu ştiau ce să facă cu ei şi ca urmare nu le rămânea decât să-i împuşte pur şi simplu.

Duseseră tratați ca nişte infractori.

Era o adunătură respingătoare.

„r Şi simplu o adunătură de tineri neajutoraţi, fiecare dintre ei ştiind că acasă la el, în ţara lui, cineva era, îngrijorat în momentul acela de. Soarta lui şi nu dorea aşa ceva.
Nu aparţineau încă tagmei burghezilor care dormeau la hotel, mâncau la restaurant şi a-veau puncte de vedere prestabilite despre toate chestiunile care nu-i priveau.
Băiatul îi invidia. Andersson nu-i invidia. Iar lui Wilhelm van Hoeve îi era milă de ei.
_ A? A că le făcu cinste tuturor cu suc de hi-biscus.
Fata de la bar nu vru la început să-i servească, dar olandezul nu se lasă? Tinerilor trebuia să H se dea suc.
Aşa că primiră suc.
Toţi fură serviţi cu suc de hibiscus dar nu avură toţi timp să-l bea.
— Hâtru poliţişti solizi, ba chiar graşi, le ordonară tinerilor să iasă afară şi toţi simţiră că era mai bine să se conformeze. Plecară cu-mmţi cu poliţiştii.
F a_ de la bar arăta foarte uşurată şi începu sa facă ordine după ei, ca şi cum ar fi făcut ordine după nişte animale şi bătrânul van Hoeve nu părea bucuros.
Nu plecăm de aici, întrebă băiatul.
Sa ne ducem în oraş.
|ă ne ducem la Mary.
Se Pare că ai uitat-o pe Mary.
Mary e ia hotelul ei spuse Andersson. I-am telefonat. De asta am întrebat unde stă.
Credeam că ai uitat, dar totui este atât de ciudat.
‘ Nu au voie să părăsească hotelul mai mult de o jumătate de oră o singură dată. Şi dacă mă gândesc’mai bine, poate că nici noi nu avem voie.
Dar noi cred că avem voie. Gertrud şi Frida erau aici doar.
Dacă va fi camuflaj noaptea şi interdicţie de mişcare ziua o să stăm amândoi în cameră şi o să încercăm să nu murim de plictiseală.
În acel moment Wilhelm van Hoeve se ridică şi le mulţumi foarte politicos pentru că-l ajutaseră să ajungă la hotel şi

pentru că au vrut să-i țină tovărăşie şi-i mai invită încă o dată să ia prânzul împreună.

Băiatul refuză, mulțumind în numele său şi al lui Anders<on. Spuse că de fapt trebuiau să se prezinte la hotelul unde erau cazați.

Ce mai aşteptăm? Spuse băiatul după o vreme.

Li aşteptăm pe Hayter, zise Andersson. Viitorul tău socru. V-am logodit azi-noapte. Pe Susan şi pe tine. Aşa am impresia. Tu şi Susan sunteți logodiți cam de la miezul nopții, după câte ştiu. Nu ştiu, bineînțeles, cum va fi Susan ca soție, dar urî socru mai bun n-ai cum să găseşti.

Cred că nu hotărăşti tu în ce mă priveşte, spuse băiatul râzând.

Ba o fac dacă vreau, zise Andersson.

Însă în mojmentul de față se pare că nimeni nu hotărăşte în nici o privință. Suntem victimele situației pe care nu putem s-o domināam sau s-o înțelegem. Asta e situația.

Dar de logodit eşti logodit.

Poți să hotărăşti în privința mea, spuse băiatul.

În ceea ce mă priveşte, zise Andersson. Mă voi căsători în Borâs şi va ploua pentru că, din câte am auzit, Borâs-ul este oraşul cel mai ploios din Suedia şi ceea ce se spune e de obicei adevărat.

Sper ca mama să nu fie îngrijorată, spuse băiatul.

De unde să ştii cât de multe se scriu sau cum se scrie, zise Andersson. Dacă guvernul consideră că situația este cam proastă, atunci şi presa consideră la fel.

O iubeşti pe Mary, întrebă băiatul.

Nu ştiu, răspunse Andersson. Sigur că da. A fost fără îndoială dragoste la prima vedere.

Mi-ai spus odată că o iubeşti pe Gloria, zise

Băiatul.

Am spus eu asta? Întrebă Andersson. Probabil că am spus-o cândva.

Băiatul rămase tăcut.

Se gândea. Fu cuprins de tristețe. Îi părea rău de Andersson şi nu ştia de ce. Îşi dădu seama că îi păruse rău de Andersson de. Mult timp fără să înțeleagă de ce.

De ce îi părea rău de Andersson?

Băiatul îşi storcea creierii.

O iubesc pe Susan? Întrebă băiatul.

Am hotărât doar că da, spuse Andersson. E o întrebare prostească.

Tu n-o iubeşti pe Mary, zse băiatul pe neaşteptate şi părea disperat mai ales pentru ceea ce tocmai spusese. Andersson se uită la băiat, dar nu zise nimic.

Observă că băiatul era trist sau nervos şi se hotan sa vorbească, aşa, ca şi cum avea sarcina de a-l. Distra şi de fapt aceasta era sarcina pe care o avea, o sarcină pe care şi-o asumase singur.

El spuse:

Nu e uşor să vorbeşti despre dragoste. Şi nu

S? S Prkepi la drag°ste> să te pronunți ea s^u sa ° exprimi în cuvinte. Poți e, prietenie, respect sau aproape

O iau de la celălalt capăt

Poate că femeile sunt acelea despre care nu poți vorbi cu uşurință, sau să le înțelegi E greu sa te pricepi la femei dacă vrei «

Legi femeia ca atare. La fel de greu este să-i «ițele© pe bărbați în situația în care vrei să-descoperi pe bărbat ca atare

Oamprn-Sla-Vă d01? NUlUi Şi bărbații * femeile şi” t oamem şi omul ca atare e mai simplu. Omul e mai u? Or de înțeIes pentru ^ „ ^Ca. P0™6?” de la Weea că toți au acei Pe °are Şi tu însuți le aiaProxiaceleaşi visuri, aceleaşi temeri aceeaşi

? Că toti! Î PUn «W -trebui cu la enigma dragostei şi ceilalți se aseamănă foarte mult cu tine. Totuşi nu toți au aceeaşi şansă, dar asta e o altă problemă Ea nu ține de ceea ce vorbim noi acum.

Toți bărbații, cred eu, funcționează aproape ca şi mine. Insă experințe individuale diferite tac sa părem întrucâtva

deosebiți. Înfățişarea, limba religia şi aşa mai departe ne fac să părem diferiți. Unii sunt inteligenți iar alții mai

Liii.

Multsau mai puțin inteligenți. Dar altfel un bărbat se aseamănă cu alt bărbat. Acelaşi lucru este şi cu femeile. Femeile se aseamănă între ele după cum şi bărbații se asemănă între ei şi toți se aseamănă între ei pentru că sunt oameni. Trebuie să încerci să înveți să-i înțelegi pe oameni, dar nu exagerând atât de al naibii de mult cum o fac mulți. Trebuie să începi prin a te cunoaşte pe tine însuți. Orice om are nevoile lui pe care şi le înțelege, dar în acelaşi timp e necesar să recunoască că poate nu pricepe ceea ce e irațional la semenii săi şi cel puțin să creadă că nici chiar aceştia nu sunt în măsură să înțeleagă iraționalul din ei înşişi.

Cu aceasta nu am spus că nu mă pricep la bărbați sau la femei.

Ca bărbat cu oarecare experiență, aş” putea fără îndoială să spun că mă pricep la bărbați.

Poate că mă pricep. Cu o excepție importantă: Militarii!

Aş putea să spun, de asemenea, că mă pricep la femei, dar poate că nu e adevărat. Pot să spun că mă pricep la femei dar cu unele mici excepții. Femeile de care am fost îndrăgostit sau la care am ținut să mă ia dracul dacă le-am înțeles. Femeile care într-adevăr m-au interesat mi s-au părut toate de neînțeles.

Deci la doiuă categorii de oameni nu mă pricep: Militarii şi femeile interesante. În ceea ce mă priveşte personal, mai ales la femeile interesante.

Nu încerca s-o înțelegi pe Susan, ci încearcă să înțelegi ființa de şaisprezece ani care eşti

Tu însuți. Probabil că în realitate este cu mult mai dificil, dacă mă gândesc mai bine.

Încearcă să înțelegi că Susan vrea să fie de douăzeci şi doi de ani, dar nu s-a gândit îă mai mult decât atât. S-a gândit să fie de douăzeci şi doi de ani atât timp cât poate şi are în vedere să se căsătorească şi să aibă copii. Să nu crezi că se

gândeşte să ajungă de cincizeci de ani şi să aibă copii mari. Şi-ar fi trist dacă ar face-c.

Tu crezi desigur că o să fii de douăzeci şi trei de ani şi după asta urmează azilul de bă-trâni.

Dar între a fi de douăzeci şi trei de ani şi azilul de bătrâni sunt, dinexperiența mea, o mulțime de ani buni. De altminteri eu m-aş menține între anii douăzeci şi trei şi patruzeci şi cinci, pe care desigur îi cunosc. In acest interval te azvârli garantat cu capul direct în acel zid care se numeşte dragoste şi de multe ori nu este câtuşi de puțin agreabil. Reuşeşti poate să te căsătoreşti şi să ai copii cu cinevA. De care ai crezut că eşti îndrăgostit şi te loveşte din nou dragostea şi de cele mai multe ori nu ştii ce să-i faci sau nu ai nici o posibilitate practică să îi dai curs. Tatăl tău s-a recăsătorit pentru că s-a îndrăgostit de o altă femeie. Şi poate că a făcut bine sau a greşit. Mama ta. Are numai treizeci şi şase de ani. Cred că s-a căsătorit prea de tânără dar şi ea o să se îndrăgostească din nou şi o să se recăsătorească.

Aşa cred eu că se întâmplă. Nu e nimic din ceea ce ştiu.

T86

Din contră, cred ca ea e mai. Fericită decât multe alte femei de treizeci şi şase de ani. Pentru că te are pe tine. Are un copil.

Şi eu o să am copai.

— Cu Mary. Atunci o să fie şi ea fericită.

Gloria are aceeaşi Vârstă ca şi Mary. Dar nu vrea să aibă copii; Asta o s-o facă nefericită. Şi pe mine la fel.

Dă-o naibii şi nu mai fi atât de trist. ‘ îți promit că promit s-o iubesc pe Mary. Îți place, nu? Ştiu asta. Şi în plus consideri că e nemaipomenit de drăguță. Şi chiar este.

Băiatul ^ascultase, între timp. Mâncase toate a-lunele, toate floricele şi toate sărățelele.

I se făcuse sete.

Comandă două sucuri de hibiscus şi, împo-triva voinței sale, c* votcă pentru Andersson.

Cred că nu mai. Faci față la o votcă, spuse băiatul.

Nu ştiu, zise Andersson. Nu e atât de uşor să ştii. Dar cu o votcă mică în plus sau în minus nu înseamnă cine ştie ce. Trebuie să mă echilibrez până ajungem acasă. Până atunci merge, dar numai până atunci.

Mama ta o sa se înfurie. Dacă îşi dă seama că am fost obligat să trag puţin” la măsea şi o să-şi dea s” 6ama. Pot să-mi imaginez de pe acum că voi fi beat turtă când o să cobor din avion.

Dacă o să mai ajungem vreodată într-un a-vion. _

De ce tragi la măsea, Andersson? Întrebă băiatul. Când de fapt nu eşti un băutojr. Doar nu bei nimic altceva din câte ştiu. Dar de câteva ori pe an iţi vine să bei cât poţi de mun Eşti periodic nefericit? Mi-e greu să înţeleg

Nu pot să-ţi răspund precis, spuse Andersson Din când în când mă’-cuprinde dorinţa prăby şirii.

Nu e un răspuns chiar potrivit.

Chiar acum mă găsesc într-o asemenea pe rioadă. Am început înainte de plecare. Nu trebuie să fiu nici beat, nici treaz. Să ai încredere că treaba asta e un lucru pe care îl pot realiza. Sunt aşa de când aveam douăzeci şi ceva de ani.

Oamenii care nu au trecut prin experienţa de a ieşi dintr-o beţie de două săptămâni ştiu foarte puţin despre ceea ce înseamnă să-ţi fie cu adevărat, dar cu adevărat frică. Singur cuc, dar cuc şi să-ţi fie groaznic,” dar groaznic do sete şi să nu poţi să bei. Cam aşa se întâmplă. Alcoolul nu te sleieşte.

Li se aduseră sucurile şi Andersson îşi turnă paharul de votcă în suc şi pe când stăteau şi-şi sorbeau băuturile, Hayter, într-un costum subţire de gabardină şi John Kirkbride intrară în bar şi se aşezară la masa lor şi i întrebară ce mai făceau.

John a venit şi el, spuse Hayter. Ştia unde e hotelul ăsta.

Mary e cu Ida şi Julia, le ţine companie, spuse John.

Ce vrea să însemne că nu puteţi lipsi mai mult de o jumătate de oră de la hotel? Întrebă Anderssdn.

Nu ştiu exact, răspunse John. Dar înseamnă desigur că trebuie să stai prin preajma hotelului.

I

Ați

Nou? Întrebă Andcrsson. Aici

Nlaiă soldații şi-au săpat locuri de tragere Pe ‘. Cum ar aştepta o invazie. Dar în acelaşi fmp turiştilor nu li s-a interzis să facă baie. NU prea pare normal.

Nimic au mai pare normal cu adevărat, spuse Havter. Se pare că domneşte haosul la aero-l t Nemții îşi transportă oamenii acasă cu avionul şi se spune că după aceea aeroportul

Va fi închis.

Am auzit ca olandezii pleacă şi ei acasă, Spuse Andersson.

În schimb englezii nu se impacientează. Am întrebat dacă – sunt grupuri de englezi aici şi mi s-a spus că da. S-au dus toți în excursie.

Ida e necăjită, îi spuse John băiatului. Şi-a uitat ieri ursulețul la bufetul de pe plajă. Aşa spune ea. I-am promis să întreb de el. Te-ai putea duce să vezi dacă e acolo. Dacă nu este, nu-i nimic.

Vreau să spun că dacă nu e acolo, să nu-l mai cauți în altă parte. Vino repede înapoi. Ne grăbim. _^

Băiatul plecă.

Vreți eâte un suc de hibiscus cu votcă? Întrebă Andersson. Da, mulțumesc, spuse Hay-ter. Am stat pe uscat toată dimineața.

Fata de la bar îi servi foarte repede şi Andersson plăti.

Englezii nu’sunt în excursie, spuse Hayter. Se prefac numai. Toți britanicii pleacă acasă şi-i luăm şi pe irlandezi cu noi. Poate că nu Ştii că există o bază aeriană britanică’ la aproximativ şase mile spre nord. Nu-i nici un secret. E acolo de la război. Englezii au adunat

I DUSe John. Ida n-a avut nici un ursuleț, ‘scodt o treabă pentru tine căci Hayter t î îteva uvinte lui Andersson

FVi spun» câteva cuvinte lui Andersson.

ViP

Ileci cu Hayter, îi spuse Andersson băia-suedezâBritanicii îşi transportă oame-e irlandeză Prin baza lor militară. Pen-A ^lient te colnsideri fiul lui Hayter. Doar ‘ j^odit cu fata lui-f întrebă băiatuL. Il sŁ haiesc prânzul cu Wilhelm van Hoeve, Andersson-‘ gsti în tpi#te minţile, zise băiatul.

— Icum chiar ca s*nt> spuse Andersson., c Hayter Şi John Kirkbride se ridicase-l^ascultau cu nerăbdare cuvintele suedeze eligibile.

O îi spuse Hayter băiatului. Pe tine te” ‘ ajuta Nu putem risca cu Andersson.

T^’ o să scântâr^pl6 cu Andersson, întrebă băi* -ti face gfijir spuse John. Nimeni nu ştie iv’să se întâmPle cu el. Încă.

L% V yter o oor™ spre hol şi băiatul îi întinse ietul lui Andersson şi se duse după el şi ii^. E mai înto#rseJohn îi dădu lui Andersson 5 – şi_i spuse: E de la Mary. Ai grijă

Ce drac1 1!

Vedemla Dublin. Voi fi cavaler de onoare. ^tr-o zi ploi^să, spuse Andersson. AX-o zi ploi°’asă,» se John Kirkbride şi o; ja fugă după Hayter şi băiat, ieşi din hol a e aruncă xPautomobilul care aştepta. An-son auzi sau crezu că aude trântindu-se uşa

Cât de multe autobuze au putut şi se îndreaptă într-acolo, dar au fost obligaţi să-şi lase toate bagajele de care au nevoie în camere. La hoteluri nu trebuie să ştie că plecăm. Aşa s-a hotărât. Mary şi copiii lui John s-au dus deja. Englezii au organizat naveta cu autobuze în-cepând din zori. Suntem transportaţi acasă cu avioane militare. Eu şi John ne-am gândit să ajungem acasă cu maşina mea.

Acum!

Am vrut să ne luăm numai rămas bun, căci considerăm că eşti un tip teribil de simpatic.

În plus, ne-am gândit să-ţi iei la revedere de la băiat.

M-am hotărât să-l iau cu mine. Abia în Anglia o să se verifice dacă e fiul meu sau nu. Ce o să se întâmple cu el după aceea nu ştiu. O să mă duc desigur cu el la ambasada voastră.

Un lucru e cât se poate de sigur. N-o să fie trimis înapoi aici.
E război, Andersson.
Sau aproape război.
XII
Băiatul veni înapoi şh spuse iui Jbhn
Că la bufet se găsiseră nu mai puțin de trei ursuleți şi că ci îl alesese pe cel care-i plăcuse cel mai mult.
E cumva ursulețul Idei? Îl întrebă el pe John.
3’JO
Nu, spuse John. Ida n-a avut nici un ursuleț. Am născocit o treabă pentru tine căci Hayter voia să-i spună câteva cuvinte lui Andersson.
O să pleci cu Hayter, îi spuse Andersson băiatului în suedeză. Britanicii îşi transportă oamenii şi pe irlandezi prin baza lor militară. Pentru moment, te comsideri fiul lui Hayter. Doar eşti logodit cu fata lui.
Şi tu? Întrebă băiatul.
Eu o să halesc prânzul cu Wilhelm van Hoeve, spuse Andersson.
Nu eşti în tpiate mințile, zise băiatul.
Ba acum chiar că sunt, spuse Andersson.
James Hayter şi John Kirkbride se ridicaseră şi ascultau cu nerăbdare cuvintele suedeze ininteligibile.
Vino, îi spuse Hayter băiatului. Pe tine te putem ajuta. Nu putem risca cu Andersson. Vino.
Ce^o să se întâmple cu Andersson, întrebă băiatul.
Nu-ți face grijir spuse John. Nimeni nu ştie ce-o să se întâmple cu el. Încă.
E război, bătrâne!
Hayter o porni spre hol şi băiatul îi întinse ursulețul lui Andersson şi se duse după el şi nu se mai întoarse. John îi dădu lui Andersson o scrisoare şi-i spuse: E de la Mary. Ai grijă de tine, ce dracu!
Ne vedem la Dublin. Voi fi cavaler de onoare.
Într-o zi ploioasă, spuse Andersson.

Într-o zi ploioasă, aise John Kirkbride şi o luă la fugă după Hayter şi băiat, ieşi din hol şi se aruncă în automobilul care aştepta. Andersson auzi sau crezu că aude trântindu-se usa

Automobilului lui Hayter, care porni scrâşnind din roți.

Anderssoțn rămase acolo unde stătea cu ursulețul în brațe. Apoi îl aşează pe scaunul pe care şezuse băiatul şi comandă două votci dar, după cum se exprimă el, fără nenorocitul ăla de suc.

Nu deschise scrisoarea. O să mai aştepte până o s-o deschidă. Să aibă ceva la care să se gâri-dească cu nerăbdare. Începu să plângă pe tăcute.

Fata de la bar, care văzu că Andersson plân-ge, nu fu deosebit de surprinsă. Ştia că sunt mulți care plângeau în ziua aceea, dar mult mai mult o miră că cei care nu plângeau păreau de o veselie delirantă. De dimineață văzuse camioane pline de tineri care cântau şi râdeau, fluturând steaguri. Dar erau oameni care plângeau şi ea coinstata că Andersson era unul dintre ei.

Voia să-i spună ceva amabil.

Şi mama mea a plâns, zise ea.

Nu mai spune! Zise Andersson, căruia nu-i era pe deplin clar că plânsese.

Prin urmare, mama dumitale a plâns. Desigur că din cauza nenorocitului de bum, bum, acolo în nord.

Dar bărbații nu plâng, spuse ea. Suntem oameni curajoşi.

Nu mă îndoiesc că sunteți curajoşi, zise Andersson. Eu plâng pentru că aparțin unui popor şi mai curajos. Oameaii care se gândesc să umble pe aici în nenorocitele lor de costume de baie, indiferent cât.de mult bum, bum va fi gândit să se bronzeze şi au plătit pentru asta.

19a

O. Să considere numai că sânieți obraznici daca aveți de gând să vă apărați împotriva cuiva care vă atacă. Q să considere că şi cei ce atacă sunt obraznici.

Dar au venit aici ca să se bronzeze şi sunt hotărâți s-o facă. Nu se vor amesteca în nici un bum, bum.

Asta numesc eu curaj cu adevărat.
Compatrioții mei nu sunt numai curajoşi ci şi minunați şi mai ales practici. Chiar acum aş putea să adaug o mulțime de superlative, atâf de capabili şi plini de succes sunt compatrioții mei. Unii au ceva mai puțini bani decât alții, poate că e adevărat. Dar cei care au plătit un sejur în frumoasa dumneavoastră țară, pe această frumoasă plajă, la marea care a încetat să mai facă valuri, nu se gândesc să-şi vadă vacanța ratată de o ploaie de gloanțe sau de o ploaie obişnuită. Ploaia e ploaie şi de ploaie au fugit. Se vor înfuria la fel de tare dacă afirmați că norii războiului se strâng. Deasupra cerului dumneavoastră albastru şi dacă spuneți numai că nori de ploaie amenință să umbrească soarele de aici. Guvernul nostru, care gândeşte sănătos şi asta e o informație pe care o am de la neobişnuit de inteligentul nostru ghid Gert sau Bert, a reflectat asupra situației actuale din această stațiune şi a ajuns la concluzia că el, ca guvern al unui popor liber, nu-l poate obliga pe acesta să meargă acolo unde nu vrea, adică acasă, unde cu certitudine plouă.
Am sosit cu avionul sâmbăta trecută, să admitem cu'puțină întârziere şi mă întorc acasă sâmbăta care vine şi agenția mea de voiaj se
Va supăra serios dacă închideți aeroportul. Agenției mele de voiaj nu-i e teamă de război' şi consideră că războiul E. Ste o scuză extrem de proastă pentru a închide un aeroport.
Din tot poporul „meu numai eu personal nu sunt curajos. Ați spus că am plâns pentru că sunt laş. Atât de laş încât vreau acasă la mama sau l» sora mea, deoarece mama e moartă. Ştiu din experiență că mă simt rău dacă am de-a face cu împuşcături şi pur şi simplu mi-e frică de împuşcături.
Sunt fricos ca un copil şi de aceea mi-am cumpărat un ursuleț uzat, cu care am să trag la măsea.
Aşa că încă vreo câteva votci n-o să-mi prindă rău. De data asta cu suc.
Nu luați prânzul? Întrebă fata. În scurt timp e vremea prânzului.

Du-te în sala de mese şi întreabă dacă generalul Wilhelm van Hoeve îşi menține invitația pe care mi-a adresat-o pentru prânz. M-a invitat insistent mai devreme, spuse An-dersson. Prin general am în vedere pe bărbatul cu pantaloni mari, roşii, care î avut amabilitatea de a mă aduce primul la acest bar ex-celejit şi de a mă prezenta aici şi care mai presus de toate este părintele băuturii hibiscus-votca.

Cum vă cheamă?

Sabina, zise fata.

Atunci o să-l întreb pe generalul Van Hoeve dacă permite ca băutura excelntă pe care a descoperit-o să fie botezată cu numele dumneavoastră. Sabina.

I94

Ați fi bucuroasă dacă ar veni un client şi ar comanda o Sabina dublă? Ar putea fi specialitatea hotelului Caledonian.

O sabină dublă şi un sandviş. Creatorul sandvişului este un lord – Lordul Sandwich – şi m-ar mira să nu fie scoțian. Numele hotelului te duce cu gândul la Scoția. Şi lordul Sandwich a fost la fel de curajos ca oricine din oamenii dumneavoastră. A murit, cred, în lupta de la Balaclava. Şi se spune că acolo, printre ruşi şi englezi, a mers şi un mare grup de turişti suedezi şi iubitori de păsări şi au considerat că era foarte palpitant. Când s-au întors acasă, au dat în judecată, fireşte agenția de voiaj care a organizat călătoria, întrucât păsările pe care s-au gândit să le observe au fugit, dar au pierdut profcesul şi de atunci nu mai poți să dai în judecată nici o agenție de voiaj suedeză.

Nu înțeleg ce spuneți, zise fata. Să-l aduc pe domnul van Hoeve.

Da, adu-l, spuse Andersson.

E general? Întrebă fata.

Nu ştiu, şişe Anderson. Nu ne înțelegem limbile pe care le vorbim. Dar el vorbeşte, după părerea mea, o olandeză foarte bună şi eu vorbesc o suedeză excelentă.

Arată ca un bătrân general, dar de poştă. E fără îndoială general la pensie ori de poştă ori din Armata salvării.

F.ata de la bar, care nu ştia precis ce să facă, se duse în restaurant şi rugă pe cineva să-i spună domnului Van Hoeve că îl aşteaptă un oaspete în bar.
Se întoarse la Andersson şi-i spuse că ea i-a transmis dorința de a-l revedea pe Van Hoeve
Şi că asta a fost tot ce a putut face. Nu putea să-i garanteze că vine.
Dar Wilhelm van Hoeve nu întârzie mult. Încă nu reuşise să-şi comande prânzul. Abia îşi schimbase hainele şi se aşezase când i s-a spus. Că îl aşteaptă un oaspete.
Şi profesorul emerit Wilhelm van Iloeve nu era unul dintre aceia care să-l lase pe un oaspete să aştepte.
Imediat ce intră în bar, deşi Andersson stătea cu spatele, văzu că cel care dorea să'vorbească cu el era vechiul său prieten Andersson şi asta îl bucură.
Profesorul era în ținută de prânz şi prin aceasta se înțelegea că profesorul purta un sacou de culoare deschisă >fără revere, cămaşă albă, papion albastru închis, pantaloni strimți de culoarea antracitului şi, pentru a se simți comod la picioare, încălțase o pereche de papuci vechi obişnuiți în carouri.
Se aşeză în fața lui Andersson. Bătrânului nu-i scăpă că Andersson era trist.
Ce mai faci? Îl întrebă el acum* în engleză.
Parcă nu vorbeați engleza, zise Andersson.
Ba da, spuse Van Hoeve. Dar când la bufetul de pe plajă am început să vorbesc olandeza cu voi şi când mi-am daT. Seama că nu înțelegeți nimic m-am zăpăcit. Am peste optzeci de ani şi mă zăpăcesc uşor. În starea asta vorbesc. Mai bine franceza decât engleza şi doar băiatul vorbea franceza. Dacă în vreun fel v-am ofensat vă cer scuze.
Nu m-ați ofensat deloc, spuse Andersson. Să nu credeți aşa ceva.
Ați pus să fiu chemat, zise Van Hoovc. Vă pot ajuta cu ceva?
E vorba de băutura aceea. Amestecul de două părți de suc hibiscus'şi o parte de votcă. Băutura aceasta dumneavoastră

ați descoperit-o. Băutura ar trebui botezată cu numele dumneavoastră, căci consider că aşa ar putea avea succes.

Nu aveți un nume bun pentru o băutură, M-am interesat şi pe fata noastră de la bar o cheamă Sabina. Aş dori ca băutura, să fie denumită oficial Sabina, dar trebuia să vă întreb pe dumneavoastră, adevăratul ei părinte.

Permiteți ca băutura pe care ați creat-o să se numească de aici înainte Sabina.

Profesorul se gândi şi, întrucât văzu că An-dersson era deopotrivă trist şi înfricoşat şi avea nevoie de tovărăşie, se hotărî să discute serios despre băutură.

Pentru ca băutura să fie corectă, pe lângă o parte de votcă şi două părți de suc de hibiscus, ar trebui să conțină douăzeci de grame de lichior Cointreau. Asta aş numi eu Sabina veritabilă.

Poate şi câteva picături de lămâie, spuse An-dersson.

Poate că da, zise van Hoeve.

Să facem o probă, spuse Andersson şi chemă fata de la bar, căreia îi explică cum trebuia-să fie Sabina veritabilă după Wilhelm van Hoeve.

Fata dădu din cap afirmativ.

Înțelesese.

‘Comandăm deci câte o Sabina, spuse Andersson. Îmi pot imagina că această băutură ar

Putea deveni atât de populară încât atunci când grupurile de turişti vor fi întâmpinate la acest hotel să li se ureze bun venit cu câteva pahare de Sabina ca mai târziu să nu fie nervoşi, dacă va fi război sau altceva.

Fata se îndreptă gânditoare spre bar.

Unde e băiatul? Întrebă van Hoeve.

A băut o Sabina, spuse Andersson şi s-a transformat într-un ursuleț. Băutura nu e recomandabilă minorilor.

Dacă se întoarce, zise Van Hoeve, vă invit la prânz. Îmi mențin invitația pe care v-am făcut-o.

Băiatul nu se mai întoarce, spuse Andersson. Şi mie nu mi-e mai foame decât ursulețului şi lui nu i-e foame.

Poate că i-e sete. N-ar trebui să avem grijă săprimească şi el un suc?

Poţi să mori de sete!

Se poate, spuse Van Hoeve. Noi olandezii ştim prea bine. Dan gaat mijn mooie Holland dood, omdat net dorst moet lijden *. Am citat aceste rânduri ca să pricepeţi că eu înţeleg că se poate muri de sete.

Sună frumos, spuse Andersson. Puteţi vorbi în continuare olandeza. Am nevoie numai de companie. Dar poate că trebuia să vă duceţi să mâncaţi?

Vă ţin tovărăşie cu plăcere, zise Van Hoeve. La bucătărie e astăzi lipsă de personal, aşa că oricum ai de aşteptat.

Li se aduse băuturile şi stăteau acum holbân-du-se unul la altul. Nu departe de ei şedea un bărbat de aproximativ treizeci şi cinci de ani, bine îmbrăcat şi cu mină sumbră. Acesta bea

Bere. Îl auziseră comandând bere în limba ţării şi conversând ceva' mai mult în aceeaşi limbă cu fata de la bar.

Individul cel sumbru îşi sorbi berea o vreme iar apoi se ridică şi deschide aparatul teve, care se găsea într-un loc potrivit. Toţi puteau să se uite la teve şi chiar se uitau la el.

Pe ecran se vedea o femeie în vâcstă, îmbrăcată în costum popular, care se învârtea întruna în ritmul unei muzici de vioară, fără să facă nimic altceva. Se învârtea şi iar se învârtea. Se învârti minute în şir încât totul deveni aproape comic. Când începu să fie comic fu întreruptă de imaginea unui general care rosti câteva cuvinte, după care ea continuă să se învârtească în scârţâitul viorilor. Individul închise din nou aparatul.

Ce a spus generalul? Întrebă Anderssbn.

A spus numai că situaţia e sub control, zise tânărul.

Atunci» totul e sub control, spuse Andersson.

Da, aşa e, zise tânărul.

De ce se tot învârtea baba aia? Întrebă Andersson.

Ca să demonstreze cât de paşnică este această ţară ameninţată de război.

Deci nu e război, zise Van HOeve.

Duşmanul a ocupat un teritoriu pe care îl consideră al lui, spuse bărbatul. Asta înseamnă război, deşi nu e încă oficial declarat. Nu ştiu însă exact ce ar mai putea împiedica acum un război. In câteva zile războiul va fi probabil o realitate.

Aşa că nenorocita aia de babă trebuie să stea şi să se învârtească ore în şir la televizor, spuse

Anderssom. Cât timp se învârteşte, nu e război. Biata babă. Şi bieții oameni. Ajunge să fie atât de plictisitor să priveşti la teve încât oamenii se duc la război numai ca să scape să mai vadă baba şi învârteala ei eternă.

Prietenul meu Wilhelm van Hoeve, aici de față, tocmai a descoperit o băutură. Ar trebui să vă terminați berea şi să-mi permiteți să vă ofer o Sabina.

Permiteți-mi să vă ofer o Sabina. Şi stați cu noi. Arătați prea cătrănit.

Bărbatul bău din. Bere' şi veni şi se aşeză la masa lor şi Andersson comandă trei Sabina.

Nu prea cred că mai sunt în stare să beau încă una, spuse Van Hoeve.

Eu ştiu că nu mai sunt în stare de încă una, zise Andersso'n. Dar în situația de față nu ştiu de ce am fi treji. Probabil că nu trebuie decât să mă ridic şi să ies în soare şi sigur cad mort la pământ. Mă gândesc să stau aici. Murim toți trei când instalația de aer condiționat încetează să mai funcționeze. Şi o să înceteze să mai funcționeze şi probabil că în acelaşi moment termină şi baba să se mai mai învârtească.

Aş dori un sfat. Vedeți amândoi că aici pe masă se află o scrisoare nedeschisă. Scrisoarea este de la logodnica mea Mary. Suntem logodiți de foarte puțină vreme şi n-am avut timp să ne cunoaştem. Să deschid scrisoarea sau să n-o deschid? Mary a mea e într-o lungă excursie la o întreprindere de lichioruri foarte, foarte vestită, despre care am auzit vorbindu-se atâta că mi s-a făcut lehamite. Deci ea mi-a trimis scrisoarea printr-un mesager. În scrisoare scrie fie Te iubsc fie Nu te iubesc. Dacă scrie că

Mă iubeşte nu pot să fac nimic şi dacă scrie că nu mă iubeşte iar nu potsă fac nimic. Aşa că nu pot să fac nimic în' nici o privință. A-genția mea de voiaj refuză să mă trimită acasă până în ziua şi dacă se poate minutul când e stabilit ca eu să merg acasă şi dacă ies afară în soare mor de insolație şi dacă va fi război mor de frică.

Să deschid sau nu deschid scrisoarea?

Deschide scrisoarea, spuse Van Hoeve şi se ridică. Sunt obligat să am grijă să mănânc ceva la prânz. După aceea îmi fac bagajele.

Sper ca totul să se termine cu bine pentru voi, spuse el. -

Îi strânse mâna lui Andersson.

Când dădu mâna cu tânărul bărbat bine îmbrăcat îi spuse: Sper să aveți timp să-i țineți puțin tovărăşie prietenului meu.

Stau aici, spuse acesta.

După ce Wilhelm van Hoeve plecă, Andersson rămase tăcut privindu-l țintă pe bărbatul mai tânăr dar neputând să găsească ceva să-i spună.

Deschise' scrisoarea.

Scrisoarea conținea numai ceea ce putea şi trebuia să conțină. Adresa lui Mary O'Reilly.

Andersson se uită la tânărul său tovarăş şi râse şi apoi băgă scrisoarea în buzunarul de la cămaşă.

Mă iubeşte, spuse Andersson. E foarte emancipată, mLa trimis adresa.

Mary e o fată emancipată din Dublin, cu părul roşu şi plămădită ca o sculptură.

Şi mi-a dat adresa. Ce pot cere mai mult!

Sunteți deci irlandez, spuse bărbatul. Credeam că sunteți olandez. Stați aici?

Nu, răspunse Andefsson. Stau în oraş la hotelul Royal Mar.

Al cui e ursulețul? Întrebă tânărul.

Andersson, care şi el încpuse de fapt să se întrebe al cui ar putea fi ursulețul, fu surprins de întrebare.

Dă-l dracului, spuse el în suedeză.

Tânărul era complet nepregătit pentru această expresie suedeză şi, stupefiat, nu mai scoase o vorbă şi sorbi puțin din băutură.

Şi eu sunt suedez, zise bărbatul rar, după o vreme, într-un asemenea mod încât Andersson înțelese că are ceva de spus şi era pregătit să asculte.

De opt ani sunt cetățean suedez, spuse tânărul. Dar m-am născut chiar pe aceste meleaguri şi sunt aici numai în vacanță. Vin în mod obişnuit în vacanță. Lucrez în Suedia şi am o soție şi un copil Oskarshamn. Copilul are abia câteva luni. Am venit aici în concediu numai pentru a-mi revedea părinții bătrâni. Am venit de o săptămână şi mă reîntorc acasă din nou după trei săptămâni. Am călătoirit cu un avion charter împreună cu un grup de turişti care din câte cred ar trebui să fie cazați, cei mai mulți dintre ei, la acest hotel. În situația actuală am presupus că şi suedezii vor fi trimişi acasă, dar suedezii cu care am vorbit afrimă că nu este aşa. Spun că nu plecăm acasă. Li se pare cât se poate de evident că nu va fi război. Şi poate că nu va fi. E o nebunie să rămâi aiici în speranța că nu va fi război. Este o subapreciere grdsolană a situației. În ceea ce mă priveşte, este catastrofală. Sunt desigur cetățean suedez dar n-am renunțat la cetățenia aceste! Țări. Am două paşapoarte. Sunt de aici şi în plus am făcut şi doi ani de armată în țara asta. Suntem mulți imigranți suedezi care ne vizităm patria. Este mobilizare generală şi nu va trece mult timp până ce autoritățile mă vor căuta şi îmi vor cere să-mi apăr țara* Se va considera că este datoria mea s-o fac. Dar nu e datoria mea. Eu sunt suedez. Atâta timp cât nu izbucneşte războiul, poate că nu mi se întâmplă nimic, dar războiul se apropie. Trebuie să plec acasă înainte de sfârşitul săp-tămânii. Numai că nu ştiu cum. Cursele regulate de avioane s-au întrerupt. Aeroportul poate fi folosit numai de avioane charter, care duc turiştii acasă. Şi Va fi închis de mâine şi va rămâne aşa până va fi război şi în continuare. Aşa că nu ştiu cum să ajung în Suedia. Trebuie să plec acasă urgent până nu mă mobilizează.

Poate cineva să aibă două paşapoarte*? Întrebă Andersson.
Poate, răspunse tânărul.
Cum te cheamă, întrebă Andersson.
Frans Simon, răspunse tânărul.
Eu sunt Andersson, spuse Andersson. Ove.
Să presupunem. Că aeroportul este deschis sâmbăta viitoare. Ghidul meu afirmă că va fi. Atunci trebuie să plec eu acasă.
În acel avion charter este un loc liber. Cel al ursuleţului. Ursuleţul a zburat cu mine până aici, dar doreşte să rămână. Consideră că totul e palpitant. Poţi să-i iei locul la întoarcerea acasăk
Dacă reuşeşti să pleci de aici sâmbătă. Nu îmi bat jde în nici un fel de tine.
Trebuie să mă crezi.
Reuşeşti deci să pleci de aici sâmbătă?
Nu va fi greu, cu condiţia ca să nu izbucnească războiul. Dacă s-ar ajunge la o asemenea situaţie, toţi suedezii ca noi ar trebui scoşi de aici într-un mod sau altul.
Ursuleţul are, crede-mă, un bilet pentru drumul de sâmbătă spre casă. După cum observi, sunt puţintel ameţit. Să nu-ţi faci probleme în privinţa asta. Ar trebui să-ţi faci eventual probleme dacă aş fi treaz. Atunci aş putea să te asigur că mi-e rău.
V-aş fi foarte recunoscător dacă aş putea pleca de aici sâmbătă, spuse Frans.
Câc de beat crezi că eşti de fapt?
Decent ameţit, răspunse Andersson.
Poate că nu mă crezi când îţi spun că poţi să iei locul ursuleţului. Dar pe de altă paive n-ai Încotro şi trebuie să mă crezi.
Aşa că ai de făcut următoarele: Du-to în. Arşiţa aia cumplită şi fă rost de un taxi şi adu-l până la intrare. Între timp eu plătesc şi când taxiul soseşte vii să mă iei. Mă duci până la hotel şi mergi cu mine în cameră. A-colo poţi să vezi biletul. Biletul ursuleţului.

Altfel te rog să-mi aduci un taxi şi să-i spui şoferului să mă ducă până la Royal Mar şi în drum să intre într-o prăvălie cu băuturi alcoolice şi să cumpere o sticlă de votcă.
Am de „gând să dorm puţin dar nu pot risca să mă trezesc în timpul camuflajului fără să am alcool şi să nu pot ieşi din hotel.
Andersson plăti, luă ursuleţul şi plecă şi el.
Merse şi se postă lângă uşa hotelului. Nu ieşi afară.
‘ Nu dură mult până ce Frans se întoarse cu un taxi şi Andersson făcu. Un pas afară, în arşiţă şi încă vreo câţiva până în taxi.
Vii sau nu vii cu mine? Întrebă el.
Vin, spuse Frans.
Ajunseră în oraş destul de repede şi Frans alergă să cumpere-o sticlă de votcă şi la hotelul Royal Mar se hotărî să-l urmeze pe Andersson în cameră.
Nu se zărea nimeni din personalul hotelului şi Andersson îşi luă cheia, urcă scara şi deschise uşa şi-l invită pe Frans Simon să intre.
După cum vezi, aici sunt două paturi. Eşti binevenit să foloseşti unul din ele.
Frans Simon arăta nedecis. Aşază-te pe pat, ii spre Ander. C: cn şi Frans se aşeză.
Sub pat, zise acum Andersson este o să-coşă de călătorie şi în ea, deasupra, trebuie să fie un plic cu bilete. Unul pe numele Ove Andersson şi celălalt pe numele Fredrik Lindkvist. Este nepotul meu. A fost cu mine la venire. Dar nu va fi cu mine la plecare.
Frans Simon scoase sacoşa băiatului şi găsi biletele exact acolo unde spuse Andersson că sunt.
Unde este nepotul tău? Întrebă Frans.
Sper că pe drum. Afară din ţară, spuse Andersson. M-aş bucura să-i iei locul.
Mi-e îngrozitor de frică.
Nu cred că ţi-e mai frică decât mie, zise Frans.
Frans Simon tăcu mult timp.

Mary a ta, spuse el după aceea, Mary a ta l-a scos cu ea prin baza engleză.
Andersson nu răspunse.
‘ Vreau să fiu puțin singur acum, zise el după o vreme.
Sunt la restaurantul hotelului, spuse Frans. Nu îndrăznesc să ies afară.
Sper să dea domnul, zise Andersson, să nu fii vreun nenorocit de polițist!
Trezeşte-mă la cină. Suntem invitați la masă de un oarecare doctor Matteus.
XIII
D UPÂ CE Frans Simotn plecă, Andersson se aşeză pe marginea patului şi se gândi.
Se gândi la băiat cu speranța că se afla a-cum în drum spre Anglia. Şi că primul lucru pe care îl va face acolo va fi să-i telefoneze mamei sale, ca aceasta să nu mai fie îngrijorată. Presupunea că ziarele suedeze, oricât ar considera guvernul situația ca o bagatelă, scriau despre pericolul războiului şi totodată că. Spre deosebire de guvern, Ic era clar că în această țară se afla o mulțime de turişti suedezi.
Apoi se gândi la Frans Simon. Observase că Frans era înfricoşat de-a binelea şi spera că văzuse bine.
Înțelesese că Frans nu avea unde să se ducă. Că nu putea sta la părinții lui sau la vechi colegi de şcoală de exemplu, care fuseseră mobilizați şi să lase astfel impresia că refuza să-şi apere patria.
În drumul cu taxiul Andersson se mirase văzând oameni care păreau că îşi liniştesc nervii fluturând stegulețe naționale şi văzuse o clasă întreagă de elevi cântând şi agitând asemenea stegulețe. Asta n-o înțelegea.
Din câte îşi dădea seama, nu înțelegea nimic.
Voia să doarmă.
Mai luă câteva somnifere, pe care le făcu să alunece pe gât cu apă de la robinet şi trase draperia la fereastă cât se putu de bine. Întuneric complet nu reuşi să facă.
Apoi puse sticla de votcă pe pddea şi se întinse în pat.

Se simtă total neajutorat.
Se uită la ursulețul pe care îl aşezase într-un colț.
Apoi începu să mediteze. Țările care putuseră îşi scoseseră oamenii de aici. Asta nu depindea neapărat de iminența unui război în toată regula. Era însă mobilizare generală şi guvernele din țările respective socotiseră, desigur, cu destulă înțelepciune, că personalul care trebuia să servească zecile de mii de turişti va fi mobilizat şi că aprovizionarea cu lucruri obişnuite, de primă necesitate, va fi îngreunată.
Plajele vor arăta desigur pustii şi stranii, doar cu turişti scandinavi. Şi numai câteva restaurante vor fi deschise.
Stătea în pat şi refuza să înțeleagă încrederea guvernului suedez într-o soluționare paşnică şi incapacitatea sa totală de a se transpune în situația unei țări în stare de mobilizare care trebuia să renunțe la multe elemente din sistemul ei de funcționare.
Acum reflecta el, medicii nu mai tratau arsuri de soare, dureri de stomac şi rău de băutură.
Aşa că o fi reflectat-oare guvernul suedez dacă mai are timp cineva să se ocupe şi de turişti.
Încerca să se gândească la Mary, dar nu mergea.
Se gândi la cei cu rucsacuri, autostopiştii. Ce o să se întâmple cu toți aceşti tineri?
Apoi se gândi la el însuşi. Încercă să-şi dovedească că fusese foarte deştept eă-l lăsase pe băiat să plece cu englzii. Avea totuşi un un sentiment de frustrare. Că poate nu procedase chiar atât de înțelept.
Şi ce-o să facă el în zilele care-ji mai ră-măneau? Să se ducă şi să facă baie printre soldații înarmați era un lucru pe care cu greu şi-l putea imagina.
Era un lucru pe care nici Frans Simon nu şi-l putea imagina: Se bucura puțin că-l în-tâlnise pe Frans, dar era cu toate acestea bănuitor. Era nevoit totuşi să se încreadă într-un nenorocit de imigrant din Oskarshamn.
Şi era obligat să aibă încredere în el însuşi.

Dar îi era teamă de război, asta o ştia prea bine. Avea o rană uşoară de la o împuşcătură în muşchiul peroneului. Avea o cicatrice rotundă pe unde intrase glonțul şi o alta similară pe unde ieşise. Dar un glonț tras spre el îi atinsese sufletul. Glonțul acela nu mai ieşise.

Andersson participase la un război scurt. Despre război ştia puțin. Dar despre rezultatul unui război ştia multe.

Auzi larma şi cântece în stradă şi se hotărî să mai ia câteva somnifere. Trebuia să doarmă. N-o să mai meargă la nici o cină.

Cu ajutorul somniferelor o să doarmă până a doua zi dimineață.

Şi adormi., În timp ce Andersson adormea, Frans Simon şedea în restaurant şi bea vin. Stătea într-un colț, ca şi cum ar fi preferat să nu fie văzut.

Îi era frică. Cu mult mai frică decât îşi închipuise Andersson.

Stătea singur.

Stătu aşa. Multă vreme.

Oricât de ciudat şi pe jumătate amețit i se păruse Ove Andersson, acesta înțelesese că se afla într-o dilemă şi că-i era frică. Nu avea nici un motiv să meargă la război pentru fosta sa patrie. Țara aceasta îl obligase să emigreze. Era acum suedez, cu o soție suedeză şi un copil mic. Pentru Suedia s-ar fi dus la război.

Andersson îl scoase clandestin pe nepotul său sau lăsase să fie scos prin baza engleză. Asta făcea ca Andersson să pară că înțelege un lucru pe care ceilalți suedezi îl pricepeau mai greu. Că erau gata să se omoare între ei. Vorbise cu o serie de suedezi care apreciaseră că, întrucât el era acum cetățean suedez, ar trebui să fie tratat ca atare. Adică cu respect de către eventualele' părți în conflict. Prin Andersson avea şansa să plece de acdlo sâmbătă. Nu trebuia să rateze această şansă.

Camera de hotel a lui Andersson de la Royal Mar era cel mai sigur loc dintre toate.

Şi îi va. „satisface lui Andersson cel mai mic capriciu în ceea ce priveşte alcoolul. Andersson

Spusese că trebuia să aibă grijă cu orice preț să nu fie treaz. Frans stătuse suficient de mult în Suedia pentru a şti ce voise să spună An-dersson.

Îl avea pe Andersson. Anderssom: asta era tot ce avea.

Nu putea să se ducă în satul lui natal, care se afla în apropiere. Ar fi fost disprețuit şi omorât cu pietre, pentru că nu se prezentase la armată, aşa cum făcuseră toți tinerii.

Avusese noroc că îl întâlnise pe Andersson.

Un bețiv suedez nenorocit, se gândi el şi râse.

Apoi încetă să mai râdă.

Vreo cincisprezece foşti compatrioți intrară în sală şi se aşezară împreună la o masă lungă şi comandară vin, măsline şi brânză.

Frans Simon îşi dădu seama de îndată că erau polițişti în civil sau agenți ai Siguranței. Nu discutau chestiuni polițieneşti, ci li se făcuse sete pur şi simplu şi aleseseră restaurantul de la Royal Mar ca să-şi potolească setea. Se cunoaşteau toți intre ei, dar era evident că nu se văzuseră de mult şi Frans înțelese din convorbirea lor că fuseseră convocați recent.

Frans Simon se hotărî să se ducă imediat şi să-şi cumpere o periuță de dinți.

Ieşi din hotel. Pe stradă ezită în ce direcție' s-o apuce. Simțea că era îngrozitor de cald şi vântul nu adia deloc. Din câte îşi amintea, de obicei-vântul nu stagna aici, la mare.

Se gândi la părinții lui. Le spusese că se reîntoarce din nou în Suedia şi ei înțeleseseră. Când plecase de acasă nu luase nimic cu el. Geanta şi toate lucrurile sale se aflau în. Camera lui. Dacă cineva întrebă de el, părinții nu aveau de spus derât că. Fusese mobilizat în grabă. Se vedea că îşi părăsise camera în grabă. Credea că nici chiar tatăl său nu-l considera un laş. O luă în sus pe stradă. Încerca să nu observe entuziasmul şi bucuria şi încerca de asemenea să ignore muzica de marş ce

se revărsa prin ferestrele deschise şi de la aparatele de_ radio ale automobilelor.
Trecu.pe lângă un bufet cu grătar în aer liber unde' radioul era deschis şi când auzi? Ă muzica de marş se întrerupe şi cineva începe să vorbească se opri şi el.
La radio se spunea că regimul militar fusese 1 ăsturnat şi că țara era acum c ondusă de democrați, dar că încă vreo1 câteva zile trebuiau să continue camuflajul şi legile excepționale. Noul guvern va face totul pentru menținerea păcii. Însă duşmanul ocupase acum întreaga zonă de graniță în dispută cu paraşutiştii. Noul guvern va lua măsuri ca prin negocieri duşmanul, după cum era numită țara vecină, să-şi retragă trupele de bună voie.
Apoi muzica de marş începu din nou.
Frans nu află ce intenționa să facă noul guvern democratic dacă* duşmanul nu-şi retrăgea trupele de bunăvoie.
Despre câți oameni căzuseră în încercarea de a se apăra împotriva trupelor de paraşutişti nU. Se spusese nimic. Frans Simon presupunea că fuseseră destul de mulți. Ştia că țara sa a-vea trupe numeroase cantonate acolo şi nu-şi putea închipui că cedaseră fără lutpă. Dacă țara suferise pierderi cu mult prea mar-i poporul va cere răzbunare. Ce formă va lua aceasta răzbunare nu putea nici chiar să bănuiască. Țara vecină era, ca. Şi cea de față. Membră a Pactului Atlantic. Darpotrivit concepției americane, țara vecină avea o poziție strategică mai importantă în apărarea împotriva sovieticilor şi era înarmată până în dinți. Frans dorea ca noul guvern să-şi dea seama că nu putea recâştiga cu forța militară zona ocupată de duşman, dar poporul va cere răzbunare şi noul guvern democrat va trebui să acționeze foarte, foarte înțelept.
Frans continuă să meargă. Trecu pe lângă o farmacie, se întoarse şi intră în farmacie.
O femeie tânără îl întrebă ce vrea şi Frans – îi arătă cu un gest simplist că avea nevoie de o periuță de dinți. Nu îndrăznea să vorbească în limba sa maternă.

Femeia puse mai multe periuțe pe tejghea şi lui Frans îi trebui vreme îndelungată până să se poată hotărî şi asta nu din cauză că voia să treacă timpul. Pur şi simpla nu putea să se hotărască. În cele din urmi se hotărî oricum Alese una galbenă.

Băgă periuța în buzunarul interior, plăti şi plecă.

Traversă o piață şi mai merse puțin spre nord iar apoi se. Întoarse şi reveni în piața, unde văzuse un mic restaurant. Acolo intră.

Se uită la ceas. Era puțin peste trei, îi tre-buiseră treizeci şi două de minute să' ajungă până la acest restaurant, incluzând şi timpul pentru cumpărarea periuței de dinți. De la restaurant va putea fi înapoi la Royal Mar în mai puțin de douăzeci de minute. Va sosi la Royal Mar exact în amurg şi se va duce direct

În camera lui Andersson. Până atunci se gândi să stea la restaurant. O să plece astfel încât să ajungă exact înainte de căderea întunericului. In aşa fel ca intrarea lui la Royal Mar să coincidă cu lăsarea întunericului. Oricum să nu fie surprins de camuflaj nici măcar la doi metri de uşa hotelului.

Nu avea. Suficient curaj să mănânce în restaurantul hotelului.

Întrebă în engleză pe cel ce servea, un bărbat foarte bătrân, dacă putea să-i dea puțin vin şi ceva de mâncare şi bătrânul îi puse pe masă vin, o bucată de pâine şi puțină brânză.

Nu era singur în local. Alături şedeau trei suedeze de" vârsta lui şi toate trei arătau foarte bronzate.

Şi ele beau vin alb şi vorbeau tot felul de nimicuri şi Fams nu le asculta prea atent.

Deodată una dintre suedeze spuse ceva mai tare: Cred că ne-au mutat într-o văgăună a naibii de plicticoasă.

Nu e chiar atât de plicticos, spuse alta Am mai fost aici de câteva ori. Deşi nu am stat în oraş. Am stat în afara oraşului, la maire. E frumos acolo.

Cea de-a treia suedeză nu spunea nimic. Mai târziu însă zise: Şi eu. Care am întâlnit un tip foarte frumos şi nici n-am

avut timp să-mi iau adresa. Am avut desigur ghinion. De ce am fost neapărat obligați să ne mutăm aici. Nu deranjam doar pe nimeni unde eram. Nu ne rămâne decât să încercăm să ne distrăm cât putem de bine şi să mergem la mare cât mai curând cu putință.

O întindem la Caledonian, spuse cea care a-firmase că mai fusese aici înainte. Luăm un taxi până la hotelul Caledcmian îndată ce terminăm să mâncăm. Frans asculta.

Scuzați-mă că mă amestec în conversație, spuse. El. Dar oare n-ați înțeles greşit situația în care vă găsiți? Nu puteți să vă duceți la Caledonian după ce ați luat cina. Dacă vreți să ajungeți acolo trebuie să plecați înainte de a se lăsa întunericul. Este camuflaj şi nu puteți ieşi din hotelurile dumneavoastră. Sau din hotel dacă stați la acelaşi hotel.

Cele trei suedeze se uitau la el.

Vorbeşti suedeza, spuse una dintre ele.

Sunt suedez, zise Frans.

Nu te-ai născut în Suedia, spuse cea care se hotărâse să vorbească cu el.

Nu, zise Frans, dar sunt suedez.

E din nou camuflaj în noaptea asta? Întrebă suedeza. A fost doar un exercițiu. _. Ştiți că va ficamuflaj? Înțelegi limba țării? Eşti de aici.

Nu sunt de aici, răspunse Frans. Dar ştiu că va fi camuflaj. S-a hotărât să fie camuflaj încă o noapte. Şi poate noaptea şi viitoare.

La ce ajută? Întrebă suedeza.

Nu ştiu, răspunse Frans. S-a hotărât să se facă exerciții de camuflare în situația în care mai târziu va fi necesar să se camufleze.

Cred că ați spus că ați fo'st obligate să vă mutați aici.

Da, zise suedeza. Am stat într-un loc mic şi plăcut, mai înspre nord. Un loc excelent. Un sat pescăresc aproape neatins, cu numai câteva

Hoteluri. Tuturor suedezilor ni s-a. Spus să plecăm de acolo şi am fost luați cu autobuzele şi aduşi aici. Noi trei şi încă alți

câțiva suntem cazați la acelaşi hotel în oraş, dar nu ştim unde stau ceilalți.

Dacă. Ați fost mutați cu forța aici. Spuse Frans, vă puteți da seama că există şi un motiv pentru asta. Nu v-a spus ghidul dumneavoastră din ce motiv ați fost aduşi chiar aici?

Ne-a spus că vor ca toți turiştii să fie a-dunați în acelaşi loC. Aşa că presupun că nu au fost mutați numai suedezi. Vor să aibă toți turiştii în acelaşi loc. Sunt tulburări şi se va schimba guvernul. El a spus că era situație de urgență, dar că nu e atât de uşor să înțelegi semnificația ei. Suntem numai turişti doar.

Şi eu sunt numai turist, zise Frans.

Dacă cunoşti^ limba de aici. Spuse suedeza şi ai înțeles ce s-a spus la radio în timpul pauzelor la nenorocita asta de muzică de marş, explică-ne şi nouă ce se întâmplă.

Într-adevăr, pot vorbi şi înțelege limba a-cestei țări, spuse Frans, dar nu sunt pe deplin sigur că pot să vă fac să înțelegeți clar situația ei actuală. E, puțin spus, complicată. Prin situație de urgență se înțelege în. Acest caz că libertatea de mişcare e limitată. La plajă vă puteți duce probații mâine, despre asta nu ştki nimic.

Astă seară nu puteți ieşi din hotel şi ar trebui să fiți la hotelul dumneavoastră înainte de a se lăsa-întunericul.

Bătrânul va închide localul', astfel ca noi şi el să avem timp să ajungem unde trebuie.

Starea de urgență va fi probabil în vigoare şi mâine. În cazul acesta nu vă veți putea depărta de hotelul dumneavoastră.

Trebuie să înțelegeți că țara îşi apără turiştii. Un turist căruia i se întâmplă ceva nu poate conta pe ajutor. Vreau să spun că dacă de exemplu un turist se îmbolnăveşte de stomac, ceea ce se poate întâmplă" uşor, doctorii nu se pot ocupa de acel turist dacă boala de stomac nu-i amenință direct viața. Medicii se află sub incidența legilor militare. Şi ele sunt în vigoare, deşi ana terminat cu guvernul militar. Vreau bineînțeles să spun că nu noi, ci țara. Țara are un nou guvern democratic dar el nu a avut încă timp să acționeze,

situația fiind de aşa natură încât guvernul nu ştie cum să acționeze.

Când plecați acasă? 4

Sâmbătă, spuse suedeza. Atunci se împlinesc trei săptămâni de când suntem aici, clar ar fi ruşinos dacă nu ne-ar lăsa să facem baie în ultimele zile.

Da> ar fi ruşinos, spuse Frans.

Mută-te la masa noastră, zise suedeza. Mă numesc Eva.

Eu mă numesc Frans, spuse Frans.

Îşi mută scaunul la masa suedezilor şi mai comandă o sticlă de vin.

Celelalte suedeze se prezentară şi ele. Se numeau Elisabet şi Brigitta.

Frans găsi că era foarte plăcut să le priveşti. Aveau o mină foarte sănătoasă şi simțea puțină mândrie pentru fosta lui țară care putea să ofere soare. Soare garantat.

În comparație cu fetele, Frans arăta palid.

Nu eşti de mult aici, spuse Birgitta. Când pleci acasă?

Plec şi eu tot sâmbătă, zise Frans. Am venit numai să-mi văd părinții.

De ce ai comandat în engleză? Întrebă Eva.

Vreau să fiu tratat ca turist, aşa cum şi sunt, spuse Frans.

Poți să ne spui de ce am fost mutate aici? Întrebă Elisabet.

E în legătură cu mâncarea. Răspuse Frans. Cei mai mulți turişti au plecat. Au mai rămas „în general numai scandinavi. Poate numai suedezi. Toți turiştii trebuie să mănânce, nu. Cu cei mai mulți tineri mobilizați numa^anumite restaurante pot ține deschis şi tot personalul de serviciu e concentrat la restaurantele care țin deschis tocmai pentru ca turiştii să poată mânca. Acolo unde erați rămăsese probabil prea puțin personal.

Dădură noroc între ei.

Pot să te întreb ceva? Spuse Eva. Cum se poate cineva muta în Suedia când stă într-o țară atât de frumoasă?

Nu pot răspunde complet la întrebare, zise Frans. Mi-ar trebui prea mult timp ca să explic şi e plictisitor să asculți.

Aşa că nu pot răspunde complet.
Noi suntem din Stockholm, zise Elisabet. Tu de unde eşti?
Din Oskarshamn, răspunse Frans.
Fetele din Stockholm râseră.
Te simți bine în Suedia? Întrebă Eva, Da, fără îndoială, răspunse Frans.
Provii, deci. Din țara asta splendidă şi din poporul acesta minunat şi vesel şi spui că te simți bine în Suedia, care e excesiv de tristă. In Oskarshamn – cel mai nenorocit dintre toate locurile.
Oskarshamn nu este un Joc nenorocit, spuse Frans şi Suedia nu este o țară tristă.
Nu poți să te simți bine în Suedia, cu toate interdicțiile pe care le avem. Pur şi simplu nu poți.
Ce e atât de interzis în Suedia? Întrebă Frans.
Totul e interzis, răspuse Brigitta.
Nu ştiam, spuse Frans.
Închipuie-ți o interdicție mai ridicolă decât că nu ni se permite să facem vin de păpădie, zise Eva.
E desigur o interdicție greu de suportat, spuse Frans.
Recunoaşte că e ridicol, spuse Frans. Dar nu e ceva la care să fi reflectat prea mult.
Terminaseră vinul şi Elisabet mai comandă o sticlă.
Dar bătrânul nu vru să-i mai servească. ^Trebuie să închidspuse el. Am mult de mers până acasă şi nu vreau să mă prindă întunericul. Nu văd nimic în întuneric.
Dacă aveți mult până la hotel ar trebui să plecați şi dumneavoastră acum.
Eu sunt foarte bătrân şi merg încet şi nu pot vedea în întuneric.
Dumneavoastră sunteți tineri. Aveți pasul uşor. Dar nici dumneavoastră nu puteți merge în întuneric.
Şi vă asigur că o să fie întuneric. Pentru mine este de neînțeles că nu părăsiți locurile astea.
Plecăm sâmbătă, spuse Eva.

Nu ştiu de unde sunteți, zise bătrânuL şi nici nu vreau să ştiu. Însă aş dori să fiu acolo.
Plătiră şi ieşiră în piață.
Unde stați? Întrebă Frans.
Nu-mi aduc aminte exact numele hotelului, spuse Eva. Dar mergem în, josul străzii şi pe lângă Royal Mar şi apoi mai e puțin. Îl găsim noi.
Mai avem aproape două ore până amurgeşte, zise Frans. Vă ofer o sticlă de vin la localul cel mai apropiat.
O porniră pe stradă. Puteau merge toți patru unul lângă altul. Nu era circulație aproape deloc şi foarte puțini oameni pe stradă.
Auziră muzică de vioară de la unele ferestre deschise şi Frans râse. Presupunea că baba continua să se învârtească la infinit pe ecranul T. V.
Trecură pe lângă Royal Mar, traversară şi se aşezară la Minerva.
Emil Brody însuşi le luă comanda. Două sticle de vin alb.
Stătură la Minerva şi vorbiră şi se amuzară până ce Frans le spuse fetelor că trebuie să plece. Să se ducă direct la hotel.
Nu putem să ne vedem mâine din nou aici? Întrebă Eya. La ora douăsprezece de exemplu. Luăm prânzul! Ar fi bine să avem pe cineva cu noi care cunoaşte limba.
Ne gândim să mergem să facem baie înainte de prânz. Poate vrei să vii şi tu.
Nu, eu nu l’ac baie, spuse Frans. Dar ne putem întâlni la ora unu. Vin cu un prieten. Colegul meu de cameră.
Se numeşte Andersson!

XIV

ANDERSSON se trezi. Deschise ochii şi fu brusc treaz.
În cameră era semiîntuneric.
Andersson simțea că dormise foarte, foarte mult. Ştia că se culcase pe la. Mijlocul zilei şi că luase somnifere şi era convins că nu se trezise în aceeaşi zi în care se culcase ci. Într-o cu totul altă zi. Că era dimineață a doua zi, dar nu putea să-şi amintească dacă era miercuri sau joi.

Se întrebă singur cum se simte şi îşi răspunse că se simte destul de bine. Se simțise el mult mai rău şi mai cu seamă s-ar fi putut simți cu mult mai rău.

Era bucuros că dormise.

Se uită spre patul în care dormea Frans şi i se făcu dor de băiat, pe care îl iubea sincer şi nu putea decât să spere că era pe mâini sigure, îşi spuse sincer ca să se convingă că făcuse bine că-l lăsase să plece cu englezii, dar nu se putea convinge complet că procedase corect.

Pe de o parte, procedase corecfT Ştia că era cu mult prea laş ca să răspundă singur de băiat, dacă ar fi început să se tragă.

Şi fotul sugera că la asta se va ajunge.;

Îşi puse o pereche de chiloți.

Luă sticla de votcă şi se duse la baie. Turnă o jumătate de pahar de votcă şi îl dădu pe gât. Apoi se aşeză pe tron şi aşteptă.

Reținu votca fără să i se facă rău.

Era deja în stare să rețină primul pahar de votcă. Se simțea deci bine.

Mai bău o jumătate#de pahar. ‘.

„ Apoi trecu la toaleta de dimineață, se t>ăr-bieri şi făcu un duş.

Se privi în oglindă şi fu cât se poate de mulțumit de ceea ce văzu. Dacă băiatul ar fi fost acolo ar fi fost şi el de-a dreptul mulțumit de el. Era convins de asta. Şi Mary ar fi fost mulțumită de el. ‘

Frumoasa lui irlandeză Mary.

Îşi aduse aminte că vorbise odată cu un irlandez care afirma că dacă te făceai criță de tot din votcă pură, puteai după aceea, când erai pe cale să te trezeşti, să te menții amețit la ‘un nivel corespunzător practic oricât de multă vreme doreai, cu condiția. Să bei o bere porter irlandeză din oră în oră. Ce s-ar fi putut întâmpla în momentul când n-ăi mai fi fost în măsură să găseşti o bere porter, la asta Andersson nu mai voise să se mai gândească şi nici irlandezul nu venise cu o

soluție. Amân-doi fuseseră de acord că s-a întâmpla ceva îngrozitor.

Gând Andersson ieşi de la baie, Frans era în picioare la marginea patului său şi făcea ge-noflexiuni.

Ce faci? Întrebă Andersson.

Mă dezmorțesc puțin.

Termină imediat, spuse Andersson. Du-te şi fă un dus. Trebuie să ne gândim. Dacă vrei să te bărbiereşti, foloseşte ustensilele mele. Periuța de dinți albastră poți s-o consideri ca a ta.

Frans îşi făcu toaleta de dimineață şi apoi se îmbrăcară amândoi. „

Ceasul era şapte şi un sfert.

Nu te-am sculat aseară, spuse Frans. Dormeai ca un mort.

A fost bine că rn-ai lăsat să dorm, zise Andersson. Dar dacă stau şi mă gândesc, n-am mâncat de când am venit aici aşa, că azi să ai grijă să mănânce ceva.

Ai aflat ieri ceva care ne-ar fi de folos să ştim? Întrebă Andersson.

Nu, spuse Frans. Următoarele două, trei zile sunt critice. Cred că poate chiar mâine aflăm dacă țara asta intră în război sau nu.

Tu şi cu mine, zise Andersson trebuie să ne comportăm deocamdată aşa cum ni se spune. Ca şi cum totul nu este decât o ceartă neînsemnată pentru nimic şi că nu va fi război. Trebuie deci sa presupunem că sâmbătă la ora trei aeroportul va fi deschis şi că plecăm acasă cu avionul.

Din câte ştiu, sunt numai suedezi din hotelul acesta care cunosc cum arată Fredrik Lind-kvist. Toți patru se numesc Pettersson. Sunt două familii în vârstă. Oameni simpatici. Chiar la micul dejun le voi explica situația disperată în care te găseşti şi că îi iei locul băiatului la întoarcerea acasă.

Apoi ai un compatriot aici la hotel care ştie de asemenea cum arată băiatul, A. Dică Fredrik.

Se numeşte doctorul Matteus şi este un tip inteligent. Cu el trebuie să vorbeşti tu însuți. Cred că e necesar. Şi cred să poți

să ai încre-dere în el.

Ce se întâmplă dacă poliția pune mâna pe tine? Dacă, de exemplu, un polițist se întreabă de ce umbli fără vreo ocupație şi arăți posac în timp ce compatrioții tăi se lasă mobilizați cu atâta bucurie. De fapt nici nu ‘pari să vii din Oskarshamn. Se vede că eşti de aici.

Nu ştiu ce s-ar întâmplă, spuse Frans. Este stare de urgență şi nu o să se țină seama că sunt şi cetățean suedez întrucât am rămas şi cetățean al acestei țări. Cred că sunt privit ca cineva care se eschivează, un dezertor. Şi voi fi tratat aşa cum ar trebui tratați dezertorii când sunt în vigoare legile războiului.

Cu alte cuvinte nu prea poți ieşi pe stradă, spuse Andersson. Dar nici nu poți să stai numai în cameră. Nu ştiu cât de bine îl cunoaşte pe băiat personalul de serviciu. Mai devreme sau mai târziu vine cineva să aranjeze aşter-nuturile. Nu poți să ieşi şi nu poți să stai aici şi să mori din lipsă de oxigen.

Cobor în restaurant şi îl aduc pe doctorul Matteus. El e în orice caz înțelept. Poate să-ți dea un sfat. Eu nu pot.

Se gândeau şi în timp ce se gândeau cineva ciocăni foarte hotărât la uşă.

Se uitară înspăimântați unul la altul.

Du-te la toaletă, spuse Andersson. Deschid eu.

Frans se strecură la toaletă şi Andersson se duse şi deschise. Era aproape sigur că era

Unul din Petterssoni care voia ceva cu el. Era la fel de sigur în privința asta după cumera sigur că Frans credea că trebuia să fie un polițist iscoditor. Îi părea rău de Frans.

Descuie uşa şi deschise şi se holbă mirat la persoana care ciocănise. Existau deci asemenea persoane şi în realitate nu numai în filme.

În fața uşii stătea un bărbat cam rotofei, cam de patruzeci de anI. Cu ochi albaştri şi un obraz foarte rotund, cu părul blond despărțit de o cărare într-o parte şi cu mustață.

Individul era scund, purta pantaloni kaki şi pantofi negri, un tricou'alb iar în jurul gâ-tului un fular alb de mătase.

Un englez, fără îndoială. Un bărbat educat la un colegiu foarte englezesc şi în continuare la o academie militară la fel de englezească. Nu era obişnuit cu haine civile.

Numele meu este David Pat Cassidy, spuse el într-o engleză pe care Andersson se aştepta _ s-o audă. În caut pe domnul Andersson.

Eu sunt, zise Andersson. Intrați.

David Pat Cassidy păşi în cameră şi se uită grăbit în jur.

Nu sunteți singur, spuse el.

Vreau să vorbesc cu dumneavoastră între patru ochi!

Frans, care auzise ce se spune, ieşi de la toaletă şi afară din cameră, postându-se pe scara hotelului.

Un compatriot, explică Andersson. L-am invitat să doarmă aici. Stă într-o altă cameră. Îi e teamă şi mie la fel.

David Pat Cassidy îl cercetă pe Andersson şi îi plăcu ceea ce văzu şi se aşeză pe unul din paturi iar Andersson pe celălalt.

Englezul îşi drese glasul şi spuse: Vă aduc salutări de la James Hayter. I-am împrumutat automobilul şi i-am promis să am grijă de el. Nepotul dumneavoastră este la Londra. Probabil în drum spre Stockholm.

Sunt foarte bucuros, zise Andersson şi chiar arăta fericit.

Pe mine mă îngrijorează, spuse David' Pat Cassidy.

I-am scos pe britanici şi puținii irlandezi care erau pe aici prin baza noastră şi pot să vă asigur că asta ne-a pus nervii la încercare şi ne-a epuizat. Pe ceilalți turişti nu avem nici o posibilitate să-i ajutăm. Dacă se va ajunge la război, problema s-ar pune altfel, dar încă nu e război. Vă rog să nu scoateți încă nici o vorbă. Sunt mulți care ar remarca lipsa băiatului? Şi cu cât de mulți credeți că ați vorbit deja?

Cu nimeni încă, răspunse Andersson. De fapt, am dormit tot timpul de când a plecat băiatul cu James Hayter. S-ar putea să fiu obligat să-i inițiez pe cei patru compatrioți care mai stați aici la hotel. Sunt patru „oameni în vârstă. Doriți un pahar de votcă? Da, mulțumesc, spuse David Pat Cassidy.

Andersson turnă două jumătăți de pahar de votcă şi atât Cassidy cât şi Andersson le dădură pe gât de parcă ar fi fost apă?

Care e situația în momentul de față? Întrebă Andersson.

În suspensie, răspunse Cassidy. În momentul de față este al naibii de neplăcut. Chiar mai mult decât atât.

Se ridică.

Plec, spuse el. Ai grijă de tine bătrâne.

Şi David Pat Cassidy ss duse.

Andersson şedea şi zâmbea prosteşte când se întoarse Frans, care bău fără chef paharul de votcă ce i se oferi.

Acum să stai cuminte aici, spuse Andersson. Cobor să văd dacă îi găsesc pe Pettersoni, să le explic situația. Încerc de asemnea să mă asigur de ajutorul doctorului Matteus. Avem nevoie da sfatul lui.

Aşa cred.

Apreciez situația ca sensibilă dar nu fără ieşire.

Andersson plecă.

Frans Simon şedea pe marginea patului privind fix în paharul său gol de votcă.

Se simțea disperat şi foarte singur.

De îndată ce Andersson ieşi, Frans începu să dorească să se întoarcă.

În restaurant nu era încă multă lume. Dar Petterssonii şedeau la ceea ce considerau de acum drept masa lor şi într-un alt colț mai şedeau patru persoane care de asemenea pâ-leau suedezi, pe care însă Andersson nu-i mai vă? Use niciodată.

Le salută la început pe Gartrud şi Frida. Apoi pe Herbert şi Tage. Foarte politiccte. Şi, la fel de politicos întrebă dacă poate să se aşeze şi el.

I se permise.

Se uită la ceilalți patru şi Gertrud îi spuse în şoaptă că erau suedezi care fuseseră obligați să se mute aici dintr-o aşezare mai mică pe care o îndrăgiseră cu adevărat. Şi din această cauză erau cam indispuşi.

Totul e îngroteitor, spuse Frida. Acum de dimineață o să-l forțăm pe Gert să ia măsuri să plecăm acasă. Nu mai suntem în stare să stăm aici, cu tot ce se întâmplă. Voi plecați acasă sâmbătă, nu. Trebuia să mai stăm încă o săptămână şi probabil că sunt unii care mai au de stat trei săptămâni. Voi. Care plecați acasă sâmbătă, aveți noroc.

Vă asigur, spuse Andersson, că dacă noi care trebuie să plecăm sâmbătă ajugem acasă, atunci înseamnă că situația e din nou normală şi paradisul redevine paradis. Dacă nu ajungem acasă, atunci situația e de aşa natură încât toți trebuie să plecăm şi e problema Ministerului de Externe să ne ducă acasă. Cu avioane, militare dacă va fi nevoie. Avem câteva zile critice în fața noastră şi dacă lucrurile decurg bine se termină totul sâmbătă. Şi aşa se crede că va fi.

Puteți însă să mă ascultați cu atenție un moment?

Puteau, li ascultară şi înțeleseră.

Nu vom scoate o vorbă.

Faptul că Andersson reuşise să-l expedieze din țară pe băiat îl considerară drept un gest foarte abil şi pricepură foarte bine de ce îl ascundea pe Frans.

Nu vor întreba de băiat şi hotărâră să-i spună Frcdrik lui Frans.

Dar mai cu seamă nu vor scoate o vorbă.

În timp ce şedeau acolo, lui Andersson i se aduse nescafe, apă fiartă şi b bucată de pâine. Bău cafeaua şi mâncă bucata de pâine.

Îl aştepta acum pe doctorul Matteus.

Du-te sus şi adu-l imediat pe Fredrik, să-l salutăm şi să-l vadă şi ceilalți suedezi, propuse Frida.

Andersson se duse sus după Frans.

Îi trebuiră câteva minute ca să-l facă pe Frans să înțeleagă că era necesar să coboare în restaurant şi să-i salute pe Petterssori. Dar până la urmă acesta înțelese.

Cobo>rarĂ. Se aşezară la masa Petterssonilor şi Andersson îi prezentă în şoaptă.

Fredrik, după cum se resemnase acum Frans să accepte că se numeşte şi Frida tocmai începură să vorbească despre Oskarshamn, unde Frida fusese în tinerețe, când Gert intră, îşi luă un scaun şi se aşeză la masa lor.

Gert se uită la o hârtie şi spuse: Din câte înțeleg sunt aici Gertrud şi Tage Pettersson, precum şi Frida şi Herbert Pettersson. Şi voi doi sunteți Andersson şi Lindkvist. M-am hotărât să' vin personal să vă vizitez la hotel întruc.it se pare că s-a răspândit o anumită nelinişte şi în plus au sosit aici câțiva suedezi care înainte au stat într-o localitate mai mică.

Apoi tăcu şi ascultă spre masa unde şedeau ceilalți patru. Se mută la ei. Vorbi cu ei o vreme după care se întoarse.

Sunt suedezii care au venit ieri şi se mută la masa asta ca să pot să vorbesc la toți.

Cei patru suedezi, două cupluri mai tinere, veniră şi serviabilul Gert împinse o masă ca să aibă toți loc. Noii veniți se numeau Berg

Şi Ohlsson. Anna şi Erik Berg. Hans şi Ingrid Ohlsson. Erau foarte bronzați şi stătuseră peste paisprezece zile acolo unde plătiseră să stea. Le displăcea faptul că fuseseră mutați. Toți erau puțin indispuşi.

Situația e cam proastă, spuse Gert dar are un caracter trecător. Aşa nu mai poate să continue dacă țara asta vrea să câştige bani de pe urma turiştilor şi ea are nevoie de valută forte.

Nu ne rămâne decât să privim lucrurile cu sânge rece, spuse el mai departe. Soarele străluceşte, marea e la locul ei şi în câteva zile totul va fi bine din nou.

Dar în împrejurările actuale, au fost necesare o serie de reduceri în ceea ce priveşte restaurantele. Le spuse că patru restaurante mari din oraş țin deschis în mod special pentru turişti şi fiecare va primi o listă multiplicată cu restaurantele respective însemnate pe o hartă desenată de el.

Mai departe spuse că autoritățile au avut bunăvoința să-i pună la dispoziție două autobuze cu care intenționa să organizeze o excursie la fabrica de lichioruri şi că el le

recomanda tuturor celor cazați în oraş să facă această călătorie. Autobuzele urmau să plece la ora nouă şi cei mai mulți cu care vorbise, de la celelalte hoteluri doreau să meargă. Excursia era complet gratuită şi includea un. Prânz la un restaurant foarte plăcut. În munți. Acolo sus era răcoare şi el le recomanda celor ce mergeau să-şi ia un pulover cu ei. Nu mai

Circula nici un autobuz până.la plajă. Cine voia să ajungă la mare trebuia să ia un taxi.

„Cu alte cuvinte, ni se ordonă să facem o excursie colectivă la fabrica de lichioruri, spuse Andersson.

N-aş spune aşa, zise Gert, Autoritățile îşi dau probabil seama că suntem extrem de îngrijorați de ceea ce se întâmplă şi vor să fim împreună şi să ne simțim bine.

Merg toți? Întrebă Frida.

Toți, cu excepția unor doamne care se simt rău, spuse Gert. Vor să stea în cameră.

Eu şi Fredrikam avut dureri de stomac toată noaptea şi ne gândim de asemenea să ne odihnim în cameră.

Ceilalți hotărâră să meargă.

Autobuzele pleacă la nouă fix, de la Cafeneaua Mare, spuse Gert. Ar trebui să fiți acolo la nouă fără un sfert.

Şi îi părăsi.

Familiile Berg şi Ohlsson se reîntoarseră la micul lor dejun întrerupt. Plecară destul de repede.

Faceți bine că vă duceți în excursie, spuse Andersson. Ar fi trist să umblați fără rost prin oraş.

Atunci e mai bine să pornim. Voi dai ce aveți de gând să faceți?

N-o să facem nimic, zise Andersson.

Petterssonii plecară şi rămaseră singuri în sala de mese.

O să ajungi acasă sâmbătă, stai liniştit, spuse Andersson.

Nici chiar scrântitul de ghid Gert nu s-a gân-dit o clipă dacă eşti Fredrik sau nu. Eşti Fred-rik. Nu eşti din Oskarshamn ci din Borâs.

Ieri seară am întâlnit trei tinere suedeze simpatice, spuse Frans. Şi frumoase. Fete din Stock-holm. Le-am promis să ne întâlnim amândoi cu ele înainte de prânz la ora douăsprezece. Aici vizavi, la Minerva.

E în regulă, spuse Andersson. Altfel mă gân-disem să-ți propun să mergem la un bordel. Dacă există unul mai de soi cu târfe sănătoase. Dar bordelurile sunt desigur primele obiective ocupate de soldați.

Totuşi până la Minerva putem îndrăzni să. Mergem. Dar nu ne ducem nicăieri înainte de a sta de vorbă, cu doctorul Matteus.

Şi cu atât mai puțin la bordel.

O să ne ținem după suedeze, zise Anderson bucuros, fiind gata să spună orice numai să-l facă pe Frans să arate mai bine dispus.

Doctorul Matteus se lăsă aşteptat, dar în cele din urmă apăru. Veni direct şi se aşeză la masa lui Andersson, pentru că voia să aibă companie.

Sunt puțin supărat, spuse doctorul Matteus, pentru că nu ați venit ieri la cină. Dar nu ați pierdut nimic. Mi s-a refuzat să folosesc bucătăria.

Unde e băiatul? Întrebă el şi-l salută pe Frans, spunând cum îl cheamă, iar Frans spuse şi el cum îl cheamă.

Băiatul, zise Andersson. E aici cu noi. Nu ştiu cum să vă explic. Îl las pe Frans să vorbească. Poate că el vă va face să înțelegeți.

Frans începu să vorbească în şoaptă şi rar în limba în care fusese crescut în timp ce doctorul Matteus asculta.

Apoi vorbiră amândoi. Vorbiră şi iar vorbiră şi în cele din urmă Andersson se plictisi şi fiind convins că doctorul Matteus şi Frans îşi povesteau acum în detalii amintiri din copilărie, ceru o bere.

Doctorul Matteus mări comanda cu încă două sticle de bere şi nu scoaseră o vorbă în timp ce fata de la hotel îi servea.

Andersson, spuse doctorul Matteus. Mă bucur că vrei să-l ajuți pe tânărul meu prieten şi compatriot.

Pentru moment problema e destul de simplă. Nu e nici un risc ca cineva să caute prin hotol sau pe stradă să se întrebe de ce nu-i el mobilizat. Sunt încă mulți care au asemenea activități, încât nu pot sau nu trebuie să se prezinte la mobilizare. În plus, acum, înainte, de prânz, o să găsiți că oraşul e destul de pustiu sau chiar gol. Ca şi cum ar fi o grevă generală şi interdicție totală de mişcare. Dar nu e aşa.

Noul nostru guvern democrat e în prezent în negocieri, atât ştim şi nimic mai mult. Sunt probabil negocieri grele şi anevoiase şi se vor lua hotărâri dificile.

Dar se va lua o hotărâre. La ora unu aflăm dacă începem războiul sau dacă s-a ajuns la o înțelegere, renunțându-se la zona ocupată în favoarea păcii.

Până la ora unu mai sunt încă patru orc şi ceva.

Patru ore de aşteptare. De aşteptare dificilă. In acest răstimp națiunea nu poate face nimic altceva decât să aştepte cu sufletul la gură.

Entuziasmul s-a transformat în tăcere.

Militarilor şi polițiştilor li s-a dat ordin să fie peste tot şi se află acum pe străzi, însă ei supraveghează numai tăcerea, aşteptarea.

Nu vrem război. Dar nu vrem nici o pace ruşinoasă.

La ora unu o să ştim şi până atunci nu ne rămâne decât să încercăm să treacă timpul'.

După părerea mea chiar şi în rândul marilor națiuni domneşte acum o oarecare îngrijorare. Un război aici, în acest moment, cu greu ar putea fi limitat.

Ce o să aflăm la ora unu, o să afle practic toată lumea.

Noi trei nu putem decât să sperăm.

Eu zic să stăm tăcuți o vreme şi să bem bere.

Şi băură bere şi păstrară tăcerea.

Erau singuri în restaurant şi se şi simțeau singuri. Singuri împreună şi singur fiecare.

La început tăcerea fu plăcută şi ascultară uruitul ventilatorului care se tot, învârtea în tavan, dar mai apoi

tăcerea deveni nervoasă şi zgomotul ventilatorului din ce în ce mai iritant.
Ar fi vrut să vorbească despre ceva^ dar niciunul n-avea idee ce-ar pute: găsi de vorbă.
Îşi suportară unul altuia tăcerea mai mult ‘de o oră. Apoi lui Andersson i se. Făcu lehamite. Se ridică. Le spuse că iese să se plimbe puțin.
Ne. Vedem la ora douăsprezece, la Minerva, zise el şi plecă.
Andersson rămase multă. Vreme în uşa hotelului uitându-se la strada pustie şi tăcută. Din când, în când se strecura câte un automobil şi mai văzu câțiva soldați, dar în rest nimic. Făcu câțiva paşi în soare şi se opri.
Se oprise pentru că începuse să tremure. Afară era atât de cald şi lui îi era frig. * Nu era doar o părere. Tremura de-a binelea. Pielea de pe brațe i se făcuse ca de găină iar p. ^rul îi stătea drept. Era surprins. O porni îr apoi şi intră în hotel.
Se duse în camera lui unde aşternuturile erau acum aranjate şi îngrijitoarea aşezase ursulețul confortabil pe perna pe care dormise băiatul.
Andersson îşi vârî câteva pachete de țigări în buzunare şi îşi scoase cămaşa. Îşi puse puloverul irlandez, li era frig. Deşi era cald. Se mira, dar n-avea de gând să tremure de frig.
Şi nici nu era nevoie. În orice caz nu atunci când era posesorul unui splendid pulover irlandez cu tivul verde.
Până la urmă tot i-a fost de folos, se gândi el şi cu paşi uşori şi veseli cobor, î scara hotelului vşi ieşi în soare
Apoi rămase nemişcat.
Nu ştia în ce direcție s-o apuce. Se hotărî să o ia în jos spre Minerva.
La Minerva mobilierul era afară, însă bufetul era închis. Se aşeză pe un scaun întrebându-se citi se loviseră serio, s de aceste mese şi scaune, Aceidentându-se poate, când încercaseră să să mişte surprinşi de camuflaj.
Ei bine, existau o mulțime de lucruri de care să te loveşti aecidentându-te când era întuneric în tot oraşul.

Se hotărî să şadă, să fumeze şi să aştepte până se deschide bufetul, sperând că cel care îl va deschide va fi Emil Brody însuşi şi că medicamentul doctorului Matteus o vindecase pe Gloria lui.
Chiar pe partea cealaltă a străzii înguste stăteau doi tineri soldați înarmați cu pistoale automate şi moțăiau. Țineau automatele cu ambele mâini şi cu arătătorul pe trăgaci, ca santinelele. Andersson nu fu în stare să ghicească ce păzeau cei dai. Îi văzu stând în picioare cu ochii pe jumătate închişi şi presupuse că erau obosiți.
Pentru Andersson soldații arătau ca nişte copii. Aproximativ cam de vârsta băiatului.
Nu se uită mult la ei.
Privea în jos spre strada.
O femeie venea spre el, spre locul unde şedea.
Dar pe femeia asta o cunoştea foarte bine. Era Gloria lui.
Andersson rămase nemişcat şi trecu o vreme până ca Glo'ria să-l vadă. Dar îi văzu.
Râdea cu ochii ei albaştri şi veni fugind către el.
Era foarte bronzată.
Parcă ai răsărit din pămmt, spuse Gloria.
— Te aştept de mult timp în locul acesta, zise Andersson. Bufetul se deschide şi se închide şi eu. Tot stau.
Ştiam că într-o zi vei veni.
Gloria se aşeză în fața lui Andersson.
Sunt cu nepotul meu, spuse el. Am venit deunăzi, dar a fost o mizerie. Constat că eşti de mult timp la mare.
Nu de mult timp, zise Gloria. Am staT. Într-o localitate mai mică spre nord, dar ne-au mutat aici ieri. Am fost obligați să ne mutăm.
Te duceai undeva? Întrebă Andersson.
Nu, răspunse Gloria. Trebuie să mă înulnesc cu o prietenă în acest loc la ora douăsprezece. O fată pe care am avut ocazia să O' cunosc. Eva. Urma să se întâlnească cu cineva care ştie limba.

M-a întrebat dacă vreau să vin şi eu şi am spus că vreau. Am ieşit numai să mă plimb. E îngrozitor de multă linişte aici.
M-am întrebat pe unde eşti în vara asta.
Sunt aci, spuse Andersson. Şi eu m-am întrebat pe unde eşti. În sinea mea ştiam precis că eşti pe aproape. Am simțit.
Şi Andersson credea că o simțise. Că simțise că Gloria lui nu era departe.
Era perfect conştient că femeia din fața lui este cea pe care o iubeşte cu adevărat şi pe care o iubise întotdeauna şi pe care o va iubi mereu.
Certitudinea că Gloria era aceea pe care o iubea nu-i era întru totul plăcută. Se uită la mâna lui stingă. Inelul dispăruse. Ştia că nu şi-l scosese el. Nu credea asta. Îl pierduse numai.
Îi căzuse pur şi simplu.
Se gândi la frumoasa Mary.
Mă întreb dacă şi ea l-a pierdut pe al ei, reflectă el.
Sosi Emil Brody şi-l salută şi Andersson i-o prezentă pe Gloria şi îl întrebă cum se simte Gloria lui.
Gloria lui se simțea bine, spuse el. Se simte bine!
Emil Brody se uită îndelung la Gloria şi a-poi fa Andersson. Înțelese că femeia aceasta era Gloria lui Andersson. Îi văzuse fotografia, înțelese că se întâlniseră întâmplător. Înțelese că n-ar trebui să întrebe cum se simțea Mary.
După aceea deschise bufetul şi puse pe masă o sticlă de vin alb pentru Gloria şi Andersson.
Te iubesc, Gloria, spuse Andersson. Pot să te invit să luăm prânzul împreună?
Gloria tăcea multă vreme.
Îşi aprinse o țigară.
Şi eu te iubesc, spuse ea. O ştiu acum.
Trebuie să facem ceva în legătură cu asta, zise Andersson, care nu se aşteptase ca Gloria să-i spună ceea ce îi spusese.
Nuştia ce se aşteptase să-i spună, dar ştia că nu se aşteptase ca ea să-i mărturisească că pe el îl iubea.

Simți o bucurie adâncă în inimă şi o tristețe la fel de adâncă. Asta n-o înțelegea. Tot atât de puțin înțelegea cum putea să-i fie frig într-un aer încins şi nemişcat.
Continua să tremure.
Da. Spuse Gloria. Poate că trebuie să facem ceva în' privința asta. Sunt atât de mulți ani de când ne cunoaştem, atât de mulți ani de când aşteptăm.
Începem prin a-ți permite să mă inviți la prânz.
Apoi veni Frans mergând agale şi se aşeză şi o salută pe Gloria, dar spuse că poate ar trebui să stea la altă masă. Avea întâlnire cu nu mai puțin de trei doamne care după câte îşi putea aminti se numeau Brigitta, Eva şi Elisabet.
Vine numai Eva, spuse Gloria. Celelalte sunt în excursie.
S-au dus în excursie gratuită la fabrica de lichioruri? Întrebă Andersson. Şi nouă ni s-a oferit posibilitatea să mergem.
Da. Spuse Gloria. Ele s-au dus. Nu ai cine ştie ce altceva de făcut. Nu merge nici un autobuz la plajă. Nu ai voie să închiriezi un automobil sau un scuter. Nici chiar o bicicletă. Nici să fotografiezi.
Dar o să plec acasă sâmbătă!
Şi noi plecăm, spuse Frans.
Gloria râse spre Andersson. Sâmbătă plecăm acasă» zise ea.
Şi astfel sosi şi Eva Mollberg, de pe strada Surbrunn, din Stockholm.
Ea îl salută pe Andersson şi spuse: Tu eşti Andersson. Colegul de cameră!
Al cui coleg de cameră? Întrebă Gloria.
A1 meu, spuse Frans.
Unde ți-e nepotul? Întrebă Gloria. Doar era cu tine.
Andersson se văzu nevoit ca pe scurt să le relateze ce s-a întâmplat. Şi promiseră că nu vor scoate o vorbă şi avea convingerea că se vor ține de cuvânt.
Eva era mai mult decât dornică să-l ajute pe Frans Simon. Aşa. Cum o putea ea.
Şi Gloria şi Eva au fost de acord să-l considere pe Frans drept nepotul lui Andeisson.

Dar situația nu e desigur aut de primejdi- < oaşa după cum vreți voi să pară.
Nu se întâmplă nimic aici!
Nu, sigur că nu, spuse Andersson.
Acum să-mi permiteți să vă ofer un pahar de şampanie şi apoi mergem să luăm prânzul.
Andersson se ridică şi se duse înăuntru şi vorbi cu Emil Brody. Îi spuse că ar dori să ofere o sticlă de şampanie invitaților săi
E Gloria ta? Întrebă Emil.
Da, spuse Andersson.
Ai probleme, zise Emil.
Aşa se pare. Spuse. IAndersson. Dar până la ora unu nu avem nici o problemă maro, nici tu, nici eu.
La unu aflăm, nu-i aşa? Dacă avem probleme. *
Exact la ora unu aflăm, spuse Emil.
Bea o şampanie cu noi, îi zise Andersson. Eu o să iau cinci pahare şi o să le aşez pe o altă masă şi tu vii cu şampania.
Andersson luă cinci pahare şi le puse pe cea mai îndepărtată masă de aceea unde” stăteau ceilalți. O să arate mai festiv aşa.
Anderson avea o țigară în gură şi unul dintre soldați tocmai traversa strada venind spre Andersson cu o țigară neaprinsă ca să-i ceară un foc.
Emil Brody aduse şampania într-o frapieră şi. Stând foarte aproape de Andersson, începi; «â deschidă sticla. =
Andersson îl văzu şi înțelese ce voia şi scoase o cutie de chibrituri şi făcu un pas către el.
În acelaşi moment zbură şi dopul din sticla de şampanie pocnind destul de puternic în tăcerea care domnea.
Cel de-al doilea soldat care stătea şi se uita după tovarăşul său tresări şi cum avea degetul pe trăgaci şi arma neasigurată, după cum probabil i se ordonase, se declanşară vreo zece gloanțe.
Emil Brody fu azvârlit înapoi în local de două gloanțe care-i. Intrară în piept şi muri pe loic. Andersson fu aruncat în spate

şi rămase şe-zând într-un scaun cu două gloanţe în plămânul stâng iar tânărul soldat care voia să ceară un foc primi restul gloanţelor în spate şi se rostogoli pe stradă spre Andersson.

Andersson stătea complet nemişcat şi-l văzu pe tânărul soldat murind şi descoperi că şi el avea să moară curând.

Voia să spună ceva înainte de asta. Dar nu era nimeni în toată lumea căruia să-i spună ce avea de spus.

Frans ar fi preferat să fugă însă rămase în picioare, încremenit, incapabil să facă măcar un pas.

Gloria şi Eva arătau numai mirate.

Mirarea fu prima reacţie pe care o încercară.

Poliţia veni la faţa locului în câteva clipe şi Frans, Eva şi Gloria fură alungaţi. Li se ceru să dispară la hotelurile unde stăteau.

Se dădură câţiva paşi înapoi.

Apoi rămaseră nemişcaţi.

Frans începu să plângă.

Gloria îşi muşca buzele.

Eva continua să fie numai mirată. Aşa era deci războiul. Oamenii mureau în mijlocul străzii. Şi începu să plângă isteric.

Poliţiştii se milostiviră în cele din urmă de cei trei suedezi şocaţi şi-i duseră cu maşina la un spital.

S-a făcut şi ora unu.

Nu a fost nici un război.

În afara soldaţilor care au căzut în zona o-cupată din nord a mai murit numai unul singur, ucis dintr-o nefericită greşeală de un tovarăş de-al său.

Emil Brody murise.

Paul Verglas fu torturat până ce muri şi nimeni nu a reuşit vreodată să afle de ce.

Dintre turişti a murit numai Andersson.

Mulţi turişti s-au accidentat totuşi în timpul camuflajului.

Dar n-a fost nici un război.

Naţiunile Unite au preluat supravegherea zonei în dispută şi soldaţii care o ocupaseră s-au retras. La numai o zi după

moartea lui Andersson, totul părea să revină la normal. Cei mobilizați fură trimişi acasă, starea de urgență a fost ridicată şi nu s-a mai făcut nici un camuflaj.

Un vânt proaspăt începu să sufle.

Vineri totul revenise pe deplin la normal.

Turiştii care trebuiau să se întoarcă acasă plecară sâmbătă.

Şi Frans Simon. Cu biletul băiatului.

Sosiră alți turişti.

Guvernul suedez era foarte mândru că a-preciase corect situația. Mizase pe o rezolvare paşnică şi aşa a şi fost,

RUŞINE CELUI CARE TREMURĂ

A M IMPRESIA că în anul acela vara dădea

Semne de schimbare încă de la sfârşitul lui mai. Oricum, ceea ce ştiu sigur este că s-a terminat brusc în prima săptămână din iunie. S-a făcut rece, subit şi inutil.

Într-una din zilele călduțe şi însorite de mai primisem o scrisoare şi asupra conținutului a-celei scrisori stăteam şi meditam la un restaurant în aer liber, mic şi fără pretenții, din Piața Nouă, în Stockholm, unde. Locuiesc.

Apoi. Din câte îmi amintesc, nici n-a mai fast vorba să stai afară la vreun restaurant., Scrisoarea pe care o primisem şi a cărei semnificație încercasem s-o înțeleg anunța moartea cuiva. Avea următorul conținut: „îți trimit câteva rânduri şi te anunț că fratele meu Gcorg a murit. S-a simțit foarte rău în ultima vreme când a avut răni deschise la stomac”.

Scrisoarea era scrisă pe o bucată de hârtie bleu liniată ruptă dintr-un caiet şi nu era semnată de nimeni.

După ştampila poştei am văzut de unde era trimisă şi chiar dacă n-aş fi putut citi asta aş

Fi ştiut aricum cine era Georg. Un cizmar de optzeci şi şase de ani şi unchiul meu dinspre mamă. Faptul că murise nu era de natură să mă mire. Dar puteam ghici cine scrisese în fugă cele câteva rânduri. Era Elin. Elin, sora cu zece ani mai mică a lui Georg, mătuşa mea care locuia împreună cu el în căsuța de la Gardstorp de când exista ea şi asta însemna destul de mult. Anul când fusese construită nu se cunoştea.

Că Elin uitase din grabă să-şi pună numele sub comunicarea tristă pe care o trimitea nu era atât de ciudat, după părerea mea. Nu scria prea des scrisori. Dar Gardstorp nu este numai o căsuță într-un luminiş de pădure. Sunt două căsuțe aproape identice şi în cealaltă căsuță locuia Hanna. Hanna nu e cu mult mai tânără decât Elin, dar Hanna mi s-a părut întotdeauna mai puternică şi mai vitală, aşa că ar fi putut s-o ajute pe Elin la scrisoare şi să fi adăugat când va fi înmormântarea şi să fi spus că ar trebui să particip. Sigur că ar trebui.

Puteam să telefonez. Nu Elinei, ea auzea prost. Dar puteam să-i telefonez Hannei. Ea auzea.

Puteam să-i telefonez Hannei şi s-o întreb când era înmormântarea şi, îndată ce aflam, puteam să-i spun pur şi simplu. Vin.

Dar lucrurile nu erau chiar atât de simple.

Stăteam în soarele de mai la o măsuță pe trotuar şi beam un espresso dublu, care îmi fusese servit de o tânără italiancă venită de la Trastevere din Roma. Aflasem asta cu altă o-cazie, când o întrebasem. Acum puteam, foarte

Bine s-o întreb despre altceva. Sunt doar un tip de la oraş şi om de lume şi nu un amărât de suedez încuiat.

Îmi închipuiam că-i spun în italiană: Domnişoară Paula, am o întrebare sau o problemă, cum vrei să-i spui. Am primit o scrisoare în care mătuşa mea Elin spune că fratele ei, deci unchiul meu, a murit: Crezi că ar trebui să mei‘5 la înmormântare?

Sigor că ar trebui, ar răspunde Paula.

Sunteți chiar sigură că ar trebui să mă duc? Aş spune eu.

Sunt, ar răspunde Paula. Dacă mătuşa mea Elin din Trastevere mi-ar scrie că fratele ei, deci unchiul meu, a murit, atunci m-aş duce la. Înmormântare.

Desigur, dacă ai fi invitată.

— Aş spune eu. Dar dacă ai primi numai o scrisoare scurtă că unchiul dumitale Georg a murit şi nu i-ai puiea telefona

Elinei ca să afli mai exact când aie loc înmormântarea, Elin e bătrână şi nu A. Ide bine, ce ai face în această situație?
I-aş telefona unui vecin, ar zice Paula.
Aşa, aş spune eu atunci.
Şi mai'târziu: Ce simplu. Ce prost sunt. Sigur că i-ai telefona unui vecin.
Mă duc să-i telefonez Hannei, este vecina Elinei.
Dar, aş kitreba eu, dacă o sun acum pe Hanna şi o întreb: când e înmormântarea? Vin, nu înseamnă cumva că te inviți singur 3 a o înmormântare unde nu este de la sine înțeles că eşti binevenit? Binevenit eşti desigur întotdeauna la înmormântarea unui unchi iubit, însă mă
Întreb: Te inviți oare la o înmormântare unde poate prezența ta deranjează?
Pentru că, vezi, ceea ce nu trebuie să tulbur este relația dintre Elin şi Hanna.
Sau poate că asta nu înțelegi bine. Dumneata, care vii din vechea Romă şi ai crescut în urâtul cartier muncitoresc Trastevere cu baruri, pizzerii şi cinematografe. Unde există bordeie şi tripouri şi asociații politice şi totdeauna câte o biserică catolică în, care să te strecori şi să ceri iertare. ŞI să ți se acorde iertare.
Ce trebuie să înțelegi este că eu sunt un suedez obişnuit şi încuiat care împlinesc în cunnd cincizeci de ani şi care provin din Gărdstorp. Dacă o iei pe strada Skâne traversezi strada Got şi ieşi din Stockholm, treci de Katrineholm şi Hallsberg şi alte câteva localități şi intri în pădure, acolo e Gărdstorp, la marginea unei parohii care' cândva avea un nume şi se chema Pădurea, dar care acum nu mai există din cauza înființării comunelor, dar eu îi spun parohiei în continuare cu înverşunare Pădurea. Acolo la marginea parohiei se află Gărdstorp.
Gărdstorp e format din două căsuțe,. Un grajd de vite şi câteva acareturi neînsemnate. Două căsuțe de culoare roşie, la mai puțin de cincizeci de metri una de alta. Acum în una

din ele, numită Skomakams *. Stă singură bătrâna Elin şi în adevărata Gărdstorp locuieşte bătrâna Hanna.

Din câte ştiu acestea sunt două ferm? Care la sfârşitul secolului au fost răscumpărate, cu

* Casa cizmarului (sued.).

Alte cuvinte ele aparţineau pe vremuri domeniilor statului şi erau date în folosinţă unor persoane particulare. Sau cam aşa ceva.

Skomakams s-a desprins din Gărdstorp. Numai două hectare fără pădure.

Gărdstorp este o fermă ţărănească individuală, cu pădure şi teren arabil. Cât de mare e pădurea nu se ştie exact.

Întreaga suprafaţă e de douăzeci şi opt de acri.

Unchiul Georg a fost, ca şi bunicul meu, cizmar.

Bărbatul Hannei, Ibert, care şi el îmi era unchi, cultiva pământul şi avea trei vaci. În plus mai confecţiona papuci.

Ibert. Murise cu câţiva ani în urmă. Mă aflam atunci în frumoasa dumitale Italie. Nu ştiam că murise. Ca urmare n-am putut să fiu prezent la înmormântarea lui. Lucrul ăsta nu l-a uitat Hanna.

Cele patru persoane pe care le-am pomenit îmi erau foarte apropiate. În perioada copilăriei se găseau mulţi oameni în jurul meu, mă-tuşi> şi unchi, aşa că atât pe Georg cât şi pe Ibert îi consideram taţi iar pe Hanna şi Elin mame.

Ştiam că bunica era bunică. Că bunicul era bunic. Dar Hugo, Knut. John, Gustav, Harry, Georg şi Ibert erau taţii mei. Edith, Elsa, Svea, Jemy, Hulda, Hildur, Karin, Elin şi Hanna drau mamele mele.

Dintre femelie pe care le-am enumerat, una era chiar mama. Mea. Dar bărbaţii’ erau toţi unchii mei, fraţii mamei.

Aveam fireşte un tată. Era de loc de la vreo milă * de Gărdstorp, dintr-o gospodărie şi mai măruntă, care acum nu mai există. Dacă aveam unchi şi mătuşi dinspre mamă de îmi ajungeau, ‘ aveam destui unchi şi mătuşi şi dinspre tată şi chiar îriii prisoseau. Dar asta nu e important acum.

Ce e important este că Elin şi Hanna erau singurele care mai trăiau şi nu puteau să stea la infinit fiecare în căsuța ei.

Dacă i-aş telefona Hannei şi aş întreba-o dacă să vin la înmormântare mi-ar putea spune foarte bine: N-ai venit la înmormântarea lui Ibert. Nu e nevoie să vii nici de data asta.

Aşa că ce să fac?

Paula ar da din capul ei frumos italian şi mi-ar spune: Nu ştiu.

Cu ceva mai multe cunoştințe de limbă italiană, de pe locul pe care stăteam mi-aş fi putut imagina să port o conversație de genul celei relatate.

Dar atunci n-am zis nimic. Nimic decât că doream încă un espresso dublu şi un pahar de apă. Eram doar olm de lume.

Însă Paula m-a întrebat pe neaşteptate: ‘Eşti de aici?

Da, am răspuns-eu. Născut şi crescut în locurile astea. De ce mă întrebi?

Paula se gândea.

Nu ştiu, răspunse ea mai târziu.

Şi era păcat. Că nu ştia de ce întrebase. I-aş fi putut doar spune, cum era de altfel şi adevărat, că nu crescusem, chiar acolo, în Piața

* 1 milă terestră suedeză = 10 km, -

Nouă, ci puțin mai departe spre est. În Aso-bergen. Mai precis în strada Duvnăs. Pe colina care coboară la şcoala Sofia. Că la şcoala aceea ‘ am învățat. La început într-o nenorocită de clasă ajutătoare de la intrarea A, unde nu mă pricepeam de fapt decât la lucru manual. Voiam să-i explic acest lucru ca nu cumva să mă confunde cu cei care locuiau în jurul Pieței Noi şi frecventaseră diferite clase ajutătoare ale şcolii Katarina Sodra, care se afla vizavi de micul restauiant şi pe care Paula o putea vedea dhrloeul unde stătea acum.

Vorbesc ca unul care a parcurs cursurile de bază la lucru manual la şcoala Sofia. Dar înțeleg şi pot vorbi vechiul dialect care se folosea în parohia numită Pădurea.

Paula vorbea suedeza foarte bine. Nu m-ar fi înțeles însă deloc dacă aş fi vorbit ca pe vremea când făceam lucru

manual sau când eram la Gărdstorp.
Şi nici altcineva n-ar înțelege aşa că în prezent vorbesc aproape mereu suedeza curentă.
Când mi-a adus cel de-al doilea espresso, Paula îmi spuse: îndată ce dă puțin soaiele şi punem eâteva mese pe trotuar apari şi tu.
Vrei să spui că ai dori să ştii cum se face că am timp să stau aici, întrebai eu.
N-am vrut să spun asta, zise ea.
O să-ți povestesc spusei eu, despre un ursuleț polar car-2 a întrebat-o pe mama sa dacă el e cu adevărat un urs polar.
Sigur că da, i-a răspuns mama sa.
Dar e sigur ca: mt im urs polar, mai întrebă, odată ursulețulDa, îi spuse mama lui. Dară nu mal crezi du-te şi întreabă-l pe tatăl tău.
Ursulețul se duse atunci la tatăl său şi-i zise: Tată, sunt eu un urs polar?
Da, răspunse tatăl său.
E sigur? Întrebă ursulețul.
E clar că e sigur. De oe mă întrebi o prostie ca asta?
Atunci ursulețul spuse: Nu mai pot. Tremur de frig!
Paula se uită la mine.
Râse, Apoi zise: Şi era totuşi un ursuleț polar.
La ce să te aştepți de la o femeie!
Şi eu sunt friguros, am spus eu. Mi-a fost frig în primăvara asta lungă şi rece. Şi pe de altă parte am o profesie care îmi permite să stan. Aici la soare când am chef. Ca suedez ar fi trebuit să mă obişnuiesc cu iernile aspre şi primăverile reci şi cu frigul în general. Şi totuşi un lucru e cert: Nu suport frigul.
Dacă tu ai de gând acum să-mi spui ‘că totuşi sunt suedez să ştii că ai dreptate. Sunt suedez.
Şi nu mai fi trist din cauza asta, spuse ea.
Tocmai am primit vestea că mi-a murit un unchi, i-am zis eu. Şi acum stau aici şi mă întreb dacă să mă duc la îtimormântare sau nu. Ce părere ai?
Cred că ar trebui să întrebi o lirără suedeză,.

— Puse ea.
Da, i-aui zis după o vreme.
Da, am să întreb o tânără suedeză.
II
Cu EXCEPȚIA lui Vidkun Quisling * nu există un ticălos norvegian mai mare ca Thomas Ryer. 11 exceptăm deci pe Quisling, acesta fiind mort. Nu e cazul lui Thomas Ryer: el e numai bătrân. Dar, în ciuda vârstei este cel mai căutat scelerat din țara vecină de la vest. În acelaşi an şi în aceeaşi lună când am primit vestea că Georg, unchiul meu cizmarul, a murit din cauza unor dureri acute la stomac, Thomas Ryer a încercat, din pură nebunie şi monstruoasă răutate, să arunc» în aer monolitul înalt de şaptezeci de metri care, după cum se ştie, reprezintă mândria şi simbolul virilității umane din parcul Frogner din Oslo şi darul pe care şi l-a făcut sieşi şi poporului norvegian marele sculptor Gustav Vigeland, monolit care se ridică în mijlocul complexului sculptural Vigeland. Deşi atentatul n-a reuşit, Thomas Ryer ştia că de data aceasta vexase pentru ultima oară poliția norvegiană şi o circulară care să solicite prinderea lui* mort sau viu, urma să sosească sigur, pe cât de sigure că se spune „amin” la biserică
Deghizat în gentleman reuşise să se refugieze în Suedia. Luase trenul spre Goteborg. Până aici i se putuse ține urma. Îndată ce se anunță că Thomas Ryer era din nou în largul său şi mai cu seamă pus pe drăcovenii, poliția din Goteborg formă un zid de nepătruns în jurul statuii lui Poseidon. Dar lucrurile se liniştiră’
— 1945) om politic norvegian, ca prim ministru a colaborat cu ocupanții nazişti la reprimarea patrioților norvegieni.
Apoi, atât îri Norvegia cât şi în Suedia. Să-l lăsăm pe bătrân să-şi facă mendrele, cam aşa se judeca.
Totuşi singurul căruia nici prin gând nu-i trecea să-i acorde vreo clipă de răgaz era fostul detectiv din Oslo şi actualmente pensionar, Ha-rald Ask.
Aceasta este. Fireşte, o chestiune de la sine înțeleasă pentru cine cunoaşte cât de cât istoria criminală nordică.

Harald Ask nu credea defel că Thomas Ryer s-ar putea afla la Goteborg. Dimpotrivă părerea lui era că Ryer se refugiase probabil într-un orăşel din preajma lacului Sundan, nu departe de Goteborg, într-un peisaj suedez inaccesibil.

Pe Strada Mare, în orăşelul acela, se găsea şi patiseria Elsei Andersson şi Harald Ask credea cu convingere că Elsa Andersson nu era alta decât vechea ibovnică cu ochi verzi şi complice a lui Thomas Ryer, Olga Barkowa.

Cam în aceleaşi momente când eu stăteam şi cugetam la comunicarea Elinei la cafeneaua în aer liber din Piața Nouă din Stoekholm, Harald Ask cobora din autobuzul care tocmai oprise în fața frumoasei gări, acum închise, din orăşelul numit în mod obişnuit Sundan, în-trucât acesta era numele lacului din preajmă.

Harald Ask credea că mersese ore în şir numai prin pădure şi în consecință izbucni în râs în momentul în care autobuzul, la intrarea în orăşelul respectiv, redusese viteza în dreptul unui drum „cu pietriş unde pe un indicator din tablă, de forma unei săgeți, scria Pădurea cea 32 km. Că pădurea se putea numi chiar Pădurea nu-i trecuse vreodată prin minte şi

2D3

În plus i se părea ridicol că erau exact treizeci şi doi kilometri până la biserica din Pădure.

Dar asta era realitatea.

Niciunul dintre puținii pasageri din autobuz nu avu vreo reacție la râsul detectivului, dar dacă ar fi reacționat şi l-ar fi întrebat” de exemplu ce i se părea amuzant, atunci le-ar fi răspuns, într-o suedeză corectă, ce anume. Căci învățase să vorbească corect suedeza tocmai în răstimpul numeroaselor incursiuni ce fusese obligat să Ie întreprindă în țara noastră urmărindu-l pe Thomas Ryer.

Pe aceste meleaguri nu mai fusese însă niciodată, aşa că atunci când coborî din autobuz avea îndoieli că cel dt-al şaptelea simț, care-i spusese că Elsa Andersson putea fi Olga Bar-kowa, funcționa.

Poate că se. Bizuise prea mult pe acest al şaptelea simț al său.

Ei să fie al dracului, se gândi el. Împlinesc de curând şaptezeci şi şase de ani. Un detectiv norvegian bătrân şi dat la reformă, un fast copil minune.

Totuşi, continuă el să se gândească, Ryer nu e decât cu un an mai tânăr ca mine şi daică mai e în stare să facă nebunii o să fiu şi eu în stare să-l urăsc.

Şi să-l bag la puşcărie.

Opomi în sus spre Strada Mare. Se gândea la Olga cea cu ochii verzi. Cum o mai arăta? Râse.

Apoi se opri din râs. Se gândi la fostul lui camarad Knut Sund, mort cu patru ani în urmă, într-un accident de automobil, care ar fi

Putut fi pus la cale de ticălosul de Thomas Ryer. Escrocul.

Ar fi vrut să-i telefoneze lui Knut. Ar fi vrut să-i telefoneze vreunuia dntre vechii lui camarazi de pe strada Moller 19. Dar nu mai avea pe nimeni căruia să-i fi telefonat.

Nu se gândea că în momentul acela nici nu avea de unde să dea telefon. Deci, în primul rând o cameră la hotel şi apoi patiseria Elsei Andersson. Asta era situația.

Asta este situația, se gândi el când îşi dădu seama că trebuia să găsească o cameră la hotel, în orice localitate, aricit de mică ar fi ea, există măcar un hotel.

Ca urmare, Harald Ask îl întrebă pe un ‘ânăr unde era cel mai apropiat hotel şi tânăru.’. Îl privi lung, de parcă n-ar fi înțeles şi apoi îi spuse: Dar a ars până Ia temelie.

Cum? Întrebă Harald Ask.

O ştii prea bine, spuse tânărul. A ars complet. Cum mă vezi şi cum te văd.

Nu ştiam, zise Harald Ask.

De unde eşti? Întrebă tânărul.

Din Oslo, răspunse Ask.

Fir-ar al dracului, zise tânărul. Încearcă la Sanatoriu.

Şi unde e? Întrebă Ask.

La dracu, mai sus, răspunse t'nătul arătând spre vârfu. Rile unor brazi. Trebuie să iei un taxi.
Unde anume pe Strada Mare e patiseria Elsei Andersson? Întrebă Ask.
Chiar la mijlocul străzii, spuse tânărul. Lângă primărie. Dar ce vrei să faci acolo. Nu se serveşte decât cafea. Avem o pizzerie.
Unde aş putea mânca, întrebă Ask.
Oricum nu la Elsa. Are numai prăjituri din ovăz, spuse tânărul. Încearcă la Sanatoriu.
Unde pot găsi un taxi, întrebă Ask.
Avem o stație de taxiuri, spuse tânărul. Dar nu mai e nici o maşină. Singura care exista era în garajul hotelului când a ars. Trebuie să telefonezi la Pădurea. Vin ei să te ia! Am să te ajut. Mergem la patiserie şi telefonăm de acolo. Te ajut eu.
Bătrânul detectiv pensionar din Oslo îl cercetă acum atent pe tânăr. Erau tineri cu ochi albaştri sinceri şi părul blond pe care îi suspecta, însă ochii lui experimentați de detectiv nu-l cercetară bănuitor pe tânăr. Simțea că se putea încrede întru totul în tânărul acesta şi el avea nevoile de cineva din aceste locuri izolate pe care să se poată bizui.
Ochii lui observaseră rapid că băiatul purta adidaşi de o marcă germană. Albi. Adidaşi albi, pantaloni negri, călcați impecabil şi cămaşă albă. Fără cravată. Peste cămaşă purta un sacou gri-verzui şi acesta îi trezi interesul. Avusese şi el un sacou asemănător în primăvara anilor treizeci şi şase sau treizeci şi şapte. Fir-ar al dracului, începea să îmbătrânească.
Oare în ce an aveam şi. Eu un asemenea sacou? Se auzi spunând.
Poftim? Zise tânărul.
Aveam şi eu odată un sacou c? Al tău, spuse Harald Ask. Şi eu şi Knut Sund aveam sacourt ca aceste.
Chiar aşa? Se miră tânărul şi râse.
Dar în ce an? Se miră Harald Ask. În ce'an?
Sacoul ăsta l-a cumpărat bunicul meu când a împlinit patruzeci de ani, în anul o mie nouă sute treizeci şi cinci,

spuse tânărul. Mi l-a dat alaltăieri, când am împlinit optsprezece ani. Mai exact, eu l-am rugat să mi-l dea. Nu ştiu de ce. El e la azilul de bătrâni. Am găsit sacoul când s-a mutat acolo. Mi-a atras atenția tocmai când tata se pregătea să-l arunce. Tata voia să arunce toate lucrurile pe care moşul nu putea să le ia cu el, dar am reuşit să salvez sacoul. Aşa că de fapt l-am confiscat.

În timp ce tânărul vorbea, detectivul se uita prin jur. Se pare că orăşelul se afla pe o pantă care cobora spre un lac şi consta numai din această pantă pe care se găseau, d stradă pietruită şi scurtă, destul de largă având pe o parte calcanul urât al unei clădiri nou construite, care putea fi după părerea detectivului spatele urât al unui magazin universal şi pe partea cealaltă câteva barăci mari, galbene, de lemn. În sus spre vârful colinei erau case mici albe înconjurate frumos de verdeață. Desigur că orăşelul nu era mai mult decât această colină şi strada ce o străbătea şi care era probabil Strada Mare.

Deci acesta este Sundan, zise Harald Ask de parcă uitase complet că de fapt întrebase de sacou şi că tânărul tocmai îi răspunsese la întrebare.

Lacul se numeşte Sundan, zise tânărul. Oraşul se numeşte Sundanăs/dar i se spune întotdeauna Sundan.

Pare un orăşel plăcut, spuse Harald Ask-

* nas = istm (suedeză).

Oraşul nu e chiar atât de mic, zise tânărul ca şi cum Ask l-ar fi ofensat. De aici nu se vede mai nimic, dar e mai mare decât pare. Vreau să spun Oraşul propriu-zis. Comuna * e enormă, dar acum mă refer la oraş. Nu e chiar atât de mic. Să' fie al naibii, avem numai comune, nu mai avem nici un oraş.

Îmi aduc aminte precis, zise Harald Ask, că mi-ai spus că activitatea taxiurilor a încetat pentru că a ars un automobil în garaj.

Tocmai automobilul care făcea serviciul de taxi a ars, spuse tânărul. Dar se pot obține maşini. Aproape toți au maşini

personale, însă există şi taxiuri. Se poate telefona la Pădurea, la Societate. Poate că şi Sanatoriul are o stație de taxiuri. Trebuie să aibă. Nu ştiu precis. Nu sunt de aici. Sunt din Societatea. Din comuna Sundanăs, desigur, dar totuşi nu din oraş sau nu din oraşul propriu-zis de odinioară. Eu sunt 4in Societatea. Sunt trei mile până acolo.

Tânărul îi arătă în ce direcție.

Detectivul din Oslo privi în direcția indicată şi aceasta nu era exact dar aproximativ spre locul unde se ridica clădirea nou construită şi care Harald Ask presupusese că este un magazin.

Dar hotelul, întrebă Harald Ask, unde se găsea?

Acolo, spuse tânărul şi arătă în aceeaşi direcție ca mai înainte.

S-ar putea cumva ca focul să fi fost pus? Întrebă detectivul.

* In Suedia, comuna este o unitate administrativă largă cuprinzând şi oraşul.

S58

A fost o defecțiune la instalația electrică, zise tânărul. Cine să vrea să dea foc unui hotel vechi? Tata îi spunea întotdeauna Hotelul Municipal dar se numea Ramses. Fusese renovat recent. A ars până la temelie. A fost o nenorocită de defecțiune la instalația electrică.

Nu. Nimeni nu avea nimic cu Hotelul Ramses.

Când tânărul îl privi din nou pe fostul detectiv din Oslo constată că stătea de vorbă cu un am în vârstă. Care nu purta nimic pe cap şi avea un păr bogat, frumos periat, aproape alb. Era îmbrăcat într-un impermeabil de culoare albastră, îşi ținea mâinile în buzunare şi nu avea nici un bagaj. Tânărul nu putu să aprecieze ce vârstă avea. Peste şaptezeci, poate. Apoi îl privi în ochi pe Harald Ask. Pe bună dreptate, i se păru că se uită în două orbite negre adânci şi tânărul îngheță.

Ce-o fi văzut omul ăsta, se întrebă tânărul. Ce-o fi văzut?

Nu puteți fi din Oslo, zise tânărul. Nu vorbiți norvegiana.

Ba da, spuse Harald Ask. Dar profesia m-a obligat să vorbesc suedeza fără greşeală sau accent. Tot fără greşeală vorbesc şi norvegiana, Sunteți actor, zise tânărul bucuros. E clar că acesta este motivul pentru care sunteți aici. O să vorbiți la Bibliotecă. O să recitați versuri împreună cu Jerker Ellam. Mă duc şi eu acolo. Am venit în oraş să-l văd pe bunicudar la şapte voi fi la Bibliotecă să-l ascult pe Jerker Ellam. Va recitaversuri. Cum vă numiți?

Detectivul se gândea.

Cine dracu e Jerker Ellam? Întrebă el.

Fostul actor care călătoreşte prin țară şi recită poezii, zise tânărul. Apare deseori la teve. Joacă şi în filme vechi suedeze.

Nu sunteți actor?

Într-un fel, spuse Harald Ask. Adică am fost obligat să fiu, într-un fel.

Cine v-a obligat? Întrebă tânărul.

Thomas Ryer, răspunse Harald Ask fără să clipească.

Mergem la patiserie? Întrebă tânărul. Cum de ştiți de patiseria Elsei Andersson? Ştiți de ea că se află pe Strada Mare dar nu şi unde anume. N-ați mai fost pe aici niciodată. Am să vă ajut. Cum vă numiți?

Gribb, spuse Harald Ask. Da, mă cheamă Knut Gribb.

Eu sunt Eklund, zise tânărul. Mi se spune Sită.

III

DECI LA SFÂRŞITIjL lui mai o mie nouă sute şaptezeci şi cinci, în ultima săptămână a lunii mai din anul acela, era o vreme călduroasă de vară, cel puțin în ziua când beam câteva cafele espresso duble în Piața Nouă din Stockholm şi vorbeam cu tânăra italiancă Paula, tot gândindu-mă cum să interpretez scrisoarea despre decesul unchiului meu Georg.

Acum, în prima săptămână din ianuarie, doisprezece ani mai târziu, este neobişnuit de rece

Şi extrem de multă zăpadă şi toți cei care n-au murit încă au îmbătrânit cu doisprezece ani. Atât eu cât şi Paula. Micul restaurant italian există, încă, dar acum trebuie să stai frumos în local cu paltonul pe tine dacă vrei să bei un espreso

dublu. Şi eigur că vrei, deşi atunci nu mai poți fuma. Însă restaurantul acesta mi-e foarte la îndemână. Plec de la biroul meu din apropiere, de pe partea cealaltă a pieței, cu paşi mari şi sunt acolo într-un minut. Nimic nu s-a schimbat. Nici biroul meu şi nici micul restaurant italian. Nici Piața Nouă. Nici Paula. Nici eu.

De ce să mă schimb într-un interval atât de scurt?

De ce să povestesc lucruri şi întâmplări pe care am încercat să le prezint de atât de multe ori? Nu ştiu precis.

Având sentimentul că lipseşte ceva le repovestesc aşa cum mi le aduc aminte. Pentru a ajunge la ceea ce cred că lipseşte.

N-am ştiut niciodată ce lipseşte de fapt şi nu ştiu nici acum. Dar ştiu că lipseşte ceva.

Şi cu acest sentiment încerc să povestesc.

Deci mai am încă micul atelier de reclame din Piața Nouă şi el arată la fel ca înainte, ceea ce se poate spune şi despre micul restaurant italian.

Acum mă aflu în atelier. Înainte de Anul nou căutând ceva, ce-o fi fost nu ştiu, < am dat peste nişte scrisori vechi.

Printre ele era şi scurta scrisoare de la Elin despre moartea lui Georg. I-am recunoscut scrisul Elinei şi sub impulsul momentului am băgat-o în buzunar, am plecat de la atelier şi am

Rugat-o pe Paula să-mi aducă un espresso dublu.

Citesc din nou scrisoarea: „îți trimt câteva rânduri şi te anunț că fratele meu Georg a mu, rit. S-a simțit foarte rău în ultima vreme când a avut răni deschise la stomac.”

Ce s-a întâmplat după aceea?

Ce s-ar întâmpla acum dacă aş întreba-o pe Paula dacă să mă duc la înmormântarea unchiului meu sau nu?

Sunt convins că ea mi-ar răspunde ca atunci. Trebuie să întrebi o tânără suedeză.

Şi eu, eu mi-aş spune: Da, o să întreb o tânără suedeză.

Aşa am procedat atunci şi la fel am să procedez din nou.

Atunci:

În căldura plăcută de mai am făcut agale cei câțiva paşi până la birou, întreprinderea mea, cum o numesc şi i-am telefonat Hannei, încer-când să fiu cât mai calm.

Am primit comunicarea că Georg a murit, i-am spus. Ce face Elin. Ce faci tu?

Aşa, tu eşti, a zis Hanna.

Da, am spus. Eu sunt. M-am gândit să vin la înmormântare.

Noi am crezut că nu vrei să te deranjezi, a zis Hanna.

Am de gând să vin la înmormântare, am spus eu. Aveți ceva împotrivă?

Hanna a tăcut un timp. Apoi a zis: Mă gân-desc să vând. Am vândut. Acum poți folosi prilejul să cumperi de la Elin.

Şi unde o să vă duceți amândouă, am întrebat eu. Cine a cumpărat, nenorocitul ăla de fabricant?

Ne descurcăm, zise Hanna. Eu am vândut.

Fabricantului, am întrebat eu.

Nu, răspunse Hanna.

Nimeni altcineva nu mai cumpără ferme prin părțile alea, am spus eu.

Ba da, zise Hanna. Nu pierde ocazia. Cumpără de la Elin. Acționează.

Cumpără Skomakams!

Putem discuta toate astea când ne vedem, am zis eu. Vin la înmormântare. Consider că e de datoria mea s-o fac. Georg a însemnat mult pentru mine. Ştii şi tu cât au însemnat pentru mine şi Ibert şi Georg.

Dar la înmormântarea lui Ibert n-ai venit.

Am amuțit. N-am scos o vorbă câteva momente. O vedeam pe Hanna în fața mea, cum stătea în bucătăria ei, înaltă, tenace, răbdătoare, dar şi mândră. Nu suferea nici o nedreptate şi presupuneam că faptul de a nu mă fi înfățişat la înmormântarea lui Ibert îl considera ca pe o nedreptate răutăcioasă, îndreptată împotriva ei.

Şi Elin ce zice? Am întrebat eu. Vrea să vin?

Şi eu vreau să vii, a spus Hanna. Elin nu se simte prea bine. S-a chircit de tot.

Elin a fost întotdeauna micuță, am spus eu. Îmi amintesc că la început era mică şi grasă şi mai târziu că era mică şi slabă. Nu putea să ajungă şi mai mică.

Ba da, a spus Hanna. S-a mărunțit şi mai tare. Dar ne descurcăm. Nu e cazul nici să te îngrijorezi nici să te deranjezi.

Cum a fost cu Georg, am întrebat eu. A suferit?

Nu, mi-a răspuns Hanna. A fost foarte tăcut. După ce a împlinit optzeci'de ani a devenit tăcut. N-a suferit. Devenise taciturn. Ceva nu era în regulă cu el, aşa că a murit. Dar înainte a reuşit să-şi construiască o vioară. Ce să facă cu ea? Am întrebat eu. Nu ştiu, a răspuns Hanna. Dar stătea în atelier şi-şi construia vioara. S-a apucat de ea după ce a devenit taciturn.

Când e înmormântarea? Am întrebat eu. Vin şi eu. „

Încă nu ştim, mi-a spus Hanna. Trebuie vă telefonezi din nou.

Apoi nu ne-am mai spus multe. I-am promis că telefonez din nou a doua zi.

După aceea i-am telefonat Elinei. Dacă Hanna avea uşa bucătăriei deschisă şi ar fi putut să audă apelul telefonului şi ar fi avut timp să ajungă să răspundă în cazul că Elin nu-l auzea Totuşi n-a răspuns nimeni deşi am, sunat suficient de mult ca cineva să poată parcurge o distanță de treizeci de metri.

Apoi am pus receptorul în furcă. Ultima oară fusesem Ia Gărdstorp cu cinci-şase ani în urmă. Am. Stat atunci numai câteva ore. Eram împreună cu un prieten care conducea maşina şi trebuia să mergem la Goteborg cu o treabă. Închiriasem un automobil şi plecasem la drum. Undeva prin Smâland, prietenul meu a început să se felicite că era din Stock-holm şi că nu era nevoit să locuiască în vreo nenorocită de văgăună ca Granna, de pildă şi eu i-am spus atunci că Granna era un exemplu prost pentru ceea ce puteai numi o văgăună.

Câteva ciori, o stradă principală care e şi şosea şi pădure, spuse prietenul meu. E o văgăună.

După un timp i-am zis: Acum să faci cum îți spun eu pentru că vreau să beau o cafea! Când o să-ți spun s-o coteşti' de pe' această stradă asfaltată aşa să faci. Vreau să beau o cafea adevărată.

E vreo cafenea pe aici? Întrebă prietenul meu. *

Vreau să beau cafea de țară. Şi tu vrei la fel.

Avem timp!

După aproximativ o jumătate de milă de aici, i-am zis eu, o iei la dreapta. Şi apăi să mergi cum îți spun eu.

Sigur, îmi promise el.

Drept care o luarăm la dreapta. Spre nord.

Drumul era bun. Era o zi de vară uscata. Prietenul meu conducea.

După ce am parcurs trei mile şi jumătate numai prin pădure, prietenul meu îmi spuse: Unde naiba mergem?

Dacă mai facem încă trei mile şi jumătate, i-am zis eu, se termină pădurea şi ajungem într-o mică văgăună de țară, dar ca văgăună este totuşi o metropolă. Acolon-o să bei nici o cafea.

După ce ara ajuns la biserica din Sundanăs, i-am spus prietenului meu să meargă* pe Strada Mare până la stația de benzină şi să-mi urmeze apoi calm indicațiile.

Îmi promise. Dacă i se îngăduia să oprească şi să facă plinul. Preferabil să cumpere câteva bidoane de benzină în plus.

I-am îngăduit.

Acum o iei pe drumul cu pietriş, i-am zis eu arătându-i pe unde. După vreun kilometru sau cam aşa ceva ajungem la un drum mai îngust unde se află un indicator. Mergi încet.

Şi astfel am ajuns la indicatorul pe care scria: Pădurea cea. 32 km.

Ăstuia trebuie săfac o poză, îmi spuse prietenul meu. Un indicator care să arate spre pădure şi pe care să scrie Pădurea. Ce dracu altceva să scrie!

Indicatorul arată cât e până la biserica din Pădurea, zisei eu. Biserica e în sat. La început mergem în sat.
Am mers prin piciuro. Şi am ajuns la biserLu.
Acum o iei prin stânga bisericii şi pe un drum şi mai îngust şi mai mergi încă o milă şi jumătate.
Prietenul meu privi biserica. Aşa deci, asta e biserica din Pădurea, spuse el cu precauție.
Apoi făcu după cum îi spusesem. Parcurse bucata de drum respectivă şi se opri.
Şi acum? Întrebă el.
Acum o iei uşor, spusei eu. Trebuie să urcăm drumul ăsta de pădure din față.
Asta e o potecă de pădure, zise el.
Nu, spusei eu. Este drumul național. Te-ai zăpăcit.
M-am zăpăcit, zise el.
Eu nu, i-am spus eu. Sunt acasă. Sunt aproape acasă.
Aşa că pornirăm cu maşina pe drumul de pădure şi după un kilometru i-am spus: Gata, aici ne oprim. Restul îl facem pe jos.
Restul cui? Întrebă el.
Hestul drumului, răspunsei eu. Ne aflăm la extremitatea Pădurii. Aici sunt fermele mărginaşe. Nu se cade să descindem din automobil ca nişte snobi.
Am mai parcurs pe jos încă o jumătate de kilometru prin pădure şi am ieşit chiar la grajdul de vite de la Gărdstorp.
Ne-am dus şi am ciocănit la Skomakams.
Acolo ni s-a servit cafea în salon.
Am băut cafeaua. Hanna şi Ibert, Georg şi Elin, eu şi prietenul meu.
A fost ultima oară când l-am văzut pe frumosul meu unchi cu părul alb, Georg. Începuse deja să fie făcut. Ibert se plângea de unele dureri şi avea să tacă definitiv abia în anul următor. Elin se făcuse micuță. Hanna era ca de obicei. Se pare că nimic n-o atingea pe Hanna.
Hanna era înfuriată. La Fallet nu mai locuieşte nimeni, spuse ea şi arătă înspre pădure, pentru ca prietenul meu să

înțeleagă despre ce vorbea. Surkärret e pustiu, zise ea arătând spre o mică porțiune cu turbă şi spre pădure. Iar mai încolo, spuse ea, e Hokâsen, unde mai locuieşte cineva numai vara. Arătă spre un gard de piatră. Prietenul meu încuviință din cap.

Mă uitam la Ibert. Nu era atât de bătrân ca Georg, dar părea mai uzat. Sau mai epuizat, pe măsură ce Hanna îi arăta prietenului meu diferitele direcții în care se aflau gospodăriile unde nu mai locuia nimeni.

Ibert avea pe cap căciulița lui de sport. O purta întotdeauna. Şi în casă şi afară. Şi eu fac la fel. E o moştenire de la Gärdstorp. Şi nu

De la Îsobergen, cum se încearcă să se lase impresia uneori.

A fost ultima oară când l-am văzut.

Cam atât s-a întâmplat atunci. Eu şi prietenul meu am plecat în cele din urmă. Ne-am luat rămas bun, am mulțumit pentru cafea şi ne-am dus la maşină.

Prietenul meu devenise tăcut.

La intrarea în Goteborg, mi-a zis: Ce dracu fac oamenii ăştia la margine de pădure, la marginea Pădurii?

Nimic, am spus eu. Se descurcă.

Nu stânjenesc pe nimeni.

IV

DacA MAI EXISTA în țara noastră un local atât de intim ca o mică patiserie doar cu cinci mese pentru cel mult douăzeci şi două de persoane (în cazul că ar fi fost plină complet), unde să se servească numai cafea fiartă, slabă şi prăjituri de casă din ovăz, să aibă perdele în carouri alb cu albastru la cele două ferestre, ghivece cu muşcate aşezate pe un piedestal alb într-un colț şi un lucru atât de demodat precum câteva muşte banale, această patiserie este proprietatea Elsei Andersson. Ea ocupă parterul unei case albe din lemn, cu un nivel, construită probabil cândva pentru o croitoreasă cu magazin de mercerie care, ca şi Elsa, locuia la etaj şi avea prăvălia la parter.

Dacă mai există ‘o asemenea patiserie, a-tunci ea se găseşte pe Strada Mare, într-un oraş foarte mic sau în localitatea principală dintr-o comună importantă. In asemenea mici localităţi principale sau oraşe, pentru că se numesc totuşi Oraşe, Strada Mare duce întotdeauna de la staţia de benzină până la biserică. Străzile transversale fie coboară spre vreun lac, fie urcă spre înălţimi şi vârfuri de pădure iar două drumuri, unul spre stinsa şi altul spre dreapta, duc în afara oraşului. O străduţă transversală coboară drept spre o gară abandonată, din cărămidă roşie şi turnuleţe de culoare verde pal. În spatele gării se găseşte lacul mic, care străluceşte dacă vremea e frumoasă la sfârşitul lui mai, iar de cealaltă parte a lacului se vede o zonă de vile şi sere mari, pentru că acdio se află grădini de zarzavat. Aşa trebuie să fie. Toată zona de vile şi grădinile de zarzavat vor dispărea fireşte pe măsură ce se va construi cu timpul o autostradă. Nu e obligatoriu ca Strada Mare să rămână de circulaţie ci poate fi şi stradă pietonală. Atunci căsuţele de pe Strada Mare vor putea fi demolate pe ici-colo pentru a se contsrui o bancă, un magazin Domus sau o filială IKEA *

Aşa trebuia să fie. Oricum, aşa era în Sun-danăs. Zona de vile care se vedea de cealaltă parte a lacului se numea Năset. Ea nu făcea parte din ceea ce se chema oraş.

* Lanţuri de supermagazine

Oraşul era Strada Mare şi câteva străzi transversale. Pe Strada Mare se află undeva o piaţetă cu o primărie, o poştă, o secţie de poliţie şi în frumoasa casă albă cu un nivel, o construcţie distinsă din lemn, e patiseria Elsei Andersson. O patiserie foarte nerentabilă, dar ce importanţă are asta când Elsa Andersson era văduva fostului şef al poştei de la o răs-pântie nu prea îndepărtată din parohia Societatea şi cât se poate de înstărită! Are acum cincizeci şi cinci de ani. Şeful poştei era cu treizeci şi doi de ani mai mare şi când s-a căsătorit cu Elsa avea treizeci de ani iar tipul şaizeci şi doI. Li ghicise că avea bani şi că o să crape repede şi ghicise cât se

poate de corect. Vota cu orice preț să ajungă la oraş. Şi voia neapărat o patiserie a cărei stăpână să fie.

Şi a fost într-adevăr.

Elsa Andersson arăta foarte bine. Blondă, rotunjoară şi cu obrajii ca mărul amintea, când era în acțiune, de supracoperta unei cărți groase de bucate de pe vremuri, tipărită în o mie nouă sute douăzeci şi unu. Aşa arăta. Dar nu prea avea ochi albaştri. Erau verzi.

Era proprietara patiseriei de douăzeci şi unu de ani. Servea numai cafea şi prăjituri de o-văz şi la o solicitare specială putea servi şi un sandviş cu brânză.

Pe bună dreptate, era foarte mândră de patiseria ei.

Se născuse şi crescuse într-o gospodărie mică şi săracă situată în pădure şi a mers pe jos multe mile la vremea ei, numai ca să învețe să citească. După ce a învățat să citească

Plecat de acasă şi s-a angajat Ia şeful de poştă ca fată în casă. Asta ca un prim pas în drumul spre oraş. Şi după cum s-a spus, mai târ-ziu a ajuns la olraş. N-a privit niciodată în urmă. Nu era câtuşi de puțin sentimentală în ce priveşte casa în care a copilărit şi nu s-a mai întors niciodată pe acolo.

Acum locuia în oraş. Ieşea din când în când pe Strada Mare şi mergea spre biserică sau stația de benzină, în funcție de unde trebuia să se ducă, la poştă sau la bancă. Avea patiseria ei. Acolo se simțea bine. Acolo îşi petre-‘ cea vremea.

Şi sigură că avea clienți.

Deşi în momentul de față numai unul.

Dar acesta nu era oricine. Tdcmai atunci se afla în patiserie nu mai puțin decât, la timpul său, marele şi foarte aclamatul prim amorez al filmului suedez, Jerker Ellam. Nu chiar atât de aclamat în zilele noastre ca prim amorez, dar oricum bine cunoscut de ia radio şi teve şi fireşte chiar din vechile flime suedeze prezentate la televiziune, dar în acost din urmă caz trebuia să ştii dinainte că e vorba de ei.

Jerker Ellam se pensionase şi trecuse bine de şaptezeci, însă era bronzat, avea o mină sănătoasă şi încă mult şarm. Se spunea că se pensionase pe motiv de boală şi că cea mai mare

parte a anului locuia în Sudul Spaniei. Primăvara revenea totuşi întotdeauna acasă şi călătorea prin țară la biblioteci, şcoli, spitale, închisori şi alte case de nebuni şi recita poezii. De preferință poeziile pe care le scrisese el însuşi. Spunea că face asta pentru că îşi iubeşte țara şi voia s-o vadă de la sud la nord

În fiecare an. Probabil că era adevărat. Dar prabcbil că nici nu avea destui bani, cât i-ar fi trebuit. Recita poezii. Pentru că îşi iubea țara şi poeziile pe care le recita, dar avea şi nevoie de banii pe care îi scotea din asta.

Acum şedea la o masă şi încerca să rezolve cuvintele încrucişate din revista ‘ Lumea femeilor, mestecând o prăjitură de ovăz. Arăta de-a dreptul şic cu părul vopsit negrii, bronzat şi în puloverul col roule argintiu. Dintr-un principiu greu de înțeles purta întotdeauna pulovere pe gât, argintii sau albe. Se potriveau în orice situație şi la toate sacourile. Cămaşă şi cravată nu purta niciodată. Avea un trecut foarte proletar. Uneori, când ajungea la acest subiect şi recita poezii, devenea supărător de proletar, în sensul că totdeauna îşi plasa oopilăria în apropierea oraşului sau localității pe care le vizita, în locul cel mai pustiu şi arid pe care ți-l puteai imagina. În realitate era fiul unui director de studii de la un liceu din Västervik şi de fapt nu se confruntase ‘ cu greutățile vieții. Citise însă despre ele. Era. Social-democrat şi să fia al dracului dacă ascundea acest lucru.

Elsa Andersson îl privea. Râse. Râdea de propria ei sfiiciune. Să-l rdage sau să nu-l roage să-i scrie eâteva cuvinte în cartea de o-noare a patiseriei, pe care o cumpărase în urmă cu ani, dar nu i se ivise niciodată prilejul să roage pe cineva să-i scrie ceva în ea? Jerker Ellam era pur şi simplu cea mai vestită personalitate care intrase vreodată în patiseria ei.

Să îndrăznească?

O cunoaşteți cumva pe domnişoara Frâde-borg, întrebă pe neaşteptate Jerker Ellam. Yvonne Frideborg?

Sigur că o cunosc pe Yvonne, spuse Elsa Andersson.

Te poți bizui pe ea? Întrebă Jerker Ellam. Când îşi dădu seama că Elsa Andersson nu ştia ce să spună se apucă din nou de cuvintele sale încrucişate.

Că doar ce putea să spună Elsa Andersson? Sigur că o cunoştea pe micuța Yvonne Frideborg. Dar, din câte o ştia Elsa, Yvonne nu putea să aibă mai mult de şaptesprezece ani. De ce oare întrebase renumitul actor dacă se putea bizui pe o fată de şaptesprezece anii, cu părul roşu aprins, o frizură ciudată şi neglijent îmbrăcata? Ei, poate nu chiar neglijent, dar într-o zi Elsa Andersson o văzuse că purta un ciorap raşu şi unul albastru. Mei o fată decentă nu umblă cu un ciorap roşu şimnul albastru. Sau mai bine zis, nişte părinți onorabili nu permit aşa ceva. Sau nu ar trebui să permită.

Jerker Ellam îşi consultă ceasul.

E cert, spuse el. Nu te poți bizui pe domnişoara Frideborg.

Cum aşa? Întrebă Elsa Andersson.

Nu cred că mai vine, zise Jerker Ellam. Mai este vreo patiserie pe Strada Mare?

Nu, răspunse Elsa. Sigur nu mai este.

Ar fi trebuit să fie deja aici, spuse Jerker Ellam. Ora se respectă, asta se învață la timpul său.

Trebuia deci să o întâlneşti aici, zise Elsa încet.

Aşa a promis, spuse Jerker Ellam. Aşa mi-a spus qând mi-a dat telefon. Încerc întotdeauna să fiu amabil.

Care va să zică fetița Frideborgilor a îndrăznit să-i telefoneze marelui Jerker Ellam şi să-şi dea întâlnire cu el la patiseria ei, adică a Elsei Andersson.

Elsa Andersson cugeta.

Mai vreți puțină cafea? Întrebă ea.'

Nu ştiu, zise Jerker Ellam. Mai aştept puțin. Trebuie să vină.

Mi-a telefonat, spuse Jerker Ellam. Părea tânără. Sunt întotdeauna amabil când e voroa de jurnalişti. În special cu cei tineri. Dar ce drscu, să vină la ora stabilită.

Dar nu cred că lucrează la ziar, zise Elsa Andersson.

Pa da, spuse Jerker Ellam. Am vorbit cu redactorul şef. I-am prosmis că-i acord un interviu domnişoarei Frideborg. Dacă o

doamnă tânără îmi telefonează şi mă roagă să-i acord un interviu atunci verific dacă doamna respectivă e într-adevăr ziaristă.

Poate că nu şi-a însuşit încă disciplina de ziar.

Ia uite, se gândi Elsa Andersson. Yvonne lucra la ziar. Ei şi. Trebuia neapărat să caute şi sa aducă cartea de onoare. Şi să-i ia un autograf. Sau, dacă nu îndrăznea să-i propună ea, s-o roage pe Yvonne să-i ceară un autograf. Trebuia să se ducă neapărat să caute cartea de onoare.

Închipuie-ți: Jerker Ellam se afla în patiseria ei şi urma să i se ia un interviu. Asta

Însemna că va fi şi fotografiat tot în patiseria ei.

Elsa Andersson îşi şi imagina fotografia mărită şi înrămată a lui Jerker Ellam atârmând în locul tabloului căprioarei, cu dedicația: Elsei de la Jerker Ellam. Mulțumesc pentru cafea! Aşa ar trebui. Ceva în genul ăsta.

Păcătoase muşte, zise Jerker Ellam.

În momentul acela se deschise uşa şi Edsa Andersson îl văzu pe tânărul Sită Eklund ți-nând uşa deschisă pentru cineva şi Yvonne Frideborg intră în fugă. Se duse țintă la Jerker Ellam, care se ridică.

Vă rog nespus de mult să mă scuzați, zise Yvonne. Dar maşina fotografului a rămas în pană. Am alergat o jumătate de milă. În dimineața asta am mai avut o sarcină de serviciu, îmi pare rău.

Ia loc domnişoară Frideborg, spuse Jerker Ellam. Liniştiți-vă, avem timp. Se rezolvă.

Ne mai dați o ceaşcă de cafea?

Tânărul Eklund rămăsese la uşă, pe care o ținea deschisă şi Jerker Ellam îi spuse prietenos: închide uşa, tinere. Să nu mai intre şi alte muşte.

Apoi văzu că tânărul îi ținea uşa deschisă unui bărbat în vârstă, într-un balonzaid.

Scuzați-mă, zise el. După aceea se întoarse spre domnişoara FrideboTg şi îi spuse că putea să înceapă să-i pună întrebări. Să nu-i fie teamă să întrebe. Orice început e dificil.

Înțeleg că sunteți nouă în profesie, zise el.
Aşa e, spuse domnişoara Frideborg.
Bună Elsa, zise Sită. Am întâlnit un străin care are nevoie de ajutor. Trebuie să dăm câ-teva telefoane.
Apoi se uită la frumoasa Yvonne, pe care o plăcuse întotdeauna, mirându-se cine putea fi moşul cu care stătea la taifas. Ea îl văzuse doar, putea să-l salute.
Aceasta este patiseria Elsei Andersson, spuse Sită. In față o aveți pe Elsa însăşi. La masă stă Yvonne Frideborg şi.
Jerker Ellam, zise Jerker Ellam.
Şi eu sunt Knut Gribb, spuse Harald Ask.
E din Norvegia, zise Sită. Trebuie să telefonăm la Sanatoriu. Nenorocitul ăla de hotel a ars, nu.
Sunteți norvegian, întrebă Jerker Ellam.
Da, răspunse Harald Ask.
Jerker Ellam se ridică. Recită în noirvegiană:
În strada Moller nouăsprezece Veghează-ai noştri neîncetat. In luptă pentru libertate Ei viața şi-au sacrificat.
Harald Ask îşi ridică cu precauție privirea şi se uita şi parcă nu se uita la Jerker Ellam.
Te salut frate, spuse Jerker Ellam.
Harald Ask încă nu se uita la actorul suedez. Asculta. Vocea acestuia aducea a ceva cunoscut.
Thomas Ryer, se gândi'el.
Thomas Ryer era singurul care putea fi atât de obraznic să se dea drept actor suedez şi la fel ca şi el însuşi să vorbească excelent suedeza. Şi norvegiana.
Mulțumesc, zise Harald Ask timid.
Rămânem să bem o cafea, nu? Îi spuse el apoi lui Sită.
DUPĂ CE MI-AM PIERDUT orice speranță de a o mai găsi pe Elin am rămas multă vreme la birou privind în gol.
Biroul se potriveşte de minune să stai şi să priveşti în gol. Este o fostă sală de clasă, cu podeaua acoperită de linoleum, cu pereți albi şi trei ferestre. Anume construită pentru a sta şi privi în gol, cum sunt toate sălile de clasă. Din când în când sună câte cineva şi mă întreabă dacă am vreo ideea bună, dar

nu am niciodată idei bune. Însă pot face un proiect de reclamă, la comandă, când mi se dă vreo idee. Dacă telefonează cineva şi mă întreabă dacă pot desena un animal micuț şi nostim nu sunt' în stare, dar dacă mă roagă să desenez, de exemplu, un porc simpatic, asta pot. Când mi se cere un animal nostim, aş putea, nu, să propun un porc. Dar nu e treaba mea. E treaba celui ce-mi face comanda să-şi aleagă animalul pe care îl doreşte.

Aşa că nici nu prea am mult de lucru.

Stau şi privesc în gol.

După ce am vorbit cu Hanna şi după ce am încercat în mai multe rânduri să prind la telefon Skomakams, încât Hanna ar fi putut să răspundă ea dacă ar fi vrut, am stat privind în gol neobişnuit de mult timp.

Locuiesc acolo, deşi se spune că nu am voie. Am auzit că cineva i-a spus-o cuiva. Mie nu mi-a spus încă nimeni nimic despre asta. Şi nici despre altceva.

Tu ai casa ta, îmi zisese Hanna.

Da, Hanna, am casa mea.

Stau cu căciulița de sport pe cap, ca Ibert şi privesc. Aşa cum stătea el duminicile pe zidul de piatră şi privea în gol. Sau cum stătea ascuns în celelalte zile pe vreun buştean şi privea. La turbărie, la loturi, în mlaştina de lângă transfolrmator, în grajd, în fânărie, în magazia de lemne şi uneori chiar în pădure.

Hărnicia nu se poate concepe fără momente de odihnă completă. Altfel e apăsător să-l simți pe Martin Luther încontinuu pe urmele tale.

Şi eu am moştenit hărnicia, să nu creadă altcumva.

Hărnicia, mulțumirea şi credința că totul durează la infinit, amin. În orice caz nu există altă soluție.

Dacă munca şi odihna nu sunt soluția.

Ca să reuşeşti în viață există o altă cale. Afacerile!

Banii nu sunt o soluție dar o cale ca să prosperi. Dacă crezi în asta trebuie să faci afaceri. Să cumperi şi să vinzi.

Fac şi eu uneori afaceri. Cunosc o mulțime de lucruri despre cărți. Cutreier anticariatele şi descopăr câte ceva. Cumpăr ifetin câte o carte, poate neînsemnată, pentru că ştiu în ce parte a țării pot să vând această carte aparent neînsemnată şi să obțin eventual de zece ori mai mult. Cumpăr rarități deosebite de la anticariate care nu se pricep la, rarități deosebite şi le vând unor colecționari care le apreciază. Ai nevoie de cunoştințe şi răbdare, dar câştig bani.

Şi este ceva care se moşteneşte. Simțul meu pentru afaceri este moştenit. Nu are nici

Legătură cu Martin Luther, l-am moştenit de la bunicul sau de la stră-străbunicul meu.

La Gărdstorp, la marginea parohiei care se numeşte Pădurea, se află, dacă treci pe lângă un arbore de zadă şi mai cobori câteva sute de metri spre nofrd, un transformator şi chiar aici la transformator e locul unde Pădurea se învecinează cu alte două foste parohii, care acum fac parte din comuna Sundanăs, una se numeşte Societatea şi cealaltă Loturi. În parohia Loturi s-a născut tatăl meu, la o fermă țărănească răscumpărată de la stat şi care se numea Hokâsen.

Hokâsen era mai lăturalncă decât Gărdstorp, în parohia în care aceasta din urmă se afla, dacă prin lăturalnic se înțelege a fi destul de departe de biserică şi chiar de şcoală.

Bunicul meu fusese negustor ambulant şi călătorea mult prin district. Pentru el nu existau granițele parohiilor. Un negustor ambulant şi un om de afaceri adevărat trebuie să se ridice deasupra oricărei frontiere.

Tatăl meu a avut nouă frați şi patru surori, toți cu un simț moştenit pentru afaceri.

Tatăl meu visa să aibă un magazin sătesc, un vis care avea să-l ducă departe de Loturi. Pentru început la prima răspântie, apoi la o răspântie mai mare în Societatea, după un timp la Sundanăs şi apoi drumul a fost deschis spre bani mulți la Stockholm. Dar s-a întâmplat ceva care l-a făcut să

ajungă pe strada Duvnas, în cartierul proletar Sodermalm din Stockholm.

Unde am ajuns şi eu.

Şi mama.

Poate că am mai mult în comun cu Paula de la micul restaurant din Piața Nouă decât s-ar putea crede. Amândoi suntem copii de imigranți.

Indiferent cu ce s-ar fi ocupat tatăl meu era negustor trup şi suflet. Când uneori nu era în formă şi nu avea de lucru primea orice muncă.

— Dar tot negustor rămânea.

A dovedit acest lucruânvățându-mă de mic cum să fac un cornet. Nu te puteai numi comerciant dacă nu erai în stare să faci un cornet.

Viitorul şi bunăstarea depindeau de abilitatea de a confecționa un cornet, a-l umple cu ceva şi a scăpa de el. Nimic mai mult decât atât.

Nu marfa ci ambalajul merită efortul.

Eşti ceea ce eşti. Şi eşti ce ai ajuns să fii.

Da, Hanna, eu am casa mea.

Hanna vânduse.

Cui? Cine dracu putea să-şi imagineze că s-ar fi găsit măcar un sezonist interesat în căsuța ei, ca locuință de vară?

Şi eu să cumpăr deci Şkomakams. Şi cu. Cine să mă învecinez?

Şi ce să fac cu o asemenea căsuță.

În zece ani Gărdstorp o să crească în valoare din nou. Eram sigur.

De ce nu mi s-a oferit să cumpăr ş (i Gărdstorp şi Şkdmakams? Şi unde aveau de gând să se ducă, Hanna şi Elin? Nu Ic puneam o asemenea întrebare. Mă întrebam doar eu însumi îi* timp ce priveam în gol.

Dacă Hanna şi Elin ar fi fost în siguranță aş fi cumpărat Gărdstorp cu terenul aferent şi

Cele două hectare ale Skomakams, aş imprej-mui cum se cuvine cei douăzeci şi opt de acri I pe care le au în total şi aş

dealara zona in-‘ terzisă pentru particulari.
Nimeni, nimeni, absolut nimeni nu mai avea ce căuta acolo.
Cui să-i telefonez? Trebuia să aflu mai mult. Nu numai despre înmormântare. Trebuia să aflu de ce au vândut Gărdstorp şi nu Skomakams, care se găsea chiar în mijlocul Gărds-torp-ului originar.
De ce devenise Elin atât de mică?
Şi cât de mică?
Cizmarul din Sundanăs fusese unchiul meu. Murise dar avea un fiu. Ce se întâmplase cu el nu ştiam.
Cizmarul din Năset fusese şi el unchiul meu. Murise. Avea doi copii. Ambii muriseră. Nu împliniseră nici măcar patruzeci de ani. Şi nici cele două surori ale mele n-au atins această vârstă. Am mai fost şi înainte la înmormântări.
Totuşi nu neinvitat. Mi s-a spus să vin.
Acum, pentru Georg, nu trebuia să mă deranjez. De ce nu mi s-a spus să vin?
Ar trebui să mă duc?
Totuşi!
Să întreb o tânără suedeză. O fată.
Deoarece Elin devenise atât de mică, poate că trebuia să întreb o fetiță.
În ziau aceea frumoasă de mai din acel an aveam o fiică do nouă ani.
Annika.
Nu fusesem căsătorit cu marna Annikăi din cauză că ea n-a vrut să se căsătorească cu
Mine. A vrut să se căsătorească cu altcineva cu care s-a şi căsătorit. A dorit totuşi s-o aibă pe Annika şi cel cu care s-a căsătorit a vrut şi el acest lucru.
Mențineam unele legături atât cu Annika cât şi cu mama ei şi tatăl ei vitreg. Nu era nici o problemă în privința asta.
I-am telefonat tatălui vitreg al Annikăi, care, fiindcă veni vorba, conduce un birou important de anunțuri şi din când în când îmi dă câte ceva de lucru. Uneori mă sună şi mă

întreabă numai ce mai fac sau îmi vinde câte un pont despre unde aş putea găsi eventual o1 carte pe care ştie că o caut.

Îl cheamă Kurt. I-am telefonat lui Kurt, spunându-i: Am de gând să fac un drum la nişte rude în vârstă care locuiesc pe lângă G6-teborg. Sunt bătrâni şi abia se mai țin şi m-am gândit să-i văd şi să le strâng mâna, Aşa în glumă. Numai vreo săptămână. Crezi că Annikăi i-ar face plăcere să meargă şi ea?

Te duci la țară, nu? Întrebă Kurt.

Da, i-am zis eu. Crezi că ar amuza-o şi pe Annika?

La țară e întotdeauna interesant, a zis Kurt. Vaci, porci, cai şi aer curat. Cred că e interesant.

Da, am spus eu. Dacă tot trebuie să mă duc ar putea să meargă şi ea. Dacă vrea, bineînțeles. Poate vorbeşti tu cu Annika.

Mama ei s-ar putea să aibă rețineri.

Personal cred că e ‘o idee strălucită, zise Kurt. Ştii, acolo unde ne ducem noi vara, vezi vacile numai în nişte nenorocite de remorci

Trase de tractoare. Nu mai sunt țăranii de odinioară, care lucrau la cariere de piatră ți o duceau greu. Îți pot aproape garanta că Anni-kăi o să-i placă să vadă cum e cu adevărat la țară. Vreau să spun undev-a unde să nu fie exploatări mari şi mizerabile. Unde vac.’ile ies la păscut şi oile mestecă iarba, porcii grohăie şi câte un moşneag amărât taie lemne în pădure. N-avem ce să mai vorbim. O să meargă. Şcoala nu s-a terminat încă, dar se poate aranja.

Deci te ocupi tu de asta, am spus eu.

Sigur că da, zise el.

Dacă Kurt promite că se ocupă de ceva atunci o face sigur.

Şi cu mine cum rămâne?

Îmi făceam socoteala că dacă plec împreună cu Annika cel mai bine ar fi să dormim la hotel în Sundanăs şi să mergem cu taxiul până la Gărdstorp în fiecare dimineață şi să încercăm să le ținem de urât Hannei şi Elinei cât putem de bine în cursul zilei iar apoi să ne – întoarcem din nou la hotel.

Annika putea să se întâlnească cu unele rude de-ale mele şi să-şi aducă aminte mai trâziu de ele, dar poate că nu era cazul să le deranjez mai mult pe bătrâne. Dacă stăteam la hotel nu mai erau obligate să ne invite la micul dejun, la cină sau să ne pregătească paturile să dormim.

S-ar putea ca Annika să se plictisească rău stând numai pe scaun – că ce poți să faci când tăifăsuieşti cu nişte babe? Am telefonat la informații şi am obținut numărul de telefon al hotelului Ramses din Sundanăs. Dar acolo nu răspundea nimeni.

Am telefonat din nou la informații, de unde mi-au spus că habar n-au de ce nu răspunde numărul. Că nu mai exista alt hotel.

Că singura soluție era să mai sun. Poate că în momentul acela era aglomerație şi nu mai aveau timp să răspundă la telefon. Auzi, aglomerație în Sundanăs!

Atunci m-am hotărât s-o sun pe Elsa.

Am o vară din partea tatălui care se numeşte Elsa. Are o patiserie. Patiseria Elsei An-dersson. *

Am format numărul Elsei.

VI

Ii ARALD ASK se aşeză discret şi cu băgare de seamă la c* masă pe colț din patiseria Elsei Andersson. Rămase cu balonzaidul pe el şi îşi aprinse o țigară. Stătea cu spatele la Jerker Ellam şi la Yvonne Frideborg1.

Se gândea.’

Sită Eklund, dimpotrivă, nu se gândea. Fără nici un fel de sfială se dusese şi dăduse mina cu Yvonne şi-l salutase de asemenea şi pe marele actor Jerker Ellam. Acesta din urmă nu era important pentru el. Pentru el era importantă Yvonne.

Sită ştia că Yvonne lucra la ziar şi că voia să ajungă ziaristă, aşa că nu se dusese să o salute cu intenția de a deranja. O făcuse pentru a se uita mai îndeaproape la actor şi pentru a constata că, în ciuda şarmului său vestit, era totuşi prea bătrân pentru Yvonne.

Şi totuşi nu era sigur.

Apoi comandă cafea şi prăjituri şi se aşeză în fața celui pe care îl ştia drept Knut Gribb?
Ask vru să-i ofere o țigară, dar el refuză.
Sită stătea în aşa fel încât putea s-o supravegheze atât pe Yvonne cât şi pe distinsul actor.
Harald Ask era tocmai pe punctul de a spune ceva, sau poate Sită Eklund sau poate domnişoara Frideborg sau chiar gazda intenționa să spună ceva. Greu de ştiut. Oricum nimeni n-a mai spus nimic. Acum vorbea Jerker El-lam.
Şi vorbi astfel:
Un lucru să-i fie clar domnişoarei Frideborg şi anume că eu îmi iubesc țara. Îmi place să călătoresc de la Ystand, în sud, până la Ha-paranda, în nord, în îung şi-n lat, când aici, când în altă parte, să recit şi să învăț. Ştii cu şcoala nu termini niciodată, mereu ai de învățat. Toată viața trebuie să mergi la şcoală. Sunt extrem de bucuros mai ales când revin pe aceste meleaguri ale copilăriei mele. Aici ara crescut, în pădurile întinse de pe dealurile din nordul acestui frumos oraş. Aici mi-am făcut educația.
Tatăl meu a avut de timpuriu nevoie de ajutorul meu, pentru că noaptea făcea mangal şi ziua fierbea smoală şi cât eram de mic aveam grijă să nu ia foc cuptorul de mangal şi ca smoala să fie potrivit de neagră. Erau vremuri grele, micuță domnişoară, nu zile dulci ca în luna de miere. Erau zile de sare. Carnea de porc americană era numai sare şi sare punea omul în cafea. De zahăr nici vorbă. In vremurile alea trebuia să te. Descurci cum
Puteai şi se întâmpla ca mâncarea să nu ne ajungă iar apa abia să se prelingă în vreun şanț. Întunericul şi frigul ne însoțeau pretutindeni şi numai ce te prindea somnul că trebuia să-i dai apă calului sau s-o mulgi pe Joiana de cu noapte, la patru în zori. Asta însemna să sari din culcuş pe la trei şi jumătate, sau cam aşa ceva, să încerci să aprinzi focul în vatră ca să aibă bunicul apă de cafea şi ciorapi uscați când se scoală. Putea să pară ursuz şi aspru dar în pieptul lui bătea o inimă de cărbunar. Tata muncea cu ziua la Hamiltoni

şi mama trudea la una din marele turbării şi căra turbă. De pantofi nici nu putea fi vorba. Puteai oare să spui că ai picioarele sensibile când striga bunicul să-i aduci cleştele de zimţuit ferăstrăul sau când venea controlorul alergând prin pădure să verifice cât de grasă e smoala? Şi| dacă era ceva ce nu-i convenea trebuia să te ascunzi dacă nu voiai să simţi minerul de Ia seceră pe spinare. Dacă punea mâna pe tine luai o scărmăneală zdravănă şi seara trebuia să înveţi catehismul. Sunt social-demofcrat de la vârsta de trei ani şi jumătate. Eu am văzut nedreptăţile. Am văzut ce a avut de dus poporul ăsta pe umerii lui amărâţi. Jugul, de exemplu. Luai jugul şi te duceai să aduci apă de la râu dacă ţi se poruncea. Şi să fie sigură domnişoara că ţi se poruncea. Cine-şi închipuia atunci că oa-menii de aici din pădure aveau să ajungă vreodată să decidă asupra sorţii lor şi cu pantofi în picioare să se ducă la localul de vot şi să voteze împotriva nedreptăţilor! ^Jimeni, nimeni. Bunicul ducea plutele cu lemne pentru Companie, ziua şi

Noaptea şi iiu se punea problema să ai sfrn-bete libere. Duminicile erau zile de rugăciune dar trebuia să păzeşti şi cuptorul de mangal. Smoala putea să dea în foc. Trebuia să fii cu ochii în patru. Când nu aveai de supravegheat cuptorul cu smoală se găsea oricum ceva de făcut în gospodărie. Pentru că pe vremea aia era oricând nevoie de tine să faci ceva. Într-o zi la seceră, în altă zi cărai snopii la uscat. Mama muncea la turbărie şi tata rânea în grajdurile moşierului. Îşi rupea şalele de muncă. Cot la cot oamenii împingeau la plug şi arau. Încovoiaţi spre pământ. Un pământ care nu rodea nimic. Nimic. Puţinul care-l dădea era necesar pentru sământă. Se culegeau poame şi conuri. Fructe şi măceş şi toate roadele pădurii, că imediat te trezeai că vine iarna cea lungă. Şi tottuşi pot să afirm că niciodată n-am fost mai fericit ca atunci când eram pe aceste biete meleaguri, n-am cuvinte să mă exprim mai frumos.] Vfa-şina de tocat paie mergea întruna, zi şi noapte, iar când supravegheai maşina trebuia să scoţi turbă. Niciodată nu aveai o clipă de răgaz, să răsufli

puțin. Nu ştiu să ne fi jucat şi noi vreodată ca alți copii. Puteam numai să ne dăm frâu liber fanteziei şi asta m-a ajutat de multe ori pe scenă. Da, aşa e, puteam să visăm. Ni se permitea, pentru că nu te vedea nimeni. Dacă n-am fi avut parte nici de asta ar fi fost prea sumbru. Da, prea sumbru, îmi curgeau de multe ori lacrimile când lucram la întinsul sârmei sau când stăteam în genunchi în magazia unde se făcea bere şi se aprindea vatra. Toți eram frânți de oboseală.

Unii se întindeau direct pe țarină iar alții învățaseră să doarmă în picioare sprijinindu-se în furcă. N-aveai linişte, căci gardurile erau şubrede şi bufnițele şi țânțarii şi alte drăcovenii, că nu le pot spune altfel, ne muşcau pe unde ne strângeam şi noi copiii de țigan să înoptăm. Noi copiii de smolari eram de condiție joasă, ca țiganii şi iugoslavii. Fără nici o deosebire. Da şi bărbații şi femeile erau tratați ca turcii. Mama mea plângea în picioare pe turbă iar în jur iarba – neagră şi tufele de mure înfloreau nestăvilite – era vremea să te aşezi şi să. Pregăteşti malțul. Mereu era câte ceva de făcut. Grăpam şi făceam năvoade. Era minunat. Uneori viața aceasta printre atâtea pietre, vaci aftoase şi cai bătrâni bolnavi de gurmă avea o oarecare gingăşie, de parcă ar fi existat o poezie în toată mizeria aia. Atunci, în vremea aceea, era la noi cum e acum în aşa-numita lume a treia. De aceea sunt eu împotriva războiului. Împotriva înarmărilor şi a exodului marelui capital. Îți vine să crezi că se vrea să se treacă sub un văl de tăctere toată această mizerie despre care v-am vorbit, toată sărăcia în care trăiam, dar nu e bine. Vremurile acelea trebuie scoase la lumină. Atunci şi acolo, adică aici, s-au născut bărbații şi femeile care s-au ridicat mai târziu împotriva oligarhiei şi au biruit. Tatăl meu şi Hjâlmar Branting * munceau şi făceau agitație în spatele fiecărei vânturători. Era o acțiune primejdioasă. Aproximativ cum ai fi

* Hjalmar Branting (1860-1925) om politic suedez, ‘ lider al Partidului Social-Democrat din Suedia, unul dintre conducătorii Internaționalei a Ii-a.

Astăzi. Pentru Mao. Aproape la fel de primejdios. Oamenii se adunau în şuri şi poduri şi-i ascultau pe curajoşii agitatori iar Kata Dals-trom * şi alte slujnice alergau prin pădurea de scoruşi şi cântau cânteoe pline de dor de libertate. Dihănjile urlau şi te muşcau. Lupii urlau la lună şi trebuia să fii cu ochii în patru. Pe vremea aceea nu era vopsea roşie şi, pentru bătrânj. Locuiau în cocioabele lor cenuşii şi le ajungea zăpada până peste urechi. Bodârlăii țipau deasupra lacurilor şi ulii se' abăteau asupra sărmanelor orătănii. Puricii şi păduchii se țineau scai de copiii țăranilor. Febra aftoasă făcea ravagii şi mulți dintre no'i au murit de boala engleză. Boala spaniolă. Tuşea finlandeză şi bolile din Hongkong. Epidemiile, se țineau lanț şi regele stătea orb pe tronul său în palatul din Stockholm. Noi copiii nu rî-deam niciodată pentru că asta se putea vedea. Umăr la umăr cu Astrid Lindgren, mama mea era obligată să usuce polen şi să lucreze la urzitor de dimineață pjnă seara. Zidurile de piatră se înmulțeau. Nu era voie să r'ămână nici o piatră pe ogoare. Se poate spune că pe vremea aceea zidul de piatră era simbolul poziției sociale.

Laptele era albastru ca cerul limpede şj pâi-nea avea gust de scoarță de copac şi de răşină. Despre unt auzisem numai vorbindu-se. Ştiam, atât că e gălbui. Aveam, nouăsprezece ani când am mâncat unț prima oară. Ca să nâ mai. Spun când am. Mâncat o roşie. Eram bărbat în toată firea. Aşa că pe scenă m-am descurcat întot-

* Katarina Dalstrom (1858-1923), luptătoare comunistă din Suedia.

Deauna fără regizor. Sunt mândru de asta. Scrie domnişoară. Mândru! Mândru, ăsta da cuvânt. De aceea cutreier astfel iubita mea țară şi recit şi eu ce pot pentru a aduce bucurie oamenilor. Da, numai bucurie.

Sunt bucuros., Scrje, domnişoară: Jerker EUam se întoarce cu bucurie pe meleagurile din ale cărorrădăcini se trage sufletul său.

Adică meleagurile acestea. Comuna Sun-daniis.

Şi Jerker Ellam bătu cu pumnul în masă.

Apoi se uită la ceas.
Păi nu mai pot rămâne. Plec, spuse el. Peste câteva ore urc pe’ scenă. Trebuie să mă odihnesc. Disciplina.
Se ridică.
Doamnelor, respectele mele, zise el. La revedere domnilor.
Şi plecă.
Oh, fir-ar al dracului, spuse, Yvonne. Fotograful n-a reuşit să mai ajungă.
Oh, fir-ar al dracului, spuse Elsa Anders-son. N-a semnat în cartea de onoare.
Yvonne se mută acum direct la masa unde Sită şi Harald Ask stăteau cu „sufletul la gură.
O. Să încerc să scot ceva din tot ce mi-a povestit, zise Yvonne. Vorbea ca bunicul.
Vorbea exact ca la teve, spuse Elsa Anders-son.
Chiar lucrați la un ziar? O întrebă Harald Ask pe Yvonne. ‘
Da, răspunse Yvonne.
Ce cunoaşteți în legătură cu incendiul? Întrebă Harald Ask. Tânărul Eklund, aici de față, mi-a relatat că a avut loc un incendiu.
A fost ceva la instalația electrică, zise Sită.
Chiar aşa a fost? Întrebă Ask cu blândețe.
Domnul Gribb crede că focul a fost pus, spuse Sită.
N-am auzit aşa ceva, zise Yvonne. Deşi la început a ars mocnit. Toți oaspeții au reuşit să iasă afară.
Bărbatul care v-a vorbit avea părul vopsit, spuse Harald Ask. Şi dumneavoastră îl aveți la fel, adăugă el.
„Yvonne Frideborg râse dar râsul îi îngheță. Înd îl privi pe Harald Ask în ochi.
Cine e omul ăsta? Se întrebă ea. Poate că e prima oară când. Mă uit drept în ochii unui’ bărbat. * ‘
Actorii bătrâni îşi vopsesc întotdeauna părul, zise ea calm. Nu, nu ştiu de ce.
Ați scris despre incendiu, întrebă Ask.
Eu n-am scris, spuse Yvonne. Dar s-a scris foarte mult în ziar. Aici, de altfel nu se în-tâmplă prea multe.

Dar nu s-a scris un rând despre bătrână, zise Sită. Aceea pe care am găsit-o eu moartă.

Despre care bătrână moartă? Întrebă Yvonne.

Am găsit o bătrână moartă, zise Sită. Am găsit-o când m-am dus să văd dacă trăieşte.

Nu mi-ai pomenit nimic despre asta, zise Yvonne.

Credeam că ştie toată lumea, spuse Sită surprins.

Unde ai găsit o bătrână moartă? Întrebă Elsa Andersson tăios.

Stătea într-o căsuță lingă Loturi. Do fapt nu eu am găsit-o, zise Sită. Însă eu am găsit-o moartă. ‘. -

Mă duc să-l ascult pe Jerker Ellam, spuse

Sită. Poți să vii şi tu cu mine, Yvonne. Iar după aceea am putea să mergem undeva.

Unde să mergem? După ce a ars hotelul, zise Yvonne.

Să telefonez la Sanatoriu şi să rețin o cameră? Îl întrebă Sită pe Harald Ask.

Da, răspunse Harald Ask. De altminteri merg şi eu la recital. N-am putea merge împreună? Aş dori să vă invit undeva la masă. Comandă o cameră şi sună după un taxi.

Tăn incendiu, o bătrână moartă! *

Harald Ask’se gândea.

Descoperise deci ascunzătoarea lui Thomas IRyer, unde îşi dosise fără îndoială bunurile fur’ate. Asta era cu siguranță ascunzătoarea dar nici prin cap nu i-ar fi trecut vreodată să-l caute pe marele infractor într-un asemenea loc, se gândi el. În Norvegia. Fii atent, îşi spuse după aceea. Nu ai voie nici măcar să gândeşti în norvegiană, ci numai în suedeză.

Thomas Ryer era abil.

Harald Ask era însă convins că acesta nu va îndrăzni totuşi să se dea drept recitator de vechi versuri suedeze deghizat într-un cunoscut artist suedez de televiziune.

Tocmai când Sită ajunse lângă telefon acesta silnă. Răspunse.

E pentru tine, Elsa, spuse. El. Vărul tău.

VII

ELSA ANDERSSON rămăsese singura mea vară din partea tatălui cu care mai păstram legătura. În primii ani ai copilăriei am crezut mult timp că e sora mea mai mare şi ne ştiam, mai degrabă ca frați decât ca veri. Mi-a amintesc slab ca un țâr umblând pe o bicicletă roşie de damă şi' uneori era mai înțelept să nu-i stai prin preajmă. Pe vremea când mergea la şcoală devenise uşor isterică şi se înfuria fără vreun motiv evident. Detesta viața de la țară şi tot ce însemna singurătate' şi muncă grea, lucruri care mie îmi plăceau. Dar, dintre noi toți, ea avea cel mai lung drum până la şcoală şi'âi era teamă să meargă prin pădure. Ştia că n-are de ce să se teamă dar cu toate acestea îi era frică. Simțea* că la fermă nu avea nici un viitor şi că n-o să învețe niciodată să mulgă o vacă. Niciodată nu se apropia de cele două vaci' pe care le aveau. Voia să ajungăân sat, în Societatea şi a ajujis. Când a început să lucreze la şeful poştei, unde în principal îi pregătea acestuia mâncarea, a fost aproape un scandal. Era foarte tânără şi şeful* poştei era cunoscut că umbla după fuste. Când numai după vreun an şeful poştei i-a dăruit un inel, unchiul meu Kalle a dat nemulțumit din cap. Părea foarte supărat. Nu era vorba de un inel de „logodnă ci de un inel de argint. A foist o enigmă pentru mine de ce inelul acela, un cadou, a produs atâta tristețe la ei acasă. Nu numai unchiul Kalle era supărat ci şi mătuşa Anna. Am întrebat-o pe mătuşa ÎClin odată şi ea mi-a răspuns numai atât: Nu înțelegi? A primit un inel.

Nu înțelegeam.

Când mai apoi s-a logodit şi în cele din urmă s-a căsătorit cu tipul ăla bătrân nu a mai trecut niciodată pe acasă. Şi unchiul Kalle şi

Mătuşa Anna au murit în acelaşi an în care s-a căsătorit ea.

Unchiul Kalle în aceeaşi lună şi mătuşa Anna după o jumătate de an.

Căsătoria a fost o întâmplare foarte tragică. De ce a fost aşa până şi astăzi mi-e greu. Să înțeleg. Dar îmi aduc aminte de lacrimile mă-tuşii şi tle tăcerea amară a unchiului meu.

Însă Elsa Andcrsson nu avea inimă. Nu în privința asta cel puțin. A acționat din pur calcul. Obiectivul ei era să aibă o patiserie în, oraş. Şi-a sacrificat conştient părinții.

Şi s-a sacrificat şi pe ea, fireşte. Şi-a sacrificat tinerețea. N-a învățat niciodată să danseze, n-a învățat niciodată ce înseamnă să se îndrăgostească de cineva de aceeaşi vârstă eu ea.

După ce a terminat şcoala a refuzat să mai aibă de-a face cu vechii colegi. Ea trebuia să jungă la Oraş” şi să stea pe picioarele* ei., Mai mult poate nu merită săadaug.

Eu şi Elsa mențineam un contact anual unul cu altul. Ne telefonam. Uneori ne scriam.

Poate că greşesc dacă ş, pun că ea a pletat de acasă şi nu a mai privit niciodată în urmă. Dacă mă gândeam la vreun unchi sau la vreo mătuşă, din partea mamei tşau a tatei şi mă întrebam, de exemplu, când sra născut sau ce s-a întâmplaT. Cu el „saU. Cu ea, nu aveam decât să-i telefonez Elsei. Ştia totul. Ştia toți anii, când s-au născut, când s-au – căsătorit, unde s-au mutat. Şi când mai vorbeam uneori putea să-mi povestească despre o anume zi din timpul copilăriei noastre. Cum mirosea exact în ziua când se înjunghiase un anume porc sau

Când se făcuseră anume prăjituri. Puteam ş-o întreb unde îşi atârna unchiul Kalle secera, unde stătea piatra de ascuțit sau în ce ordine spăla Anna piesele triorului. Ştia tot. Îşi a-ducea aminte de toate. Putea descrie diversele miresme pe care le simțea când se întorcea acasă cu bicicleta într-o anume zi, în tivuri a-nume an. În privința aceasta era remarcabilă. Păstrase în ființa ei fermă aşa cum era şi funcționa ea odată. Elsa nu privea niciodată înapoi. Purta ferma cu ea, nu numai casa şi cele din jur, dispărute acum şi năpădite de bălării, ci un meleag întreg care’nu mai exista.

Le ținea socoteala tututror celor care mai trăiau încă, ştia de ce suferă fiecare, cum trăiau. Şi oricine era binevenit la ea. Nu se ducea la nimeni. ‘ ‘

De fapt pentru ea nimeni nu murise. Copilăria ei constase în a se duce şi a se întoarce > de la şcoală. Refuzase să aibă o tinerețe. Şi nega bătrânețea. Pentru ea nimeni nu putea să moară. Nu se ducea la nici o în*-mormântare. A început prin a refuza să meargă la înmormântarea unchiului Kalie, tatăl ci.

‘Nimeni nu murise. Nimic nu putea să moară.

Avea o patiserie de care trebuia să se ocupe.

I-am telefonat prin urmare Elsei Andersson şi am fost de-a dreptul surprins să aud o voce de bărbat când am spus: Aş vrea să vorbesccu Elsa. Spuneți-i că h vărul»: i.

Apoi am vorbit cu Elsa.

Unchiul Georg a murit, i am spus eu. Tocmai am primit o scrisoare buchisită în grabă de Elin. Am/vorbit cu Hanna. Nimeni nu ştie

Încă când are loc înmormântarea şi eu nici nu ştiu dacă ar trebui să particip. Am însă sentimentul că cel puțin pe Elin ar bucura-o. Cred că are nevoie de mine. N-am fost invitat la înmormântare. Dar totuşi vin. O iau şi pe fetița mea cu mine.

Când vii? Întrebă ea.

Cât pot de repede, ’ am zis eu.

Înmormântarea este peste opt zile, spuse Elsa. La ora unu, la biserica din Pădurea.

Cum ai aflat? Am întrebat eu.

Am tăiat anunțul de deces din ziar, zise ea.

De ce? Am întrebat eu.

Le strâng, a zis ea.

Nu mai spune! Am zis eu. M-am gândit să vin cât pot de repede.
— O iau şi pe fiica mea Annika. Aşa sper. Sper să vrea să vină. Nu vreau să stau la Gărdstdrp. M-am gândit să stau la hotel, dar nu răspunde nimeni la telefon.
Hotelul a ars, zise ea. Dar Sanatoriul e hotel de multă vreme. Poți să stai acolo. Dau eu telefon. Nu-ți face probleme.
Hanna spune că a vândut, am zis eu. Cui?
Unui misit de aici din oraş, spuse Elsa.
Hanna voia să cumpăr eu Skomakams, am zis eu. Şi Elin a vândut, spuse Elsa.
Cui? Am întrebat eu.
Aceluiaşi misit, zise Elsa.
Şi unde o să se ducă amândouă? Am întrebat.
Au închiriat un apartament în Societatea, eise Elsa. Poate că niciodată nu s-au înțeles
Iprea bine când stăteau fiacare îa căsuța ei. Vor fi nevoite să învețe să se înțeleagă acum.
Cum dracu o să se descurce amândouă într-un apartament? Am spus eu. Şi de ce dracu să-l intereseze pe un misit căsuțele lor? A-bia ajungi acoio.
Reține o cameră cu două paturi. Vin cât pot de repede, am spus eu. Cu sau fără Annika. Dar reține o cameră cu două paturi.
N-ai nimic de lucru? Întrebă Elsa. Nici o comandă.
Nu, n-am, i-am «răspuns. Şi nici nu vreau să am. Puțin îmi pasă de toate.
Cea mai mare parte din’ ce câştigi se duce pe impozite, din câte înțeleg, zise ea. Nu merită. Apucă-te de prăjituri de ovăz.
Aşa am să fac, i-am spus eu. Altfel ce mai e nou? Cine a dat foc hotelului Ramses?
Nimeni, zise Elsa. Dar altminteri se mai în-tâmplă câte ceva. Tocmai l-am servit cu cafea nici mai mult nici mai puțin decât pe marele nostru Jerker Ellam.
Ce dracu face la Sundanăs? Am întrebat-o, mirându-mă sincer.

O să recite versuri la Bibliotecă, răspunse Elsa. A stat aici la mine şi cei de la ziar l-au luat un interviu. A ținut o prelegere ininteligibilă despre trecutul Iui de mizerie şi a a-firmat că se trage, din ținutul ăsta. Dar nu-i adevărat. Aş fi ştiut.
Da, am spus eu. Ai fi ştiut.
În plus, ‘ zise Elsa, acum am auzit de la tânărul Sită Eklund, îl ştii, unchiul lui are stația „de benzină, că a fost găsită o bătrână
Moartă pe lângă Torpet. Apropo, Sită a răs-punn la telefon.
Ce bătrână? Am întrebat eu.
N-am reuşit încă să* aflu, zise Eisa. Ara s; l rețin o cameră. La Sanatoriu sunt destule camere. Au restaurant şi mâncăi’uri bunt N-am fost acolo, bineînțeles, dar ştiu.
Crezi prin urmare că trebuie să vin chiar neinvitat la înmormântarea. Lui Georg? Am întrebat eu.
Vino, zise Elsa. Mai vorbim noi. Sită trebuie să dea un telefon.»
La revedere, am spus eu.
Deci asta era situația. Skomakams şi întreaga Gărdstorp fuseseră vândute unui misit. Mă simțeam vinovat şi disperat. Nu ştiam de ce. Dar aşa mă simțeam, I-am telefonat din nou Hannei.
Şi i-am spus: Vin în vizită. Îmi iau şi fetița cu mine.
N-are rost să te deranjezi, zise Hanna.
Nu-i nici un deranj. Cum vă descurcați?
Mă descurc, spuse Hanna. Mă uit la teve/” seara şi după ce se termină programul dau fuga la Skomakams. Nu vrem să dormim sin-gure noaptea. Ne e foarte urât, Chiar aşa, am zis eu. Deci stai la tine şi te uiți la teve până se termină programul şi Elin stă la ea şi vede acelaşi program şi apoi te duci la ea şi dormi acolo.
Da, spuse Hanna. Dar la ora şase punct mă întorc la mine din nou şi-mi, văd de ale mele.
Nu mâncați împreună? Am întrebat-o.
Nu mai mult ca înainte, răspunse Hanna.
Vin cu fata mea, i-am spus. Vrea să Vă cunoască. «

Xu-i nevi.’.ie să vii, zise Hanna.

Ba eh. I-am spus eu. Este exact ce am nevo. O.’ Simt nevoia să te văd şi simt nevoia s-o văd pe Elin. Aş putea să vă tai lemne.

Da, zise Hanna. Vino şi taie lemne.

Am pus receptorul în furcă.

Priveam în gol.

Nu înțelegeam nimic şi aveam senzația certă că nici nu vreau să înțeleg nimic.

Kurt telefona şi-mi spuse că Annika se bucura foarte mult că merge cu „mine şi că avea prilejul să se întâlnească cu bătrânele şi o-n este le melc rude, acolo, la dracu în praznic, iinde or sta.

Dar poate că n-o să fie prea amuzant pentru ea, am zis eu. M-am mai gândit.

E dar că o să-i placă fetiței noastre, spuse. Kurt. Chiar numai să meargă atât de departe cu trenul şi e captivant pentru ea. Dar să țiai vadă şi cum e la țară. Când plecați?

Mâine dimineață, am zis eu. Cât mai devreme. Sunt trenuri la fiecare oră în direcția aia. După aceea schimbăm şi luăm automotorul, dar pe căldura asta şi cu vremea-de acum nu-i nici o problemă dacă vom avea de aşteptat vreo oră pe undeva.

Ți-o aduc pe Annika la birou la. Ora opt mâine dimineață, zise Kurt. Şi vă duc cu maşina până la gară.

Vino la şapte şi jumătate, îi spusei eu. Să prindem trenul care pleacă la opt şi douăsprezece minute.

Bine, zise Kurt. Sănătate. Crezi că e nevoit să-şi ia multe lucruri cu ea? *

Nu cred, am spus eu.

În regulă. Atunci rămâne cum ne-am înțeles.

Mă hotărâsem. Aveam să merg la înmormân-tarea unchiului meu Georg. Invitat sau neinvitat.

Neinvitat!

VIII

Pe DREPT CUVÂNT, ar putea părea ciudat ca unui vulpoi cu state vechi în poliție şi unui detectiv experimentat ca Harald Ask,. Care slujise cu devotament poliția din Oslo din o mie nouă sute douăzeci şi doi şi care, chiar după ce împlinise vârsta de pensionare, era gata să o slujească în continuare fără a fi rugat, să-i intre în cap ca Elsa Andersson, proprietara patiseriei de pe Strada Mare din Sun-danăs, putea fi una şi aceeaşi persoană cu Olga Barkowa, numită şi femeia cu ochii verzi. Olga Barkowa era amanta şi complicea lui Thomas Ryer şi poate chiar cu mai mult sân-ge rece şi mai vicleană decât acesta. Spărseseră multe seifuri împreună şi se ajutaseră reciproc să evadeze din nenumărate închisori. Făcuseră atât de multe rhatrapazlâcuri încât Harald Ask se ocupase în aproape întreaga sa activitate de polițist numai de cei doi. Însă Harald Ask nu se lăsase învins. Dimpotrivă, în cele din urmă colaboratorul său, detectivul Knud Sund, de la aceeaşi secție de poliție din strada Molier 19, suferise din această cauză o criză nervoasă şi intrase în mod premeditat cu autoimobilul într-o stâncă.

Thomas Ryer nu avea o legătură directă cu cele întâmplate. Indirect însă el şi Olga Bar-kowa1 erau motivul sinuciderii, aşa că suspiciunile lui Harald Ask că Thomas Ryer se afla în spatele morții vechiului său camarad de serviciu aveau o anumită bază. Dar cum putea el să încline să creadă că Olga Barkowa îşi schimbase numele devenind Elsa Andersson. Şi deschisese o patiserie în Sundanăs?

Bineînțeles că imediat ce o văzuse pe Elsa Andersson în patiseria ei Harald Ask îşi dăduse searna că această Elsa Anderssoh nu era Olga Barkowa, pentru că Olga era cu cincisprezece ani mai în vârstă decât Thomas Ryer şi ar fi trebuit să aibă «în prezent, nouăzeci de ani. Thomas Ryer ar fi putut foarte bine să se mascheze şi să se dea drept cunoscutul actor suedez Jerker Ellam. Dar acea Elsa Andersson pe care o întâlnise la patiserie, acolo, pe Strada Mare, în Sundanăs, era imposibil să fie Olga. O constatase cu ochii lui.

Totuşi Harald Ask avea un motiv destul de serios să creadă că Elsa Andersson din Sundanäs putea fi Olga Barkowa. Într-o încercare de evadare, care de asemenea i*euşise eu câțiva ani în urmă, poate mai mult de câțiva ani – era în luna dinaintea pensionării lui iHarald Ask – Thomas Ryer pierduse uh mic (carnet negru de însemnări' pe care Ask îl confiscase.

Erau multe însemnări în carnet dar într-uns limbaj cu cifru personal pe care nici măcar noii specialişti în computere de la poliția din iGslo-nu fuseseră în măsură să-l descifreze. Descoperiseră un nume: Elsa Linea Andersson. O ' localitate din Suedia: Sundanäs. Cuvântul patiserie apărea de patru ori, precum şi 'Strada Mare.

Mai mult nu reuşiseră să înțeleagă.

Pe de altă parto, aceasta putea fi o pistă' falsă. Thomas Ryer era nemaipomenit de şiret. Dar nici Harald Ask nu era mai prejos

Bănuia că Thomas Ryer voia să-l facă: să-creadă că era o< pistă falsă. Ca atare Harald Ask considera că nu este o pistă falsă.

Erau multe localități Sundanäs în Suedia Erau multe Străzi Mari în multe Sundanäs,. Harald Ask cercetase temeinic problema. Însă exista numai o Stradă Mare într-un Sundanäs în care Elsa Andersson să aibă o patiserie.

Harald Ask era deplin convins că Elsa Linea. Andersson şi Olga Barkowa erau una şi aceeaşi, persoană. Dacă Thomas Ryer ar fi avut O. Altă prietenă ar fi ştiut-o şi el. Dar mai cu scamă ar fi ştiut-O Olga Barkowa şi ar fi suprimat-o, imediat, sau i-ar fi. Tăiat şi lui Thomas Ryer gâtul.

Dacă nu l-ar fi văzut pe Jerker'. Ellam la patiseria Elsei Andersson, Harald Ask şi-ar fi dat i fireşte seama că pur şi simplu a fost tras pe sfoară, orice s-ar fi întâmplat. Dar Jerker Ellam» stătea acolo, ^ la masă. El sau Thomas Ryer deghizat ca Jerker Ellam. Din instinct, bătrânul detectiv ştia că e pe o pistă bună.

F

Într-un fel se afla pe o pistă prin care în cele din urmă şi odată pentru totdeâuana avea să-i vină de hac escrocului mizerabil. O ştia.

Aici. Pe aici pe undeva. Cu siguranța!

Deci nu dintr-cr ciudată întâmplare Harald Ask se găsea acolo unde era acum, nu pe Strada Mare, care era o stradă pietonală, ci în Piața Primăriei din Sundanăs, împreună cu tânărul Eklund şi Yvonne Frideborg, aştep-tând un taxi.

Un taxi să-i ducă până la sanatoriul renovat, care, se numea Hotelul Sanatoriu. Un palat alb din lemn, mare mare şi frumos, situat destul de solitar, cu peste o sută de paturi, restaurant, bar şi dans seara. Uneori.

Era ora două după-amiaza.

Clădirea albă din lemn, care odată funcționase ca sanatoriu pentru bolnavi de plămâni pacienți bogați, fusese restaurată, trebuia spus, cu cea mai mare grijă pentru păstrarea vechii arhitecturi. Pe dinafară nu se schimbase nimic, iar în interior foarte puttn. Se» reconstruise bucătăria şi restaurantul, dar se păstrase vechiul mobilier, atât de plăcut, de, 1a’ începutul secolului. Până şi paturile holteiului erau cele originare de spital. Peste tot domnea o atmosferă extrem de plăcută.

Barul fusese, bineînțels, nou construit, dar existau în acest Bar Moro, cum era numit din vreun motiv, o duzină de fotolii moi, din piele în care puteai să te cufunzi, să comanzi o bere şi să citeşti un ziar.

În momentul acela şedea în bar, cufundată într-unui din vechile fotolii confortabile şi cu

O bere pe măsuța joasă şi rotundă din marmură aşezată în față, numai o persoană, care fuma o țigară şi citea ziarul local.

Era un bărbat de aproape optzeci de ani. Îmbrăcat în haine de culoare ‘ânchisă, cu cămaşă şi cravată. Era slab şi avea ochelari cu lentile groase care-i atârnau pe un nas coroiat prelungit peste o mustață albă. Din păr îi mai rămăseseră câțiva zulufi” pe lângă urechi şi pe fruntea palidă avea câteva pete mari hepatice. Privindu-l puteai să presupui că este un

ofițer în vârstă sau, mai corect spus, ofițer care reuşise să ajungă la o vârstă foarte înaintată. Avea ținuta unui militar. Dar ținuta era nesemnificativă. Dacă ar fi vrut ar fi putut să aibă ținuta unui colonel de optzeci de ani. Cum la fel de bine, dacă ar fivrut ar fi putut să adopte ținuta unui instalator bătrân, epuizat de muncă. În momentul acela stătea nemişcat ca un bătrân colonel care poza pentru un portret. Dacă pictorul l-ar fi privit însă „pe acel bărbat drept în ochi nu l-ar fi luat drept cdlonel. Pictorul n-ar fi putut să-i ghicească câtuşi de puțin profesia, n-ar fi avut cum. Să ghicească. I-ar fi pictat numai ochii-în care se uita şi apoi şi-ar fi privit pictura ca să-şi dea seama că în sfârşit înțelegea ee înseamnă când se vorbeşte despre o durere nemărginită. Fie că e vorba de un colonel bătrân sau – de un instalator bătrân. E acelaşi lucru. În cazul acesta importantă era durerea. Dar dacă pictorul ar fi încercat să-i picteze buzele subțiri şi mustața ar fi descoperit o cruzime totală şi necruțătoare. Ochii şi gura

N-ar fi trebuit să aparțină aceleaşi persoane. Dar asta era situația.

Acest bărbat nu era altul decât Thomas Ryer, cândva cel mai de temut infractor norvegian şi maestru în arta metamorfozării din toată Scandinavia.

Acum stătea liniştit şi frunzărea ziarul local, ca să vadă de exemplu ce juca la cinematograful din oraş. Nările îi tremurau. Sorbea câte puțin din bere şi trăgea uşor din țigară, ca şi cum viața ar fi atârnat de-o ață.

Thomas Ryer jiu era deghizat. Chiar dacă ar fi ştiut că duşmanul lui de moarte, Harald Ask, se îndrepta în momentul acela tocmai spre acel hotel din colțul acesta izolat de țară pentru a se aşeza şi el poate peste câteva minute într-unui din fotoliile barului, nu şi-ar fi dat osteneala să se deghizeze sau să se mascheze şi să fie luat drept o persoană care nu era de fapt.

Nici pomeneală să se gândească la Harald Ask. Nu ştia că cineva încercase să distrugă complexul Vigeland din Oslo şi

cu” atât mai puțin că’ el era bănuit de a fi pus la cale o asemenea încercare de sabotaj.

Stătea şi se uita la fotografia din ziar a actorului suedez Jerker Ellam şi citea că în a-ceeaşi seară acesta avea să recite versuri la Bibliotecă. Dacă nu era altceva mai bun în văgăuna asta ca să se distreze o să se ducă-fireşte acolo. Întotdeauna considerase că Jerker Ellam ‘ este wn actor, bun şi multilateral şi mai ales Olga Barkowa aprecia că are mult şarm, în special în filme.

Thomas Ryer se uita la fotografia lui Jer-ker Ellam. Era o fotografie făcută cu numai câțiva ani în urmă şi se gândi, din pură o-bişnuință, că’ dacă acum ar fi avut intenția ar fi putut cu mare uşurință şi în scurt timp să se’ deghizeze şi să se dea drept acel bărbat., Însă Thomas. Ryer nu era deghizat şi nici nu avea de gând să se deghizeze.

Niciodată nu va mai încerca să se dea drept altul.

Ştia că în ultimele. Şase luni se schimbase. Că în ultima jumătate de an îmbătrânise foarte mult, obosise şi tocmai atunci era foarte, foarte trist.

Nici chiar Harald Ask, dacă ar crede că are vreun motiv, să-l hăituiască, nu l-ar mai recunoaşte.

Nimeni. ‘, Ca ticălos fără scrupule, Thomas Ryer nu avea egal în tot Nordul. Nu exista infracțiune pe care să n-o fi săvârşit. Jefuise şi. Furase şi poate chiar omorâse cu acelaşi curaj neabătut, în. Cepând „din tinerețe şi până acum câțiva ani.

El şi Olga Barkowa.

Formaseră un cuplu!

Ştia că poliția norvegiană, ca şi cea suedeză, credeau că Olga Barkowa îi era complice şi ibovnică. Dar nu era aşa. Îi fusese complice dar nu-i fusese amantă şi nici el nu-i fusese amant. Sentimentele lor unul față de celălalt, în ciuda unei diferențe de vârstă, erau cu mult mai calde. Cu mult mai profunde.

Se iubeau>

Acum?

Aşezat în fotoliu, Thomas Ryer închise o-chii de parcă ar fi încercat să doarmă. De parcă ar fi vrut să adoarmă.

Poate că asta şi_ voia în sinea lui. Să a-doarmă pentru totdeauna în acest frumos i'o-toliu.

Să adoarmă rupându-se de această lume pe care o tratase cu atâta cruzime.

Da, ar fi preferat să moară.

Poţi" să spui orice vrei despre Thomas Ryer, poţi să numeşti orice infracţiune oricât de mârşavă şi să fii sigur că Thomas Ryer a comis-o, însă un lucru nu l-a făcut niciodată-şi nici n-a fost acuzat că l-ar fi făcut: să denunţe!

Îi căzură câteva lacrimi care pătară. Fotografia lui Jerker Ellam şi Thdmas Ryer se şterse la nas.

Să ajungă acum şi delator?

Forţat de împrejurări asupra cărora nu avea nici o putene.

N-am decât să sun după un taxi şi să mă duc la secţia de poliţie şi să spun totul. Să spun cum a fost.

Ezita.

Să fie în cele din urmă delator şi trădător.

Ţi se făcea chiar milă acum de Thomas Ryer.

Soarta îi jucase o asemenea festă încât sorţii căzuseră asupra lui să trădeze şi această soartă cumplită îl obliga *să o trădeze nu pe alta decât pe colaboratoarea sa în săvârşirca delictelor, marea şi unica lui iubire. Olga Bar-kowa.

Plângea.

Cu ochii înlăcrimaţi îi văzu pe Sită Eklund şi Yvonne Frideborg, însoţiţi de Harald Ask, intrând în bar.

S-ar fi putut crede, pe drept cuvânt, că ar fi trebuit să fie surprins să-l vadă pe duşmanul său tocmai acolo 'şi tocmai în acel moment.

Dar nu se simţea deloc surprins.

Încerca un sentiment de uşurare.

? Oate că soarta nu era atât de crudă. Doar nu încercase niciodată să arunce în aer seiful Sorţii. Dimpotrivă, seifuL lui Harald Ask şi toată secţia lui de poliţie.

Şi i se păru întru totul normal ca Harald Ask şi cu doi tineri suedezi să se aşeze pe fotoliile de la masa de alături.

N-o să mai fie nevoit să trădeze o persoană pe care o iubea atât de mult.

Poate că va trebui să contribuie puțin. Dar nu mult.

Olga Barkowa trebuia trădată. Cineva trebuia să se ducă la poliție şi să spună: Ştiu unde se află cea pe care o urmăriți de decenii, Olga Barkowa. Ştiu unde se află şi cum poate fi băgată la închisoare şi închisă o dată pentru totdeauna.

Această grea sarcină îi revenea lui Thomas Ryer dacă moartea nu îl va elibera cumva.

Eliberatorul sosise. Nu era moartea. Eliberatorul venise în perâo&na unui fost sticlete de pe Strada Moller 19, din Oslo.

Harald Ask alias Knut Gribb: El şi nimeni altul va avea ohoarea să o bage la închisoare pe Olga.

IX

A DOUA ZI, adică în ziua următoare primirii comunicării despre moartea unchiului meu Georg, m-am sculat foarte devreme. Soarele strălucea, ceea ce m-a bucurat. O să fie vară.

Cu o seară înainte îmi strânsesem unele lucruri, cămăşi, lenjeria de, corp, ustensilele de bărbierit, într-a sacoşă, împreună cu o sticlă întreagă de rachiu şi patru cutii de bere tare, precum şi o carte veche care se numea Scrisori care n-au ajuns niciodată la destinație. O carte de Ezaline Boheman. O ediție prin-ceps pe care o cumpărasem cu cinci coroane. Cred că valora cinci sute.

Începea atât de bine cartea aceasta: „Scrisoarea dumneavoastră m-a> bucurat nespus, îndeosebi pentru că nu a fost atât de tristă cum m-am temut”.

Se termina la fel de bine: „Poate că aceste scrisori vor ajunge şi la alți oameni singuri care se mai află încă în marea călătorie a vieții şi ar vrea să se oprească o clipă din drum pentru a asculta vocile celor dinaintea lor, aceste voci care abia răzbat din trecut”.

Am citit numai prima şi ultima frază din cartea aceea. N-aveam să ajung niciodată să citesc mai mult şi nici” să iau cinci sute de coroane pe ea.

Îmi amintesc > că am uitat-o la Sanatoriu. Dar nu mai pdate fi acolo, pentru că acum, în această zi geroasă de ianuarie, doisprezece ani mai târziu, Sanatoriul nu mai există ca hotel şi nici chiar clădirea. A fost demolată. Hotelul Ram.se. S a fost renovat dar şi-a schimbat numele în Britannia.

Nimic nu mai seamnănă poate cu ce a fost.

Nici Hannaşi nici Elin nu ma; trăiesc. Dar atunci.

Atunci trăiau şi Hanna şi Elin. Numai Georg murise.

Deci a doua zi, în ziua în care trebuia să plecăm, m-am sculat foarte devreme, am băut cafea şi am fumat țigară după'țigară o bună bucată de vreme până ce restul Stockholmului a catadicsit să se trezească.

Stăteam în halat, cu căciulița pe cap şi beam cafea. Simțeam că sunt nervos. Poate că era periculos să ademeneşti o fetiță de nouă ani întn-o pădure întunecoasă unde se găsesc două căsuțe de culoare roşie, apropiate una de alta şi unde nimeni altcineva n-ar îndrăzni să lo-cuiacă decât două bătrâne vrăjitoare. Speram că Annikăi nu-i va fi frică. Sau tot aşa speram că n să-i fie frică de-a binelea.

Nu ştiam.

M-am îmbrăcat îngrijit şi am mai băut din cafeaua cu mult prea tare.

Pe Annika nu o cheamă numai Annika. O cheamă Annika Beata.

Poate că Beata nu e un nume frumos, dar îi spusesem în mod hotărât mamei Annikăi că în ceea ce mă priveşte „fata putea să se numească oricum însă unul din nume să fie Beata, în această privință nu m-am lăsat, deşi am cedat în alte privințe.

Când eram mic de tot şi locuiam la Gărd-storp apărea din când în când pe la noi o băbuță îmbăcată în negru venind de aiurea ca

Ir

Să se astze t36 canaPeaua din kc'^" ' „, hi amintiri, să ia miere depene vec|U '.»\par oaie. '. *
Peburfa^ea? V] Zltaconsiderând ca bunica mea erabativ cu adevăr^ se născuse în o mie op^f zeci dar $e3L ta era cu douăzeci Ş1 cimai'mare. Er; a'cea ma* băfcrână Ş. CG, moaşă: băbuța Pe? ^e am. Vazutjo v nu am uitat-° niciodată, niciodată ni
Uit modul ^ioi în, care încera'sâjo cum tusese
SeL1 «a şi Sie de
Acțiune
Încă o reprot^f.
O.- Ă ciaca vreodată voi Ştiam c&. _, Ceasta se v* numl Beata'
Chema Beat-* erai frumoasă şi trăiţj {atJ' (
M Dar Xni^^11 nu i" am spus rido'^ ° ^ "*' -n. R n'i-jmele nu-i plăcea acum 1, ', Nu stsc^ daca te chema ^^^> după Beata, Prietena bunim mele, ^ tere de Sus f Puteai şa traieşb n-V o sută de ar^, descurcmdu-te smgx țl^ mult nici ^ puteai pretinde., „
Eu inşii!" 1
Pă bunicul.
Iin anumit aiutor garantează L^.
— T s'tiu. Daca lunga. Nu?
Fost cu sap1* nu mai trâ'a ~
Beata trăi nicul meu, Mă numesc Natanael, Poate că şi nu q i1 mn mai u l-am va^ut mciodt^ 't-ăit
Mă amuza gândindi^Tieata, când avea douăzeci şi\par ar fi putut dansa şi ar fi putut încerca să o seducă pe Beata de cincisprezece ani în noaptea de Anul nou o mie opt sute cincizeci.
Atât de aproape e ziua noastră de ieri.
Bunicul wieu dinspre tată a murit în o mie nouă sute cinci, în vârstă de şaptezeci şi nouă de ani. A fost omorât în piața din Sundanăs, în luna martie a ac^ui an, numai pentru câteva parale. Pentru câteva parale şi câteva bucăți de alamă pe care urma să le vândă şi pe care oamenii le purtau înşirate

pe o sfoară în jurul gâtului, să-i ferească de tuse şi alte dureri de piept.

Ucigaşul era unchiul bunicului meu dinspre mamă şi a fost obligat să fugă în cel mai a-propiat oraş mare, la o depărtare de şapte mile, pentru a nu fi arestat. S-a reîntors totuşi la Gărdstorp într-o noapte de iarnă, a luat un topor din magazia de lemne, s-a dus” până la un mic loc din apropiere şi-a făcut o copcă şi s-a băgat în ea.

Bunicul meu dinspre mamă l-a găsit. Ne povestea deseori despre asta.

Când a sosit Kurt cu Annika era ora şapte şi jumătate şi am plecat imediat la gara centrală din Stockholm. Biletele le cumpărasem cu o zi înainte.

Annika era frumoasă. Şi veselă ca de obicei, cu părul negru şi ochi albaştri şi avea o sacoşă tot atât de mare ca a mea pe care o târa după ea.

Ştia că mergem departe. Cu toate acestea nici în visurile ei cele mai nebuneşti nu cred că bănuia cât de departe.

Fusese cu mama ei Şi Kurt în şi undeva în Grecia şi locurile a^a sunt destul de departe! Dar’ nimic nu se

ÎS atât de departe ca Gărdstorp. Ifeiic din ce îŞi putea imagina Annika, după părerea i3ruea.

Aveam de mers patru ore şi jumătate cnx. Ac- -celeratul şi apoi schimbam şi luam anton^0*0- ruL. Cu care mai mergeam încă o oră. A] m^eam asttel ia Sundanăs, la gară.

Nu Ştiam însă că automotorul fuseţe considerat de conducerea comunei Sundan; js c3*. De-™odat şi inutil. În plus; pentru a ^ovec=^i şi «eiT>onstra statistic că nimeni nu-l fo^ea*-» au-tol^otorm pleca cu patru minute m%te^ s°-ni tenului ‘de la StockholmLucrulacesrta ar trebuit să se cunoască la gara centralŁÎ din

Ockholm. Acum circula în schimb ^ ^sauto, dar ce înseamnă o călătorie de >ece mile ^u autobuzul faţă de parcurgerea acel6iaŞi _ distanțe cu automotorul? Mă bucurasem ^tfc să-i ^r, at Annikăi ce senzaţie, ai când mer^ cvtau-tomotorul Ş. Stai lângă conductor Şi priÎveşti înainte. Şi

mie mi-a plăcut asta întoye^sauna. ^Urt ne-a condus până la tren, untje n _e-am gasxt locurile şi apoi i-am făcut cu tiîBa.
^renul a pronit.
UllPă o vreme m-atn dus cu Armi^ j^^i va-ganui restaurant) unde am rămas destul kjâ, jrm.
S>tiam că Annikăi O. Să-i facă plâcef^, g_A stea la vagonul restaurant şi să privea^P. E fereastră țar3) care era a ei şi într-Łi^r, i-a P. Lacut mult. Am mâncat sandvişuri Cu oînză Ş1 Annika a băut lapte şi eu bere po^r
Unde mergem de fapt? M-a întreg A ka Un moment dat.
Să Io vedem pe Elin şi Hanna numai, i-am spus eu. Sunt bătrâne şi singure. Simt nevoia de societate. ‘ *t
Eu am, să mă duc şi la o-înmormântarcA murit unchiul meu Georg, Dar la înmormân-tare nu e nevoie să mergi şi tu. Am o vară care are o patiserie. O să stai la ea între timp.
Nu pot să merg şi eu la înmormântare? M-a întrebat Annika.
Poți să mergi şi tu, i-am spus eu dar nu e plăcut.
Mai mult n-am vorbit.
Nu mai eram singuri.
După ce petrecusem o jumătate de oră în vagonul restaurant, aproape gol, a intrat o femeie care s-a aşezat la masa de alături şi a comandat o jumătate de sticlă de şampanie. Şampanie la ora nouă dimineața e desigur exact tocmai ceea oe le trebuie celor mai multe doamne tinere.
Totuşi nu şi tinerei în cauză, cum se va vedea peste zece ani. Deci acum doi ani, dacă socotesc din ziua rece de azi, când se împlinesc doisprezece ani de la cele întâmplate.
Atunoi, la sfârşitul lui mai o mie nouă sute şaptezeci şi cinci se părea că era ceea ce îi trebuia. Tinerei doamne. „Şi eu n-aveam nimic deobiectat.
Aş fj|putut desigur să-i spun: Laila! Las-o dracului de şampanie!
Ar fi trebuit să-i spun, sdar nu i-am spus. Aş fi putut totuşi s-o fac. O cunoşteam foarte bine pe Laila şi dacă Annika nu o ştia, în orice caz ar fi recunoscut-o uşor. Laila Stal. Era

actriță, cu citi va ani mai mică decât mine şi în momcntul acela juca într-un serial de teve pentru copii.

E în regulă, am spus eu. Şampanie! Laila se uitase la Annika şi la mine şi când m-a recunoscut s-a mutat la masa noastră.

Era o treabă bună. Annika putea să se laude că a călătorit în tren împreună cu Laila noastră, a tuturor.

Unde mergeți? M-a întrebat Laila, după ce ne-i salutat.

An; întins o şi noi, i-am spus eu. Anrika şi cu mine am socotit că vremea e bună şi ne-am gândit, că mergem la țară. Ne ducem la pădure. Chiar aşa, zise Laila. Ați întins-o deci. Annika chiuleşte de la şcoală şi tu chiuleşti de la serviciu. Dumnezeu o să vă pedepsească'pentru că v-ați scos fără ruşine cămaşa lutherană din păr de cal. Nimeni nu face aşa ceva în țara asta fără să fie pedepsit.

Şi tu unde te duci? Am întrebat-o cu. Nu e nevoie să-mi răspunzi înainte de a da pe gft" şampania. Iți mai ofer şi eu o sticlă. De unde ai evadat?

Îmi revine cea mai neplăcută obligație din lume, spuse ea. Dar ce să faci, sunt obligații şi obligații Jerker Ellam, îl ştii. Prăpăditul ăla călătoreşte prin toată țara şi recită versuri şi acum trebuie să-l însoțesc o lună. Mă întâl-nesc cu el undeva, nu ştiu cum dracu-i spuno. Sundanăs, sau cam aşa ceva.

Vom sta la Sundanăs o săptămână, zece zile şi apoi plecăm spre nord. De obicei călătoreşte singur.

Aşa mi-a spus când mi-a telefonat. Dar a început să îmbătrânească şi să obosească. Cred

Că are nevoie de puțină companie. Şi, cum ştii, slnt obligații şi obligații.

Laila Stââl şi cu mine ne cunoaştem încă de pe când stăteam pe strada Duvnas. Ea locuia în casa alăturată. O sărutasem într-o noapte de Anul nou când aveam douăzeci şi doi de ani şi ea avea cincisprezece. Îmi plăcea foarte mult pe atunci şi înli mai place şi acum. Şi eu îi plăceam ei.

Anul în care Laila. Şi cu mine ne-am sărutat pentru prima oară era o mie nouă, sute cincizeci.

I-am spus fireşte că eu şi Annika mergem tot la Sundanäs. Şi i-am spus de ce.

Chiar aşa, zise Laila. Te duci la bătrânii tăi iubiți.

Au rămas numai doi, am spus eu. Pe vremea când ne-am cunoscut existau treizeci şi doi.

Apoi a fost fireşte o adevărată nebunie până ne-am dat seama că automotorul plecase numai eu câteva minute înainte de sosirea trenului nostru. Am pierdut multă vreme până am aflat că putem merge cu autobuzul. Dar ne-am descurcat în cele din urmă.

La ora patru după-amiaza, pe-un soare strălucitor eu, Annika şi Laila coboram în gara din Sundanäs. Automotorul era acolo.

După un sfert de oră deschideam uşa patiseriei Elsei And. Ersson.

Elsa Andersson îşi permise să se aşeze o-clipă.

‘ Vreau să spun că îşi permise să se aşeze O. Clipă şi să-şi revină. Nu pentru că sosisem eu şi Annika. Ci când a văzut pe Laila Stââl.

Jerker Ellam poposise la ea în patiserie.

Era o chestie uluitoare.

O persoană de o asemenea faimă în localul ei. Deja se gândise să-şi impartă viața în săptă-măna sau anul dinainte şi săptămâna sau anul după Jerker Ellam. Pentru că un eveniment de cu asemenea importanță nu i se mai întâmplase niciodată şi nu o să i se mai poată întâmpla vreodată.

Şi acum iată că vine la ea şi. Laila Stââl, la numai o zi după Jerker Ellam.

Era prea mult.

Cele de mai sus s-au întâmplat în penultima zi din luna mai o mie nouănute şaptezeci şi cinci. Cu patru zile înainte de a împlini eu patruzeci şi şapte de ani. La două luni după ce Annika împlinse nouă ani. Cu zece ani înainte de a fi obligat să merg la înmormântarea Lailei Stââl.

Ziua Sfintei Isabella.

Cred că era într-o marți.

Era o zi de Vară. După aceea n-a mai fost deloc vară în anul acela.

T HOMAS RYER stătea şi se uita la Ha-rald Ask şi la cei doi tineri.

E adevărat că Harald Ask stătea cu spatele la Ryer, dar un detectiv cu experiența sa ar fi trebuit să simtă că cineva avea privirea a-țintită în ceafa lui. Dar el nici măcar-nu-l observase pe Ryer. De fapt, cu nişte fotolii atât

De adinei, nu era nici o mirare. Şi totuşi. Ar fi trebuit să simtă privirea lui Thomas Ryer.

Nenorocitul ăsta de Harald Ask, se gândea Thomas Ryer.

De bună seamă că Thomas Ryer era conştient că pierduse cândva un carnet cu însemnări şi că Harald Ask pusese mâna pe el şi încercase să-l descifreze. Dar Ryer ştia că nici un expert din lume nu putea să scoată ceva din carnetul acela. Totul era un nonsens născocit. Litere şi cifre scrise de-a valma fără vreun înțeles, în afară de. Numele Elsa. Linnea Anders-son de câteva ori şi Sundanăs tot de câteva ori. Eventual să mai fi fast scris Suedia sau încă altceva ce se putea înțelege, nu-şi mai a-mintea.

E clar. Numele unei persoane, al unei localități şi la unei țări – şi un om ca Harald Ask ştia despre ce este vorba. Numele unei femei într-un carnet pierdut de Thomas Ryer era suficient ca Ask să bănuie'că e Olgc».

Deci bătrânul detectiv nu obosise încă!

Dar de ce o urmărea pe Olga? Pe atcea Olga Barkowa care, ar fi putut înțelege şi el, pusese capăt carierei ei criminale. Trecuse destul de multă vreme de când nu mai spărsese un seif.

Cât de mult trecuse de fapt, Harald Ask? Se gândi Thomas Ryer.

Că Harald Ask, sau dacă acum prefera să se numească Knut Gribb, îl căuta pe Thomas Ryer însuşi, asta nu o bănuia Ryer. Nu ştia ce putea-să fi săvârşit şi încă să nu se fi prescris.

Dacă exista însă ceva în Norvegia la care Thomas Ryer să țină, acesta era complexul Vigeland, unde el. Şi Olga se

logodiseră, chiar la baza monolitului, cu un inel de diamant furat, sărutări şi un braț de trandafiri şterpeliți din cea mai apropiată grădină de flori particulară*

E adevărat că într-o zi a plecat de la Gslo la Goteborg deghizat în gentleman în vârstă. Poats că ar trebui spus îmbrăcat.ca un gentleman şi nu deghizat. Nimeni nu l-a împiedicat să plece şi de ce ar fi făcut-o? Îşi ispăşise toate fărădelegile. Ei da, o parte din ele. *

De altfel nu el scrisese în carnetul cu însemnări cifrate pe care pusese mâna Harald Ask, ci Olga. Ea i-l trimisese într-un plic ca pe o scrisoare obişnuită. Îşi dăduse imediat seama că totul era lipsit de sens, cu excepția tocmai a numelor pe care şi el şi poliția din Oslo le descifraseră.

Când Thomas Ryer a primit carnetul nu o mai văzuse pe Olga de zece ani. Şi nici nu mai S. Tia nimic despre ea. Dar îi dusese mult dorul. În fiecare noapte adormea murmurând ceva către Dumnezeu să o păzească pe Olga şi se trezea în fiecare dimineață murmurând aceeaşi rugăciune. Păzeşte-o pe Olga. Vreau s-o revăd.

Scrisoarea cu carnetul de însemnări însemna că Olga se afla în pericol sub nume fals undeva în Suedia. În Sundanăs' în Suedia. Într-un Sundanăs unde exista o Stradă Mare şi o patiserie cu acelaşi nume sub care trăia Olga.

Dar scrisoarea cu carnetul circulase timp de peste un an până să ajungă la Ryer şi numai

3ț9

Printr-o întâmplare a primit-o totuşi. Thomas Ryer umbla mult şi apărea sub diferite nume, însă poşta norvegiană l-a găsit până la urmă. Ceea ce dovedeşte că poşta e mai perseverentă şi mai şireată decât poliția. Şi asta nu numai în Norvegia.

Thomas Ryer pleease la Goteborg încă de la sfârşitul lunii ianuarie. La Goteborg umblase ici-colo câteva zile, pe de o parte pentru a-şi exersa suedeza ca. Să poată vorbi fluent, pe de altă parte pentru a cumpăra şi studia atent hărțile cu zona din jurul oraşului Sundanăs.

La Sundanăs a ajuns uşoR. Cu autobuzul şi s-a dus direct la patiseria Elsei Andersson, pe Strada Mare. Singurul bagaj pe care îl avea erau hărțile cumpărate. Era zăpadă şi rece şi mai târziu s-a cazat la Hotelul Ramses. În schimb, la Elsa Andersson a stat mult. Ş-i-a întins hărțile pe masă şi a întrebat şi iar a întrebat. Unde te-ai putea stabili, a întrebat el, dacă ai vrea să te ascunzi? Cam aşa ă întrebat şi răsuntrebat. ‘

Am fost în America, i-a spus el. Elsef Andersson şi acum sunt bătrân şi bogat. Vreau să mă ascund. Vreau să cumpăr o căsuță în aceste locuri izolate şi să-mi cheltuiesc banii. Dar nu vreau să mă găsească autoritățile şi să mă pună să plătesc impozite.

Chestia asta că nu vrei să plăteşti impozite are tradiții adânci în bietul nostru popor suedez, încă de pe vremea când danezii făceau ravagii pe la ndi şi sunt cuvinte pe care o producătoare de prăjituri de ovăz, pe nume Elsa Andersson, oriunde în țara asta le pricepe.

Adulterul, producerea clandestină a rachiului şi tragerea pe sfoară a perceptorilor sunt lucruri pe care poporul ăsta le ştie bine.

Le-am învățat în întuneric. Le-am învățat în întuneric cu mult înainte’ de descoperirea lămpii cu petrol şi ne pricepem la ele oricât de multe firme cu neon am aprinde.

Cine nu ştie să preacurvească, să producă rachiu clandestin şi să-l înşele pe perceptor nu este suedez. E imigrant.

Vreți să trageți pe sfoară autoritățile? Îl întrebase Elsa Andersson.

Vreau numai să mă joc că înşel autoritățile, i-a răspuns Thomas Ryer, pentru că şi el cunoştea poporul acesta. Sunt un bătrân pensionar. Mă joc şi eu. N-am fost niciodată în America şi nici bani nu am, în orice caz nu am mulți. Dar toată* viața rn-am jucat cu ideea ca într-o zi să păcălesc autoritățile. N-am făcut-o niciodată. Nu, am fost loial față de stat şi față de Luther. Dintotdeauna am fost social-demo-crat şi aşa au fost şi tatăl meu şi bunicul.

Fireşte, a spus Elsa Andersson. Toți suntern social-democrați.

Şi s-au jucat împreună.

S-au uitat la hărți detaliate cu Pădurea, Loturile şi Societatea. Erau ținuturi nesfârşite. Pe hărți se vedeau drumuri, case, biserici, lacuri mici, drumuri înguste, drumuri şi mai înguste şi chiar poteci care duceau la gospodării răzlețe. Înțeleseră şi Elsa Andersson şi Thomas Ryer, că ceea ce vedeau pe hărți era cunoscut. Oricât de retrase ar fi fost unele case, ele erau cunoscute şi oricât de înguste ar fi fost unele drumuri, cineva mersese pe ele.

Atunci trebuie să gândim în felul următor, spuse Elsa Andersson. Trebuie să încercăm să găsim un punct slab. Hărțile de. Față alcătuiesc împreună comuna Sundanäs după dispariția parohiilor. Dar uite liniile astea subțiri. Vezi. Liniile astea n-ar trebui să apară pe hartă dar au fost puse. Probabil ca o veche tradiție. Liniile indică limitele vechilor parohii. Luăm o foarfecă şi decupăm parohiile.

Thomas Ryev nu ştia ce voia să spună de fapt Elsa Andersson dar a fost de acord.

Taie-le, zise el. Decupează parohiile.

Elsa Andersson Ie decupa după cum erau rohiile odinioară.

Şi iată! ‘

Îi arătă ceva lui Thomas Ryer. Ținea degetul arătător pe un mic triunghi de pe hartă. O bucățică mică de tot.

Aici, zise ea. Aici e punctul slab. Sunt a-proximativ şase pogoane de teren care n-au făcut niciodată parte din vreo parohie. Bucățica asta de teren e la punctul de întâlnire al parohiilor aşa cum erau ele odată. Şase pogoane despre care Pădurea credea că aparțin de Societatea. Pe care Societatea credea că aparțin de Loturi. Loturile credeau că țin de Mossen. Oricum ar fi, aici e locul!

Elsa Andersson descoperise şase pogoane de teren din Suedia care nu existau.

La sfârşitul lui ianuarie Thomas Ryer a închiriat un automobil, pe care mai târziu l-a cumpărat şi a pornit-o, spre

locul bizar.
Nu, zise Thomas Ryer într-o bună zi. Aici nici un amărât nu scapă de autorități. Totul e trecut pe hartă.
Merse spre biserica din Pădurea, apoi o luă la stânga pe un drum de țară cu pietriş, trecu pe lingă o turbărie şi ajunse la un lac. Îl dcoli, merse de-a lungul unui pârâu până ajunse la – ceva care semăna sau putea să fi fost o moară ori un joagăr şi aici dădu în marşarier. Merse în marşarier patru sute de metri.' Apoi parcă maşina şi o porni fără să şovăie prin pădure şi nu după multe sute de metri pădurea se deschidea spre un luminiş, iar în mijlocul acestuia se ridica o căsuță. Se duse direct prin zăpadă până la căsuță şi ciocăni.
Nu deschise nimeni.
Înconjură casa şi trase de uşa unei mici verande de sticlă. Încercă să se uite prin fereastră. Apoi se întoiarse la intrarea în bucătărie unde ciocănise prima dată. Ciocăni din nou.
Nu, nu era nimeni acolo.
Când plecă, Thomas Ryer, merse pe propriile lui urme. Îşi dădu seama cum că nu mai existau alte urme pe zăpadă. Nici nu locuia nimeni. Nu mai erau alte urme decât ale lui.
O porni înapoi spre' pădure, dar nu după mulți metri se întâlni cu o pisică care venea pe urmele făcute de el înainte. Pâsica se uită la el şi-şi continuă drumul până la uşa bucătăriei, unde se aşeză şi începu să miaune.
Pisica trebuie că stătuse pe undeva prin pădure şi aşteptase ca cineva să facă potecă spre casă. '
Thomas Ryer o porni hotărât înapoi.
Zmuci uşa bucătăriei.
Ca spărgător ar fi putut descuia uşor uşa însă căsuța asta de culoare roşu închis din luminişul înzăpezit, cu pădurea neagră care
Înconjura din toate părțile, îl scosese din minți de spaimă.
Deschise uşa.
Pisica fugi înăuntru. Thomas Ryer ezita. După câteva secunde de ezitare făcu un pas înăuntru şi apoi încă unul.
Sosise în ultima clipă.

Pe o zdreanță de covor zăcea Olga lui iubită.

Aproape înghețată.

Aproape moartă.

Thomas Ryer încercă să fie calm. Închise uşa bucătăriei. Aprinse focul.

Apoi o aşeză pe iubita sa Olga Barkowa pe pat, în cameră şi o făcu să-şi revină. Ea se uită Ia el.

Sunt aici acum, îi spuse el. Nu te mai părăsesc niciodată.:

Înțelese că Olga lui suferise un atac de a-poplexie, era paralizată şi mută.

Acum era a lui şi numai a lui. In sfârşit.

XI

E IANUARIE ACUM. La mulți ani. Peste aproximativ şase luni se împlinesc doisprezece ani de când eu, micuța Annika şi Laila Stââl am intrat în patiseria Elsei Andersson din Sundanăs. Doisprezece. Nu e mult. Însă e clar că dacă s-ar aduna toată mizeria prin care a trecut omenirea în aceşti doisprezece ani s-ar putea spune că au fost doisprezece ani ne-fasti. ‘.

Dar cred că ai putea porni de la oricare an şi să spui că ultimii doisprezece au fost nefaşti.

Drept care încep dintr-o dată să mă întreb ce înseamnă de fapt nefast.

Sunt de-a dreptul în încurcătură. Ce-o fi un an nefast?

Într-un fel ştiu. Un an plin de serioase a-menințări. Poate nu chiar amenințări, dar oricum evenimente decisive. Se poate vorbi de un meci de fotbal nefast. Prin urmare important e rezultatul. E mai mult decât important. Al naibii de important. E hotărât. Un an nefast trebuie să fi fost aşadar hotărâtor, extrem de important, cu ghinioane, fatal şi în fine catastrofal.

Au trecut doisprezece ani catastrofali. Doisprezece ani nimicitori, zdrobitori şi nefericiți.

Şi totuşi nu este aşa. Au trecut doisprezece ani. Punct.

Nu pot vorbi eu pentru omenire. Pot vorbi numai pentru mine însumi. Am cu doisprezece ani mai mult şi arăt probabil

cu doisprezece ani mai bătrân.
În doisprezece ani ajungi să alergi o cursă de maraton.
Dacă te-ai înscris la Un maraton sentimentul datoriei te obligă să te şi prezinți la start.
Mai deunăzi, când erau minus douăzeci şi două de grade şi un vânt serios – sau dacă vrei nefast – dinspre nord, am citit despre un individ care s-a înscris să participe la un maraton la Lima, în Peru.
Omul a greşit ziua. Descinde la Lima chiar în ziua competiției, cu numai o jumătate de oră înaintea startului. Ia un taxi până la locul
De plecare, se aruncă din taxi şi o porneşte în cursă. Nu reuşise să-şi schimbe hainele şi cum nu ştia ce să facă cu sacoşa de călătorie aleargă prima milă aşa cum era, îmbrăcat şi cu sacoşa în mină. Abia după o milă un automobil al organizatorilor care urmărea cursa. Îi ia sacoşa, promițându-i să aibă grijă de ea. Uşurat, omul continuă să alerge în costum şi palton şi ajunge la finis cu o mie opt sute de alți concurenți în urma lui.
O mică ştire pe care am citit-o într-un ziar de dimineață şi care se încheia cu: A obținut medalie!
Îmi pot imagina că era un nordic care s-a înscris la maratonul respectiv şi care economisise ani de zile bani pentru a putea călători cu avionul până la Lima în Peru, că era din bălțile Sundanăs-ului şi care, ajungând la Lima, şi-a spus: Se pare că am greşit ziua. Plecarea este peste o jumătate do oră. Dar sunt înscris. Şi m-arn înscris eu însumi. Fiind înscris e de datoria mea să alerg. Am să alerg în palton, cu cizme, cu căciula de blană şi cu sacoşa de drum dacă asta este singura modalitate. Şi aşa s-a întâmplat.
Înțeleg că pentru organizatori maratonul din Lima, acolo, departe, în Perul catolic, a fast o prestație extraordinară. Ei ştiu puține despre Martin Luther.
Omul n-â alergat pentru că făcuse o călătorie lungă sau pentru bani. A alergat aşa cum era îmbrăcat şi cu sacoşa de drum în mână din-tr-un pur sentiment al datoriei. Lutheranul

din el i-a spus că dacă s-a înscris la maraton are o datorie. Dacă a greşit ziua, atunci (asta este vina lui. Nu e vina altcuiva.

Nu te iartă nimeni. Oricum, nu în Nord.

Nu există nici o bisericuță undeva în pădure unde să fie un preot care să-ți asculte regretabila întâmplare, cum că omul a greşit ziua pe motiv că n-a fost suficient* de atent, că s-a îmbătat pe aeroport şi a trebuit să ia alt avion sau că a întâlnit o Iată la care a înnoptat, preaeurvind şi bând, sau că a întârziat încă de la Sundanăs pentru că a fost obligat, să înece un perceptor. Pot fi o mulțime de motive că a ajuns mai târziu. Dar nu ar fi fost nevoit să alerge dacă cineva l-ar fi iertat. Sau dacă ar fi crezut că cineva îl va absolvi.

Dar în Nord nu există iertare pentru că nimeni nu are dreptul să acorde iertare.

Nu vreau să afirm că omul nostru a alergat în palton, cu căciulă de blană şi cu sacoşa în mână din rațiuni religioase. În Nord nu suntem religioşi. Suntem lutherani însă. Omul a alergat până la capăt cu Luther pe urmele lui şi şi-a îndeplinit datoria pentru că altfel l-ar fi luat dracu.

Nuâ trebuia medalie. Nu> asta urmărea. O-mul a făcut numai ce trebuia să facă. Să-şi îndeplinească până la capăt datoria pentru că fusese atât de proist. Încât să-şi ia asupra sa o îndatorire.

Dacă nu ar fi alergat până la capăt ar fi avut mustrări de conştiință.

Şi catolicii habar nu au ce înseamnă să ai mustrări de conştiință.

Poți să te culci cu alte femei, să produci rachiu în mod clandestin, să-i păcăleşti pe perceptori fără să ai mustrări de conştiință. Niciodată n-a fost nevoie să avem mustrări de conştiință în această privință.

Dar dacă nu faci o treabă pe care te-ai angajat s-o faci atunci ai mustrări de conştiință.

Un suedez Se poate duce la pastor şi să recunoască că a comis un adulter. Poate să recunoască că a făcut rachiu sau

că a lucrat la negru şi nimeni n-o să ridice nici măcar din sprinceană.

Dar închipuiţi-vă că cineva se duce la pastor şi îi spune franc: Astăzi le-am dat în mă-sa pe toate şi nu m-am dus la lucru.

Preotul şi ajutoarele sale s-ar ridica şi ar zice: Ei, fir-ar să fie, o să avem noi grijă să te duci!

Nimeni, dar nimeni nu poate să-l păcălească pe doctorul Martin Luther.

La muncă!

În privinţa, muncii nu există oameni mai oneşti pe pământ decât nordicii. În alte privinţe nu există alţii mai puţin oneşti.

Avem azi în Suedia o mulţime de cetăţeni din toate colţurile lumii. Unii au fost ademeniţi să vină aici, unii s-au stabilit la noi din întâmplare, alţii au venit de bunăvoie.

Pe aceşti noi suedezi de origini diferite îi numim imigranţi, dar de fapt sunt străini. Şi cred că cei mai mulţi suedezi nu au nimic împotriva lor. Numai că suedezilor le e teamă de ei. Şi asta pentru că niciodată noi nu am a-vut încredere în străini. Străinii sunt danezii şi perceptorii germani. Trimişi la noi ca să perceapă impozitele. Deşi pot să-ţi spun că nici danezii nici nemţii n-au chef sau timp să lucreze pentru Administraţia financiară, pentru că ştiu de pe timpuri că poţi să pieri prin pădurile nordice şi că oamenii de la sate nu sunt prietenoşi. De unde să ştie suedezii că Administraţia noastră financiară nu a adus perceptori din Turcia, Grecia, Iugoslavia, Chile şi Peru? Asta n-avem cum s-o ştim.

Străinilor le zicem „ţeastă neagră”, ceea ce poate fi o altă denumire pentru inspectori financiari. Ar putea fi.

Cine dracu ar vrea să lucreze cot la cot cu un inspector financiar? Numai un alt inspector financiar.

Uneori îmi închipui că sunt imigrant. Născut într-un sat la douăsprezece mile nord de Sarajevo, în munţi, acolo în Jugoslavia. Sunt un om onest. Pot să muncesc. Am plecat în Suedia.

Odată ajuns în Suedia, învăț suedeza într-o jumătate de an şi capăt de lucru. Spăl vase într-un restaurant.

Acolo mai spală vase şi un suedez. Mă ține la distanță.

De ce o face?

În primul rând suedezul se întreabă: Cum dracu vorbeşte ăsta suedeza atât de bine numai după o jumătate de an? Alții au făcut opt ani la şcoala Sofia din Sodermalm în Stockholm şi n-au luat nici suficient la limba maternă. Tipul e perceptor, nici vorbă.

Mai e ceva suspect cu mine. Uneori ajung la opt fără cinci sau la opt şi cinci, dacă e să încep serviciul la opt şi plec cu un sfert sau o jumătate de oră după terminarea programului. Vorbesc cu alți imigranți. Am spălat vase

Toată ziua şi-am fredonat un refren în surdină, un cânticel obscen din Bosnia.

Chestia asta n-o înțelege suedezul. Dacă trebuie să vii la lucru la opt, apoi opt să fie. Nu la opt fără cinci şi nici la opt şi cinci. După aceea să te ții de lucru. Să munceşti fredonând cân-tece populare aricit ar fi de obscene, asta o fac numai perceptorii. Sau alți slugoi nenorociți ai claselor dominante. Şi dacă eşti onest nu mai rămâi un minut în plus la serviciu.

Dar mă gândesc totuşi ca eu, ca jugoslav şi nou cetățean suedez, să mă împrietenesc cu< acest suedez onest. Da, să devenim prieteni.

Niciodată n-am întâlnit un om mai leal decât acest suedez. Şi nici pe un altul care să se țină de promisiuni ca j el. Dacă ți-a spus că duminică te ajută la ce ai nevoie să te ajute, atunci vine duminică şi te ajută. Dacă îți promite că procură bilete la un ‘ meci de fotbal, atunci fii sigur că o face.

Suedezul spune: în țara asta muncim, cinstit şi asudăm din greu, pentru că altfel mâncarea n-are gust pentru noi. De altfel ne ținem şi. Promisiunile. În rest tăcem. Pentru că în țara aista totul e interzis. Nu poți să faci nimic altceva decât să-ți ții gura, să plăteşti impozitele şi să te uiți la teve.

De fapt trebuie să-ți intre bine în țeastă aia neagră că nu e altă soluție decât să te conformezi. Şi mai termină cu cântatul

la locul de-muncă!
Mă hotărăsc, ca nou suedez, să mă conformez.
Dar cum să-l înțeleg pe acest suedez? 'Pe, ' poporul ăsta nou al meu.
T
Într-o zi i-am spus că am cumpărat o sticlă de vin.
De ce cumperi porcăria aia? Mi-a zis prietenul meu suedez. Vecinul meu face rachiu. Dacă vrei rachiu, îți fac eu rost. N-ai nevoie să te duci să cumperi. Şi fata aia la care dormimi din când în când locuieşte la dracu'n praznic, încearcă la nevasta vecinului. Îți complici inutil viața. Să stai la coadă la magazinul de băuturi şi să mergi cu metroul pentru puțină dragoste. Nu prea eşti în toate mințile. Încet, încet o" să începi să plăteşti şi impozite.
Atât de imoral nu pot să fiu, i-aş spune eu, ca iugoslav. Nu vreau să încalc legea cu privire la producerea băuturilor la domiciliu. Nu vreau să mă culc cu soția aproapelui meu şi fireşte că plătesc impozitele pentru că aşa este corect.
Dacă aş acționa greşit din punct de vedere moral aş fi obligat să merg la biserica catolică să mă spovedesc. Să mărturisesc totul. Şi să > fiu absolvit.
Nu există nici un fel de iertare, mi-ar spune prietenul meu suedez. Nu, atât de departe, în nord.
Aici la noi, în nord, facem plăcinte de ovăz şi ne ținem gura.
Aşa trebuie să faci şi tu.
Şi ce dracu, nu-mi mai vorbi de morală. Azi dimineață ai venit cu patru minute întârziere la lucru. Şi ai fredonat un cântec în timpul programului de muncă. Ai muncit de parcă era o plăcere. Şi-mi mai vorbeşti de morală.
Ce-ar zice preotul dacă te-ai duce şi te-ai spovedi şi i-ai spune: Azi n-am chef să muncescT N-am avut chef nici să mă prezint la maratonul la care mă înscrisesem pentru că am greşit ziua. Părinte, astea sunt cele două păcate pe care le am pe inimă.
Preotul tău îți va spune că astea nu sunt păcate, nici măcar nu trebuie să le consideri păcate. N-ai preacurvit cumva ca

să-ți ordonăm câteva Ave Măria?

Tu eşti străin. Dar acum eşti cetățean suedez, în acest caz, băiete, sunt valabile următoarele reguli: Fă-ți treaba cum trebuie. Du-te acolo unde ai zis că te duci.

Crezi că poți să alergi la o cursă de maratote numai după două-trei luni?

Îți ia doisprezece ani, băiete!

Muncă şi iar muncă ‘ până în ultima zi a vieții. Nici o rază de lumină. Nici o undă de nădejde.

XII

ÎNDATĂ CE Elsa Andersson îşi reveni după bătăile de inimă provocate de apariția celei de-a doua celebrități în propria ei patiserie, la o zi’ numai după vizita celei dinții, le oferi o cafea.

Nu ți-am reținut cameră la Sanatoriu, zise ea. N-am bănuit că o să vii atât de repede, dar se aranjează. Hotelul e mai mult gol.

Acolo am să stau şi eu, spuse Laila. Şi Jer-ker stă acolo.

Ştii, Jerker Ellam, actorul, îi explică ea El-sei. Mergem împreună în turneu şi recităm. Versuri.

— E o treabă ingrată, dar ce dracu nu facem dacă ni se* cere. Obligații şi obligații.

Pot să ies puțin să văd cum e afară? Întrebă Annika. E atât de frumos aici.

Da. Du-te, zise Elsa. Dar numai pe Strada Mare. Nu trec maşini. E stradă numai pentru pietoni.

Du-te, i-am spus eu. Ştiam că n-o să se îndepărteze prea mult şi să piardă patiseria din ochi.

După ce mă instalez la hotel trebuia să-i telefonez Hannei, am zis eu.

Cum o să se descurce amândouă într-un apartament? Şi de fapt pe unde sunt apartamentele astea?

Îți aminteşti fabrica? Zise Elsa. Fabrica lui Persson. De unde luam fire. Trebuie să-ți aminteşti. Ştii când făceam gheme cu o bucată de ceară în mână să simțim nodurile de fabrică şi să le descurcăm. Lui Jenny nu-i prea plăcea când lucra 1a maşina de tricotat şi-i cădea broderia pe jos. Insă fabrica a

fost dărâmată. Acolo s-au construit trei sau patru blocuri cu apartamente.

Vai, cât nu-l puteai tu suferi pe Persson. Vă rog să mă credeți domnişoară Stââl, că Natanael nu-l putea suferi deloc pe fabricant. Deci Persson s-a dus dracului, am zis eu. Nu, spuse Elsa. Au construit o fabrică nouă. Dar au construit şi blocurile. Fabrica propriu-zisă nu era prea mare, dar avea teren mult' în jur.; ' S-au construit blocurile şi ideea, 'era să se construiască şi fabrica în continuarea lor. Dar n-a fost aşa.

Acum au rămas trei blocuri în mijlocul unui teren pustiu. Aproape de şoseaua națională, dar oricum. Au fireşte magazin cu autoservire şi toate serviciile posibile şi locuiesc o mulțime de oameni acolo. Majoritatea tineri. Însă multe apartamente stau goale. Aşa că n-a fost nici o problemă pentru Hanna şi Elin să închirieze unul.

Elsa dragă, i-am spus eu, bătrâna Hanna şi bătrâna Elin să locuiască într-un bloc?! N-o să țină niciodată. Poți să-ți imaginezi că. Acum stau separat în căsuțele lor, la câțiva paşi una de alta. Şi se uită la televizor, fiecare la ea acasă.

— Dorm una la alta. Hanna doarme la Elin pentru că a început să le fie frică de întuneric. Dar la televizor nu se uită împreună. Cum dracu o să poată locui amândouă în acelaşi apartament?

Tocmai chestia asta cu uitatul la televizor ar putea deveni o problemă, spuse Elsa. Una poate trebuie să stea mai aproape, alta mai departe. Elin aude prost, dar vede ca un uliu. Hanna aude bine. Da, aude şi a auzit întotdeauna. Dar vede prost.

S-au iizat, Elsa, am spus eu. Cineva ar trebui să le ajute. Au nevoie de ajutor.

Elsa Andersson se uită la mine. Privirea i se întunecă.

De la cine te gândeşti să primească ajutor? Natanael, întrebă ea.

Sunt bătrâne, am spus eu. Au muncit zi de zi toată viața lor. Niciodată n-au pretins nimic. Însă au muncit şi au ajutat ca țara să ajungă la bunăstarea de azi. Au dreptul să fie | şi ele ajutate.

Greşeşti, zise Elsa. Greşeşti total.
Nu Ii se acordă ajutor bătrânilor în țara noastră? Întrebă Laiila. Lor, care au ridicat țara asta „la nivelul la care este astăzi? O țară prosperă. O societate de consum unde nu există săraci, nici chiar la periferia marilor oraşe. Unde nu sunt mahalale. Sigur că avem grijă de bătrânii noştri. Mama mea locuieşte într-un mic şi frumos azil de bătrâni, singură i în cameră, cu televizor şi mobilă veche. Mă duc deseori s-o văd. Poate că s-a ramolit puțin. E cam neajutorată. Dar are cineva grijă de ea şi se simte bine.
Nu mai spune, zise Elsa.
Apoi se gândi.
Situația diferă de la un district la altul, spuse ea. Totuşi bătrânii din pădurile de pe meleagurile astea depopulate n-au pus nici două paie în cruciş ca să contribuie la bunăstarea Suediei despre care vorbeşti domnişoară. Tot ce-au făcut a fost să oprească extinderea Dădu-rii peste loturile ridicate de pământ arabil pe care strămoşii lor au fost atât de proşti să le desțelenească. Au muncit din greu şi zidurile de piatră de care s-au înconjurat au fost tot mai solide iar loturile cu tot mai puțină piatră. Au muncit ca să poată mânca pe săturate. Nu s-au gândit nici un moment la viitor. N-au avut nici un vis. Altfel am fi avut mai multe patiserii pe străzile mari decât avem acum. Prin părțile ndastre, domnişoară Stââl, bătrânii au o natură aparte, de oameni liberi. Nu sunt înglodați în datorii. S-ar putea să fi avut şi _eu visuri', ei sau strămoşii lor. Au visat să-şx răscumpere gospodăriile de pe domeniile regale şi să fie liberi. Mai apoi s-au preocupat tot timpul să nu aibă datorii şi să mănânce pe saturate. Au muncit cu credința m Dumnezeu şi fără să-l batjocorească pe Cel de Sus. In rest au făcut după bunul lor plac Poate ca asta nu înțelegeți. Bătrânii din păduri smt categoria cea mai conservatoare de la noi. Întotdeauna au votat cu conservatorii. Pe de o parte ca recunoştință pentru că partidul conservator era singurul care organiza transportul la secțiile de votare şi pe de altă parte cu

motivația: Votez cu conservatorii pentru ca ei o duc oricum bine.

Strămoşii noştri, sau mai precis, strămoşii unora ca" dumneavoastră şi nu intenționez sa vă jignesc cu nimic, au ridicat din temelii țara asta creând bunăstarea în care trăim. Dar strămoşii mei şi ai lui Natanael au încercat în mod egoist numai să mănânce pe săturate. Dreptul de a mânca pe. Săturate se poate câştiga numai dacă munceşti conştiincios ceea ce eşti pus sa munceşti. Li se spunea să-şi mănânce pâinea cu sudoarea frunții. Şi aşa. Făceau. In rest făceau exact ce voiau şi încălcau toate legile, cele privind vânătoarea, impozitele, producerea clandestină de băuturi şi cele zece porunci cu explicații cu tot. Să zicem că eu, vmzmd prăjituri de ovăz şi cafea, câştig o sută de coroane. Câştig o sută de coroane „cinstit", adică o suta de' eoroane impozabile. În acelaşi timp câştig în aceeaşi zi o sută de coroane la negru pentru că autoritățile nu-şi pot permite să trimită un

Angajat aici să mă supravegheze când coc prăjiturile. Coacerea lor e o treabă delicată şi, cş> să spun aşa, s-ar putea să nu-mi reuşească câteva tăvi. Astea se duc dracului. Din păcatev aluatul pentru prăjiturile de azi, care valorează o sută de coroane, s-a dus dracului din cauz^ gazului de la cuptor, care e controlat de stat, aşa aş spune eu dacă vreun perceptor străin ar veni aici. Dar eu, stimată domnişoară, eu nu ard prăjiturile niciodată. Fac ce vreau. Eu nu contribui prea mult la bunăstarea țării noastre sau la sistemul de asistență socială pentru bătrâni. Bunăstare înseamnă şi asistență pentru bătrâni. Dacă bunăstarea n-ar însemna şj asistență pentru bătrâni nu s-ar putea explica însuşi cuvântul bunăstare. Când o să fiu bă-trână şi n-o să mai fiu în stare să am grija de mine nu mă aştept la nici un fel de milă şi la nici un ajutor. Nici o milă. Nimic. Hanna şi Elin şi-au câştigat existența muncind cinstit, lucrul acesta nu pot să-l ascund. Dar acum, când ele nu mai pot munci, nu-şi mai pot câş-tiga existența şi ca urmare n-au ce ajutor sjj primească. Nimeni nu se poate îmbogăți din muncă în țara

asta lungă a noastră. Evreii aînțeles lucrul acesta şi eu fac la fel ca ei. Şi au o regulă care spune că te îmbogăţeşti din orice poți vinde cu grămada. Eu vând prăjituri de ovăz cu grămada, ca să zic aşa şi oamenii noştri liberi din păduri nu au nimic de vânzare decât foirța lor de muncă şi şi-au vândut-o lor înşişi pentru a putea mânca pe săturate şi sărbători ziua de repaos. Egoist.

Pot să vă tutuiesc, domnişoară Laila?

Nu, nu poți, răspunse Laila, Nu vorbi prostii, Laila, i-am zis eu. Elsa nu are intenții rele. Suntem în doliu. Unchiul meu Georg a murit. Moartea lui înseamnă că două din fetele noastre, cum le spunem noi, au rămas singure în pădure, şi-au vândut cocioabele şi urmează să se mute în societate. Într-un apartament. Un azil frumos de bătrâni ar fi fost fireşte o soluție. Dar eu împărtăşesc părerea Elsei. Bătrânele noastre fete n-au nici un drept, fie la asistență, fie la ajutor.

Nu eşti în toate mințile, spuse Laila.

Nici n-am afirmat vreodată că sunt, zisei eu. Bunica ta era, din câte îmi amintesc, o croitoreasa înscrisă în sindicat şi lucra la Weibull şi Krong, în Piața Komhamn din Stockholm. Ştiu că tatăl mamei tale era argat din Soder-manland. Un rob răscumpărat. Dar bătrânii noştri nu sunt robii nimănui şi nici n-au fost vreodată. Muncitorii agricoli sunt una iar țăranii liberi sunt altceva. Sunt oameni fără datorii, care s-au eliberat de datorii. S-au răscumpărat şi tot ce au obținut a fost libertatea. Poți” să mori de bătrânețe în țara asta a noastră, dar dacă eşti liber trebuie de fapt să te resemnezi şi să mori liber. Adică fără ajutor. Vechea noastră seminție de țărani s-a plasat în afara societății pentru că şi-a stabilit ca obiectiv să nu fie datornică. Dacă nu datorezi nimic societății fireşte că nici societatea nu-ți datorează nimic.

În țara noastră ne ajutăm unii pe alții, zise Laila.

E clar că nu o facem, spuse Elsa. S-ar vedea.

Când vine Annika înapoi telefonăm după un taxi, am zis eu. Ne ducem la Sanatoriu. Ele

Vor desigur să stăm la Gărdstorp, dar cred că e mai bine să înoptăm la hotel. Ce părere ai?

Şi Hanna şi Elin se vor simți foarte jiimte dacă nu vei sta la una din ele, spuse -Elsa,.

Ştiu asta. Am zis eu. Dar o noapte o să dormim oricum la hotel. Nu vreau ca Elin sau Hanna să fie nevoite să ne mai pregătească şi paturile.

Cât o mai duc Elin şi Hanna? Am întrebat eu.

Nu prea mult, răspunse Elsa. N-o mai duc mult. Hanna este puternică. Ea o să se prăpădească repede. Elin e firavă. Ea o s-o ducă ceva mai mult.

Ştii prea bine, Natanael, că Elin nu moare' înainte ca tu să cumperi Gărdstorp. Dar să nu te grăbeşti. Lasă-l pe misit să renoveze cocioabele.

Apoi cumperi şi o laşi pe Elin să moară.

Dar mai întâi să le renoveze misitul. Le să le vândă unor sezonişti, să zicem.

Elsa. Anderssdn zâmbi. Fireşte, totul o meargă de minune tocmai pentru că n-o şi meargă deloc.

Nu înțeleg bine ce vrei să spui, am zis cu.

Ba înțelegi tu destul de bine, spuse Elsa. Gărdstorp e al tău. Cui altcuiva să-i aparțină.

Dar lasă-l pe misit să renoveze mai întâi, că altfel cocioabele se prăbuşesc.

Şi după aceea să cumpăr, asta vrei să spui, am zis eu. Ce să fac cu Gărdstorp?

Ce ştiu eu, spuse Elsa. Dar Hanna o să moară curând. Ea a fost şi este puternică. Puterea nu e la modă. Aşa că ea o să moară. Şi în aiară de asta ea nu s-a născut la Gărdstorp. Ea

Una din fiicele Solbergăi. În schimb Elin s-a născut la Skomiakams. Ea şi încă alți şaptesprezece copii şi strămoşii lor. Elin este foarte firavă şi niciodată n-a fost altfel. Prin firavă vreau să spun că nicicând n-a fost puternică. Sunt atât de multe lucruri pe care nu le cunoşti, Natanael. Cred că nu ştii că în tinerețe fabricantul Persson nu era fabricant. Era argat. Argatul acela şi Elin s-au iubit, dar când a fost să se

căsătorească şi să devină fabricant, Persson s-a dus la ferma vecină. Ai toate motivele să-l urăşti pe Persson. Vreau să spun însă că Elin a iubit două persoane în viața ei, pe fabricantul Persson şi pe tine.

Elin te iubeşte, Natanael.

Pe tine Natanael! Pe tine şi pe Persson şi douăzeci şi două de pogoane din lumea asta sucită. Lasă-l pe misit să renoveze căsuțele de la Gărdstorp. Apdi lasă-l să le vândă oricui ar putea fi interesat. Elin şi Hanna vor muri. Tu nu.

O să mor şi eu, fireşte, într-o zi, am zis eu.

Nu, spuse Elsa.

Nu, nu mori tu. Arăți ca două hectare de teren deschis. Ai ochi albaştri.

Tu nu mori!

Dar acum, când o să te duci oriculm la Gărdstorp, cred că ar trebui să te opreşti la azilul de bătrâni şi să-l saluți pe fabricantul Persson.

Cum pot eu, care nu ştiu nimic despre dragoste, să ştiu atât de mult despre ea?

Da, zisei eu, spune cum. Spune cum! Telefonează după un taxi.

XIII

ThoMAS RYER stătu o bună bucată de vreme şi se uită țintă, cu ochii lui trişti, în ceafa lui Harald Ask. Bătrânul detectiv norvegian ar fi trebuit să-i simtă privirea. Însă nu o simți. Era obosit, ceea ce desigur nu constituia o scuză pentru un detectiv să fie neatent. Poate era şi faptul că Thomas Ryer nu îşi concentrase privirea exact pe Harald Ask. Privirea îi rătăcea puțin încolo şi încoace. Se uita la obrazul frumos şi tânăr al domnişoarei Frideborg, lucru pe care-l făcea şi Harald Ask, dar mai cu seamă se uita la Sită Eklund. Pe Sită îl recunoscuse.

Auzea ce vorbeau.

Harald Ask spusese: Incendiul de la hotel a fost determinat de o defecțiune la instalația electrică. Deci nu se poate să fi fost provocat de cineva.

Nu, zise Yvonne. Lucrez la ziar. Ştiu.
De cât timp eşti ziaristă? O întrebă Harald Ask.
De două săptămâni, răspunse Yvonne. O să devin ziaristă. O ziaristă care investighează. Am să relatez adevărul.
Adevărul despre ce? Întrebă Harald.
Am să fac o ziaristică de investigație şi dezvăluire a adevărului. E mult putregai în țara asta. Am sentimentul clar că platforma pe care stăm şi care se numeşte solidaritate e pe punctul de a se prăbuşi.
Nu mai spune, zise Harald Ask. Deci totul e cum nu ar trebui să fie.
Da, spuse Yvonne. Aşa e.
A fast o defecțiune la nenorocita aia de instalație electrică, zise Sită. Cum am mai spus, de altfel.
Cu instalația electrică se poate întotdeauna manipula, spuse Harald Ask.
Da, aşa e, zise Sită. E clar că se poate ma-> nipula. Dar de data asta n-a făcut-o nimeni. Al fost un excedent de curent, s-au format scânteij şi a început să ardă. A apărut ceva firesc.
Numele Thomas Ryer îți spune ceva, Yvonne? | întrebă Ask.
Nu, zise Yvonne. Nimic.
Am motive să cred, spuse Harald Ask, că uni om cu acest nume e prin preajma locului. Estei un bătrân ticălos, un vechi hoț şi escroc, poate! Un ucigaş. Neîndoielnic un incendiator cărei fără motiv, din pură răutate, ar da foc unuil (hotel, indiferent care, dacă nu-i place sau| dacă e nemulțumit de serviciile hotelului.
Hotelul a ars de la sine, spuse Yvonne. Ai ars pur şi simplu N-a fost nimic necurat. Ni-j rrueni nu s-a accidentat. Şi nu e nici un ticăloşi pe lume care să fi avut motiv să dea foc ho-| ‘telului. Ramses.
— Sunteți sigură? Întrebă Ask.
Absolut sigură, răspunse Yvonne.
Thomas Ryer asculta.
Tu ai găsit o bătrână moartă, nu.? Îi zise Yvonne pe neaşteptate lui Sită. Aşa mi-ai spus. Cred că ai născocit toată

povestea asta. Eu, care lucrez la ziar, ar fi trebuit să ştiu. Nu s-a scris în ziar şi nimeni n-a zis nimic.

Bătrâna nu a fost omorltă, spuse Sită. Era o femeie paralizată, întinsă pe patul ei, într-o

Ww’

Cocioabă din pădure, de lingă loturi. Zăcea moartă. Da, la început nu era moartă. Eu a-lcrgam prin pădure, făceam un exercițiu de orientare pe teren şi am ajuns din greşeală deasupra vechiului baraj, deasupra locului unde se afla moara. Acolo m-am întâlnit cu un tip, unul care face speculă cu terenuri, din câte ştiu. El mi-a spus căe o femeie în cocioaba aceea. Niciodată n-am ştiut că se află o cocioabă a-colo. In căsuță zăcea o bătrână paralizată, de existența căreia nu ştia nimeni. Am întrebat in. Dreapta şi în stingă. Oskarsson se numea cel care a găsit-o. El mi-a arătat-o. Şi Ga-briela Nilsson a văzut-o. Zăcea acolo nemişcată. Dar bine îngrijită. Oskarsson voia să a-flăm cine o îngrijeşte. (După părerea lui era ceva ilegal că stătea acolo, că era îngrijită, că cineva se ocupa de ea şi îi^ dădea de mâncare. O pieptăna şi o spăla. A’sta se întâmpla într-o duminică sau sâmbătă. Am mai întrebat pe unul, pe altul, dar nimeni nu o cunoştea pe bătrână şi nici nu ştia că exista o cocioabă acolo. După ce Oskarsson a plecat, cred că era din Stockholm, m-a rugat să am grijă de bătrână. M-am mai dus pe acolo cam după vreo săptămână. De data asta bătrână era mcartă. Zăcea sub o nenorocită de pendulă mare a-‘ mericană. Căzuse şi o lovise în cap. A fost ca un accident. Poliția a spus că n-avea cum să fie vreo cocioabă acolo. Şi nici o bătrână. Dar totuşi erau.

Deci n-a fost omor? Întrebă Harald Ask.

Nu, spuse Sită obosit. N-a fost omor, aşa cum nici incendiul n-a fost provocat. Dar nimeni nu ştie cine e femeia. Nu poate fi înmormân-tată pentru că nu se cunoaşte cine e.

Cum a căzut pendula? Întrebă Ask.

Era veche, zise Sită. Poate că nu se mai putea ține în cui. Baba era paralizată şi foarte bă-trână, mai în vârstă decât pendula. Moartă era în orice caz.

De ce nu mi-ai telefotnat mie? Întrebă Yvonne. Era un lucru despre care puteam scrie.

O babă moartă nu-i ceva despre care să scrii, zise Sită. In afară de asta nu ştiam că lucrezi la ziar. Trebuia să-mi fi dat un telefon. Ultima oară când ne-am întâlnit mi-ai promis că mă suni. Dar nu mi-ai telefonat.

N-am avut timp, spuse, Yvonne. Am fost a-proape tot timpul ocupată.

Atunci ai fi putut să mă suni şi să-mi spui şi mie, zise Sită. Nu-i frumos să mă laşi să aştept

Vă cunoaşteți bine,. Nu? Întrebă Harald Ask.

Da, zise Sită. Ne cunoaştem bine., Nu-i nimic anormal în asta. Toți se cunosc între ei prin părțile noastre. Însă Yvonne şi cu mine suntem oarecum împreună. Nu-i aşa?

Sigur, spuse Yvonne.

Atunci ai fi putut să dai telefon, fir-ar se fie, zise Sită.

Toți se cunosc între ei pe la voi, spuse Ha-j raid Ask. Dar pe bătrâna moartă n-o cunoştea nimeni.

Nu, zise Sită. Nimeni n-o Cunoştea şi nimeni nu ştia de prezența ei. Cocioaba ei există dar ar trebui să nu existe. Baba e complet necunoscută. Nimeni, nici chiar bătrânul paroh sau bătrânul polițai nu o cunosc şi nici alte babe ca ea n-o cunosc. Ea nu există. Dar moartă tot e, să mă ia dracu. Pentru că am văzut-o eu zăcând acolo moartă.

E un mister,; zise Harald Ask.

E ciudat, spuse Sită. Nu e nici un mister. Există cu siguranță o mulțime de căsuțe unde stau babe şi mor. Căsuțe care nu sunt înscrise pe hărți şi babe pe care nimeni nu le ştie cine sunt, pentru că nimeni' nu s-a întrebat vreodată ce; e cu ele. Aceasta e o regiune mare, cu păduri întinse şi populație rară. A-rată ca şi restul Suediei. Aşa presupun. Misterul în cazul de față e că baba era putred de bogată. Cel puțin aşa a spus poliția. S-a găsit o cutie de pantofi sub patul ei, plină pe jumătate cu bijuterii şi diamante. Nu s-au găsit bani-deloc.

Mi se pare misterios, zise Harald Ask. Dar aproape tot ce pare misterios în lumea asta are de obicei o explicație. Atunci când ceva nu pare misterios, trebuie să îți faci griji. Se pare că nu e nimic misterios în legătură cu incendiul de la hotel. De aceea consider eu că e ceva misterios.

Avea deci o cutie de pantofi plină pe jumătate, cu diamante, întrebă Yvonne. O să fac cercetări în problema asta.

Prin urmare o să fii o ziaristă care dezvăluie şi spune adevărul, spuse Harald Ask.

Da, zise Yvonne. Şi cei responsabili trebuie traşi la răspundere.

Nu e totuşi atât de mult putregai în Suedia, spuse Harald Ask.

Ba da, zise Yvonne. Există. Cu pana mea voi urmări şi voi scrie cum este.

Asta e treaba poliției, să urmărească şi să dezvăluie, spuse Harald Ask.

Nu vorbesc de infracțiuni în adevăratul sens al cuvântului, zise Yvonne. Tâlhării, omoruri şi altele de acest gen. Eu vorbesc de probleme sociale. E mult putregai în țara noastră.

În Norvegia, spuse Harald Ask, totul e a-proape cum trebuie să fie. Şi totuşi există un nor de nelinişte. Numele lui e Thomas Ryer.

Acum1 să comandăm nişte sandvişuri. Mai târziu mă duc să-l ascult pe Jerker Ellam la Bibliotecă.

Şi noi mergem acolo, zise Yvone. Mergem împreună.

Sunteți într-adevăr siguri că Jerker Ellam este cel ce se pretinde a' fi? Întrebă Harald Ask.

Jerker Ellam este Jerker Ellam, zise Yvonne. Cine altcineva să fie?

Când cineva se dă drept persoana care toți cred că este, devin suspicicte, spuse Harald Ask.

Şi Sită Eklund şi Yvonne JFrideborg îi priviră mirați pe bătrânul detectiv din Oslo.

Yvonne voia tocmai să spună ceva când Harald Ask se uită la ea şi aceasta, ca şi Sită mai devreme, se înfricoşa. Ochii

detectivului, negri şi duri ca oțelul, o înspăimântară.

Thomas Ryer se gândi. Dar nu mult timp. Îşi luă paharul de bere, se ridică şi făcu cei câțiva paşi care-l despărțeau de Harald Ask şi tinerii. Spuse: Scuzați-mă, dar n-am putut e-vita să aud ce vorbeați. Am auzit că mergeți să-l ascultați pe Jerker Ellam. Şi eu merg a-colo, mă întreb însă, căci sunt străin, dacă aş putea să vă țin companie. Aici la masă şi mai târziu la Biblio/iecă. Mă ofer să vă duc cu taxiul.

Harald Ask şi tinerii îi priviră pe bărbatul în vârstă.

Sunt bătrân şi aiurit, spuse Thomas Ryer Dar mi-ar face plăcere să ascult puțină poezie. Mă pot duce singur până la Bibilotecă, dar nu ştiu dacă sunt în stare să mă întorc singur. Nu sunt prea sănătos. Nu e ceva grav, dar s-ar putea să am un atac. Sună mai rău decât este. Sufăr de spasme vasculare şi dacă am un atac spasmodic în mijlocul unui vers trebuie să fiu ajutat. Nu mai sunt tânăr. Mergeți să-l ascultați pe Jerker EUam şi după aceea bănuiesc că vă întoarceți înapoi aici.

Luați loc, zise Sită. Vă voi ajuta cu.

Numele meu este Ture Ryd, spuse Thomas Ryer.

Eu mă numesc Eklund, zise Sită şi pe prietena mea o cheamă Yvohne. Iar acest domn se numeşte Knut Gribb. El e norvegian.

Thomas Ryer dădu mina cu fiecare. Când îi strânse mâna lui Harald Ask acesta îl privi în ochi şi văzu: Durere!

Aveți o amărăciune, domnule Ryd, zise el. Luați loc.

Da, domnule Ask, spuse Thomas Ryer. Am un necaz.

XIV

DACA ZIUA DINAÎNTE a fost joi; după cum cred, atunci cele ce urmează s-au întâmplat vineri. Destul de devreme dimineața. Copiii se culcă devreme şi îi spusesem domnişoarei Stal că nu mă interesa viața de noapte. Dacă

Sanatroiul ar fi avut ceva care se putea numi astfel.

Împreună cu Annika am luat micul dejun în cameră. Sau mai bine zis am încercat. Puteau să ne aducă numai cafea şi un pahar de lapte, dar dacă voiam să mâncăm un mic dejun cum se cuvine trebuia să coborâm în sala de mese.

Eu am băut cafea şi Annika lapte.

Fără îndoială că am fi putut merge în sala de mese, dar nu voiam. Annika se îndrăgostise imediat de hotelul acesta – o imensă cocioabă din lemn. Cea mai mare clădire din lemn din Suedia şi nici azi, nu înțeleg de ce a fost nevoie să fie demolată. A fost dărâmată probabil după reconstruirea hotelului ars şi comunei, care era proprietatea Sanatoriului, nu i-a mai păsat să-i facă publicitate. Ca hotel, Sanatoriul nu avea nici un client. Urma să dispară. Devenise nerentabil ca şi automotorul. O vreme hotelului i s-a spus şi hotelul pentru tratament.

Ga să fii primit la un asemenea hotel trebuie să ai, în afară de bagaj şi o boală de vindecat. Cine să vrea să stea acolo? Tuberculoza e eradicată în Suedia, aşa că acum oricine putea locui la ‘Sanatoriu. Nu însă după ce a fost reconstruit hotelul Ramses. Faptul că a-cum se numea Britannia e o altă problemă.

Clădirea i se părea Annikăi pompoasă, adică exteriorul. A fost o dragoste la prima vedere. Când a văzut înăuntru scara somptuoasă, dragostea a devenit şi mai intensă iar când a văzut şi camera s-a îndrăgostit deplin. O ca7 meră mare dreptunghiulară, cu tavanul foarte

Înalt, în genul vechilor încăperi ruseşti. Paturile erau înguste şi lungi, ca şi cum persoanele bolnave de plămâni aveau cândva doi metri şi zece centimetri înălțime. Noptierele se susțineau pe picioare masive din lemn şi aveau deasupra plăci groase de marmură. Dacă aşezai mai puțin atent o carafă de apă pe o asemenea noptieră în orice caz nu placa de marmură era cea care se crăpa.

S-ar putea ca descrierea paturilor şi a noptierelor să pară puțin inutilă. Însă două paturi şi două noptiere se află astăzi în atelierul renovat al unchiului meu Georg.

Camera avea o fereastră înaltă lângă care era o masă obişnuită şi dooă scaune şi la masa aceea am luat modestul nostru mic dejun.

Nu ne trebuie mult, am spus eu, o să mâncăm oricum la Hanna şi Elin.

Acum o să mergem în pădure! ‘ ‘

Annika era fericită. Eu eram îngrijorat.

Când am» telefonat pentruv micul dejun am întrebat şi care e prognoza vremii, întrucât părea o zi mohorâtă.

Ce răspuns am primit: Nu numai că pare ci şi este o zi mohorâtă. Sunt numai plus şase grade.

Nupoate fi totuşi adevărat, am spus eu.

Ba este, mi s-a răspuns.

Fireşte că Annika şi cu mine eram îmbrăcaţi uşolr, de vară! Cum este când sunt douăzeci şi şase de grade. Aşa era când am plecat de la Stockholm.

— Ai vreun pulover călduros la tine? Am întrebat-o pe Annika.

Nu, răspunse ea.

Şi vrei să? Spui că ai o mamă înţeleaptă, i-ară

Zis eu.

Annika se uită la mine.

De altfel nici eu nu sunt mai deştept, am spus eu. Sfaturile bune sunt mai mult decât scumpe. Sunt oricum scumpe, dar preţul lor s-a ridicat acum. Ce facem?

Coborâm în sala de mese şi mâncăm, zise Annika.

Mergem la Hanna şi Elin, am spus eu. Sân-tem acolo într-o jumătate de oră. Nu putem ajunge sătui.

Acum telefonez după un taxi. Mergem şi ne cumpărăm fiecare câte un pulover. Iar apoi la pădure!

După care m-am aşezat şi cu o mină gravă am spus: Vor fi nopţi de îngheţ.

Ce e o noapte de îngheţ? Întrebă Annika. O noapte de îngheţ este o noapte de ger. Nopţile geroase urmează după nopţi geroase. O noapte geroasă după altă noapte geroasă. După o noapte de îngheţ’ urmează alta. Până la şapte nopţi. Hanna, Elin, tu şi eu o să ieşim pe câmp să tragem frânghia. Dacă ai de gând să mă întrebi ce înseamnă să tragi frânghia, e simplu. O zi rece este urmată de o noapte şi mai rece. Vântul

nu bate. Dacă ai un mic teren arabil şi ai semănat de exemplu ovăz se merge de o parte şi de alta a lotului, sau a câmpului de ovăz, dacă ți se pare mai inteligibil şi fiecare ține de un capăt al frânghiei. Laşi frânghia în. Ovăz şi mergi înainte trăgând de ea pentru a face să se mişte tulpinile. Dacă nu se mişcă îngheață. Dacă le mişti, le merge

Taine. Nu îngheață. Trebuie să faci asta când e ger mare. Cam pe la cinci dimineața când vântul s-a domolit. O noaptE. De îngheț. O noapte de vară.

Annika nu spuse nimic.

Trebuie o frânghie gudronată, am spus eu şi loturile să fie desigur mici.

Cât de mare e un lot? Întrebă Annika.

Un lot e mai mare sau mai mic, am spus eu. Țăranii pe care i-ai văzut au tractoare şi fireşte, proprietăți destul de mari. Nu se pot folosi de frânghie într-o noapte de ger.

Şi ce fac atunci? Întrebă Annika.

Lasă totul să înghețe, am spus eu. Mai mult de un hectar nu poți salva cu frânghia.

Nu învățați nimic la şcoală? Am întrebat eu.

Nu, zise Annika. Nimeni nu mi-a spus de trasul f rânghiei.

De, am spus eu. La noapte o să fie ger. Ne trebuie pulovere. In afară de asta, am promis că o vei suna pe mama ta, să ştie că suntem în siguranță.

Annika îi telefona dar nu răspunse nimeni.

Sună-l pe Kurt, am zis eu.

Annika îl găsi pe Kurt şi-i spuse că ne a-flam în/cea mai mare clădire de lemn din lume şi că totul era bine. Apoi îl întrebă pe Kurt dacă a tras vreodată frânghia, drept care acesta vru să vorbească imediat cu mine.

Annika m-a întrebat dacă am tras la frânghie, spuse el, despre ce e vorba.

Am discutat împreună despre nopțile de îngheț care trebuie să vină, am zis eu. Cât de frig e la Stockholm.

E frig, spuse Kurt. S-a terminat cu vara.

Şi aici e la fel, am zis eu. Noi plecăm acum Ia mătuşile mele. Ele au în mod sigur un teren cu pătrunjel şi unul cu morcovi. Ar fi păcat să îngheţe. Aşa că avem de gând ca în noaptea asta să le ajutăm pe mătuşile mele şi să tragem frânghia peste loturi să mişcăm pătrunjelul şi frunzele de morcovi, să nu le prindă gerul.

Nu-i mai băga în cap fiicei mele tot ‘felul de prostii ţărăneşti, zise Kurt.

Credeam că e fiica mea, am spus eu. Şi pe de altă parte e adevărat. Aşa se protejau de ger, de exemplu, cerealele.

Ştiu că e fiica ta, zise Kurt. Dar eu o consider ca a mea, după cum ştii.

Ştiu, am spus eu. E frumos din partea ta să o consideri astfel. Dar nu mint când spun cum procedează ţăranii, cu proprietăţi mici. A-cum ştii că suntem sănătoşi şi ne simţim bine. Dar am fost proşti! Nu ne-am luat nimic mai gros de îmbrăcăminte. Ne ducem să ne cumpărăm pujovere.

Bineînţeles că n-ai impermeabilul la tine, zise Kurt.

Nu, am răspuns eu. Şi nici Annika. Şi vă duceţi la. Înmormântare, spuse Kurt.

Eu mă duc la înmormântare, am spus eu. Intre timp Annâka va sta la patiseria Elsei Andersson. Elsa este vara mea. Face prăjituri din ovăz.

Şi eu vreau să merg la înmormântare, zise Annika. Tare, ca să audă şi Kurt, Nu te-am minţit, Kurt, am spus eu. Nici prin gând nu mi-a trecut să meargă şi Annika la înmormântare. Dar lam vrut să nu fiu singur

Şi să le întâlnească şi ea pe bătrânele mele mă-tuşi. Să vadă puţin cum e pe aici. Cumpără pulovere, zise Kurt. Şi cumpără şi impermeabile. Ai fofct oare la vreo înmormântare la care să nu pouă? Pot să vorbesc din nou cu Annika?

Sigur că putea.

Mai mult am înţeles decât am auzit că el a sfătuit-o pe Annika să nu meargă la înmor-măntare. Şi eu o sfătuisem la fel.

După ce s-a terminat convorbirea, Annika spuse: Trebuie să cumpărăm impermeabile. Aşa a zis Kurt.
Atunci aşa facem, n-avem încotro, am spus eu.
Am telefonat după un taxi. Ne-am dus şi ne-am cumpărat pulovere şi scurte de ploaie. Şi ca să fim siguri şi câte o pereche de cizme.
Apoi i-am explicat şoferului pe unde să meargă. Drumul spre Pădurea, după care să cotească la stația de benzină şi în continuare îi voi arăta eu.
Şi am pornit-o cu maşina prin pădure, spre Pădurea.
S-a nivelat recent drumul, zise şoferul. Au fost pagube serioase din cauza înghețului în primăvară.
Dacă drumul e atât de prost cum se vede, am spus eu, ia-o pe la Grăshăll şi ajungi la turbane. Crezi că se pdate?
Se poate, zise şoferul. Cei de la Grăshăll sunt bătrâni. I-am dus cu maşina mai deunăzi.
Când ajungi la turbărie, am spus eu, mergi înainte până la vechea moară şi restul drumului îl facem pe jos prin pădure.
Poți să vii să ne iei înapoi peste patru orei am întrebat eu, la ora două.
E în regulă, zise şoferul. Unde mergi.
La Gărdstorp, am răspuns eu, la Skomakams.
Pot să ajung cu maşina chiar până acolo, spuse el.
Ştiu, i-ain zis eu, dar nu vreau să-i sperii, o luăm pe jos prin păduri;
Când am ajuns la moara veche nc-am pus cizmele. Puloverele le aveam pe noi.
Cizmarul a murit, spuse şoferul.
Ştiu, i-am zis eu. Era unchiul meu. De aceea meseni acolo.
Puneți pantofii în portbagaj, spuse şoferul. N-aveți de ce să-i luați cu voi.
Şoferul coborî politicos din maşină şi de? Chise portbagajul.
Poate că n-am să fiu înapoi exact la ora două, zise el. Dar vin oricum.
Nici noi n-o să fim poate exact la ora două, am spus eu, dar venim.

Am aruncat punga cu pantofi în portbagaj.
Mi-e frică de pădure, zise Annika.
Nu are de ce să-ți fie frică, am spus eu. Sunt numai copaci.
I
XV
J ERKEPv ELLAM îşi. Drese glasul şi le ură tuturor bunvenit. Sala Bibliotecii care avea treizeci şi nouă de locuri, era complet plină. Se aflau în total patruzeci de persoane venite să-l asculte, dar numai treizeci şi nouă şedeau
3î>-J
Pe scaune. Portarul era nevoit să stea în picioare. Avea doar obligația să fie la uşă 5ji să controleze biletele. Apoi a rămas în picioare. Sită Eklund, domnişoara Frideborg, Harald Ask şi Thomas Ryer veniseră împreună şi ajunseseră la timp ca să cumpere bilete, dar trebuiră să se mulțumească cu locuri în ultimul rând. Nu era însă nici o problemă. Jerker Ellama-vea o voce cultivată. Se produsese doar în săli cu mult. Mai mari decât cea de față. Un auditoriu de patruzeci de persoane îj convenea insă de minune.
Astăzi, începu el, vă recit versuri singur. Dar interesul mare pe care l-a trezit modestul meu turneu aici, în apropierea locurilor mele de baştină, m-au făcut să rămân câteva zile în plus şi să-mi extind turneul. Împreună cu nu mai puțin decât Laila Stââl. Mâine scară la aceaşi oră, vom recita amândoi timp de două ore dar, trebuie să vă spun încă de pe acum, repetițiile pentru program nu au fost încă terminate.
După cum ştiți cu toții acum, în toamna vieții, trăiesc într-o țară sudică şi asta din cauza sănătății mele şubrede. Dar vara mă întorc în țara mea şi o parcurg din cea mai de sud până în cea mai de nord localitate.
Călătoresc în lung şi-n lat şi recit, stau de vorbă cu oamenii şi încerc să distrez acest popor pe care îl iubesc. Poporul meu! Voi!
Pe de altă parte aici, pe aceste meleaguri, sunt rădăcinile mele adânci. Dar v-am mai spus asta.

Desigur nu mai sunt tânăr. Însă m-am născut într-o căsuță care se sprijinea pe doi meri, Unul cu poame acre şi unul cu poame dulci. Căsuța era roşie. Fireşte m-am născut în zodia gemenilor. Nu sunt câtuşi de puțin superstițios şi astrologia îmi e străină sau o simt ca pe ceva străin, dar pe vremea aceea nu ştiam niciodată dacă veneam sau mă duceam. Şi mărul cu mere dulci şi cel cu mere acre sălăşluiesc în mine sau m-au inspirat. Ca să facă mere un măr trebuie altoit. Nu e suficient să semeni un sâmbure. Un sâmbure sau doi sâmburi. Sigur că creşte, dar pomul acela nu face mere pe care le poți mânca. Creşte un măr cu mere dulci sau unul cu mere acre. Dacă cei doi pomi sunt la o distanță potrivită unul de altul poți cu uşurință să pui un hamac între ei. Asta se poate face cu orice fel de pomi care se găsesc la o distanță potrivită. Dar dacă construieşti o căsuță şi una din laturi se sprijină de un măr acru şi cealaltă latură de un măr dulce devii, dacă te-ai născut în casa aceea şi acru şi dulce. Ambele suflete sălăşluiesc în acelaşi piept. Capeți două naturi. Asta o poți oiti dacă reuşeşti să parcurgi Lupul de stepă a lui Hesse. Ei bine, poate că nu are legătură cu asta, dar ştiu din experiență că, în general, oamenii sunt interesați să cunoască de exemplu trecutul unui personaj celebru. Eu sunt considerat celebru pentru că am avut plăcerea să interpretez diferite roluri în filme. Şi acum în ultima vreme de la televiziune. Vreau să vorbesc despre copilăria mea. M-am născut pe o vreime rea. Mama mi-a povestit că turna cu găleata, mulți erau năuciți şi se adăposteau pe unde apucau, uzi până la piele. Mergeam prin păraie, ape mai mari şi şanțuri. Mama mi-a

Povestit că atunci trebuia să se ducă în grajd să mulgă vaca.’ Când a plecat burnița, dar când a fost să se întoarcă acasă apa şiroia şi crescuse încât îi ajungea până la genunchi. A trebuit să se târască în genunchi până în căsuța în care mai târziu, noaptea, am venit eu pe lume.

Acolo între doi meri, unul cu mere dulci şi altul cu itnere acre.

În fața verandei creştea o salcie. Nu puteam s-o mai ținem. Am tăiat-o cu fierestrăul.

Voi reveni la ea.

Deci urma să' citesc versuri, nu. Sper că dumneavoastră dragi ascultători, o să suportați câteva potezii de tinerețe scrise de mine însumi.

După cum ştiți eu sunt actor şi nu poet. Dai? Totuşi, lăsați-mă să citesc şi nu mă judecați înainte de a ina auzi. Vreau să vă citesc din culegerea mea de versuri pe care am intitulat-o însemnări. Bineînțeles că nu e publicată, în sensul obişnuit al cuvântului, dar cine este interesat poate cumpăra un exemplar multiplicat de douăzeci şi două de pagini de la amabilul nostru portar. Ediția multiplicată e numai în cinci sute de exemplare şi fireşte că le semnez cu plăcere. Prin urmare voi citi acum prima poezie pe care am intiulat-o Aşa vorbeam înainte vreme.

Jerker Ellam sa ridică şi citi:

Viețuiesc în inima pădurii fiare tot acolo spiriduşii s-au culcat şi ca pietrele tac fiecare fructe însă n-au mai apucat.

Ffuetele-n pădure cresc şi pace, bine-ascunse de copaci şi ierbi, dansu-n şură are să se joace. Încotro s-or duce, mă întreb.

Spiriduşii nu-şi arată fața, omul va lua fructe cum îi place. Încotro se-ndreaptă oare viața printre vaci şi alte dobitoace? Vacile probabil au scăpat şi-au fugit de-acolo deîndaț.

Spiriduşii fața nu-şi arată df om pot fi luate fructele. Pentru mulții condamnați de soartă, de luat – nimic nu mai e.

Apoi se aşeză din nou. Primi aplauzele stând jos. Îşi înclină timid capul. Era timid. Dar nu suficient de timid. Mai scoase o poezie, tot producție proprie.

Se ridică şi ceru să fie linişte. Îşi drese glasul. La asta se pricepea. Şi era la fel de bun eând tuşea. Aşa că şi tuşi puțin. Cu mina Ta gură, bineînțeles. Şi se avântă citind cu mult prea tare față de mărimea sălii:

Măr acfu, măr acru nedulce-ți e vina Şi plouă şi plouă udând rădăcina.

Măr dulce, măr dulce, n-ai gustul acrit
Văd soarele, soarele. Stai ca un zid
Şi-un râu Ungă salcie ca Nilul curgând.
Acolo pe lume venit-am plângând;
De un scaun măicuța-şi proptise picioarele.
Iar tata zbiera: Iiită soarele!
Soarele!
Ce-mi pasă mie de țar şi-a lui ceată? Soarele-i totul, soarele, iată.

De data asta primi aplauzele în picioare.

Sită era impresionat şi domnişoara Fride-borg avea lacrimi în ochi.

Harald Ask, în schimb, începuse să transpire şi să privească în jur. Descoperi însă repede că nu aveai cum să o ştregi de acolo. Portarul, un zdrahon, stătea proțăpit cu brațele încrucişate în fața uşii. Dacă ai fost atât de scrântit să cumperi bilete la o seară de poezie cu Jer-ker EUam trebuia să te' conformezi şi să stai până la terminarea programului. De asta îşi dădu seama şi Thomas. Ryer.

N-avem cum să ieşim de aici, zise el.

Nu, n-avem, spuse Harald Ask.

Asta e poezie? Întrebă el.

Nu pot să cred, zise Thomas Ryer.

Harald Ask se uită la Ryer, puțin cercetător, puțin cu asprime.

Ne-am mai văzut oare vreodată? Întrebă el. Mai demult, vreau să spun. Înainte. Parcă vă cunosc de undeva. Sper să-mi scuzați întrebarea dar aş dori să o repet: Ne-am mai văzut cândva? Înainte de Sanatoriu? La şcoală sau în armată? În timpul războiului?

Nu, răspunse Thomas Ryer. Nu ne-am mai văzut niciodată.

Îşi vorbeau, desigur, în şoaptă dar totuşi s-a. Găsit cineva să le spună: Linişte, acolo, în ultimul rând.

Eu n-am spus nimic, zise Sită.

Nici eu, spuse domnişoara Frideborg.

Lăsaţi tinerii să facă puţină gălăgie, zise Jer-fcer Ellam generos. E plăcut cu puţin zumzet în sală.

N-am scos o şoaptă, spuse Sită. Suntem numai impresionaţi. Yvonne şi cu mine.

Adine impresionaţi, accentua domnişoara Fri-deborg.

Ei, acum minţiţi, spuse o doamnă mai în vârstă. Cine e adânc impresionat tace din gură.

Harald Ask se ridică.

Eu am făcut prostia de a spune ceva, zise el. Am schimbat câteva cuvinte cu vechiul meu prieten de alături. Amândoi avem o vârstă a-vansată aşa că nu mai daţi vina pe tineri. Mi-am exprimat numai părerea despre ce aţi citit şi el mi-a spus-o pe a lui.

O, dar nu se poate, nu e oare fratele meu norvegian, zise Jerker Ellam.

Ba da, spuse Harald Ask şi lăsă ochii în jos.

Apoi îşi ridică privirea din nou şi se uită drept în ochii lui Jerker Ellam şi acesta, care nu mai văzuse niciodată o privire atât de dură, se aşeză îngrozit.

Ba da, zise Harald Ask. Sunt Knut Gribb.

Dar cine sunteţi dumneavoastră?

Eu? Întrebă Jerker Ellam.

Da, chiar dumneavoastră, zise Harald Ask.

Sunt convins că domnul meu umblă cu fo-fârlica, Spuse Harald Ask. Că minte, cu alte cuvinte.

Sunteţi Thomas Ryer!

Cine? Întrebă Jerker Ellam.

Thomas Ryer, zise Harald Ask.

Portarul făcu câţiva paşi agale spre Harald Ask şi spuse: Cred că domnul a băut ceva azi.

Toţi ştim cine e Jerker Ellam. Dar cine credeţi că e? Thomas şi mai cum?

Aţi auzit bine ce am spus, zise Harald Ask. Thomas Ryer. Cel mai mare ticălos care a călcat vreodată pe pământul Scandinaviei.

Nu vedeți că cel căruia îi ziceți Jerker Ellam e deghizat şi şi-a vopsit părul?! Probabil că şi-a băgat şi vată în obraji.
Acum să ieşi afară, îi spuse portarul.
Nu de bună voie, zise Harald Ask.
Ei bine, atunci o să ieşi cu forța, spuse por-tarulrNorvegian nenorocit. Să nu vii tu aici să-i faci mizerii unuia din actorii noştri, care a slujit cu credință Thalia mulți, foarte mulți ani.
Dă-l pe uşă afară, zbieră Jerker Ellam.
Portarul îl apucă pe Harald Ask de gulerul impermeabilului şi-l scoase din sală, apoi pe uşa Bibliotecii şi îi dădu un brânci zdravăn. Harald Ask căzu şi se lovi la genunchi.
Apoi se ridică şi o porni încet, depărtându-se de Bibliotecă.
Nu merse mult şi auzi o voce care-l striga. Ask! Harald Ask!
Harald Ask se întoarse. Era bătrânul Ryd, care păşea agale spre el, sprijinindu-se în baston.
Ask îl aşteptă.
Am convingerea fermă că noi doi trebuie să sbăm de vorbă.
XVI
ŞI EU ne țineam de mână şi
Urcam prin pădure.
Acum mergem prin pădure? Întrebă Annika.
Nu, spusei eu. Mergem pe o veche potecă. N-o vezi, dar eu o văd. Am trecut pe aici de mii de ori. E o veche potecă pe care o foloseam când transportam laptele. O potecă umblată de țărani liberi. Nu de muncitori agricoli cu ziua sau de argați, ci de țărani liberi. Mergem pe aici o bucată, poate cinci minute şi dăm de un zid de piatră şi el construit de țărani liberi. Țărani care, într-una din zile, puteau zice: Astăzi strângem pietrele de pe loturi. Deci nu le spunea nimeni: Astăzi, argați, să strângeți pietrele de pe câmp! Nu le-spunea nimeni: Astăzi lucrători, trebuie să strângeți pietrele! Țăranii liberi curățau pă-mântul de piatră când aveau ei chef, când simțeau că trebuie s-o facă.
Înțelegi? Am întrebat-o eu.
Poate, răspunse Annika. Dar. Numai atât „poate.

Ai. Auzit vorbindu-se de argați şi lucrători: cu ziua. Dar acum O. Să auzi despre cei uitați cdmplet, despre țăranii liberi. Cei care îşi răs-cumpărau cândva puțin pământ, şi-l cultivau, aveau câteva vaci şi mai practicau în plus un meşteşug.

Argații erau argați'. Lucrătorii cu ziau erau lucrători cu ziua. Dar țăranii liberi erau liberi.

Erau mai bogați? Întrebă Annika.

Erau liberi, spusei eu. Nu e asta o bogăție? Dacă nu voiau să iasc la muncă într-o zi se întorceau pe partea cealaltă şi se culcau din nou.

Asta nu puteau să-şi permită nici argații nici lucrătorii cu ziua.

Şi am ajuns la micul zid de'piatră al Gărds-torp. În stânga aveam grajdul şi pe colină cele două căsuțe.

Acum urcăm puțin, spusei eu şi ciocănim" mai întâi la Elin.

Annika voia să se uite în grajd şi bineînțeles că am lăsat-o.

Grajdul era mic, trei boxe şi ° cocină de porci.

Aici, i-am zis eu Annikăi arătându-i boxele, stăteau Floarea, Stâna şi ClarA. Aşa se numeau poate vacile. Sau se numeau Sara, Svea Şi Ella. „Vacile noastre aveau nume.

E clar că vacile noastre aveau nume dacă Hanna îşi nota în calendar când fuseseră fecundate, când fătau sau când deveneau sterpe. Dar în vorbirea curentă vacile primeau nume după locul de unde proveneau. Dacă Floarea era cumpărată din Kimmarbo i se spunea vaca din Kimmarbo, dacă Stâna era cumpărată din Hyt-tes i se spunea vaca din Hyttes şi dacă Ella era cumpărată din Ryd i se spunea blestemata aia de vacă din Ryd. Întrucât vorbeam în dialect numele erau destul de caraghioase.

Poate părea o prostie să-i spui Ellei blestemata aia de vacă din Ryd, dar vaca aia era mai mult un cangur decât o vacăNu puteai s-o ții închisă. Sărea peste orice gard şi se strecura prin orice îngrăditură de sârmă. Nu pentru că o apuca dorul de libertate ci pentru că aşa era ea.

Asta i-am spus şi Annikăi. Aici, am zis eu, stătea Ella, o vacă aproape roşcată. O numeam mereu vaca blestemată din Ryd, pentru că Ibert O. Cumpărase de la Gustav din Ryd. Nu puteai s-o ții în țarc. Pină la urmă am sacrificat-o. Atunci am cumpărat-o pe Sara căreia, din câte îmi amintesc, îi spuneam Fesarsara pentru că Ibert o cumpărase de la un tip căruia îi ziceam Fesarfrans.

Pe Ella a trebuit s-o sacrificăm. Nu are rost să ții o vacă neastâmpărată, cu alte cuvinte pe care să n-o poți ține în țarc. Care considera că frunzele de morcov ale Hannei erau „imaî plăcute decât cel mai bun trifoi.

Ați sacrificat-o? Întrebă Annika.

De, am spus, dar nu e ceva de care vreau să-mi aduc aminte. Măcelarul era începător şi Ella năbădăioasă. Glonțul i-a intrat măcelarului în coapsă şi probabil i-a atins o arteră pentru că s-a umplut de sânge în câteva minute. Aveam numai nouă ani pe atunci. Ca tine.

Şi ce-ați făcut cu vaca? Întrebă Annika.

Nu-mi aduc aminte exact, zisei eu. Probabil că m-am dus cu biccleta după alt măcelar şi după doctor. Sau poate că bunicul a omorât pacostea aia de vacă cu toporul.

Pentru că era într-adevăr o pacoste. Năbădăioasă când o mulgeai. Anvelopele de maşină pe care la vezi atârnate pe pereți le legam de cozile vacilor să nu ne plesnească cu ele.

— Ştii să mulgi o vacă? Întrebă Annika.

Da, am răspuns eu.

E greu?

Nu, am zis eu. Nu a greu după ce ai învățat.

Apăi i-am arătat Annikăi cocina de porci. Nu era mare. I-am povestit cum cumpăram purcei care, din câte îmi amintesc, pe vremea aceea costau câte zece sau cincisprezece coroane unul, cu cită grijă deschideam uşa grajdului, pentru că porcii au inima slabă. Pot muri de groază.

Porcii se comportă porceşte? Întrebă An-nika.

Vrei să spui că se tăvălesc în propria lor urină, am zis eu. Asta nu are nimic de-a face cu murdăria. Porcii nu pot respira

prin piele dacă aceasta nu e umedă. Nimeni nu se gândea la aşa ceva. Dar nouă ne-a murit un porc. L-am îngropat lângă fântână. Am să-ți arăt unde.
Am coborât spre fântână şi i-am spus că fân-tâna aceea nu seca niciodată şi chiar în anii de secetă avea întotdeauna apă.
M-am uitat în fântână, Era goală.
Apa freatică a scăzut mult, am zis ea.
Asta nu o interesa pe Annika. O interesa în schimb o magazie care era prin preajmă. Acolo voia să intre.
Intră, i-am spus eu.
Am intrat împreună în magazia aceea, în care se găseau părți de biciclete vechi, schiuri şi o mapă de tâmplărie.
Ce este asta? Întrebă AnniRa.
O magazie în care se făcea bere, spusei eu. Tot aici se spălau preşurile, hainele de lucru, se fierbea terciul de cartofi pentru porci, ştii, pârcii mănâncă cartofi, se opăreau şi se tranşau porcii, se mai jupuia câte un animal de pădure prins clandestin. Şi se făcea, bineînțeles, bere.
Bere nu ai voie să faci? Zise Annika.
Ba mai faci, spusei eu. Dacă nu Întrebi pe nimeni. Ți-am zis că aici trăiau țăranii liberi. Nu întrebau pe nimeni. Făceau ce voiau.
Acum mergem la Elin şi Hanna.
Am luat-o încet în sus. Era bine că aveam cizme. Terenul se îmbibase de apa şi probabil că nu se drenase de multă vreme. Mestecenii începuseră să pătrundă pe terenurile cultivabile. Răcovina crescuse înaltă. Nu mai era nici urmă de potecă.
Ce e asta? Întrebă pe neaşteptate Anmkct. Arătând spre o groapă cu un acoperiş de şindrilă pe jumătate prăbuşit. E o pivniță?
Nu, spusei eu. Este o veche groapă unde se păstrau napii. Iarna Ibert îşi ținea napii acolo şi Georg afuma uneori carne vara.
Ce sunt napii? Întrebă Annika.
Napii sunt ca nişte păstârnaci mari. Mari cât: sfecla de zahăr. Acum se vând uneori ca ridichi negre. Iarna se dădeau

de mâncare vacilor napi tocați. Odată un țăran a amestecat laptele cu apă. Atunci i-au pus un nap în pompa de apă şi după aceea s-au dus la el şi i-au spus: Celei mai bune vaci de lapte pe care-o ai i-a rămas un nap în gât.

Înțelegi?

Nu, zise Annika.

Poate că nici nu e nevoie, am spus eu.

Apoi am urcat panta, o pantă scurtă şi am ciocănit la uşa bucătăriei Elinei. N-a deschis nimeni. Ne-am dus atunci prin spatele casei şi am ciocănit la uşa principală. N-a răspuns, nimeni.

E la Hanna, am spus eu.

Am făcut cei câțiva paşi pină la Hanna şi am ciocănit la uşa bucătăriei, la uşa din față şi într-o fereastră.

Hanna nu era nicăieri.

E rece, am zis eu.

Da, spuse Annika.

Unde or fi? M-am întrebat eu.

Nu ştiu, zise Annika. Poate pe undeva pe afară.

Nu, spusei eu. Nu sunt pe afară. Dar trebuie să ne mişcăm puțin. E rece.

Dacă o luăm pe drumul de pădure ajungem în scurt timp la o altă căsuță. Cred că Hanna mi-a spus că a închiriat-o preotul. Acolo mergem.

Hanna ştie că sosim? A întrebat Annika.

Am impresia că i-am telefonat, spusei eu. Cred că am sunat-o. Să încercăm la preot.

Ca să ajungem acolo mergem pe un drum de pădure pe lângă o parcelă de pământ cultivabil pe care o cumpărase bunicul meu dinspre mamă şi căreia i se spunea Mlaştina deşi era un teren bun. Au încercat o dată să cultive grâu dar. Nu s-a copt deloc. Cu ovăz a mers bine.

După Mlaştina trecem pe lângă transformator şi prin pădure pe la un loc unde un cocoş de munte m-a speriat^odată îngrozitor. Pe aici se găseau şi sitari şi îmi aduc aminte că

Ibert stătea adeseori la pândă cu puşca pregătită mestecând un fir de iarbă.
Am trecut deci cu Annika pe lângă Mlaştina şi pe lingă transformator.
Aici, în spatele transformatorului se află o veche căsuță cenuşie. Atât de mică încât abia o vezi, dar Annika o văzut-o.
Cine locuieşte acolo? Întrebă ea.
Nimeni, am răspuns eu. N-a locuit niciodată nimeni de când mă ştiu. Sau de când îşi amintesc unchii mei. Ce e amuzant în legătură cu locul ăsta este că se numeşte Triunghiul. Unchiul meu avea un mic lot arabil aici. Acum e complet năpădit de pădure. Dar în acest loc se întâlneau parohiile Pădurea, Societatea şi Loturi. Parohiile nu mai există. Dar aici era punctul unda se întâlneau.
Nu ne uităm în căsuță? Întrebă Annika.
Nu, am zis eu. N-a mai locuit nimeni acolo de când e lumea. Să lăsăm furnicile s-o/mănânce; în tihnă.;
Am mai mers o bucată până când mi-ara dat’ seama pe neaşteptate că nu mai ştiam unde mă găseam. Mă rătăcisem, nu mai recunoşteam locurile.
Nu mai ştiu unde suntem, am spus eu. Nu mai disting drumul. Nu-l mai găsesc. Ce s-a întâmplat?
Au despădurit, spuse Annika.
Da, am zis eu, au despădurit. Eu care mă descurcam atât de bine în pădure nu mai recunosc nimic, Să mergem pe la marginea pădurii. Trebuie să fie vreun drum pe undeva.
Chiar în mijlocul porțiunii despădurite pe ridica un turnuleț pentru vânătoarea de elani, lucru care mă lăsă perplex. Prin părțile acestea nu existau înainte elani.
În orice caz am găsit drumul, am mai mers puțin prin pădure şi am ajuns într-o poiană mare unde păşteau câteva vaci.
Se pare că trăiesc oameni pe aioi, am spus eu. Mai avem de urcat puțin şi dăm de o casă albă. Acolo locuieşte sigur cineva.

Am ‘ajuns la casa aceea şi o femeie tânără ne-a ieşit imediat în întâmpinare. Ca şi cum ne văzuse pe fereastră, ceea ce de fapt se şi întâmplase, dar bănuind că suntem străini socotise ‘că cel mai bine când ai de-a face cu străini e să le ieşi înainte.

Bună ziua, i-am spus eu. Dumneavoastră ați închiriat aici?

Da, zise ea.

Credeam că preotul a închiriat, am spus eu.

Eu sunt soția preotului, zise ea.

De ce nu stați la casa preotului? Am întrebat-o eu.

Îmi place pădurea, răspunse ea.

De ce ați pus să se despăaurească? Am întrebat eu. Din câte ştiu eu aici locuia Klintberg şi pădurea acum tăiată era a lui.

A fost ideea directorului fabricii, răspunse soția preotului. Eu sunt Vera Fogelkvist.

Fiica învățătorului, am spus eu.

Da, confirmă ea. De unde ştiți?

Alea sunt vaci? Întrebă Annika arătând spre nişte vaci.

Sunt yițici, răspunse soția preotului.

Le caut pe Hanna şi pe Elin, am 7Îs eu. Le ştiți, locuiesc la Gărdstorp.

Sunt acasă, spuse soția preotului. Am trecut azi pe acolo. Am şi băut o cafea la Hanna.

Nu era nimeni, am spus eu.

Curios, zise Vera Fogelkvist. Să mergem în casă şi să le telefonăm.

Am intrat în casă la doamna Fogelkvist şi ea dădu telefon. Atât Hannei cât şi Elinei.

N-a răspuns nimeni.

Ciudat, zise Vera Fogelkvist.

De ce l-ați lăsat pe director să taie pădurea aceea frumoasă, odată ce ați cumpărat ferma pentru că vă place pădurea? Am întrebat eu.

Directorul a cumpărat-o de la Klintberg, spu-j

Ne ea. El a pus să se taie pădurea, dar tot Klint-f

Berg, a trebuit să plătească impozitul. Degra-l

Darea pământului se numeşte asta. Eu am în-|
Chiriat de la director.
Şi Klintberg ce face? Am întrebat eu.
E la azilul de bătrâni, spuse Vera Fogelkvist. J Ştiţi cum e.
Da, am zis eu. Ştiu cum e. Dar unde «înt| Hanna şi Elin?
Nu ştiu, spuse Vera Fogelkvist, nu înţeleg.
Ale cui sunt viţicile? Am întrebat eu.
Ale directorului, zise Vera Fogelkvist. Aşa cred.
Credeţi că e coreot, am spus eu, ca un director să cumpere case şi păduri? Să vândă pădurea şi apoi să-l lase pe cel de la care a cumpărat-o să plătească impozitul? Pentru că aşa s-a întâmplat.
Vera Fogelkvist nu răspunse.
Pot să vă olfer puţină cafea şi nişte sandvişuri? Întrebă ea.
Cu multă plăcere, am răspuns eu. Annika şi eu am îngheţat şi ne e şi foame. Însă Annika nu bea cafea.
Ba beau, zise Annika.
Ne-a tratat cu sandvişuri şi cafea. I-am lăsat Verei Fogelkvist telefonul de la Sanatoriu. Urma să ne telefoneze dacă afla ceva.
XVII
CâND THOMAS RYER îl ajunse din urmă., ciătinându-se, pe Harald Ask, azvârlit atât de brutal afară din Bibliotecă, îi zise: Cum vreţi să. Vă spun, Harald Ask sau Knut Gribb?
Mi-e indiferent, domnule Ryd, răspunse Harald Ask.
Pentru mine are o anumită importanţă, zise Thomas Ryer.
Spuneţi-mi atunci Harald Ask, răspunse Harald Ask.
Cred că noi doi ar trebui să stăm de vorbă mfai îndeaproape, domnule Ask, zise Ryer. Propun să mergem la patiseria Elsei Andersson. Pe strada Mare. Să bem puţină cafea şi să mâncăm prăjituri de ovăz.
Cine sunteţi de fapt, domnule Ryd? Întrebă Ilarald Ask.
Duşmanul dumneavoastră cel mai aprig, răspunse Thomas Ryer. Sunt Thomas Ryer. Am îmbătrânit, abia merg, văd prost şi probabil m-am umplut de riduri. Dumneavoastră, domnule

Ask, vă ţineţi bine. Şi suntem de-o vârstă, din câte îmi amintesc.

Harald Ask se opri brusc.

Dumneavoastră, zise el. Dumneavoastră sunteţi Thomas Ryer?

Da, răspunse Thomas Ryer.

Dar cine e atunci blestematul de Jcrker El-lam? Zise el. Nenorocitul acela.

Probabil că e cel drept care se dă că este. Jerker Ellam. Nu poate fi altcineva, spuse Thomas Ryer.

Deci mă aflam pe o pistă corectă, zise Harald Ask. E ceva între dumneavoastră şi Elsa Andersson?

Nu, nimic,. Spuse Thomas Ryer. Ce face Knut? Knut Sund.

A murit, zise Harald Ask. A murit într-un accident de automobil. Sunt aproape sigur că sunteţi implicat.

Harald Ask şehioţpăta puţin. Îl dureau genunchii.

Permiteţi-mi să vă sprijin, spuse Thomas Ryer. Aţi fost evacuat cu brutalitate. V-aţi lovit rău.

Puţin, la un genunchi, zise Harald Ask. Luaţi-mă de braţ, spuse Thomas Ryer. Pentru nimic în lume, zise Harald Ask. În orice caz nu pe dumneavoastră. Şi-o să mergeţI. La poliţie.

Poate, cu timpul, spuse Thomas Ryer. Dar mai întâi să clarificăm o problemă. N-am nici un amestec în moartea lui Knut Sund.

Dar monditul din complexul Vigeland? Întrebă Harald Ask. A fost opera dumneavoastră.

Ce s-a întâmplat cu el? Întrebă Thomas Ryer.

Aţi încercat s'ă-l aruncaţi în aer, răspunse Harald Ask.

Şi de ce aş fi făcut-o? Zise Thomas Ryer uimit. Ce folos aş fi avut? Întotdeauna nu m-au interesat decât banii, sau aurul. Sau diamantele. Oare n-aţi îmbătrânit şi dumneavoastră?

O să vedem noi, spuse Harald Ask. O să vedem. Acum mergem la poliţie. Şi suedezii

Vă caută. Se crede că aţi încercat să distrugeţi Poseidon-ul lui Miile din Goteborg.

Mergem la poliție, zise Thomas Ryer. Dar mai înainte aş vrea să bem o cafea la Elsa Andersson. Să mâncăm şi nişte prăjituri şi să discutăm despre situația noastră. Nu eu, ci dumneavoastră v-ați purtat urât şi l-ați acuzat pe bietul actor suedez Jerker Ellam că e un escroc. O să se afle îndată în tot oraşul.

Jerker Ellam. Este un escroc, spuse Harald Ask. El a Thomas Ryer. De ce bănuiți că o să mă determinați să cred că nu el ci dumneavoastră sunteți Thomas Ryer?

Pentru că, zise Thomas Ryer, pentru că ştiu unde este Olga Barkowa. Asta n-o ştie, fir-ar al dracului, Jerker Ellam.

Braț la braț, cei doi duşmani de moarte, Harald Ask şi Thomas Ryer, o porniră la vale spre Strada Mare şi patiseria Elsci Andersson? Ajunşi acolo intrară. Elsa se bucură.

Pe de o parte pentru că Harald Ask, norvegianul, se Ihotărâse să mai vină o dată la patiseria ei, deşi stătea la Sanatoriu şi orice s-ar zice la Sanatoriu aveau un cofetar bun, care-şi cunoşteameseria şi ştia să facă printre altele şi tort de ciocolată. Pe de altă parte fu nespus de fericită să-l revadă pe bătrânul pensionar, cum l-o fi chemând, căruia îi descoperise şase pogoane de pământ suedez neînregistrate pe hartă.

Nu se putu. Abține, fireşte, să întrebe: Ați găsit cumva cele şase pogoane „libere”?

Sigur că da, răspunse Thomas Ryer. Nu erau decât copaci. Am fi putut să ne dăm seama şi noi.

Da, spuse Elsa. Am fi putut să ne dăm seama şi noi.

Sună telefonul şi Elsa dispăru să răspundă şii cei do<i rămaseră față în față, vorbind aproa-j pe în şoaptă.

Cu ajutorul Elsei Andersson am găsit şasel pogoane din Suedia neînregistrate în nici ol hartă, spuse Thomas Ryer. Am închiriat un [automobil pe care mai târziu l-am cumpăratj şi m-am dus acolo. ~*

Făcu o scurtă pauză.

Întotdeauna ai spus că sunt un netrebnic, un escroc şi tot ce ți-a mai trecut prin minte. Da, m-ai făcut chiar şi ucigaş. Dar nu sunt ucigaş şi îmi pare sincer rău de ce i s-a în-

tâmplat lui Knut Sund. Niciodată însă nu ai spus despre mine că sunt un amorez, des: eşti unul dintre puţinii care ştii că am iubit-o pe Olga Barkowa.

Ştii că o iubesc?

Da, spuse Harald Ask. Dar şi ea a fost o hoaţă şi o bandită la fel de mare ca tine.

N-are importanţă în legătură cu ce vorbim noi acum, zise Thomas Ryer. Ştii că o iubesc pe Olga Barkowa?

Sigur că ştiu, spuse Harald Ask.

A fost frumoasă, zise Thomas Ryer.

Aşa e, spuse Harald Ask.

Poţi tu, ca detectiv şi poliţist, să numeşti o singură infracţiune pe care eu să n-o fi să-vârşit sau cel puţin de care să nu fi fost acuzat? Întrebă Thomas Ryer.

Harald Ask se gândi.

Nu, răspunse Harald Ask ferm.

Dar eşti totuşi nedrept, spuse Thomas Ryer.

Nu, zise Harald Ask.

Atunci o să-ţi spun eu, zise Thomas Ryer. N-am denunţat niciodată. Niciodată, nici chiar când m-ai interogat tu, n-am denunţat pe nimeni. Nu-i aşa?

Nu-i aşa Knut Gribb?

Nu-i aşa, Haraâd Ask?

Da, e adevărat, răspunse Harald Ask, împotriva voinţei lui.

Se gândea. Sorbi puţină cafea. Muşcă dintr-c prăjitură cu ovăz.

Da, e adevărat, zise el după aceea.

Ei, înţelegi că aşa a fost. După lovitura măştii de fier, cum au denumit-o ziarele norvegiene şi eu şi Olga am ajuns oameni bogaţi. Ne-am hotărât să ne oprim. Eu am plecat la Bodo, unde am stat o vreme şi între timp Olga mea a dispărut. Pur şi simplu a dispărut. Au trecut apoi mulţi ani. Credeam că Ol.ga poate a murit. Ştii că era mai în vârstă ca mine. Şi într-o zi am primit o scrisoare, în care era un carneţel cu însemnări, cu noul ei nume şi adresa. Cifrat, bineînţeles. Am mai mâzgălit şi eu ceva în el într-un cifru fără

sens, în cazul în care ți-ar fi căzut ție în mână, ceea ce s-a şi întâmplat. Însă Olga Barkowa locuia în Suedia, aici, prin părțile Sundanăsului, sub numele de Olga Linnea Andersson. Ca şi tine, n-arn ajuns în cercetările mele mai departe de această patiserie. Până ce, cu ajutorul Elsei Andersson, am decupat harta comunei după frontierele vechilor parohii şi am descoperit şase pogoane de teren care nu aparțineau nici uneia dintre parohii. M-am dus la fața locului. Am găsit o căsuță veche. Şi în ea pe Olga.

37T>

Era bolnavă. Foarte bolnavă. Paralizate. Avusese o congestie cerebrală, după părerea mea. Era infirmă, dezorientată, nu se putea mişca, nu putea vorbi. Dar vedea şi auzea. Am îngrijit-o. Am pieptănat-o şi i-am dat mâncare. Aveam maşina şi mă puteam deplasa în vofie. Nu vreau să intru şi în alte detalii, dar nu e uşor să ai grijă de o femeie bătrână şi infirmă.

Într-o zi însă a apărut un curios. Da, trebuia să vină cineva, comandasem un cablu pentru televizorul pe care i-l cumpărasem Ol~ găi, să aibă şi ca o bucurie.

Ei, omul acela a omorât-o.

Din pură milă.

Nu ştiu cine e, dar Sită Eklund îl cunoaşte.

De ce Sită Eklund? Zise Harald Ask. Ei a găsit-o doar. A potvestât că a găsit_ o bătFÂnă moartă.

El a găsit-o moartă mai târziu, spuse Thomas Ryer.

Nu simt nici un fel de ură față de cel care a omorât-o pe Olga.

Harald Ask priyi acum cu ochii lui neîndurători în sufletul îndurerat sau plin de amărăciune al lui Thomas Ryer, dacă e să credem că ochii sunt oglinda sufletului.

Vrei ceva de la mine, spuse el. Te cunosc.' Te cunosc. Thomas Ryer, dar nu ştiu să fi făcut ceva bun vreodată!

Am iubit-o1* pe Olga, zise Thomas Ryer.

Nu mă îndoiesc, spuse Harald Ask. Dar să nu uiți cumva că l-am auzit pe tânărul Eklund spunând că s-a găsit la bătrâna moartă o cutie de pantofi plină pe jumătate cu diamante.

Vorbeşte pe şleau. Vrei să le furăm înapoi?
Nu, spuse Thomas Ryer. Vreau să faci ceva şi mai rău. Un lucru pe care eu nu-l pot face.
Să te duci la poliţie şi să le spui că bătrâna doamnă care se află la morgă are un nume. Altfel nu poate fi îngropată.
Să o denunţi pe Olga Barkowa.
În acel moment Elsa Andersson reveni în patiserie şi se uită la, cei doi bătrâni.
Mai doreşte cineva cafea? Întrebă ea.
Eu, mulţumesc, zise Harald Ask.
Îl văzu pe Thomas Ryer că plânge.
XV
AnNIKA ŞI CU MINE am părăsit-o pe amabila soţie a preotului, Vera Fogelkvist şi am coborât spre şosea după ce am analizat mai îndeaproape viţicile. Nu erau viţici. Erau tă-uraşi. Animale crescute pur şi simplu pentru carne, care stau mai tot timpul afară. Iarna însă trebuie să fie ţinute înăuntru şi să le dai fân. De unde o să facă rost directorul de fân? Poate numai dacă-l cumpără. DaR. De unde şi de la cine?
Astea nu sunt vaci de lapte, i-am spus eu Annikăi. Sunt animale pentru carne.
Chiar aşa, zise Annika.
Mă întreb cine o să le. Dea de mâncare în timpul iernii, am spus eu.
Cine e proprietarul lor? Zise Annika. Vera vorbea de un director.
Ştiu cine e directolrul, am spus eu. S-au mai bine zis cine e tatăl lui şi ei nu are grajd
De vite. Cât e el de director trebuie să adăpos-l taşca undeva vitele iarna şi să le dea de mân-[care. Are numai o vilă albă şi mare. Acolo nu| poate să ţină animale.
Bineînţeles că nu, zise Annika.
Te plictiseşti? Am întrebat-oeu.
Nu, nu mă plictisesc, răspunse ea. Îmi
Ce îţi place? Întrebai eu.
Tu îmi placi, zise Annika. Pari atât de rios.

Sunt furios, spusei eu. Şi puțin supărat. Hi na şi Elin nu sunt acasă şi directorul a cură-l tat toată pădurea, a tăiat fiecare copac pe care! Klintberg l-a îngrijit cu atâta gingăşie şi tot! Klintberg a trebuit să plătească impozitul. Acum| e la azilul de bătrâni.

O luăm pe aici şi ieşim în şosea.

Se ajunge la şosea pe drumul ăsta? Întrebă| Annika.

Da, am răspuns eu. Se ajunge la şosea sil pe acest drum. E aproape un drum în toată regula. Nenorocitul ăla de director a cărat cuj siguranță buştenii pe el.

Am ajuns la şosea, după cum ştiam că o săi ajungem. Taxiul era deja acolo şi şoferul plimba de colo colo fumând şi vorbind sin| ca şi cum medita la o problemă insolubilă. Ce şi făcea, într-adevăr.

Asta a fost o moară? Întrebă el arătând turile vechii mori.

Un joagăr şi o moară, am răspuns eu.

Cum funcționa? Întrebă şoferul.

Cu apă, am spus eu. Aici era înainte un baraj şi de la baraj pornea un jgheab de lemn prin care curgea apa care la rândul ei acționa o roată.

Nu zău! Zise şoferul.

Apoi se gândi puțin.

Nu eşti de pe aici, se simte după vorbă, spuse el. Dar cum ai reuşit să te descurci şi ce ați făcut sus în pădure!

Am căutat două bătrâne, am zis eu. De la Gărdstorp. Ştii unde e. Doar tu ai spus că se poate merge cu maşina până sus. Ți-am şi spus că cizmarul era unchiul meu. Le-am căutat pe Elin şi Hanna. Sunt mătuşile mele.

Nu-i nimeni acasă.

Aşteaptă o clipă, zise şoferul şi se duse la maşină. Annlka şi cu mine stăteam şi ne uitam la micul pârâu care tocmai în locul acela era mai larg şi avea nuferi galbeni şi albi.

Şoferul se întoarse. M-am interesat, spuse el: şi n-a fost nici un transport astăzi până sau de la Gărdstorp. Bătrânele tale sunt acasă.

Annika, zisei eu. Urcă-te în maşină. Mergem cu maşina până sus.

Şi am mers pe drumul pe care acum se putea circula şi cu maşina. E puțin mai lung dar pe acest drum se transportă cu maşina peştele, carnea şi băuturile. Ne-am oprit sub arțarul care se ridică între căsuțele Hannei şi Elinei.

Claxonează puternic, spusei eu.

Şoferul claxona.

Nici o mişcare.

S-au dus în pădure, zisei şoferul.

De ce? Întrebai1 eu.

Habar n-am, răspunse şoferul. Poate casă caute fragi.

Am coborât toți din maşină. Şoferul şi cu mine ne aşezarăm şi începurăm să fumăm.

Annika fugărea o pisică pe care pusese ochii.

Se poate să se fi dus la vecini, întrebă şo-| ferul.

Nu sunt la soția preotului, am spus. Iar Iz Djärv şi Nilsson nu locuieşte nimeni.

E mort prin jur, zise şoferul.

Poți să ai orice părere în privința asta, ami spus eu. Georg cizmarul, a murit. Dar undei e Hanna şi uade e Elin. Pe tine cum te cheamă? „

Bolander, zise şoferul. Sven Bolander.

Atunci eşti fiul ceasornicarului, am spus eu.

Eu sunt, zise şoferul.

Mai trăieşte bătrânul? Întrebai eu.

Da, ce dracu, zise şoferul. Are abia şaptezeci şi opt de ani.

Atunci mergem la tine acasă, spusei eu. Vreau să-l salut. Nu e prea departe, nu. Vreau ca Annika să întâlnească pe' cineva de aici. Să vadă ceva. Da, înțelegi şi putem telefona ăi ucolo. Aici, vreau să spun. Elin şi Hanna trebuie să fie pe undeva prin apropiere.

Mergem, zise şoferul. Mergem la noi acasă şi dăm mâna cu tata. Nu l-am văzut de mult.8

Dacă fiul nu-şi văzuse tatăl de mult eu nu-l văzusem, de patruzeci de ani. Îmi mai aminteam de Bolander numai că era

ceasornicar şi țăran cu două vaci. Şi că locuia la un cot de drum foarte periculos. Şi că soția sa îşi sufocase primul născut şi că sora lui Sven Bolander se înecase în anul – am calculat eu rapid – o mie nouă sute patruzeci. Îmi amintesc de accidentul acesta pentru că se povestea că atunci când a fost găsită pe fundul lacului stătea de parcă aşteptape cineva. Sven Bolander avea

Aproximativ vârsta mea. Ştiam şi că mama sa murise.

Am auzit că surorile tale au murit, zise el pe neaşteptate. Ştiu cine eşti. Eşti Natanael.

Da, spusei eu

Oricât ar" părea de ciudat, dar bătrânul Bo-lander locuia la aceeaşi curbă de drum unde locuise dintotdeauna.

Sven, Annika şi cu mine am intrat direct în bucătăria în care stătea el şi-şi citea ziarul.

La început păru surprins. Apoi se uită la mine şi spuse foarte emoționat: îți mai aminteşti când am cărat fân împreună?

Mai mult n-a spus şi nici n-a vrut să spună. Mie însă îmi ajungea. Nu era nevoie să spună mai mult.

Sven se duse la telefdn şi formă numărul Hannei.

Şi Hanna răspunse.

Sven îmi dădu receptorul.

Pe unde-ați umblat? Am întrebat eu. Ați fost în pădure?

Nui răspunse Hanna. N-am fost nicăieri.

V-am căutat împreună cu Annika. Peste tot şi pe tine şi pe Elin, Elin n-a deschis., poate din cauză că n-a auzit. Dar de ce nu ne-ai deschis tu? Am mai venit o dată cu Sven Bo-lander şi am claxonat mult de sub arțar.

Sigur că am auzit; zise Hanna.

Şi de ce n-ați deschis atunci? Întrebai eu.

Eu am vrut să deschid, spuse Hanna. Pe mine nu mă deranja. Dar Elin s-a opus.

S-a opus la ce? Am întrebat eu. Să deschidă, zise Hanna. Eu am vrut, dar Elin n-a vrut.

De ce? Am întrebat eu.

Pentru că ați venit cu o zi mai devreme, | spuse Hanna., Elin n-a făcut curat.

Dar Elin n-a trebuit niciodată să facă cu-| rat pentru mine, am zis eu.

Nu de tine se jena, spuse Hanna, ci de micuța | Annika.

Putem veni acum? Am întrebat-o eu. Sunt | la Bolander, ceasornicarul.

Nu astăzi, zise Hanna. Elin nu e în stare să vă primească.

De, am spus eu, Atunci venim mâine. Se | poate?

Da, zise Hanna. Ne face plăcere.

Atunci venim mâine, am spus eu. Cam la cafeaua da ora unsprezece.

Dar unde stați? Întrebă Hanna deodată.

Ne-am gândit să stăm la Sanatoriu, am zis eu.

Nu trebuia să vă deranjați, spuse Hanna. Şi să cheltuiți atâția bani. V-am aşternut în pod.

Dar, dragă Hanna, am zis eu, cum să stăm la tine dacă spui că nu putem să venim?

Se aranjează mâine, zise Hanna. Şi eu, care v-am aşternut paturile în pod.

O. Să stăm oricum la Sanatoriuam spus eu. Apoi i-am spus la revedere.

Nu ne-au deschis pentru că Elin n-a avut timp să facă curat, i-am spus eu Annikăi.

Nu putea fi mai multă dezordine decât Ia soția preotului, zise Annika veselă.

Acum, Sven, i-am spus eu lui Sven Bolander, ne duci cu maşina în oraş. Hai.

Eram furiofc.

Nu fi supărat, zise Svenv Poate că ai uitatJ cum e. Cum era.

N-am uitat, am zis eu.

La plecare am dat din nou mina cu bătrânul ceasornicar care, cu ochi apoşi, se uită la mine şi-şi repetă întrebarea: îți' aduci aminte când am cărat fân împreună?

Am plecat cu Annika şi Sven. Annika primi o coroană de la bătrân.

Nu mai mergem prin pădure, Sven, am spus eu. Treci prin Societatea şi apoi pe la Loturi. Vreau să văd Hokasen. Să-i arăt Annikăi de imde se trage tatăl meu după ce a văzut unde s-a născut mama.

La Gărdstorp îi arătasem Skamakarn şi-i spusesem: Aici s-a născut mama mea.

Sven ne-a transportat unde trebuia. Un drum mic, bine îngrijit, ducea la o casă albă de piatră cu doi piloni care susțineau un balcon. Puteam fireşte să-i fi spus: Aici s-a născut tatăl meu. Şi aici s-a turnat filmul Pe aripile vântului.

Dar am parcat maşina mai jos lângă un gard şi apoi am mers prin pădure până am ieşit într-un luminiş. Un ogor aproape năpădit de buruieni şi lăsat în paragină.

Aici, am spus eu. Aici s-a născut tatăl meu. Negustorul John Fiiip Anderssbn.

A visat să aibă un magazin rural şi l-a avut. A visat să ajungă la Stockholm să-şi extindă afacerile şi a reuşit.

Dar s-a dus totuşi de râpă.

Înainte de a muri mi-a arătat podul palmelor şi mi-a spus: Uite ce am realizat.

Nici măcar cinci bani.

Pe aici a rămas totul în paragină, zise Sven Bolander.

Da, am spus eu. Ia-mă de mână Annika. Hai.

Şi ne-am plimbat prin toată paragina aceea şi apoi i-am spus fiicei mele. Să stăm jos puțin.

Vechea scară de la intrarea bucătăriei mai exista încă. Şi am simțit o oarecare mândrie că stăteam pe ea. Annika şi cu mine. Eu şi An-nikn.

Dacă blestematul ăsta ^de Sven Bolander ar fi avut măcar un aparat de fotografiat!

Şi dacă n-ar fi fost o vreme atât de mizerabilă. Burnița.

Stockholm, ianuarie 1987

SFÂRŞIT